

Helsingfors
stad

2016

Bokslut

HELSINGFORS STADS BOKSLUT 2016

Utgivare:

Helsingfors stad
Stadskansliet

Helsingfors stad, centralförvaltningens
publikationer 2017:5

ISBN 978-952-331-248-7 (tryckt publikation)

ISBN 978-952-331-249-4 (nätpublikation)

ISSN-L 2242-4504

ISSN 2242-4504 (tryckt publikation)

ISSN 2323-8135 (nätpublikation)

Bokslutsmaterial:

Ekonomiförvaltningstjänsten (Talpa)
Stadskansliet/Ekonomi- och planeringsavdelningen

Layout och ombrytning: Innocorp Oy
Omslag: Stadskansliets kommunikation/
Tuomas Kärkkäinen

Tryck: Helsingin kaupungin digipaino
Elektronisk version: www.hel.fi/stadskansliet

Bokslutet 2016 i stadsfullmäktige 21.6.2017.

Helsingfors stad

Bokslut 2016

Innehållsförteckning

1	VERKSAMHETSBERÄTTELSE	4		
1.1	Väsentliga händelser i stadens verksamhet.....	4	2.4	Finansieringsdelens utfall.....
1.1.1	Stadsdirektörens översikt	4	2.4.1	Jämförelse av utfallet för Helsingfors stads finansieringsanalys .....
1.1.2	Den ekonomiska utvecklingen i Helsingforsregionen....	6	2.4.2	Jämförelse av utfallet för finansieringsdelen enligt budgeten .....
1.1.3	Stadens personal	9	2.4.3	Utfallet av anslag och beräknade inkomster i finansieringsdelen.....
1.1.4	Väsentliga förändringar i stadens verksamhet.....	9		
1.1.5	Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt den framtida utvecklingen	11	3	BOKSLUTSKALKYLER.....
1.1.6	Miljöfaktorer	13	3.1	Resultaträkning för Helsingfors stad .....
1.1.7	Bekämpning av grå ekonomi.....	14	3.2	Finansieringsanalys för Helsingfors stad.....
1.2	Redogörelse för stadens organisering av riskhanteringen och den interna kontrollen.....	15	3.3	Balansräkning för Helsingfors stad.....
1.3	Räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten med undermoment.....	17	3.4	Koncernresultaträkning för Helsingfors stad .....
1.3.1	Räkenskapsperiodens resultat.....	17	3.5	Koncernfinansieringsanalys för Helsingfors stad .....
1.3.2	Finansieringen av verksamheten	19	3.6	Koncernbalansräkning för Helsingfors stad.....
1.4	Den finansiella ställningen och förändringar i den.....	21	4	NOTER TILL BOKSLUTET .....
1.5	Totala inkomster och utgifter	23	4.1	Noter angående upprättandet av bokslutet.....
1.6	Kommunkoncernens verksamhet och ekonomi.....	24	4.1.1	Noter angående upprättandet av stadens bokslut .....
1.6.1	Sammanställning av sammanslutningar och stiftelser som ingår i koncernbokslutet	24	4.1.2	Noter angående upprättandet av koncernbokslutet ....
1.6.2	Styrning av koncernens verksamhet.....	24	4.2	Noter till resultaträkningen.....
1.6.3	Väsentliga händelser som rör koncernen	24	4.3	Noter till balansräkningen .....
1.6.4	Måluppfyllelsen för dottersammanslutningarna	26	4.3.1	Noter till balansräkningens aktiva .....
1.6.5	Redogörelse för ordnandet av koncerttillsynen	28	4.3.2	Noter till balansräkningens passiva .....
1.6.6	Koncernbokslutet och dess nyckeltal.....	29	4.4	Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser.....
1.7	Behandling av räkenskapsperiodens resultat.....	34	4.5	Miljöansvar .....
2	BUDGETUTFALLET	36	4.6	Noter angående personalen och revisorsarvoden .....
2.1	Driftsekonomidelens utfall.....	36	5	SÄRREDOVISADE BOKSLUT .....
2.2	Resultaträkningsdelens utfall	123	5.1	Boksluten för de kommunala affärsverken .....
2.2.1	Jämförelse av utfallet för Helsingfors stads resultaträkning	123	5.2	Boksluten för de övriga särredovisade enheterna .....
2.2.2	Jämförelse av utfallet för resultaträkningsdelen enligt budgeten	124	6	UNDERSKRIFTER OCH REVISIONSANTECKNING... 218
2.2.3	Utfallet av anslag och beräknade intäkter i resultaträkningsdelen	126	7	FÖRTECKNING ÖVER BOKFÖRINGSBÖCKER OCH VERIFIKATSLAG SAMT FÖRVARINGSSÄTT .....
2.3	Investeringsdelens utfall.....	130		220
			8	REVISIONSBERÄTTELSE 2016 .....
				222

Verksamhetsberättelse

1 Verksamhetsberättelse

1.1 Väsentliga händelser i stadens verksamhet

1.1.1 Stadsdirektörens översikt

Under 2016 präglades stadens verksamhet av förberedelser för social- och hälsovårdsreformen och landskapsförvaltningsreformen samt förberedelser för stadens nya ledarskapssystem och organisation. Stadsfullmäktige godkände i juni 2016 förändringarna i ledarskapssystemet och beslutade övergå till en ny organisation räknat från 1.6.2017. Stadsfullmäktige godkände 26.10.2016 Helsingfors nya generalplan – Den urbana planen. Generalplanen ger Helsingfors möjlighet att växa.

År 2016 var positivare än väntat för Helsingfors stads ekonomi. Stadens verksamhetsbidrag var bättre än budgeterat och skatteinkomsterna och statsandelarna ökade mer än man räknat med i budgeten. Också ränteutgifterna var lägre än budgeterat. Därmed blev årsbidraget 300 mn euro bättre än budgeterat.

Stadens internt tillförda medel räckte för att täcka investeringsnivån tack vare exceptionellt höga inkomster från markförsäljning. År 2016 var verksamhetens och investeringarnas kassaflöde positivt, cirka 159 miljoner euro.

Enligt strategin bromsas skuldsättningsutvecklingen genom att finansiera en betydligt större andel av investeringarna med internt tillförda medel och inkomster från försäljning av fast egendom. Stadens ekonomiska situation har förändrats väsentligt sedan ingången av 2015 till följd av bolagiseringen av Helsingfors Energi och Helsingfors Hamn. Åren 2015 och 2016 hade man inte längre Helen Ab:s rörelsevinst att förbättra stadens årsbidrag med, och därför var stadens internt tillförda medel klart mindre år 2015 jämfört med tidigare år. Under 2016 blev nivån på internt tillförda medel klart bättre, av tidigare nämnda orsaker.

Miljoner euro	Drift 2013	Drift 2014	Drift 2015	Drift 2016
Årsbidrag	473	481	260	569
Inkomster från markförsäljning	79	105	104	240
Försäljning av byggnader och aktielägenheter	6	19	8	6
Årsbidrag samt stadens inkomster från försäljning av mark, byggnader och aktielokaler sammanlagt	558	605	372	815
Investeringar	647	549	537	663
Skillnad	-89	56	-165	152

Stadens totala omkostnadsnivå underskred budgeten och på grund av vissa poster av engångsnatur var omkostnaderna till och med aningen lägre än föregående år. Vid en jämförbar granskning var omkostnadsökningen låg, bara cirka 0,5 procent. Målet i stadens strategi är att se till att den reella ökningen i moderstadens omkostnader motsvarar ökningen i antalet invånare minskad med 1 procent, som är årsmålet för produktivetsförbättringen. År 2016 minskade omkostnaderna enligt målet i strategin med 0,8 procent, medan målet skulle ha medgett en ökning på 1,12 procent. Att målet för omkostnadsökningen är inskrivet i strategin har visat sig vara ett fungerande sätt att styra ökningen av stadens omkostnader. Under strategiperioden har målet bromsat omkostnadsökningen i väsentlig grad och haft en central betydelse för att få stadens ekonomi i balans.

Skatteinkomsterna var 142 mn euro högre än budgeterat och 4,5 procent högre än 2015. I kommunalskatt inflöt 4,2 procent mer än 2015. I samfundsskatt inflöt 6,7 procent mer än 2015.

Stadens investeringar utan affärsverkens investeringar uppgick till 486 mn euro (388 mn euro 2015 och 391 mn euro 2014). Utan affärsverken var de disponibla medlen för investeringar sammanlagt 623,6 mn euro, när man utöver

investeringsramen i budgeten även beaktar de överskridningsrätter som stadsfullmäktige beviljat på olika grunder. Av de disponibla anslagen för investeringar användes 78 procent (68 procent 2015 och 71 procent 2014). Användningen av anslaget har ökat jämfört med tidigare år, eftersom den högkonjunktur inom byggandet som började 2014 har fortsatt och eftersom grundberednings-, husbyggnads- och gatubyggnadsprojekt som av andra än finansiella orsaker inte påbörjats tidigare år nu har avancerat.

I enlighet med målsättningen om en ekonomi i balans har målet under strategiperioden varit att finansiera en betydligt större andel av investeringarna med internt tillförda medel och inkomster från försäljning av fast egendom. Investeringsramen och det 10-åriga investeringsprogrammet har visat sig vara fungerande sätt att styra investeringsutgifterna.

Under 2016 var bostadsbyggandet livligt precis som föregående år och under året påbörjades fler bostadsbyggen än vad som slutfördes, vilket innebär att antalet bostäder under byggnad låg kvar på cirka 7 000. Mängden beviljade bygglov var rekordstort redan för tredje året i rad. Det volymmässigt viktigaste bostadsbyggnadsområdet var fortsättningsvis Västra hamnen, där man under 2016 igen påbörjade byggandet av över tusen bostäder. Flest bostäder färdigställdes i Kronbergsstrandens projektområde, där 769 bostäder blev färdiga. Vid årsskiftet är 58 procent av bostäderna under byggnad belägna i områden som styrs i projektform och 42 procent i områden för kompletteringsbyggande utanför dessa.

I inkomster från försäljning av fast egendom bokfördes för tomternas del 240,2 mn euro. Härav intäktsfördes 127 mn euro under 2016 medan återstoden bokfördes som fordringar.

De viktigaste försäljningsobjekten var tomterna för bostadstorn i Fiskehamnens centrum, för vilka cirka 94 mn euro bokfördes som försäljningsinkomster i bokslutet för 2016, samt tomterna (Tripla) i första etappen av Mellersta Böle, för vilka cirka 46 mn euro bokfördes som försäljningsinkomster i bokslutet för 2016. Dessutom såldes ett stort antal mindre tomter runt om i Helsingfors, för sammanlagt cirka 100 mn euro. Vidare såldes byggnader och aktier som var obehövlige för stadens verksamhet för sammanlagt 6,5 mn euro. I budgeten var målet att sälja byggnader för 35 mn euro, vilket inte uppfylldes.

De största grundberedningsobjekten i bostads- och arbetsplatsområden fanns i Västra hamnen, Fiskehamnen och Böle. I projektområdena för områdesbyggande användes mest anslag för nyanläggning av gator i Mellersta Böle, Fiskehamnen och Busholmen. Utanför projektområdena var de största områdena för nyanläggning av gator Stormyrsområdet, Alpbyn och Risdammsvägen samt Stapelstadens norra del, City-Marketområdet i Östra centrum, Broändaområdet och Solviksområdet. De viktigaste objekten inom strandbyggande var byggandet av översvämningsskonstruktioner i Åggelby-Lerstrand och Botbyviken. Av stadens och Trafikverkets samprojekt färdigställdes den planskilda korsningen Ring I/Stensbölevägen samt Vichtisvägen mellan Haga och Ring III.

Arbetena på Ring I mellan Vichtisvägen och Esbo gräns samt den planskilda anslutningen Ring I-Tavastehusleden fortsätter. På Borgåleden färdigställdes bullerskydd vid Jakobacka. Vid Smedsbacka började byggandet av en bullervall mot Ring I genom utnyttjande av överskottsmassor. Inom utvecklingen av kollektivtrafiken var de viktigaste objekten trafikregleringar för stomlinje 560 mellan Gjuterivägen och Staffansby anslutning samt planering av trafikregleringarna som föranleds av stomlinje 500 längs hela ruttan från Munkshöjden till Hertonas. De viktigaste gång- och cykelvägsprojekten var byggandet av cykelvägar längs Helsingegatan, Munksparken och Drumsövägen samt byggandet av Norra Banan mellan Böle och Kottby. Det mest betydande planeringsobjektet var den separata gång- och cykelbron i Nordsjö mellan den nuvarande Nordsjöbron och metrobron. Dessutom iståndsattes nätet av huvudstråk i olika delar av staden, i synnerhet genom kantstödssänkningar och ytbeläggningar.

De viktigaste nybyggnadsprojekten som färdigställdes eller pågick under 2016 var Centrumbiblioteket, Jätkäsaaren peruskoulu årskurs 1-2 och daghem, Månsasgården, daghemmet Alppikylä och Staras arbetsstation på Busholmen. De största pågående ombyggnadsprojekten var ombyggnad och ändringsarbeten på yrkesutbildningsheterna på Prinsessvägen i Kasberget och Industrigatan i Vallgård. Under 2016 påbörjades också ombyggnaden av Hoplaxskolans verksamhetsställe på Solnavägen, Svenska arbetarinstutet och Kaisaniemen ala-aste. De största färdigställda ombyggnadsprojekten är ombyggnaden av Grundskolan Norsen, Roihuvuoren ala-aste, Pihlajamäen ala-aste, Oulunkylän ala-aste och Vuosaaren ala-aste.

Affärsverket HST:s största enskilda investeringsobjekt var nya metrovagnar. Andra stora investeringar var anskaffning av Artic-vagnar, förskotts betalning för vagnar till Jokerbanan samt ombyggnad av Kvarnbäckens metrostation.

År 2016 godkände stadsfullmäktige projektplanerna för både Jokerbanan och Kronbroarna. Det totala värdet av infrastrukturprojektet för Jokerbanan är 275 mn euro. Helsingfors och Esbo ingick ett samarbetsavtal om planering och genomförande av Jokerbanan. Enligt avtalet kommer en separat organisationsenhet som inrättas vid affärsverket HST att ansvara för genomförandet av Jokerbanan. Projektplanen för Kronbroarna omfattar byggandet av hela spårvägsförbindelsen från Brunngatan i Helsingfors centrum till Degerö centrum och dess värde är 259 mn euro.

Det första skedet i Helsingfors stadscykeljänst (500 cyklar och 50 cykelstationer) togs i bruk i maj 2016. Tjänsten blev genast mycket populär. Stadscykeljänsten tilldelades tre pris, enligt vilka tjänsten har gjort staden roligare, främjat sunna levnadsvanor och utvecklat den smarta staden.

Tjänsten som designdirektör som inrättades 2016 stärker den strategiska utvecklingen av Helsingfors och utnyttjandet av design vid planeringen av offentliga tjänster. Under de fyra senaste åren har Helsingfors redan i över hundra projekt integrerat användarorienterad design i utvecklingen av staden.

Staden har klarat sig utmärkt i en rad internationella jämförelser som mäter städernas livskvalitet, välfärd, konkurrenskraft och förutsättningar för företagsverksamhet. Som turistmål får Helsingfors allt fler positiva omdömen i utländska medier.

1.1.2 Den ekonomiska utvecklingen i Helsingforsregionen

Den ekonomiska utvecklingen

Till skillnad från de fyra föregående åren har värdeökningen inom Finlands samhällsekonomi vuxit jämfört med föregående år, enligt förhandsuppgifterna med 1,2 %. Produktionsökningen har varit omfattande, men tillväxten har varit klart beroende av den inhemska efterfrågan. Exportsektorns svårigheter har fortsatt under 2016.

Industriproduktionen ökade på bred basis eftersom endast primärproduktionen krympte. Tillväxten var särskilt snabb inom byggandet. Situationen på arbetsmarknaden förbättrades under 2016. Trenden för arbetslöshetsgraden sjönk under årets slut till 8,6 % och sysselsättningen ökade framför allt inom byggandet.

Enligt Finlands Bank är Finlands ekonomi på väg tillbaka in på tillväxtspåret från och med senare hälften av 2016. De ekonomiska siffrorna har stärkts och de prognostiserande indikatorerna stöder synen på fortsatt tillväxt.

Den starka produktionstillväxten i Helsingforsregionen fortsatte under 2016 års tredje kvartal. Enligt preliminära uppskattningar ökade produktionen med 3,2 procent jämfört med föregående år. Produktionen i Helsingforsregionen har ökat med i medeltal 2,5 procent under det senaste året, klart snabbare än i hela landet. Tillväxten fortsatte inom tjänstesektorerna, särskilt inom näringslivet, finansiering, hotell- och restaurangbranschen samt tjänster till hushåll. Uppgången inom informations- och kommunikationsbranschen förstärktes också. Av förädlingsbranscherna fortsatte den mycket kraftiga ökningen inom byggandet, och även för industrin noterades en svag uppgång.

Sysselsättning och arbetslöshet

Under 2016 fanns det 421 500 arbetstillfällen i Helsingfors. Siffran för hela Helsingforsregionen var 766 900. Av de totalt drygt 2,4 miljoner arbetstillfällena i hela landet fanns 17 procent i Helsingfors och 31 procent i Helsingforsregionen. I Helsingfors ökade arbetstillfällena något jämfört med 2015 och i den övriga regionen var de knappt 3 000 fler än ett år tidigare.

Antalet sysselsatta i Helsingfors var knappt tre procent större än föregående år. I Helsingforsregionen var antalet sysselsatta en procent större än 2015. År 2016 var antalet sysselsatta i Helsingfors 324 500. Sysselsättningsgraden var 73,1 procent.

I Helsingfors ökade antalet lediga jobb som anmälts till arbets- och näringsbyrån med i medeltal åtta procent under 2016. I hela Helsingforsregionen ökade antalet lediga jobb mer än i Helsingfors.

Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik ökade antalet arbetslösa i Helsingfors under 2016 med i medeltal fyra procent från föregående år. Antalet arbetslösa var något större än föregående år ända till november. I december minskade antalet arbetslösa med en procent efter att ha ökat i nästan fem år. I slutet av 2016 var arbetslöshetsgraden i Helsingfors 12,4 procent, vilket var 0,3 procentenheter mindre än ett år tidigare.

Antalet arbetslösa under 25 år minskade med i medeltal två procent jämfört med ett år tidigare. Antalet arbetslösa i åldern 25-29 år började långsamt minska hösten 2016. I medeltal ökade dock arbetslösheten i ålderskategorin med tre procent under året. Antalet arbetslösa över 50 år ökade med i medeltal 9 procent, visserligen var ökningen i slutet av året bara en procent.

Långtidsarbetslösheten (arbetslösa i mer än ett år) i Helsingfors fortsatte att öka, även om ökningen stadigt avtog. I slutet av december var antalet långtidsarbetslösa 9 procent större än i slutet av 2015. År 2016 var antalet personer som varit oavbrutet arbetslösa i mer än ett år i medeltal 20 procent större än året innan. De långtidsarbetslösas andel av alla arbetslösa steg till 43 procent. Långtidsarbetslöshet blir vanligare med högre ålder; däremot har antalet långtidsarbetslösa relativt sett ökat mest bland unga.

Befolkningsutvecklingen

Vid årsskiftet 2016/2017 var antalet invånare i Helsingfors cirka 635 600 enligt förhandsuppgifter från Helsingfors stads faktacentral. Folkmängden ökade under 2016 med cirka 7 400 invånare, nästan lika mycket som under 2015. De utländska medborgarna ökade med över 2 500 och antalet invånare med annat språk än finska eller svenska med 5 000. I Helsingfors är antalet invånare med ett främmande modersmål nu cirka 93 000, vilket är 14,6 procent av befolkningen. De finskspråkiga ökade med cirka 2 300 personer och de svenskspråkiga med 200. De svenskspråkiga är 36 200, knappt sex procent av helsingforsarna.

Inflyttningsöverskottet till Helsingfors var sammanlagt cirka 5 700 personer. Utflyttningsöverskottet från Helsingfors till den övriga regionen fortsatte att öka och var enligt förhandsuppgifter över 2 000 personer under 2016. Inflyttningsöverskottet från övriga delar av landet fortsatte att öka och var 5 400 personer. Inflyttningsöverskottet från utlandet ökade likaså rejält och var nu cirka 2 500 personer, även om nettoutflyttningen från Estland håller på att övergå i nettoutflyttning.

I Helsingfors föddes knappt 6 800 barn, vilket är 250 färre än året innan. Antalet avlidna, cirka 5 100, var ungefär lika stort som föregående år. Den naturliga folkökningen eller födelseöverskottet var 1 700 personer.

Antalet barn i dagvårdsåldern (1–6 år) ökade under året med 600 och var cirka 39 000 vid årets slut. Antalet barn i grundskoleåldern (6–14 år) ökade med närmare 1 700 och var 50 000 vid årets slut. Antalet barn i lågstadieåldern ökade med 1 260 personer och antalet barn i högstadieåldern med 410 personer. Antalet ungdomar i åldersklassen studerande på andra stadiet (15–17 år) var oförändrat från föregående år.

Antalet personer i arbetsför ålder (19-64 år) ökade med 3 700. Antalet personer över 65 år ökade med 2 100 till 106 000 personer. Personerna över 75 år var 1 700 fler och personerna över 85 år 300 fler än i slutet av 2015.

Enligt förhandsuppgifter var ökningen störst i Södra stordistriktet, 2 400 personer, och med undantag för Norra stordistriktet och Östersundom ökade folkmängden även i de övriga stordistriktet med 700-1 000 invånare under 2016.

Antalet barn i dagvårdsåldern ökade mest i Mellersta (220) och Södra (170) stordistriktet. I Sydöstra och Nordöstra stordistriktet ökade antalet småbarn med knappt hundra. Antalet barn i grundskoleåldern ökade mest i Södra stordistriktet, med 400 personer, i Mellersta stordistriktet med 340 samt i Nordöstra och Västra stordistriktet med över 200. Antalet pensionärer ökade mest i Nordöstra och Östra stordistriktet, där antalet invånare över 65 år ökade med över 500.

De utländska medborgarna var cirka 60 000 eller nästan 10 procent av befolkningen. De största grupperna var estniska medborgare, knappt 13 000 personer, ryska medborgare (6 400) och somaliska medborgare (3 000). Mest ökade antalet irakier (550) och syrier (200). I vissa grupper ökar antalet utländska medborgare långsamt eller till och med minskar, när de som bott längre tid i landet får finskt medborgarskap.

De största språkgrupperna förutom finsk- och svensktalande var rysktalande, ca 18 000 personer, estnisktalande 12 000 och somalitalande 9 500 personer. Under 2016 ökade både antalet arabisktalande och somalitalande med 900 och antalet rysktalande med 700 personer.

Byggandet i Helsingfors under 2016

Under 2016 var husbyggandet i Helsingfors livligare än i genomsnitt. Framför allt blev byggandet av verksamhetslokaler livligare när man ser till beviljade bygglov. Våningsytan för påbörjade byggnadsarbeten och färdigställda byggnader var också större än genomsnittet. Bostadsbyggandet fortsatte i samma utsträckning som tidigare år.

Inom byggandet av verksamhetslokaler var året 2010-talets livligaste år när man ser till beviljade bygglov. Under året beviljades lov för byggande av 377 805 kvadratmeter våningsyta. För påbörjade byggnadsarbeten var året likaså livligare än genomsnittet. Under året påbörjades byggandet av 261 685 kvadratmeter våningsyta, vilket är nästan hälften mer än genomsnittet för åren 2011–2015. Under 2016 färdigställdes 189 239 kvadratmeter våningsyta verksamhetslokaler, vilket är 15 procent mer än genomsnittet för de fem senaste åren. Av de färdigställda verksamhetslokalerna fanns närmare 75 procent av våningsytan i affärs- och kontorsbyggnader.

Sedan 2011 har bostadsproduktionen varit livlig i Helsingfors. Under 2016 färdigställdes sammanlagt 4 395 bostäder, varav 410 i befintliga byggnader genom ändring av användningen. Under åren 2011–2015 färdigställdes i medeltal lika många bostäder (ca 4 370) som nyproduktion, tillbyggnad och ändring av användningen. Skillnaden är stor jämfört med den föregående femårsperioden, då bl.a. den globala lågkonjunkturen ledde till några tysta år inom bostadsproduktionen. Åren 2006–2010 färdigställdes i genomsnitt bara cirka 2 670 bostäder per år. Bostadsproduktionen kommer sannolikt att vara fortsatt livlig de närmaste åren, eftersom antalet beviljade bygglov och påbörjade bostäder var stort under 2016 precis som de två föregående åren. Bygglov beviljades för 5 597 bostäder som nyproduktion, tillbyggnad eller ändring av användningen. Det stora antalet beviljade bygglov under de föregående åren märktes också i antalet påbörjade bostäder: år 2016 påbörjades 5 129 bostäder när de bostäder som byggs genom ändring av användningen medräknas. I slutet av 2016 pågick byggandet av 6 410 bostäder som nyproduktion eller tillbyggnad.

Av de bostäder som färdigställdes under 2016 som nyproduktion, tillbyggnad eller ändring av användningen byggdes cirka 65 procent som oreglerade ägar- eller hyresbostäder. Cirka 24 procent av bostäderna färdigställdes som en mellanformsproduktion enligt BM-programmet medan resterande knappa 12 procent färdigställdes som hyresbostäder med långvarigt räntestöd från staten. Av de färdigställda hyresbostäderna med statsstöd var över hälften studerande- och ungdomsbostäder. Andelen reglerad produktion ökade inom påbörjade bostäder och beviljade bygglov under 2016. Över tusen bostäder med långvarigt räntestöd från staten påbörjades och bygglov beviljades för över 1 600 reglerade hyresbostäder. Även antalet bostadsrättsbostäder ökade markant i fråga om såväl påbörjade byggprojekt som beviljade bygglov.

Av de 3 985 bostäder som färdigställdes i Helsingfors under 2016 som nyproduktion och tillbyggnad fanns största delen i flervåningshus (83 procent). Andelen färdigställda radhus- och småhusbostäder var 6 procent och andelen färdigställda bostäder i andra byggnader 4 procent. Andelen små bostäder, ett och två rum, av alla färdigställda bostäder (55 procent år 2016) var nästan lika stor som föregående år. Andelen bostäder med minst fyra rum ökade med 3 procentenheter från föregående år och var 20 procent år 2016. Andelen trerummare av de färdigställda bostäderna var 25 procent. Medelstorleken på bostäder som byggts som nyproduktion och tillbyggnad har minskat. År 2016 var de färdigställda bostädernas medelstorlek 62,0 kvadratmeter, vilket är den lägsta siffran under hela 2000-talet.

Under 2016 var klustret av färdigställda bostäder störst i Kronbergsstrandens projektområde, där över 750 bostäder färdigställdes. Också i Västra hamnens projektområde färdigställdes närmare 700 bostäder. Vid årets slut pågick byggandet av sammanlagt 1 664 bostäder i Västra hamnen, vilket motsvarar omkring en fjärdedel av alla under byggnad varande bostäder i staden. Under 2016 färdigställdes de första bostäderna i Kungseken och Hongasmossa.

1.1.3 Stadens personal

Vid utgången av 2016 hade staden 38 056 anställda (37 876 år 2015). Personalen ökade under året med sammanlagt 180 personer eller 0,5 procent (0,6 procent år 2015).

Utbildningsverkets och social- och hälsovårdsverkets personalvolym har varit i stort sett oförändrad de två senaste åren. Barnomsorgsverkets personal ökade i följd med 3,8 procent och 2015 med 2,3 procent. Förberedelserna för Västmetrons trafikeringssstart gjorde att affärsverket HST ökade sin personal med 13 procent 2016 och med 3 procent 2015. Byggtjänsten Staras personal har de två senaste åren minskat med 2-3 procent per år.

Av hela personalen var 76,5 procent kvinnor och 23,5 procent män. Av hela personalen hade 6,6 procent ett annat modersmål än finska eller svenska. Av de ordinarie anställda hade 51 procent varit i stadens tjänst i mer än tio år. Drygt 20 procent hade varit i stadens tjänst i mer än 24 år. De ordinarie anställdas medelålder var 46,4 år och de visstidsanställdas 36,5 år.

År 2016 var personalomsättningen bland de ordinarie anställda 6,2 procent (5,5 procent år 2015). 998 anställda lämnade stadens tjänst och 834 gick i pension. Den genomsnittliga pensioneringsåldern var 63,4 år.

STADENS ANSTÄLLDA SEKTORVIS I SLUTET AV 2015 OCH 2016

Sektorer	Ordinarie anställda		Visstidsanställda		Anställda sammanlagt	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
1 Stadsdirektörsroteln	858	867	143	158	1 001	1 025
2 Byggnads- och miljöväsendet	5 027	5 030	357	392	5 384	5 422
3 Social-, hälsovårds- och barnomsorgsväsendet	17 656	17 433	4 127	4 359	21 783	21 792
4 Bildnings- och personalväsendet	6 990	6 970	1 779	1 902	8 769	8 872
5 Stadsplanerings- och fastighetsväsendet	891	880	48	65	939	945
Sammanlagt	31 422	31 180	6 454	6 876	37 876	38 056

Staden använde 1,350 miljarder euro till löner 2016. År 2015 var löneutgifterna 1,374 miljarder euro. Minskningen av löneutgifterna beror huvudsakligen på att periodiseringen av semesterlöner ändrades på grund av konkurrenskraftsavtalet. Stadens köp av kortvarig arbetskraft från aktiebolaget Seure Henkilöstöpalvelut ökade med cirka 20 procent. Under 2016 köptes sammanlagt 784 årsverken (652 år 2015).

Närmare uppgifter om personalen finns i stadens separata personalrapport 2016.

1.1.4 Väsentliga förändringar i stadens verksamhet

Stadsfullmäktige fattade 16.3.2016 ett principbeslut om att förnya stadens ledarskap, så att staden övergår till borgmästarmodellen och till en sektor- och nämndstruktur räknat från 1.6.2017. I den nya modellen är borgmästaren och de fyra biträdande borgmästarna heltidsanställda förtroendevalda. Efter principbeslutet inleddes en fortsatt beredning, som resulterade i att stadsfullmäktige 22.6.2016 beslutade om förvaltningsstadgan till de delar som gäller ledarskapssystemet. Genom beslutet inrättades bl.a. en ny näringslivssektion och fyra nya sektornämnder räknat från 1.6.2017. De nuvarande förvaltningarnas och affärsverkens funktioner organiseras i helheter som består av fyra sektorer och en centralförvaltning.

Fullmäktige godkände 16.11.2016 den nya förvaltningsstadgan för Helsingfors stad i sin helhet. Förvaltningsstadgan träder i kraft 1.6.2017. Förändringen i organisationen av förtroendevalda och tjänsteinnehavare är den största övergripande reformen av stadens organisation under de senaste årtiondena. Samtidigt förnyas stadens delaktighetsmodell kraftigt. Genomförandet av reformen tog ett steg framåt 14.12.2016, när stadsfullmäktige beslutade anställa fyra sektorchefer.

Stadsfullmäktige godkände 26.10.2016 Helsingfors nya generalplan – Den urbana planen. Generalplanen ger Helsingfors möjlighet att växa. Den tryggar förutsättningarna för en tillräcklig bostadsproduktion och för näringslivs- verksamhet. De i generalplaneförslaget reserverade områdena gör att det kan finnas minst 860 000 invånare och 560 000 jobb år 2050.

Genomförandeprogrammet för boende och härmed sammanhängande markanvändning 2016 och de bostadspolitiska och markpolitiska huvudmålen och delmålen i programmet godkändes av fullmäktige 22.6.2016. Genomförandeprogrammet för boende och härmed sammanhängande markanvändning drar upp riktlinjer för stadens bostadspolitik. Programmet innehåller mål för planläggning, överlåtelse av bostadstomter och stadens egen bostadsproduktion och för hur stadens bostadsegendom ska användas och skötas. Dessutom innehåller BM-programmet kvalitativa mål, bl.a. i fråga om utveckling av bostadsbyggandet.

Landets regering har förberett social- och hälsovårdsreformer och landskapsreformer, som om de förverkligas kommer att få betydande konsekvenser för kommunernas verksamhet. Stadsfullmäktige fattade 3.2.2016 ett principbeslut om ett utlåtande från Helsingfors stad om regeringens riktlinjer som underlag för indelningen i självstyrande områden och social- och hälsovårdsreformens stegmärken. Fullmäktige fattade 2.11.2016 ett principbeslut om ett utlåtande från Helsingfors stad om landskapsreformen och reformen av ordnandet av social- och hälsovården samt lagar som har samband med dem.

Stadsfullmäktige behandlade projektplanen för Västmetron två gånger. Fullmäktige godkände 27.4.2016 att maxipriset för den justerade projektplanen för Västmetron höjs utgående från att Helsingfors stads andel av kostnaderna uppgår till högst 250,1 miljoner euro (exklusive statens andel). Stadsfullmäktige godkände 14.12.2016 att Helsingfors stads andel av kostnaderna för den justerade projektplanen för Västmetron uppgår till högst 277,5 miljoner euro.

Projektplanen för Jokerbanan godkändes av fullmäktige 15.6.2016. Den totala kostnadskalkylen är 275 mn euro och Helsingfors stads andel är 123,9 mn euro. Jokerbanan är ett centralt regionalt investeringsprojekt inom markanvändning och trafik under de närmaste åren. För markanvändningens del möjliggör Jokerbanan betydande tättnings- och kompletteringsbyggnadspotential runt banan. Projektplanen för spårvagnarna för Jokerbanan godkändes av fullmäktige 28.9.2016. För trafikering av linjen upphandlas högst 29 stycken långa spårvagnar till en total kostnad av högst 107,9 mn euro. Projektet genomförs så att spårvagnarna tas i trafik i den tidtabell som färdigställandet av Jokerbanan förutsätter senast år 2021.

Som en betydande enskild försäljning av stadens egendom godkände stadsfullmäktige 11.5.2016 försäljning och utveckling av fastigheter i stadens ägo, som för närvarande används av Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy. Vid samma möte godkände fullmäktige projekthelheten för Bunkern på Busholmen utgående från byggtävlingens resultat.

Stadsfullmäktige beslutade 31.8.2016 godkänna att projektet Kronbroarna genomförs på så sätt att det byggs en spårväg mellan Helsingfors centrum och Degerö. De totala kostnaderna uppgår till högst 259,2 mn euro. Projektet omfattar en spårväg mellan Helsingfors centrum och Degerö med två linjer: Trekanten–Håkansvik och järnvägsstationen–Uppby.

Stadsfullmäktige beslutade 26.10.2016 om delgeneralplanen för Vårdö och omgivande vattenområde. Det har planerats att Vårdö ska bli en unik tätbebyggd skärgårdsstadsdel med såväl bostäder som rekreations- och fritidsverksamheter för alla helsingforsare. Att den planerade spårvägen från Helsingfors centrum till Degerö fortsätter genom det nya havsnära bostadsområdet, som får 5 000–7 000 invånare, är angivet som ett behov.

Avtalet om genomförande av konstmuseiprojektet Guggenheim Helsingfors, som väckt livlig debatt i landet, behandlades i fullmäktige 30.11.2016. Stadsfullmäktige förkastade förslaget.

1.1.5 Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt den framtida utvecklingen

Ekonomiska och strategiska risker

De viktigaste omvärldsriskerna hänför sig bland annat till det osäkra ekonomiska läget samt osäkerhetsfaktorer i samband med social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen samt andra åtgärder som staten vidtar, vilka kan ha betydande konsekvenser för Helsingfors stad. Den viktigaste osäkerhetsfaktor som identifierats är de kommande förändringarna i kommunernas finansieringsunderlag. Följderna av dessa förändringar är svåra att förutse i det här skedet.

Social- och hälsovårdsväsendet ska flyttas över till landskapen vid ingången av 2019. Samtidigt med social- och hälsovårdsreformen förbereder staten också en reform av räddningsväsendet och miljöhälsovården, så att dessa uppgifter överförs från kommunerna till landskapen vid ingången av 2019. Regeringen offentliggjorde 22.12.2016 de senaste lagutkasterna för reformen av social- och hälsovården och inrättandet av landskap.

Avsikten är att lagen om ordnande av social- och hälsovårdstjänster samt landskapslagen ska behandlas i riksdagen våren 2017 och träda i kraft sommaren 2017. De överföringar av uppgifter som följer av reformerna konkretiseras när lagstiftningsarbetet fortskrider och staden förbereder sig vid behov för dem när detaljerna i organisationen planeras. Genom ledarskapsreformen förbereder sig staden både för att nuläget fortsätter och för reformer som berör kommunerna.

Stadens ledarskapsreform medför under 2017 sina egna utmaningar med avseende på exempelvis uppföljningen och rapporteringen av stadens ekonomi samt på att verksamheten fortsätter störningsfritt. Förberedelserna inför ledarskapsreformen och förändringarna har i hög grad påverkat stadens verksamhet och ökat arbetsuppgifterna. De riskfaktorer som är förenade med detta har man försökt hantera genom noggrann planering och genom de sätt på vilka reformen organiserats och genomdrivs.

Vid ledarskapsreformen fokuserar riskhanteringen på att identifiera och hantera risker som hotar målen för reformen och genomförandet av den. De risker som är förenade med sättet att bereda reformen och praxis i samband med den har bedömts i olika skeden av beredningen. Vid beredningen av ledarskapsreformen genomförs riskhanteringen som en del av arbetsgruppernas arbete.

År 2016 var positivare för Helsingfors stads ekonomi än man utgått från i budgeten. Stadens verksamhetsbidrag var bättre än budgeterat och skatteinkomsterna ökade mer än man räknat med i budgeten. Även ränteutgifterna var mindre än budgeterat. Därmed blev årsbidraget cirka 300 mn euro bättre både jämfört med budgeten och med föregående år.

Stadens totala utgiftsnivå underskred budgeten och på grund av vissa poster av engångsnatur var utgifterna till och med aningen lägre än föregående år. Vid en jämförbar granskning var omkostnadsökningen låg, bara cirka 0,5 procent.

Stadens internt tillförda medel räckte för att täcka investeringsnivån tack vare exceptionellt höga inkomster från markförsäljning. År 2016 var verksamhetens och investeringarnas kassaflöde positivt, cirka 159 miljoner euro.

För att begränsa stadens skuldsättningsutveckling de närmaste åren är det nödvändigt att begränsa omkostnadsökningen, uppnå målet för försäljning av tomter och byggnader samt att programmera investeringarna utifrån investeringsramen.

Riskhantering:

- Staden har försökt påverka de reformer som staten planerar och föregripa deras konsekvenser.
- Ökningen av lånestocken bromsas för att de årliga lånekostnaderna inte ska bli för höga.
- De ekonomiska riskernas inverkan beaktas i budgetprocessen.
- Risker som hänför sig till den ekonomiska osäkerheten har staden försökt minska bland annat genom att i strategiprogrammet ta in mål som att bromsa omkostnadsökningen, förbättra produktiviteten samt finansiera och avgränsa investeringarna.

I slutet av 2016 väcktes en misstanke om betydande missbruk i stadens verksamhet. Vid bokslutstidpunkten är starka brottsmisstankar riktade mot utbildningsverkets IT-anskaffningar, och polisen utreder dem för närvarande. Utbildningsverket har sedan början av november 2016 utrett saken tillsammans med stadens interna revision samt med stadens rättstjänst och polisen. På grund av det inträffade bedömer staden läget i fråga om upphandlingsprocesserna och övervakningen av upphandlingar och genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder.

Operativa och andra risker

Granskade på stadsnivå uppfylldes verksamhetsmålen rätt väl inom många sektorer.

Process-, affärs- och kontinuitetsrisker är andra identifierade risker som är relaterade till förändringar i omvärlden och serviceproduktionen. Personal som går i pension och föränderliga kompetensbehov är risker som hotar verksamhetens smidighet och kontinuitet.

Interna och externa ICT-risker innebär utmaningar för störningsfri kontinuitet i processerna, särskilt i fråga om data-system och tjänster som är kritiska för verksamheten. Vid planeringen och genomförandet av ICT-förändringar i samband med ledarskapsreformen är det primära målet att trygga verksamhetens och tjänsternas kontinuitet.

Riskhantering:

- Staden har berett en ledarskapsreform, vilken också har till syfte att svara på förändringar i omvärlden och förbättra invånarcentreringen.
- Staden försöker hantera nyckelpersonsriskerna genom förutseende personalplanering, fungerande vikariearrangemang och kompetensutveckling.
- Förvaltningarna och affärsverken har identifierat de informationssystem som är förenade med kritiska förändrings- eller utvecklingsbehov.

Fastigheterna och säkerheten är utsatta för bland annat olycks-, brand- och läckagerisker. Under 2016 har inga betydande ersättningar betalats ur försäkringsfonden, men för två kollisionsskador där metrovagnar var involverade kommer det under 2017 att betalas kostnader på sammanlagt cirka en miljon euro.

Riskhantering:

- Staden har förberett sig på person- och egendomsrisker dels genom förebyggande, dels genom en försäkringsfond och försäkringar.

Andra identifierade risker utöver de ovan nämnda hänför sig bland annat till faktorer relaterade till personalen, stadens anseende, förändringar i servicebehoven och den interna och externa efterfrågan på service samt till avtal.

Bedömningen av de viktigaste riskerna baserar sig huvudsakligen på faktorer som identifierats i samband med beredningen av budgeten för 2017 och på de viktigaste risker som förvaltningarna, affärsverken och dottersammanslutningarna rapporterat i sina delårsöversikter och sin bokslutsinformation, samt på tidigare gjorda bedömningar.

1.1.6 Miljöfaktorer

Helsingfors stad är en av de viktigaste aktörerna i området med avseende på miljön. Växthusgasutsläppen från använd energi och övrig förbrukning i Helsingfors utgör cirka sju procent av Finlands totala koldioxidutsläpp. Avloppsreningsverket i Viksbacka renar cirka 800 000 personers avloppsvatten.

Inom stadens egen verksamhet styrs hanteringen av miljöfrågor av stadens strategiprogram och miljöpolicy samt av programmen för miljöskyddets delområden. Förvaltningarna och affärsverken har också egna miljösystem och -program. Med hjälp av ekostödverksamhet görs miljöfrågor till en del av personalens vardag.

Stadens miljökostnader (Helen Ab och HRM ej medräknade) har ökat stadigt och uppgick 2016 till sammanlagt 99 mn euro. De mest betydande miljökostnaderna hänförde sig till renhållning av områden och avfallshantering, främjande av klimat- och miljövänliga resor och transporter samt sanering av mark.

Beloppet av stadens miljöinvesteringar varierar från år till år. Under 2016 gjordes investeringar för 148 mn euro. De största investeringarna hänförde sig till klimatskydd, sanering av förorenad mark samt klimat- och miljövänliga resor och transporter. Miljöintäkterna uppgick till 7,6 mn euro år 2016.

I framtiden kommer bekämpning av och anpassning till klimatförändringen, energieffektivitetsåtaganden, förbättrande av den lokala luftkvaliteten samt bullerbekämpning att medföra ökade miljökostnader. De senaste åren har miljökostnaderna utgjort cirka 2-3 procent av stadens totala omkostnader.

Energi och klimatpolitik

Helsingfors klimatarbete styrs på fullmäktigenivå via strategiprogrammet, miljöpolicy och Helen Ab:s utvecklingsprogram. Staden har också ingått en rad avtal och deklARATIONER mellan olika aktörer, bland annat stadens energieffektivitetsavtal (KETS) med staten, Covenant of Mayors och Compact of Mayors (stadsdirektörernas klimatavtal) samt ett klimatinätverk mellan stadsdirektörer. I stadens miljöpolicy sägs det att Helsingfors blir en kolneutral stad fram till 2050.

Helsingfors stads klimatarbetsgrupp som leds av biträdande stadsdirektör Pekka Sauri höll sitt första möte våren 2016. Arbetsgruppen ansvarar för att samordna och bevaka Helsingfors klimatarbete samt främja genomförandet av det. Arbetsgruppen har till uppgift att för strategiprogrammet för fullmäktigeperioden 2017-2021 bereda klimatpolitiska mål fram till 2030 och åtgärder i anslutning till dem. Dessutom ansvarar gruppen för att dra upp stadens riktlinjer för anpassning till klimatförändringen.

Luftvård

Årsgränsvärdet för kvävedioxid enligt EU:s luftkvalitetsdirektiv överskrids fortsättningsvis på grund av avgasutsläpp på livligt trafikerade gatuavsnitt som omges av höga byggnader i Helsingfors centrum. Det är framför allt utsläpp från dieselfordon och den ökade andelen dieselmotorer som orsakar överskridningen. Finland fick tilläggstid fram till 1.1.2015 för att underskrida årsgränsvärdena, men eftersom gränsvärdet fortfarande överskrids blev staden tvungen att utarbeta en ny luftvårdsplan. Vid utarbetandet av planen engagerades invånare och intressenter.

Miljönämnden godkände luftvårdsplanen 1.11.2016 och den trädde i kraft vid ingången av 2017. Den nya luftvårdsplanen gäller för åren 2017-2024. Luftkvaliteten i Helsingfors försämrades också av gatudamm och utsläpp från eldstäder, och åtgärder för att minska utsläppen från dessa ingår också i luftvårdsplanen. Det har också gjorts en broschyr om luftvården, där källorna till luftföroreningar och deras hälsoeffekter beskrivs. I broschyren berättas vad staden har förbundit sig att göra och vad invånarna kan göra för att förbättra luftkvaliteten.

Bullerbekämpning

Enligt den senaste bullerutredningen från 2012 bor 282 060 helsingforsare i områden där bullret från vägtrafiken dagtid överskrider riktvärdet 55 dB. I den handlingsplan för bullerbekämpning som stadsstyrelsen godkände 2013 presenteras mål för att minska bullerolägenheterna samt ett åtgärdsprogram med vars hjälp man försöker förbättra bullersituationen.

Staden har årligen genomfört åtgärder för att få ner bullernivåerna och minska exponeringen för buller: tyst asfalt, bullerskärmar och krav på anskaffning av lågbullrande materiel inom kollektivtrafiken. I brist på anslag kan emellertid inte alla åtgärder genomföras inom den tid som satts som mål. Byggandet av bullerskärmar och bullerbekämpningen vid landsvägar som förvaltas av staten har varit en särskild utmaning. Bullerskärmar har byggts bara i samband med stora utvecklingsinvesteringar i trafiknätet som nämnts i statens budget. Målet att märkbart minska antalet invånare som exponeras för buller kan emellertid inte nås med hjälp av bullerskärmar. Sänkta hastigheter på landsvägarna skulle leda till en märkbar minskning av antalet invånare som exponeras för buller, men dessa åtgärder har inte fortskridit.

Sanering av mark och soptippar

I Helsingfors tar man i bruk områden där grundberedning måste utföras innan marken kan användas igen. En del av grundberedningen handlar om att sanera förorenad mark. Helsingfors tidigare soptippar saneras i enlighet med miljöskyddslagstiftningen.

Staden förbereder sig på att i framtiden sanera soptippen i Storhoplax. Dessutom har avsättningar gjorts för eftervård av soptippar. Anslagsbehoven för sanering av andra områden som bedömts vara förorenade uppskattas årligen för de tio följande åren. Uppskattningen preciseras därmed varje år. De viktigaste saneringsobjekten 2016 var de tidigare hamnområdena, det vill säga projektområdena Fiskehamnen och Busholmen. Iståndsättningen av soptippen i Nordsjö pågår.

1.1.7 Bekämpning av grå ekonomi

Anvisningen om bekämpning av grå ekonomi i samband med upphandlingar innehåller detaljerade instruktioner om hur man kan försöka bekämpa grå ekonomi i samband med upphandlingar. Bekämpningen av grå ekonomi kompletteras också av de rutiner som beskrivs i anvisningen om intern kontroll och riskhantering.

Förvaltningarna har aktivt fäst uppmärksamhet vid att deras samarbetspartners sköter sina åligganden och har bland annat använt skatteskuksregistret och tjänsten tilaajavastuu.fi vid sin övervakning. Tjänsten är ett online-hjälpmiddel som är särskilt avsett för beställare av arbeten och ger hjälp med att utreda uppgifter som förutsätts i lagen om beställarens ansvar. Staden samarbetar aktivt med skatteförvaltningen för att utveckla analysen av stadens upphandlingsinformation och skatteförvaltningens gallringsuppgifter.

1.2 Redogörelse för stadens organisering av riskhanteringen och den interna kontrollen

Organisering av den interna kontrollen och riskhanteringen

Genom dokumentet Grunderna för Helsingfors stadskoncerns interna kontroll och riskhantering styr stadsfullmäktige organiseringen av den interna kontrollen och riskhanteringen och förutsätter att den interna kontrollen och riskhanteringen är tillräcklig i koncernens alla funktioner och på alla organisationsnivåer.

Stadsstyrelsen ansvarar för organiseringen av den interna kontrollen och riskhanteringen. Stadsdirektören, biträdande stadsdirektörerna inom sina verksamhetsområden samt förvaltningarnas och affärsverkens ledning ansvarar för genomförandet av en tillräcklig och fungerande intern kontroll och riskhantering.

Förvaltningarnas interna kontroll och riskhantering har organiserats utifrån instruktionerna och verksamhetsstadgorna, beskrivningar av den interna kontrollen och riskhanteringen, verksamhetsplanerna, beskrivningar av kärnprocesserna och definition av ansvar. Genomförandet av riskhanteringen följs alltid som ett led i uppföljningen av verksamheten och ekonomin.

Stadskoncernens riskhantering styrs och samordnas av en samordningsgrupp för intern kontroll och riskhantering. Gruppen är sammansatt av de centrala förvaltningarna och affärsverken och leds av stadskansliet.

Utvärdering av nuläget i fråga om den interna kontrollen och riskhanteringen

Utvärderingen baserar sig på av förvaltningarna godkända redogörelser för deras verksamhet samt uppgifter om utvärdering av den interna och externa kontrollen. Förvaltningarna har utvärderat organiseringen av riskhanteringen och den interna kontrollen och dess funktion. Vid utvärderingen har de bland annat utnyttjat utvärderingen av verksamhetsplanens utfall, utvärderingar av verksamhetssystem och kvalitet, checklistan för stadens interna kontroll samt mognadsmodellen för riskhantering.

Enligt utvärderingen är stadens interna kontroll på nöjaktig nivå och ger huvudsakligen rimlig säkerhet om verksamhetens resultat, om lagenlighet och iakttagande av god förvaltningssed, om trygghet av medel och egendom samt om att informationen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och tillräcklig för ledningens behov.

Realiserade betydande risker

Helsingfors, Esbos, Vandas och Grankullas gemensamma förslag om en särlösning för huvudstadsregionen inom reformen av social- och hälsovården och regionförvaltningen och om att börja bereda en sådan tillsammans med statsrådet vann inte statsrådets godkännande. De centrala målen för den föreslagna särlösningen grundade sig på demokrati, kommunalt självstyre och subsidiaritetsprincipen.

Fullmäktige godkände i december 2016 att maximipriset för den justerade projektplanen för Västmetron höjs utgående från att Helsingfors stads andel av kostnaderna uppgår till högst 277,5 miljoner euro. Höjningens andel är 107,1 mn euro (ca 63 procent) jämfört med Helsingfors andel i den indexkorrigerade ursprungliga projektplanen. Samtidigt godkände fullmäktige att beloppet på stadens propieborgen för projektet höjs till 291,0 mn euro. Risken att Västmetrons trafikstart försenas realiserades i augusti 2016.

Under räkenskapsperioden inträffade två metroolyckor som orsakade skador för sammanlagt omkring en miljon euro. Skadekostnaderna ersätts senare ur försäkringsfonden. När de utomstående utredningarna (regionförvaltningsverket och olycksutredningscentralen) av fallen blir klara bedömer staden om det behövs eventuella ytterligare åtgärder för att hantera motsvarande risker.

I slutet av 2016 väcktes en misstanke om betydande missbruk i stadens verksamhet. Vid bokslutstidpunkten är starka brottsmisstankar riktade mot utbildningsverkets IT-anskaffningar, och polisen utreder dem för närvarande. Utbildningsverket har sedan början av november 2016 utrett saken tillsammans med stadens interna revision samt

Redogörelse för stadens organisering av riskhanteringen och den interna kontrollen

med stadens rättstjänst och polisen. Verkets ledning har redan inlett korrigerande åtgärder för att göra upphandlingsprocessen mer transparent och bättre kontrollerbar särskilt i fråga om IT-anskaffningar. På grund av det inträffade bedömer staden läget i fråga om upphandlingsprocesserna och övervakningen av upphandlingar och genomför nödvändiga åtgärder för att utveckla den interna kontrollen i samband med dessa.

I slutet av året fick staden veta att en långvarig hyresgäst hos fastighetskontoret kommer att stämma staden i tingsrätten på grund av ett avslutat omtvistat hyresarrangemang. Staden delgavs stämningen under 2017. Ersättningsanspråket kommer med högsta sannolikhet att vara betydande.

I social- och hälsovårdsverkets telefonförbindelser förekom upprepade avbrott som berodde på störningar i teleoperatörens system.

Stadsmuseet blev i juni tvunget att stänga museets nyöppnade huvudverksamhetsställe på grund av en regnvattenskada. Vattenskadan orsakade staden kostnader på över en miljon euro.

Utvecklingsobjekt och utveckling av den interna kontrollen och riskhanteringen

Förvaltningarna har gjort upp beskrivningar av den interna kontrollen och riskhanteringen. I bruktagandet av stadens avtalshanteringssystem har fortskridit planenligt och förvaltningarna och affärsverken håller på att ta i bruk systemet. Förvaltningarna har utvecklat den interna kontrollen och riskhanteringen bl.a. genom att bedöma riskerna i processerna och definiera hur de kan hanteras, följa riskhanteringsåtgärdernas effekter, uppdatera riskhanteringsplanerna och ordna dataskyddsutbildningar.

I förvaltningsstadgan som stadsfullmäktige godkände 16.11.2016 fastställs den interna kontrollens och riskhanterings uppgifter och ansvar. Stadsstyrelsen svarar för organiseringen av stadens interna kontroll och riskhantering och övervakar verkställigheten av den interna kontrollen och riskhanteringen. Stadsstyrelsen godkänner anvisningar för intern kontroll och riskhantering och verksamhetsanvisningar för intern revision. Till stadskansliet hör den interna revisionen, som är direkt underställd kanslichefen. Nämnderna och direktionerna svarar inom sin sektor för den ändamålsenliga organiseringen av intern kontroll och riskhantering och för övervakningen av verkställigheten. Sektorcheferna svarar för den effektiva verkställigheten av intern kontroll och riskhantering inom sitt ansvarsområde.

Grunderna för den interna kontrollen och riskhanteringen bereds för att godkännas av det nya fullmäktige som inleder sin mandatperiod 1.6.2017.

Organiseringen av den interna revisionen

Den interna revisionen biträder stadsstyrelsen och stadens högsta ledning genom att granska och utvärdera hur förvaltningarnas och affärsverkens samt dottersammanslutningarnas interna kontroll och riskhantering genomförs och fungerar utifrån dels den revisionsplan som stadsdirektören godkänt och dels de särskilda uppdrag som enheten fått av stadens ledning.

De granskningar som den interna revisionen utfört gällde bl.a. organisering av förvaltningen, ekonomiförvaltningsprocesser, placeringar, investeringsprojekt, IT-projekt, anskaffning och avskrivning av terminaler, stark autentisering, säkerhetsstyrning, upphandling av köpt service, försäkringsbolagens fullersättningsfakturerings, lagerhantering, avfallshantering samt statsersättningar.

De granskade objekten har fått förbättringsrekommendationer och genomförandet av dessa följs under 2017. De granskade objektens ledning har behandlat observationerna och rekommendationerna i samband med granskningarna och vidtagit nödvändiga åtgärder. Under 2016 har man infört ett nytt mellanuppföljningsförfarande för granskningar där den interna kontrollen har konstaterats vara på "icke acceptabel" nivå. Granskningsresultaten har skriftligen rapporterats till stadens ledning och till ledningen för det granskade objektet samt meddelats revisionskontoret och OFR-revisorn för kännedom.

På basis av de utförda granskningarna kan det med rimlig säkerhet konstateras att den interna kontrollen fungerar tillfredsställande.

Räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten med undermoment

1.3 Räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten med undermoment

1.3.1 Räkenskapsperiodens resultat

RESULTATRÄKNING

1 000 euro	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
Verksamhetsintäkter	1 081 469	1 041 561
Tillverkning för eget bruk	117 111	114 807
Omkostnader	-4 266 066	-4 302 828
VERKSAMHETS BIDRAG	-3 067 486	-3 146 460
Skatteinkomster	3 205 605	3 067 915
Statsandelar	316 330	273 172
Finansiella intäkter	133 377	104 859
Finansiella kostnader	-18 449	-34 371
ÅRS BIDRAG	569 378	265 115
Avskrivningar och nedskrivningar	-337 209	-385 695
Extraordinära poster	238 012	139 182
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	470 180	18 601
Bokslutsdispositioner	-5 141	10 232
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	465 039	28 834

Räkenskapsperiodens resultat var 470,2 mn euro. Resultatet för 2015 var 18,6 mn euro och det jämförbara resultatet för 2014, som var det sista verksamhetsåret före bolagiseringen av energi- och hamnverksamheterna, var 188,5 mn euro. Stadens resultat för räkenskapsperioden 2016 var positivt när man beaktar att inkomstflödet från energifärsverksamheterna, som bolagiserats till Helen Ab, under 2015 och 2016 inte längre bidrog till att förbättra stadens resultat så som under de första åren av 2010-talet.

Resultatet för 2016 blev möjligt då verksamhetsbidraget var bättre än budgeterat och skatteinkomsterna ökade mer än man räknat med i budgeten. Också ränteutgifterna var lägre än budgeterat.

Stadens totala omkostnadsnivå underskred budgeten och på grund av vissa poster av engångsnatur var omkostnaderna till och med aningen lägre än föregående år. Att omkostnadsnivån var lägre än föregående år berodde på ändringar av engångsnatur i bokföringen av semesterlöner på grund av konkurrenskraftsavtalet samt på tidpunkten för bokföring av betalningsandelen till HNS. Vid en jämförbar granskning var omkostnadsökningen låg, bara cirka 0,5 procent. Omkostnadsökningen för social- och hälsovårdstjänster var förhållandevis låg, 0,9 procent. Också vid utbildningsverket (undervisnings- och utbildningstjänster som staden själv producerar) var omkostnadsökningen relativt låg, 1,6 procent. Dessutom blev utgifterna för ett flertal centraliserade poster som reserverats för stadsdirektörsroteln lägre än 2015, vilket i hög grad medverkade till att stadens omkostnadsökning var mycket låg under 2016.

Avgiftsfinansieringens andel av omkostnaderna beskrivs med ett nyckeltal som beräknas enligt formeln:
 $100 \cdot \text{verksamhetsintäkter} / (\text{omkostnader} - \text{tillverkning för eget bruk})$

Nyckeltalet har utvecklats på följande sätt:

	2016	2015	2014	2013	2012
Verksamhetsintäkter i % av omkostnaderna	26,1	24,9	38,8	39,0	39,3

Skatteinkomsterna var 142 mn euro högre än budgeterat och 4,5 procent högre än 2015.

Årsbidraget var 569,4 mn euro, vilket är 300 mn euro högre än i budgeten och 169 procent i förhållande till avskrivningsnivån (337,2 mn euro).

Nyckeltalen som beräknas utifrån årsbidraget har utvecklats på följande sätt:

	2016	2015	2014	2013	2012
Årsbidrag, mn euro	569,4	265,1	480,7	472,7	439,1
Årsbidraget täcker avskrivningarna, %	168,9	80,4	117,8	117,3	110,7
Årsbidrag, euro/invånare	896	422	773	772	726

I inkomster från försäljning av fast egendom bokfördes för tomternas del 240,2 mn euro. Härav intäktsfördes 127 mn euro under 2016 medan återstoden bokfördes som fordringar.

En närmare specifikation av posterna i resultaträkningen finns i kapitel 2, Budgetutfallet, samt i affärsverkens och fondernas särredovisade bokslut i kapitel 5.

1.3.2 Finansieringen av verksamheten

FINANSIERINGSANALYS

1 000 euro	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Årsbidrag	569 377	265 115
Extraordinära poster	238 011	139 182
Korrektivposter till internt tillförda medel	-251 476	-153 117
	555 913	251 180
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Investeringsutgifter	-662 960	-571 167
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	18 806	5 267
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	247 049	147 757
	-397 105	-418 144
	158 808	-166 964
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen	-9 912	-23 305
Minskning av utlåningen	67 330	101 527
	57 418	78 222
Förändringar i lånestocken		
Ökning av långfristiga lån	110 000	120 000
Minskning av långfristiga lån	-320 729	-116 641
	-210 729	3 359
Förändringar i eget kapital		
	0	0
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av förvaltade medel och förvaltad kapital	-5 900	-13 706
Förändring av omsättningstillgångar	-2 247	-331
Förändring av fordringar	-133 043	-11 382
Förändring av räntefria skulder	315 124	43 338
	173 934	17 919
	20 623	99 500
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
	20 623	99 500
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		
	179 432	-67 463
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	1 119 863	940 431
Likvida medel 1.1	940 431	1 007 894
	179 432	-67 463

Utfallet för stadens investeringar 2016 var 663 mn euro när affärsverkens investeringar beaktas (närmast affärsverket HST:s investeringar i kollektivtrafik). Detta är något mer än de två föregående årens investeringsnivå.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde var positivt, 158,8 mn euro. I denna summa ingår emellertid cirka 113 mn euro som bokförts i samband med intäkter från markförsäljning och som inte redovisats under 2016. Dessa syns i finansieringsanalysen som ökning av fordringar. Med beaktande av detta är verksamhetens och investeringarnas kassaflöde knappt 50 mn euro.

Under året upptogs 50 mn euro i nya långfristiga budgetlån. Dessutom upptogs ett lån på 60 mn euro för HST. Stadens lånestock minskade tillfälligt till 1 371 mn euro (inklusive HST:s lån från finansiella institut); de långfristiga lånen amorterades med sammanlagt 321 mn euro och i nya lån upptogs sammanlagt 110 mn euro enligt indelningen ovan. Nettoamorteringarna på 211 mn euro finansierades med överskottskassaflöde från verksamheten och investeringarna samt delvis med kassamedel.

På grund av ändrad bokföringspraxis ingår i posten Kassa och bank i stadens balansräkning till skillnad från tidigare år nu även kontomedel för sammanslutningar som hör till stadens koncernkonto. Stadens skuld till nämnda sammanslutningar för dessas medel på stadens koncernkonto syns på motsvarande sätt nu i finansieringsanalysen för 2016 som förändring av räntefria skulder och i balansräkningen som en ny post bland Ökning av kortfristiga lån. Vid årets slut var saldot på stadens koncernkonto 410,6 mn euro, varav 23,3 mn euro var stadens egna medel.

Med beaktande av ovan nämnda var förändringen av stadens likvida medel positiv, 179,4 mn euro. Stadens egentliga egna likvida medel minskade emellertid under året med sammanlagt 208,5 mn euro. De kända betalningarna för markförsäljningar som redovisas senare bidrog till att staden kunde minska på de likvida medlen och därmed tillfälligt minska lånestocken.

Nyckeltalen i finansieringsanalysen har utvecklats på följande sätt:

	2016	2015	2014	2013	2012
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde (ackumulerat 2012–2016), 1 000 euro	221 907	-16 764	698 984	18 956	..
Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för fem år, mn euro, utan de bokföringsmässiga effekterna av bolagiseringen av affärsverk 2014	-157,5	-396,0	-387,3	-687,9	..
Investeringar med internt tillförda medel, procent	88,4	46,8	17,7	74,5	68,1
Låneskötselbidrag	1,7	2,1	1,7	4,3	3,4
Likviditet, kassadagar	79	70	44	63	46

Nyckeltalet Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde visar hur mycket av kassaflödet som blir över för nettoutlåning, amorteringar och förstärkning av kassan. Om kassaflödet är negativt måste man täcka utgifterna genom att antingen minska de befintliga kassamedlen eller öka låntagningen.

Låneskötselbidraget anger den interna finansieringens tillräcklighet för betalning av räntor och amorteringar på främmande kapital. Kommunens låneskötselförmåga anses vara god om nyckeltalet är över 2. År 2016 var låneskötselbidraget 1,7. År 2016 försämrades nyckeltalet av de stora låneamorteringarna under året. Stadens interna finansiering var dock bättre än tidigare, vilket förbättrar förutsättningarna att stå för stadens låneåtaganden i framtiden.

Nyckeltalet Likviditet, kassadagar anger hur många dagars kassautbetalningar som kan täckas med de likvida medel som fanns på årets sista dag. När nyckeltalet Likviditet, kassadagar granskas bör man beakta den ovan nämnda förändringen i bokföringssättet för koncernkontot.

1.4 Den finansiella ställningen och förändringar i den

BALANSRÄKNING

1 000 euro	31.12.2016	31.12.2015	1 000 euro	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA			PASSIVA		
BESTÅENDE AKTIVA			EGET KAPITAL		
Immateriella tillgångar			Grundkapital		
Immateriella rättigheter	17 632	19 824	2 972 407	2 972 407	
Övriga utgifter med lång verkningstid	82 188	84 037	Uppskrivningsfond	1 806 409	1 808 364
Förskottsbetalningar	2 651	1 064	Övriga egna fonder	522 302	514 769
	102 470	104 926	Övrigt eget kapital	729 031	729 031
Materiella tillgångar			Överskott/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	4 479 253	4 450 420
Mark- och vattenområden	3 216 006	3 142 539	Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	465 039	28 834
Byggnader	1 677 989	1 622 494		10 974 440	10 503 823
Fasta konstruktioner och anordningar	1 347 881	1 313 802	AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Maskiner och inventarier	265 378	172 955	Avskrivningsdifferens	66 103	52 195
Övriga materiella tillgångar	12 243	12 056	Reserver	1 812	18 112
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	346 862	311 150		67 916	70 307
	6 866 359	6 574 995	AVSÄTTNINGAR		
Placeringar			Avsättningar för pensioner		
Aktier och andelar	3 150 722	3 143 429	124 885	138 101	
Övriga lånefordringar	1 951 425	2 008 843		124 885	138 101
Övriga fordringar	546	546	FÖRVALTAT KAPITAL		
	5 102 694	5 152 819	Statens uppdrag		
FÖRVALTADE MEDEL			133 336		
Statens uppdrag	132 140	139 715	Donationsfondernas kapital		
Donationsfondernas särskilda täckning	4 381	4 344	4 381		
Övriga förvaltade medel	543 781	441 767	Övrigt förvaltad kapital		
	680 301	585 825	515 003		
RÖRLIGA AKTIVA			FRÄMMANDE KAPITAL		
Omsättningstillgångar			Långfristigt		
Material och förnödenheter	10 260	9 451	Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter		
Varor under tillverkning	7 110	5 675	1 248 518		
Övriga omsättningstillgångar	89	87	Lån från övriga kreditgivare		
	17 459	15 213	7 438		
Fordringar			Erhållna förskott		
Långfristiga fordringar			300		
Kundfordringar	0	65	Skulder till leverantörer		
Lånefordringar	62	62	1 165		
Övriga fordringar	126 554	24 107	Anslutningsavgifter och övriga skulder		
	126 616	24 235	7 552		
Kortfristiga fordringar			1 264 972		
Kundfordringar	53 304	58 020	1 275 647		
Lånefordringar	631	428	Kortfristigt		
Övriga fordringar	66 409	40 478	Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter		
Resultatregleringar	113 566	104 321	115 308		
	233 909	203 247	Erhållna förskott		
Fordringar sammanlagt			11 381		
360 525	227 482	Skulder till leverantörer			141 078
Finansiella värdepapper			Anslutningsavgifter och övriga skulder		
Placeringar i penningmarknadsinstrument ¹⁾	0	554 000	512 437		
Masskuldebrevsfordringar	20 000	20 000	Resultatregleringar		
	20 000	574 000	384 535		
Kassa och bank ¹⁾	1 099 863	366 431	1 164 738		
AKTIVA SAMMANLAGT	14 249 672	13 601 691	1 049 668		
			Främmande kapital sammanlagt		
			2 429 711		
			2 325 315		
			PASSIVA SAMMANLAGT		
			14 249 672		
			13 601 691		

1) Uppgifterna för jämförelseåret har korrigerats på grund av ändrad praxis för bokföring av intressekontorsmedel.

Den finansiella ställningen och förändringar i den

Stadens balansomslutning ökade med 648 mn euro år 2016. Ökningen förklaras till stor del av att posten Kassa och bank ökade, vilket beror på ändrad bokföringspraxis för stadens koncernkonto. Till skillnad från jämförelseåret 2015 innefattar denna balanspost i bokslutet för 2016 också stadens dottersammanslutningars medel på koncernkontot. På motsvarande sätt syns dottersammanslutningarnas koncernkontomedel, sammanlagt 403 mn euro, som en ny post också i balansräkningens passiva, som stadens kortfristiga skuld till dottersammanslutningar.

Stadens egentliga egna likvida medel minskade under 2016 med sammanlagt 208,5 mn euro. Stadens lånestock (lån från finansiella institut och försäkringsanstalter) minskade med 210,7 mn euro. I den rådande räntemarknadsituationen gjordes inga nya placeringar i penningmarknadsinstrument, och de medel bland stadens penningmarknadsplaceringar som förföll under året upptogs i siffrorna för 2016 bland Kassa och bank.

I lånen från finansiella institut och försäkringsanstalter är de kortfristiga lånen andel mindre än året innan. De kortfristiga lånen från finansiella institut och försäkringsanstalter består i sin helhet av utgifter för amorteringar av långfristiga lån 2016. Den stora andelen kortfristiga lån under jämförelseåret 2015 förklaras av att ett bulletlån på 200 mn euro som upptogs 2011 förföll till betalning 2016.

Balansräkningens nyckeltal som är ett uttryck för soliditet, finansieringsförmögenhet och skuldsättning har utvecklats på följande sätt:

Balansräkningens nyckeltal	2016	2015	2014	2013	2012
Soliditetsgrad, procent	77,6	77,9	78,0	76,2	76,3
Relativ skuldsättning, procent	52,5	52,5	45,6	44,4	40,5
Lånestock 31.12, mn euro	1 371	1 582	1 569	1 515	1 201
Lån, euro/invånare	2 157	2 518	2 521	2 472	1 986
Lånefordringar 31.12, mn euro	1 951	2 009	2 087	1 524	1 571

Soliditetsgraden, som mäter kommunens soliditet och dess förmåga att tåla underskott och klara av åtaganden på lång sikt, har varit god under hela granskningsperioden. En genomsnittlig soliditetsgrad på 70 procent anses vara en allmän målnivå inom den kommunala ekonomin.

Nyckeltalet Relativ skuldsättning anger hur stor del av kommunens driftsintäkter som skulle behövas för återbetalning av det främmande kapitalet. Ju lägre nyckeltal, desto bättre klarar kommunen att återbetala lånet med internt tillförda medel. Nyckeltalet Relativ skuldsättning har varit stigande efter 2012.

1.5 Totala inkomster och utgifter

Kalkylen Totala inkomster och utgifter visar stadens inkomstkällor och utgiftsposter. I kalkylen har samtliga utgifter och inkomster ur resultaträkningen och finansieringsanalysen sammanställts. Skillnaden mellan totala inkomster och utgifter, 5 mn euro, är densamma som skillnaden mellan likvida medel och övriga förändringar i likviditeten.

INKOMSTER	Miljoner euro	UTGIFTER	Miljoner euro
Verksamhet		Verksamhet	
Verksamhetsintäkter	1 081	Omkostnader	4 266
Skatteinkomster	3 206	Tillverkning för eget bruk	-117
Statsandelar	316		
Ränteintäkter	83	Räntekostnader	18
Övriga finansiella intäkter	51	Övriga finansiella kostnader	1
Extraordinära intäkter	240	Extraordinära kostnader	2
Korrektivposter till internt tillförda medel		Korrektivposter till internt tillförda medel	
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	-240	Överlåtelseförluster av tillgångar bland bestående aktiva	-2
		Förändring av avsättningar	13
Investeringar		Investeringar	
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	19	Investeringsutgifter	663
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	247		
Finansieringsverksamhet		Finansieringsverksamhet	
Minskning av utlåningen	67	Ökning av utlåningen	10
Ökning av långfristiga lån	110	Minskning av långfristiga lån	321
Ökning av eget kapital		Minskning av eget kapital	
Totala inkomster sammanlagt	5 180	Totala utgifter sammanlagt	5 175

Avstämning:

Totala inkomster – Totala utgifter = 5 180 – 5 175 = 5

Övriga förändringar i likviditeten - Förändring av likvida medel = [174] + [179] = 5

Kalkylen Totala inkomster och utgifter kan avstämmas mot finansieringsanalysen sålunda att skillnaden mellan totala inkomster och utgifter är lika stor som summan av de absoluta värdena av posterna Övriga förändringar i likviditeten och Förändring av likvida medel i finansieringsanalysen när dessa poster har olika förtecken i finansieringsanalysen, och lika stor som skillnaden mellan de absoluta värdena av posterna när de har samma förtecken i finansieringsanalysen.

1.6 Kommunkoncernens verksamhet och ekonomi

1.6.1 Sammanställning av sammanslutningar och stiftelser som ingår i koncernbokslutet

I Helsingfors stads koncernbokslut har alla 83 dottersammanslutningar som ingår i stadskoncernen sammanställts. I koncernbokslutet ingår via de sammanställda dottersammanslutningarna även 36 underkoncernsammanslutningar. I bokslutet har sammanställts alla sex samkommuner där staden är medlem samt alla 11 stiftelser där staden har bestämmande inflytande. I koncernbokslutet har också sammanställts ett samägt bolag och 39 intressesammanslutningar.

I noterna till koncernbokslutet finns en detaljerad förteckning över de sammanslutningar och stiftelser som sammanställts i koncernbokslutet.

1.6.2 Styrning av koncernens verksamhet

Den nuvarande koncernstyrningsmodellen har tillämpats sedan 2004 och har kompletterats genom bildandet av en koncernsektion i stadsstyrelsen från 1.1.2009. Stadsfullmäktige godkände i maj 2016 ett koncerndirektiv för Helsingfors stad som verktyg för koncernstyrningen. Den gällande anvisningen om god förvaltningssed i staden, det vill säga anvisningen Centrala principer för ledning och förvaltning i Helsingfors stadskoncern, godkändes av stadsstyrelsens koncernsektion i september 2009.

Koncernstyrningen har utvecklats enligt stadsstyrelsens utvecklingslinjer och det strategiprogram som stadsfullmäktige godkänt. Enligt strategiprogrammet 2013–2016 leds stadskoncernen som en helhet, koncernstyrningen effektiviseras och blir klarare, ägarpolicy:n blir klarare och organisationen utvecklas så att tjänsterna för invånarna blir bättre. Som ett led i utvecklingsarbetet enligt strategiprogrammet har man godkänt förnyandet av stadens koncerndirektiv och förberett uppdateringen av anvisningen Centrala principer för ledning och förvaltning.

För att genomföra koncernstyrningen och främja verksamhet som är förenlig med stadskoncernens fördel som helhet följer stadskoncernens dottersammanslutningar de grundläggande riktlinjerna i det godkända strategiprogrammet samt reglerna i koncerndirektivet.

1.6.3 Väsentliga händelser som rör koncernen

Helen Ab fortsatte att utveckla affärsverksamheten, tjänsterna och energiproduktionen i enlighet med den nya strategi som godkändes våren 2016. Målet är att utveckla produktionen av förnybar energi och kundorienterade tjänster och att trygga verksamhetens konkurrenskraft på marknaden.

Helen lanserade också nya tjänster, bland annat biogasproducerad fjärrvärme som är avsedd för företagskunder. Helen främjade också aktivt lösningar kring solenergi och efterfrågeflexibilitet.

Planeringen och förberedelserna för den stora pelletsvärmeanläggning som ska byggas på Sundholmen fortsatte. Det handlar om en av Finlands största investeringar i förnybar energi, och anläggningen utrustas med Finlands största pelletspanna. Pelletsvärmeanläggningen ska stå färdig i början av 2018.

Planeringen av den nya värmepumpsanläggning som ska byggas under Esplanadparken i Helsingfors fortskred enligt tidsplanen. Investeringen omfattar två värmepumpar i industriell skala som producerar kyla och värme. De höjer kyl-effekten i Esplanadens kylcentral till sammanlagt 50 megawatt. Investeringen minskar Helens koldioxidutsläpp med uppskattningsvis 20 000 ton per år. Den nya värmepumpsanläggningen är tänkt att tas i drift sommaren 2018.

Via Helsingfors hamn som upprätthålls av Helsingfors Hamn Ab passerade sammanlagt 11,56 miljoner fartygspassagerare, vilket är 3,1 procent mer än året innan. Mellan Tallinn och Helsingfors reste 8,74 miljoner passagerare (+4,0 procent) och mellan Stockholm och Helsingfors 2,34 miljoner passagerare (-0,7 procent). Det totala antalet internationella kryssningspassagerare under kryssningssäsongen var 408 900 (-6,3 procent). I december 2016 reste 931 100 passagerare via Helsingfors Hamn, vilket var 4,3 procent mer än i december 2015.

Helsingfors Hamn Ab:s egentliga hamnaffärsverksamhet utvecklades positivt under 2016. Godstrafiken uppgick till 11,6 miljoner ton (+1,9 procent) under året. Styckegodstrafiken över Helsingfors hamnar uppgick till närmare 10,6 miljoner ton (+1,8 procent) under året. Importens andel var 5,0 miljoner ton (+3,8 procent) och exportens andel 5,6 miljoner ton (0,0 procent).

Under 2016 förhandlade Helsingfors Hamn om förvärv av aktiemajoriteten i Lovisa Hamn Ab:s hamnaffärsverksamhet. Affären offentliggjordes på hösten och genomfördes vid årsskiftet 2016–2017.

Palmia Ab:s verksamhet utvidgades till Vanda, Esbo, Åbo, Lahtis, Nurmijärvi och Borgå via nya avtal som tagits hem i anbudstävlingar. Tillväxten och expansionen fortsätter under 2017. År 2016 ökade bolagets omsättning med 4,8 procent från 77,9 till 81,6 mn euro.

Verksamheten vid Olympiastadion i dess nuvarande form upphörde vid årsskiftet 2015/2016. Markbyggnads- och schakningsentreprenaden i samband med ombyggnaden och förnyandet av Olympiastadion startade i mars 2016 och pågår fram till hösten 2017. I den byggnadstekniska projektledningsentreprenaden ingick en betydande kostnadsstegring. Det fanns två huvudorsaker till att byggkostnaderna steg. Byggandet, särskilt i huvudstadsregionen, är inne i en stark konjunkturuppgång, och därför stiger anbudsprisindex och entreprenadanbudens priser. Den andra och viktigaste orsaken är att läktarna förses med tak och att det blir dyrt att bygga platser med fri sikt. Vid planeringen har målet varit att minimera antalet läktarplatser från vilka takpelarna skymmer sikten till vad som händer nere på planen. Det utförandesätt som valts och som överensstämmer med projektplanen säkerställer samtidigt att byggandet av ett tak över stadion utförs i enlighet med nutida och internationella krav.

Startup Maria Oy grundades 5.4.2016. Bolaget syftar till att skapa förutsättningar för ny tillväxtföretagsamhet och stödja tillväxten och internationaliseringen i tillväxtföretagen. Stadens ägarandel i bolaget är 34 procent.

Stadens ägarandel i Huvudstadsregionens Vagnpark Ab ökade genom en aktieaffär med VR-Group Ab samt Esbo, Grankulla och Vanda stad. Efter aktieaffären är stadens ägarandel i Huvudstadsregionens Vagnpark Ab 49,5 procent.

Stadens helägda bolag Asunto Oy Lågfants Bostads Ab, Asunto Oy Nederfants Bostads Ab, Asunto Oy Söderfants Bostads Ab och Asunto Oy Västerfants Bostads Ab fusionerades med Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Villamonte 31.12.2016.

Helsingfors stad köpte hela aktiestocken i Kiinteistö Oy Puroiniitynlaakso. Föremålet för bolagets verksamhet är att äga och förvalta den obebyggda fastigheten Långbacka. Bolaget kommer i enlighet med koncernsektionens beslut (24.10.2016 § 136) att fusioneras med Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Villamonte under 2017.

Stadsstyrelsen beslutade 29.3.2016 att staden deltar i verksamheten i och finansieringen av Huvudstadsregionens Smart & Clean-stiftelse sr, som grundas med tanke på projektet Smart & Clean.

Fastighetsaktiebolaget Kabelhusets största projekt under räkenskapsperioden 2016 var utarbetandet av en projektplan för Dansens hus som ska byggas i anslutning till Kabelfabriken. Arbetet inleddes i början av året och planen blev färdig i slutet av 2016. Under räkenskapsperioden började bolaget förbereda en företagsreglering, genom vilken Glaspalatsets Mediacentrum Ab blir dotterbolag till Fab Kabelhuset i början av 2017.

Likvidationen av Art and Design City Helsinki Oy Ab slutfördes under 2016.

Stadens ägarandel av aktierna i Länsimetro Oy som bygger Västmetron är 15,6 procent. Västmetron började inte trafikera som planerat 15.8.2016. Samkommunen Helsingforsregionens Trafik beslutar om inledandet av passagerartrafik och övergången till anslutningstrafik.

1.6.4 Måluppfyllelsen för dottersammanslutningarna

Som ett led i koncernstyrningen satte stadsfullmäktige upp bindande mål för följande dottersammanslutningar i budgeten för 2016. Alla bindande mål uppfylldes med undantag för tre dottersammanslutningar.

Bolag	Bindande mål	2016	Förklaring
Helen Ab	Utvecklingsprogrammet genomförs enligt planen i enlighet med ägarens beslut.	Uppfylldes	De viktigaste åtgärderna i anslutning till genomförandet av utvecklingsprogrammet 2016 var: <ul style="list-style-type: none"> • Våren 2016 ingick Helen ett leveransavtal om en pelletsvärmeanläggning som ska byggas på Sundholmen. Det är fråga om Finlands största pelletsvärmeanläggning. Anläggningen ska stå färdig i början av 2018. • Finlands största solkraftverk i Stensböle togs i drift i april. • I augusti togs Nordens största ellager i drift i Södervik. • På sommaren beslutade Helen att bygga en ny stor värmepumpsanläggning i kylcentralen under Esplanaden. Anläggningen tas i drift 2018. Investeringen omfattar två värmepumpar i industriell skala som producerar kyla och värme. • Helen har genomfört ett flertal solpanellösningar för företagskunder och lanserat en fjärrvärmeprodukt som baserar sig på förnybar biogas.
Helsingfors Hamn Ab	Den nya Västra terminalen byggs enligt planen.	Uppfylldes	Projektet med att bygga den nya Västra terminalen genomfördes enligt planen och fortskred enligt tidsplanen och de planerade kostnadsramarna.
Seure Henkilöstöpalvelut Oy	Prisstegringen motsvarar högst stegringen i kostnadsnivån.	Uppfylldes	Bolaget höjde inte priserna under 2016.
Palmia Ab	Bolaget är ekonomiskt lönsamt.	Uppfylldes	Enligt nyckeltalen för lönsamhet var bolagets verksamhet lönsam 2016.
MetropoliLab Oy	Bolaget är ekonomiskt lönsamt.	Uppfylldes	Enligt nyckeltalen för lönsamhet var bolagets verksamhet lönsam 2016.
Finlandia-huset Ab	Bolaget är ekonomiskt lönsamt med beaktande av att understödet för bolagets verksamhet minskar med 100 000 euro år 2016.	Uppfylldes	Enligt nyckeltalen för lönsamhet var bolagets verksamhet lönsam 2016.
Helsingfors stads bostäder Ab	Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	Uppfylldes inte	Underhållskostnaderna för Helsingfors stads bostäder Ab steg med 4,81 procent. Kostnadsstegringarna var störst inom följande poster: områdesbalanserade reparationer, tomthyror och uppvärmning. Av de ovan nämnda överskred tomthyror och uppvärmning budgeten medan reparationskostnaderna underskred den.
Ömsesidiga fastighetsbolaget Helsingfors Räntestödsbostäder	Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	Uppfylldes	Kostnadsindex för fastighetsunderhåll steg med 1,3 procent jämfört med motsvarande period året innan. Bolagets underhållskostnader förändrades med +1,08 procent jämfört med året innan.

Bolag	Bindande mål	2016	Förklaring
Fastighets Ab Auroraborg	Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	Uppfylldes	Kostnadsindex för fastighetsunderhåll steg med 1,3 procent jämfört med motsvarande period året innan. Bolagets underhållskostnader förändrades med +0,7 procent jämfört med året innan.
Fastighets Ab Verksamhetslokalerna i Helsingfors	Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	Uppfylldes	Kostnadsindex för fastighetsunderhåll steg med 1,3 procent jämfört med motsvarande period året innan. Bolagets underhållskostnader förändrades med -2,9 procent jämfört med året innan.
Fastighets Ab Kabelhuset	Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	Uppfylldes inte	Fab Kabelhusets underhållskostnader steg med 3,08 procent. Underhållskostnaderna för bolagets egna fastigheter har dock hållit sig inom ramarna och att underhållskostnaderna enligt bokslutet stigit mer än index för fastighetsunderhåll beror huvudsakligen på genomfakturering av vatten-, värme-, städ- och elkostnader i samband med evenemang och renoveringar i bolagets lokaler och på bolagets område samt i andra hand på att tomthyran som betalas till staden för Södervik har stigit.
Fastighets Ab Helsingfors Tennispalats	Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	Uppfylldes inte	Underhållskostnaderna för Fab Helsingfors Tennispalats steg med 3,3 procent. Underhållskostnaderna för 2015 och 2016 är inte helt jämförbara sinsemellan, eftersom Tennispalatset år 2015 på grund av omfattande ändringsarbeten var i normalt bruk först på hösten. Detta påverkade också el- och värmeenergiförbrukningen väsentligt. Dessutom hade Tennispalatset 1,7 miljoner besökare 2016 mot 1,4 miljoner 2015. Det större antalet besökare bidrog också till att reparationskostnaderna ökade.

I stadens budget för 2016 sattes som bindande mål för Helsingfors stads bostäder Ab, Fastighets Ab Helsingfors Tennispalats och Fastighets Ab Kabelhuset att kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet är högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna. Det senast publicerade indexet för fastighetsunderhåll gäller 2016 års tredje kvartal. Kostnadsindexet steg med 1,3 procent jämfört med motsvarande period året innan. Målet nåddes inte för de ovan nämnda bolagens del.

Underhållskostnaderna för Helsingfors stads bostäder Ab steg med 4,81 procent. Kostnadsstegringarna var störst inom följande poster: områdesbalanserade reparationer, tomthyror och uppvärmning. Av dessa överskred tomthyror och uppvärmning budgeten medan reparationskostnaderna underskred den.

Underhållskostnaderna för Fastighets Ab Helsingfors Tennispalats steg med 3,3 procent. Underhållskostnaderna för 2015 och 2016 är inte helt jämförbara sinsemellan, eftersom Tennispalatset år 2015 på grund av omfattande ändringsarbeten var i normalt bruk först på hösten. Detta påverkade också el- och värmeenergiförbrukningen väsentligt. Dessutom hade Tennispalatset 1,7 miljoner besökare 2016 mot 1,4 miljoner 2015. Det större antalet besökare bidrog också till att reparationskostnaderna ökade.

Fastighets Ab Kabelhusets underhållskostnader steg med 3,08 procent. Underhållskostnaderna för bolagets egna fastigheter har dock hållit sig inom ramarna. Att underhållskostnaderna enligt bokslutet stigit mer än index för fastighetsunderhåll beror huvudsakligen på genomfakturering av vatten-, värme-, städ- och elkostnader i samband med evenemang och renoveringar i bolagets lokaler och på bolagets område samt i andra hand på att tomthyran som betalas till staden för Södervik har stigit.

1.6.5 Redogörelse för ordnandet av koncerntillsynen

De grunder för intern kontroll och riskhantering som stadsfullmäktige godkänd 11.12.2013 gäller även dottersammanslutningarna och deras styrelser. Anvisningar ges också i anvisningen om intern kontroll och riskhantering som stadsfullmäktige godkänd 23.11.2015.

Enligt det koncerndirektiv som stadsfullmäktige godkänd 25.5.2016 ska dottersammanslutningarna i sin interna kontroll och riskhantering i enlighet med god förvaltnings- och ledningssed beakta grunderna för stadskoncernens interna kontroll och riskhantering, direktiven för intern kontroll och riskhantering och andra preciserande direktiv och bestämmelser som stadskansliet utfärdar. I dottersammanslutningarna ansvarar styrelsen och verkställande direktören för den interna kontrollen och riskhanteringen vid sammanslutningen. Dottersammanslutningens styrelse ska se till att risker som hänför sig till företagets verksamhet identifieras, bedöms och följs.

Koncernledningen övervakar regelbundet dottersammanslutningarnas verksamhet och resultat bl.a. med hjälp av uppföljningsrapporter. Rapporterna berättar hur verksamheten och ekonomin utvecklats för varje enskild dottersammanslutning utifrån delårsöversikter som dessa har lämnat in. I delårsöversiktterna rapporterar dottersammanslutningarna också om sina mest betydande risker. Att följa och rapportera utfallet för de bindande mål och övriga mål som stadsfullmäktige satt upp i budgeten är en del av varje dottersammanslutnings interna kontroll.

Centraliserade koncernfunktioner finns inom finansierings- och placeringsverksamheten och upphandlingen. Dottersammanslutningarna ansvarar själva för att försäkra sin verksamhet och egendom. Vid bekämpningen av grå ekonomi utnyttjar dottersammanslutningarna bland annat tjänsten tilaajavastuu.fi och deltar i samarbetet mellan stadskoncernen och Skatteförvaltningen.

I samband med uppföljningen av verksamheten och ekonomin har koncernledningen följt upp risksituationen i koncernföretagen bl.a. med hjälp av uppföljningsrapporter. Riskhanteringen och den interna kontrollen har genomförts på det sätt som verksamheten kräver med tanke på företagets storlek och verksamhetens omfattning och inga betydande brister har upptäckts i den.

Enligt det gällande koncerndirektivet är stadens dottersammanslutningar och dotterstiftelser indelade i två olika grupper, dvs. portföljer: dottersammanslutningar som arbetar på marknadsvillkor och andra dottersammanslutningar. I stadens ägarstyrning kan olika verksamhetsprinciper och -sätt tillämpas för dottersammanslutningar som arbetar på marknadsvillkor och för andra dottersammanslutningar. För dottersammanslutningar i olika portföljer kan till exempel uppställas olika skyldigheter i fråga om intern kontroll och riskhantering. Stadsstyrelsen beslutar om placeringen av dottersammanslutningar i de här portföljerna som en del av ägarstrategin per dottersammanslutning.

1.6.6 Koncernbokslutet och dess nyckeltal

Helsingfors stadskoncerns årsbidrag för 2016 förbättrades med cirka 194 mn euro från 2015 och var 1 032 mn euro. Helsingfors stads årsbidrag var 304 mn euro större än föregående år. Det betyder att dottersammanslutningarna inte höjde stadskoncernens årsbidrag lika mycket som föregående år.

När man jämför stadskoncernens verksamhetsintäkter och omkostnader 2015 och 2016 gäller det att beakta att Helsingfors Busstrafik Ab:s verksamhetsintäkter (ca 75 mn euro 2015) och omkostnader (ca 71 mn euro 2015) inte längre ingår i siffrorna för 2016 till följd av rörelseöverlåtelsen 2015. I verksamhetsbidraget elimineras huvudsakligen inverkan av denna omorganisering i koncernen.

Koncernens verksamhetsbidrag för 2016 var nästan lika stort som året innan. Medan Helsingfors stads verksamhetsbidrag förbättrades med 78 mn euro var dottersammanslutningarnas inverkan på verksamhetsbidraget i motsvarande mån svagare än föregående år. Den största försvagningen bland dottersammanslutningarna var att Helen Ab:s verksamhetsbidrag minskade med cirka 30 mn euro.

Stadskoncernens överskott var 598 mn euro, vilket var 316 mn euro större än föregående år. Det större överskottet för 2016 var en följd av att Helsingfors stads överskott ökade.

År 2016 var verksamhetens och investeringarnas kassaflöde i stadskoncernen negativt, -57 mn euro. Helsingfors stads inverkan på verksamhetens och investeringarnas kassaflöde i stadskoncernen var 159 mn euro. Dottersammanslutningarnas investeringsnivå som var högre än 2015 försämrade verksamhetens och investeringarnas kassaflöde i koncernen.

Stadskoncernens lånestock uppgick till 4 940 mn euro (7 772 e/inv.) och härav utgjorde Helsingfors stads lånestock 1 371 mn euro (2 157 e/inv.). Helsingfors stads lånestock minskade medan dottersammanslutningarnas lånestock ökade till följd av den högre investeringsnivån. Ökningen av koncernsammanslutningarnas lånestock hänförde sig närmast till bolag som förvaltar stadens hyresbostäder.

Koncernens lånefordringar uppgick till 479 mn euro (753 e/inv.) och höll sig därmed på samma nivå som året innan. Helsingfors stads lånefordringar samt minskningen av utlåningen som syns i finansieringsanalysen elimineras i koncernfinansieringsanalysen, eftersom Helsingfors stads utgivna lån till största delen utgörs av lån till egna dottersammanslutningar.

KONCERNRESULTATRÄKNING FÖR HELSINGFORS STAD

1 000 euro	01.01-31.12.2016	01.01-31.12.2015
Verksamhetsintäkter	3 156 032	3 114 365
Omkostnader	-5 604 281	-5 559 544
Andel av intressesamfundens vinst/förlust (-)	9 883	7 794
VERKSAMHETS BIDRAG	-2 438 366	-2 437 385
Skatteinkomster	3 205 605	3 067 915
Statsandelar	316 330	273 172
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	16 755	19 519
Övriga finansiella intäkter	14 314	16 692
Räntekostnader	-73 753	-90 085
Övriga finansiella kostnader	-8 902	-11 985
	-51 586	-65 859
ÅRS BIDRAG	1 031 983	837 843
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-675 889	-658 686
Differens vid eliminering av innehav	-451	14 003
Nedskrivningar	-291	-976
	-676 631	-645 659
Extraordinära poster	272 830	115 565
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	628 182	307 749
Bokslutsdispositioner	-12 546	-470
Räkenskapsperiodens skatt	-10 906	-19 924
Uppskjuten skatt	-8 052	-6 280
Minoritetsandelar	1 754	1 370
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	598 432	282 445
Koncernresultaträkningens nyckeltal		
Verksamhetsintäkter/Omkostnader, procent	56,3	56,0
Årsbidrag/Avskrivningar, procent	152,6	127,0
Årsbidrag, euro/invånare	1 624	1 334
Invånarantal	635 600	628 200

KONCERNFINANSIERINGSANALYS FÖR HELSINGFORS STAD

1 000 euro	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Årsbidrag	1 031 983	837 843
Extraordinära poster	272 830	115 565
Räkenskapsperiodens skatt	-10 906	-19 924
Korrektivposter till internt tillförda medel	-292 257	-120 047
	1 001 650	813 437
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Investeringsutgifter	-1 505 347	-1 074 671
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	20 003	7 008
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	446 372	197 594
	-1 038 972	-870 069
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
	-37 322	-56 632
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen	-8 483	-9 853
Minskning av utlåningen	7 939	14 164
	-544	4 311
Förändringar i lånestocken		
Ökning av långfristiga lån	534 986	269 182
Minskning av långfristiga lån	-581 447	-168 807
Förändring av kortfristiga lån	-24 788	-30 345
	-71 249	70 030
Förändringar i eget kapital		
	24 671	19 186
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av förvaltade medel och förvaltad kapital	9 628	-17 661
Förändring av omsättningstillgångar	-13 370	3 317
Förändring av fordringar	-115 793	25 162
Förändring av räntefria skulder	-36 373	78 243
	-155 908	89 061
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
	-203 030	182 588
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		
	-240 352	125 956
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	1 257 711	1 498 063
Likvida medel 1.1	1 498 063	1 372 107
	-240 352	125 956

Koncernfinansieringsanalysens nyckeltal

Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för 5 år, 1 000 euro	-637 460	-639 593
Investeringar med internt tillförda medel, procent	69,5	78,5
Låneskötselbidrag	1,7	3,6
Likviditet, kassadagar	59	79

KONCERNBALANSRÄKNING FÖR HELSINGFORS STAD

1 000 euro	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	51 771	56 849
Övriga utgifter med lång verkningstid	233 348	240 701
Förskottsbetalningar	13 008	8 195
	298 127	305 745
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	3 286 803	3 213 124
Byggnader	5 586 425	5 542 485
Fasta konstruktioner och anordningar	2 400 355	2 352 083
Maskiner och inventarier	1 235 869	1 140 282
Övriga materiella tillgångar	20 113	20 191
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	1 094 832	724 059
	13 624 397	12 992 224
Placeringar		
Andelar i intressesamfund	245 148	244 504
Övriga aktier och andelar	451 449	445 297
Övriga lånefordringar	478 671	475 906
Övriga fordringar	2 120	2 117
	1 177 388	1 167 824
FÖRVALTADE MEDEL	536 330	455 667
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	112 122	98 752
Fordringar		
Långfristiga fordringar	166 724	63 573
Kortfristiga fordringar	390 968	376 391
	557 692	439 964
Finansiella värdepapper	25 269	496 434
Kassa och bank	1 232 443	1 001 630
AKTIVA SAMMANLAGT	17 563 768	16 958 240

1 000 euro	31.12.2016	31.12.2015
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	2 972 407	2 972 407
Stiftelsernas grundkapital	5 815	5 815
Uppskrivningsfond	1 811 270	1 813 224
Övriga egna fonder	839 606	812 676
Övrigt eget kapital	734 105	734 105
Överskott/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	3 554 875	3 276 798
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	598 431	282 445
	10 516 509	9 897 470
MINORITETSANDELAR	80 264	69 574
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar för pensioner	125 976	140 137
Övriga avsättningar	36 753	39 445
	162 729	179 582
FÖRVALTAT KAPITAL	657 523	567 232
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Långfristigt räntebelagt främmande kapital	4 661 008	4 443 558
Långfristigt räntefritt främmande kapital	99 666	97 892
	4 760 674	4 541 450
Kortfristigt		
Kortfristigt räntebelagt främmande kapital	279 017	567 717
Kortfristigt räntefritt främmande kapital	1 107 052	1 135 215
	1 386 069	1 702 932
Främmande kapital sammanlagt	6 146 743	6 244 382
PASSIVA SAMMANLAGT	17 563 768	16 958 240
Koncernbalansräkningens nyckeltal		
Soliditetsgrad, procent	60,3	58,8
Relativ skuldsättning, procent	91,2	95,6
Akkumulerat överskott, euro	4 153 306	3 559 243
Akkumulerat överskott, euro/invånare	6 534	5 666
Koncernens lånestock 31.12, 1 000 euro	4 940 025	5 011 275
Koncernens lånestock, euro/invånare	7 772	7 977
Koncernens lånefordringar 31.12, 1 000 euro	478 671	475 906
Koncernens lånefordringar, euro/invånare	753	758

1.7 Behandling av räkenskapsperiodens resultat

Helsingfors stads resultat för räkenskapsperioden före förändring av reserver och fonder är 470 179 976,48 euro. I resultatet ingår även resultaten för stadens affärsverk och de fonder som utgör självständiga balansenheter. Dessa resultat behandlas i deras egen bokföring.

Stadsstyrelsen föreslår att räkenskapsperiodens resultat disponeras på följande sätt:

- Affärsverket Helsingfors stads trafikverk HST:s överskott för räkenskapsperioden på 2 615 370,07 euro läggs enligt affärsverket HST:s direktions förslag till eget kapital i affärsverket HST:s balansräkning.
- Affärsverket Helsingfors stads servicecentrals överskott för räkenskapsperioden på 6 880 717,80 euro läggs enligt affärsverket Helsingfors stads servicecentrals direktions förslag till eget kapital i affärsverket Helsingfors stads servicecentrals balansräkning.
- Affärsverket Helsingfors stads ekonomiförvaltningstjänsts (Talpa) överskott på 347 818,71 euro läggs enligt affärsverket Ekonomiförvaltningstjänstens direktions förslag till eget kapital i affärsverket Helsingfors stads ekonomiförvaltningstjänsts balansräkning.
- Affärsverket Helsingfors stads personalutvecklingstjänsters (Oiva Akatemia) överskott på 56 890,63 euro läggs enligt affärsverket Personalutvecklingstjänsters direktions förslag till eget kapital i affärsverket Helsingfors stads personalutvecklingstjänsters balansräkning.
- Affärsverket Helsingfors stads företagshälsa (Företagshälsan Helsingfors) överskott för räkenskapsperioden på 456 942,71 euro läggs enligt affärsverket Helsingfors stads företagshälsas direktions förslag till eget kapital i affärsverket Helsingfors stads företagshälsas balansräkning.
- Bostadsproduktionsfondens överskott på 5 485 500,90 euro, fonden för idrotts- och friluftsanläggningars överskott på 2 188,36 euro, försäkringsfondens överskott på 1 792 439,38 euro och innovationsfondens underskott på -1 650 473,68 euro läggs i enlighet med fondernas stadgar till deras respektive fondkapital.

Vidare föreslår stadsstyrelsen att räkenskapsperiodens resultat för den övriga verksamhetens del disponeras på följande sätt:

- Ur investeringsfonden för Kampen-Tölövikens intäktsförs det belopp som använts för investeringar i området, 2 797 240 euro.
- Till bostadsproduktionsfonden läggs enligt bostadsproduktionskommitténs förslag 9 485 500,00 euro av bostadsproduktionsbyråns resultat för räkenskapsperioden.
- Ur förortsfonden intäktsförs ett belopp som motsvarar användningen, 4 785 064,30 euro.
- Av den avskrivningsdifferens som uppstått vid upplösning av investeringsreserven för ombyggnaden av ämbetshuset i Berghäll intäktsförs 840 939,63 euro.
- Överskottet för den övriga verksamheten efter reserver och fonder, 454 680 938,17 euro, föreslås bli upptaget i stadens balansräkning bland eget kapital, över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder.

Budgetutfallet

2 Budgetutfallet

Stadsfullmäktige godkänner målen för verksamheten och ekonomin. Budgeten ska iaktas i kommunens verksamhet och hushållning. Ett anslag, en beräknad inkomst och ett verksamhetsbidrag kan i budgeten göras till en post som är bindande gentemot stadsfullmäktige. Också verksamhetsmål kan göras bindande. Att t.ex. ett anslag är bindande innebär att det inte får överskridas utan ett beslut av stadsfullmäktige. I bokslutet är de bindande posterna skuggade i blått.

2.1 Driftsekonomidelens utfall

Anslagen och de budgeterade inkomsterna i driftsekonomidelen utföll på följande sätt enligt huvudtitel:

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster						
Stadsdirektörsroteln	28 879	0	28 879	25 201	-3 678	0
Byggnads- och miljöväsendet	314 181	0	314 181	319 701	5 520	0
Social-, hälsovårds- och barnomsorgsväsendet	322 076	0	322 076	328 027	5 951	0
Bildningsväsendet	59 178	0	59 178	65 361	6 183	0
Stadsplanerings- och fastighetsväsendet	764 478	0	764 478	775 363	10 885	-6 700
Inkomster sammanlagt	1 488 792	0	1 488 792	1 513 653	24 861	-6 700
Utgifter						
Stadsdirektörsroteln	-275 656	0	-275 656	-194 923	80 733	-18 095
Byggnads- och miljöväsendet	-607 510	0	-607 510	-599 510	8 000	0
Social-, hälsovårds- och barnomsorgsväsendet	-2 570 407	0	-2 570 407	-2 581 389	-10 982	-18 450
Bildningsväsendet	-940 889	-48	-940 937	-938 235	2 702	-2 176
Stadsplanerings- och fastighetsväsendet	-335 499	0	-335 499	-326 180	9 319	-449
Utgifter sammanlagt	-4 729 961	-48	-4 730 010	-4 640 237	89 773	-39 170
Verksamhetsbidrag	-3 241 169	-48	-3 241 218	-3 126 584	114 634	-45 870
Avskrivningar	-317 484	0	-317 484	-295 427	22 057	0
Räkenskapsperiodens resultat	-3 558 653	-48	-3 558 702	-3 422 011	136 691	-45 870

Verksamhetsintäkterna var 1 513,7 mn euro och ökningen från föregående år var cirka 1,9 procent, vilket motsvarar sedvanlig ökning av verksamhetsintäkterna. Största delen av ökningen hänförde sig till ökade arrendeinkomster.

Omkostnaderna var 4 640,2 mn euro (utan vissa stöd till förvaltningarna som bokförs i resultaträkningsdelen), vilket underskred budgeten med -89,8 mn euro och utfallet för 2015 med -39,3 mn euro. Att omkostnadsnivån var lägre än föregående år berodde på ändringar av engångsnatur i bokföringen av semesterlöner på grund av konkurrenskrafts-avtalet (ingår i stadsdirektörsroteln) samt på tidpunkten för bokföring av betalningsandelen till HNS. När dessa poster elimineras var omkostnaderna inom driftsekonomin aningen – cirka 0,5 procent – högre än föregående år.

Inom social- och hälsovårdstjänster var omkostnadsökningen från föregående år förhållandevis låg, 0,9 procent. Också vid utbildningsverket (undervisnings- och utbildningstjänster som staden själv producerar) var omkostnadsökningen relativt låg, 1,6 procent. Dessutom blev utgifterna för ett flertal centraliserade poster som reserverats för stadsdirektörsroteln lägre än 2015, vilket i hög grad medverkade till att stadens omkostnadsökning var mycket låg under 2016.

Längre fram i detta kapitel beskrivs per förvaltning och affärsverk hur verksamhetsintäkterna och omkostnaderna utfallit i förhållande till budgeten.

1 STADSDIREKTÖRSROTELN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	28 879	0	28 879	25 193	-3 686	0
Utgifter	-275 656	0	-275 656	-194 923	80 733	-18 095
Verksamhetsbidrag	-246 777	0	-246 777	-169 723	77 054	-18 095
Avskrivningar	-7 238	0	-7 238	-6 836	402	0
Räkenskapsperiodens resultat	-254 015	0	-254 015	-176 559	77 456	-18 095

1 01 VAL, TILL CENTRALVALNÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-674	0	-674	-332	342	0
Verksamhetsbidrag	-674	0	-674	-332	342	0
Räkenskapsperiodens resultat	-674	0	-674	-332	342	0

Anslaget för 2016 användes för att förbereda kommunalvalet 2017. En del av de beräknade kostnaderna överfördes till 2017, till exempel i fråga om anskaffningar. I anslaget för 2016 förberedde sig staden också för att det elektroniska rösträttsregistret skulle användas i betydligt större omfattning vid kommunalvalet, och då skulle största delen av anskaffningarna ha skett under 2016. Användningen av det elektroniska rösträttsregistret utvidgades dock inte som väntat, och därför förbrukades inte anslagen för detta.

1 02 STADSFULLMÄKTIGE, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-2 256	0	-2 256	-2 042	214	0
Verksamhetsbidrag	-2 256	0	-2 256	-2 042	214	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 256	0	-2 256	-2 042	214	0

Stadsfullmäktiges utgifter låg på samma nivå som föregående år och underskred budgeten med 214 000 euro. Personalkostnaderna var större än året innan på grund av mötenas antal och längd, å andra sidan var resekostnaderna mindre eftersom inget fullmäktigeseminarium eller nordiskt huvudstadsmöte ordnades under räkenskapsåret.

1 03 REVISIONSNÄMNDEN OCH -KONTORET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	3	0	3	10	7	0
Utgifter	-2 059	0	-2 059	-1 917	142	0
Verksamhetsbidrag	-2 056	0	-2 056	-1 907	149	0
Avskrivningar	-8	0	-8	-5	3	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 064	0	-2 064	-1 912	152	0
Prestationsmål						
Dagsverken	3 800	0	3 800	3 662	-138	0
Effektivitet/lönsamhet						
Utvärderings- och gransknings- arbetsdagarnas andel av dagsverkena	73,5	0,0	73,5	73,8	0,3	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Verksamhetens omfattning						
Revisionsdagar, utfall för den externa revisorns revisionsdagar	390	0	390	390	0	0
Förvaltningar och affärsverk som är föremål för revision, antal	30	0	30	30	0	0
Koncernsammanslutningar, antal	122	0	122	127	5	0
Resurser						
Antal anställda	18	0	18	17	-1	0
Antal anställda som utför granskning och utvärdering	16	0	16	15	-1	0
Produktivitet (2013=100)						
Produktivitetsutveckling för revisions- och utvärderingsverksamheten	102,1	108,8	105,2	105,8	100,0	
Mätare för effektivitet i lokalanvändningen						
Lokalyta sammanlagt (m ² ly)	560	602	602	602	602	

Revisionsväsendets omkostnader 2016 var mindre än budgeterat. Budgetunderskridningen berodde på att personalutgifterna var mindre än beräknat. Den otillsatta tjänsten som koncernrevisor sköttes genom interna arbetsarrangemang.

Revisionsväsendets utgifter per invånare var 3,01 euro. OFR-revisionstjänsternas andel av revisionsväsendets omkostnader var cirka sju procent och revisionsnämndens andel cirka fyra procent.

Revisionskontorets produktivitet mäts med ett produktivetsindex som baserar sig på ett balanserat styrkort. Output-index består av sex delfaktorer, där faktorer kring användningen av arbetsinsatser har 50 procents vikt, kvalitetsfaktorer kring arbetet 40 procents och personalfaktorer 10 procents vikt. Input-index är bildat av omkostnaderna deflaterade med prisindex för offentliga utgifter (allmän förvaltning inom den kommunala ekonomin).

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- En utvärderingsberättelse och en revisionsberättelse färdigställs före 30.4.2016.

Målen uppfylldes. Utvärderingsberättelsen godkändes 13.4.2016 och revisionsberättelsen avgavs 26.4.2016.

De övriga verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Revisionsnämndens mer omfattande uppgifter till följd av den nya kommunallagen sköts professionellt, utan att kostnaderna och personalresurserna ökas. Målet uppfylldes. Utvärderingsplanen genomfördes professionellt och samtidigt underskreds budgetanslagen med sju procent.
- Stadens lagstadgade granskning utförs högklassigt och kostnadseffektivt inom de avtalsenliga 390 revisionsdagarna. Målet uppfylldes. Den lagstadgade granskningen utfördes högklassigt med iakttagande av god revisionsred och kostnadseffektivt inom de avtalsenliga 390 revisionsdagarna och de avtalade priserna.
- Energisparmålet är tio procent jämfört med den totala energiförbrukningen år 2010, inklusive tidigare års sparmål. Målet omfattar el- och fjärrvärmeförbrukningen. Revisionsverket har hyrt sina lokaler av fastighetskontorets lokalcentral, som följer energiförbrukningen enbart på fastighetsnivå.

1 04 STADSSTYRELSEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	10	0	10	56	46	0
Utgifter	-12 101	0	-12 101	-9 290	2 811	-10 000
Verksamhetsbidrag	-12 091	0	-12 091	-9 227	2 864	-10 000
Räkenskapsperiodens resultat	-12 091	0	-12 091	-9 227	2 864	-10 000

1 04 01 STADSSTYRELSEN, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	0	0	0	8	8	0
Utgifter	-3 237	0	-3 237	-3 055	182	0
Verksamhetsbidrag	-3 237	0	-3 237	-3 047	190	0
Räkenskapsperiodens resultat	-3 237	0	-3 237	-3 047	190	0

Stadsstyrelsens utgifter låg på samma nivå som föregående år och underskred budgeten med 182 000 euro. Besparingar uppkom i de förtroendevaldas arvoden och i hyreskostnader.

1 04 02 DISPOSITIONSMEDEL, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	0	0	0	56	56	0
Utgifter	-8 150	0	-8 150	-5 687	2 463	-10 000
Verksamhetsbidrag	-8 150	0	-8 150	-5 631	2 519	-10 000
Räkenskapsperiodens resultat	-8 150	0	-8 150	-5 631	2 519	-10 000

Anslagen användes för allmänna dispositionsmedel, ökad trivsel och säkerhet i staden och mångfasetterad evenemangsproduktion, sammanlagt 5,7 mn euro.

De största kostnadsposterna bland allmänna dispositionsmedel var åtgärder för att förebygga utslagning av unga (cirka 2,1 mn euro), vilket var ett separat anslag under jubileumsåret Helsingfors 200 år som huvudstad, kostnader för sommarjobbprojektet i samband med renhållningen av stadsmiljön (0,7 mn euro), anskaffning av Helsingfors-medaljer (0,5 mn euro), förbättring av invandrares ställning på arbetsmarknaden (0,4 mn euro), kostnader för evenemanget Mästare 2017 (0,35 mn euro), ordnandet av evenemangshelheten Moi Helsinki i Peking (0,3 mn euro) samt kostnader för eMBA-utbildning (0,4 mn euro).

Ur anslagen användes sammanlagt 0,1 mn euro för anordnande av kvalitetspristävlingen 2016 samt för ett vetenskapspris och forskningsstipendier.

1 04 03 PR, TILL STADSDIREKTÖRENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	10	0	10	0	-10	0
Utgifter	-556	0	-556	-437	119	0
Verksamhetsbidrag	-546	0	-546	-437	109	0
Räkenskapsperiodens resultat	-546	0	-546	-437	109	0

Utgifterna underskred budgeten med 119 000 euro och föregående års utfall med 73 000 euro. PR-evenemangen var färre, eftersom många arrangörer kommer att ordna internationella evenemang i Helsingfors under självständighetsjubileumsåret 2017.

1 04 04 TJÄNSTERESOR, TILL STADSDIREKTÖRENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-158	0	-158	-111	47	0
Verksamhetsbidrag	-158	0	-158	-111	47	0
Räkenskapsperiodens resultat	-158	0	-158	-111	47	0

Utgifterna var 47 000 euro mindre än budgeterat. Utfallet för tjänsteresor var cirka 10 procent mindre än 2015.

1 10 STADSKANSLIET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	27 516	0	27 516	20 054	-7 462	0
Utgifter	-205 501	0	-205 501	-178 181	27 320	-7 005
Verksamhetsbidrag	-177 985	0	-177 985	-158 127	19 858	-7 005
Avskrivningar	-7 230	0	-7 230	-6 813	417	0
Räkenskapsperiodens resultat	-185 215	0	-185 215	-164 940	20 275	-7 005

1 10 01 STADSKANSLIET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 269	0	1 269	1 537	268	0
Utgifter	-62 679	-100	-62 579	-57 105	5 474	-705
Verksamhetsbidrag	-61 410	-100	-61 310	-55 568	5 742	-705
Avskrivningar	-480	0	-480	-474	6	0
Räkenskapsperiodens resultat	-61 890	-100	-61 790	-56 042	5 748	-705

De disponibla anslagen var 63,6 mn euro, vari ingår en för år 2016 beviljad överskridningsrätt på sammanlagt 705 000 euro för betalningsandelar till Helsinki Abroad Ltd Oy och för Maria 0-1 startupklustrets verksamhet. Genom stadsfullmäktiges beslut 15.2.2017 överfördes 100 000 euro genom ändring av anslagsdisponeringen till personalbiljetter (budgetmoment 1 10 06). Utgifterna för 2016 var 57,1 mn euro och inom budgetanslagen för driftsekonomin sparades 5,5 mn euro i utgifter. Inkomsterna var 1,5 mn euro.

De största utgiftsposterna var personalutgifter 31,4 mn euro (55 procent) och köp av tjänster 18,8 mn euro (33 procent av utgifterna). På dessa moment var också besparingarna störst: 2,1 mn euro inom personalkostnader och 4 mn euro inom köp av tjänster. Besparingen inom personalutgifter berodde till stor del på att lediga anställningar inte tillsattes. Av besparingarna inom köp av tjänster hänförde sig 88 procent till anskaffning av sakkunnigtjänster.

Strategi

Stadskansliet styrde genomförandet av strategiprogrammet 2013–2016. För stadsstyrelsens ledningssektion bereddes förslag till förnyande av stadens ledarskapssystem och ny förvaltningsstadga. Stadsfullmäktige beslutade om förvaltningsstadgan 22.6.2016 och 16.11.2016. Stadens genomförandeprogram för boende och härmed sammanhängande markanvändning (BM-programmet) bereddes. Stadsfullmäktige beslutade om bostadspolitiska och markpolitiska huvudmål och delmål i BM-programmet 22.6.2016. Kansliet hade hand om riskhanteringen, bekämpningen av grå ekonomi och kvalitetsutvecklingen.

Näringspolitik och främjande av näringsverksamhet

Stadskansliet ansvarade för grundandet av startupklustret Maria 0-1, deltog i grundandet av och verksamheten i huvudstadsregionens Smart & Clean-stiftelse samt tog i bruk en ny modell för utvärdering av företagseffekter. Varumärkeskonceptet och marknadsföringsstrategin blev färdiga och förankringen av dem började med utbildning på stadsnivå. Utvärderingen av ekosystemet för företagande startade, och via företagsrådgivningen grundades 1 100 nya företag. I Peking och Taipei ordnades lyckade företagssamarbetsevenemang, som bidrog till att göra staden känd ute i världen.

Stadskansliet beredde en totalreform av stadens sysselsättningsåtgärder, som trädde i kraft vid ingången av 2017. Stadskansliet ansvarade för stadsstyrelsens integrationsanslag på 10 mn euro och var med i pilotförsöket Stadin osaamiskeskus, som riktade sig till vuxna invandrare. Dessutom arbetade man för att förbättra invandrarernas ställning på arbetsmarknaden genom att utveckla en verksamhetsmodell för främjande av sysselsättning bland invandrare och genom att ordna integrerande utbildning.

Ekonomi- och koncernstyrning

Stadens budgettram och budget samt ett 10-årigt investeringsprogram utarbetades i enlighet med de mål för ekonomi och produktivitet som stadsfullmäktige beslutat om i strategiprogrammet.

Den viktigaste frågan inom koncernstyrningen var beredningen av ett nytt koncerndirektiv. Fullmäktige godkände koncerndirektivet 25.5.2016. Enheten gjorde en stor insats i beredningen av reformen av ledarskapssystemet. Ett nytt ekonomiplaneringsystem togs i bruk vid ingången av 2016.

Finanser

I nya budgetlån upptogs 50 mn euro och i lån till HST 60 mn euro. I övrigt kunde låntagningen skjutas upp tack vare den starka likviditeten. De långfristiga lånen amorterades med 320,7 mn euro. Stadens lånestock (inkl. HST) uppgick till 1 371,3 mn euro vid årets slut. Med Europeiska investeringsbanken förhandlade staden om ett nytt ramavtal omfattande 180 mn euro för finansiering av HST:s anskaffning av materiel.

Områdesbyggande

Som områdesbyggprojekt styrdes och samordnades planläggningen och förverkligandet av 11 projektområden samt utvecklingen av ytterstaden och centrum. Under året färdigställdes 4 395 nya bostäder och påbörjades 5 129 medan bygglov beviljades för 5 597 nya bostäder i Helsingfors.

I Fiskehamnen fortsatte byggandet av köpcentret Redi och byggandet av en smart stad i enlighet med projektet Smarta Fiskehamnen. Farfarsbron till Blåbärslandet blev färdig och Kalasataman peruskoulu inledde sin verksamhet.

På Busholmen fortsatte bostadsbyggandet i rekordstor omfattning. Byggnadsarbetena fortsatte på den nya passagerarterminalen som ska tillgodose den växande hamnens behov.

De första invånarna flyttade in i projektområdena Kungseken och Hongasmossa. I Kvarnbäcken började byggandet av ett campus för yrkeshögskolan Metropolia.

I Kronbergsstranden pågick byggandet av områdena Gunillaberget och Borgströmsbacken samt kommunaltekniska arbeten i Silverdalen och Håkansviken.

I Böle började de byggnadstekniska arbetena för köpcentret Tripla och i området kring stationen genomfördes och bereddes tillfälliga trafikregleringar för byggtiden.

I områdena för kompletteringsbyggande byggdes under året sammanlagt 1 834 nya bostäder.

Intern revision

Under året färdigställdes 31 revisionsrapporter och 6 promemorior. Utifrån kundresponsenkäterna beräknades ett mervärdeindex, som blev 4,3 på skalan 1–5. Vid uppföljningen av åtgärdsrekommendationer konstaterades att 61,5 procent av de rekommendationer som gavs vid revisionerna 2015 hade genomförts i tillräcklig omfattning fram till september 2016. Dessutom gjorde den interna revisionen för första gången en mellanuppföljning av revisioner som färdigställdes under början av året och där det granskade objektets interna revision inte var på acceptabel nivå. Vid mellanuppföljningen konstaterades att genomförandet av de rekommenderade åtgärderna pågick. I slutet av året inleddes en utredning av misstänkt korruption vid utbildningsverket.

Styrning av stadens personalfrågor

Hanteringen av stadens personalvolym och kompetens har effektiviserats under hela strategiperioden genom att förbättra personalplaneringen som en del av den övriga verksamhetsplaneringen. Det här utvecklingsarbetet har man kunnat utnyttja vid förberedelserna för organisationsreformen 2017 och för kommande förändringar i omvärlden. Med hjälp av personalutbildning och utbildningsprogram ser man till att personalens yrkeskunskaper upprätthålls och kompetensen utvecklas. Under den här strategiperioden betonas särskilt utveckling av chefskunskaper.

Staden deltog i Kommun10-enkäten. Enligt resultaten är personalens välbefinnande fortfarande på bra nivå trots de pågående förändringarna och trots att arbetsmängden upplevdes ha ökat. Genom effektivare ledning av arbetsförmågan försökte man minska sjukfrånvaro och tidiga pensioneringar. Anslagen för arbetshälsa användes för att finansiera både hela stadens och förvaltningarnas och affärsverkens egna utvecklingsprojekt.

För att omorganiseringar ska lyckas krävs det att personalen görs delaktig och att samarbetet mellan arbetsgivaren och de anställda fungerar bra. Den pågående omorganiseringen behandlades i stor omfattning i samarbetsorganen och vid förvaltningarnas egna tillställningar. Ett program för förändringsstöd inleddes för att speciellt stödja cheferna och de organisationer där förändringarna är särskilt omfattande.

Stadens kommunikation och delaktighet

Stadens kommande övergång till en borgmästar- och sektormodell har varit ett centralt tema i stadens kommunikation. Genom öppen och rättidig kommunikation har man försökt främja att reformen bereds och genomförs på ett smidigt sätt. I och med reformen omorganiseras också stadens kommunikation. Omorganiseringen har beretts i en temagrupp för kommunikation, som består av personer från stadskansliet och sektorerna.

Kommunikationen har deltagit i att skapa stadens varumärke och nya visuella profil. Målet är ett enhetligt, effektivt och ekonomiskt sätt att berätta om staden och dess tjänster. Man har försökt göra de digitala kommunikationskanalerna till en ännu mer sammanhängande helhet som når ut ännu bättre än förut. Staden har klart ökat sin närvaro i sociala medier.

Som en del av ledarskapsreformen utarbetades en ny delaktighets- och interaktionsmodell tillsammans med stadsborna. Staden får respons från stadsborna via stadens gemensamma responssystem. Under verksamhetsåret inkom närmare 56 000 responsmeddelanden. I försöksprojekt utvecklades och undersöktes utnyttjandet av responsmaterial i stadens verksamhet. Kundtjänsten och rådgivningen utvecklades som ett led i Helsingfors framtida kundtjänstmodell. Stadens rådgivningstjänsters tekniska beredskap förbättrades.

Stadshuset hade cirka 400 000 besökare. I Virka-galleriet presenterades mångsidigt modern fotokonst med teman som kärlek, gemenskap, storstädernas natt och Helsingfors skärgårdsnatur. I galleriet ordnades också publikevenemang med fritt inträde. Utställningen Dissidenterna inledde jubileumsåret Finland 100 år i Virka-galleriet. Den mångspråkiga tjänsten Infopankki.fi som riktar sig till invandrare hade 1,4 miljoner besök. I samarbete med olika organisationer tog man fram nya arbetssätt för att öka delaktigheten bland invandrare.

Förvaltning

Projektet för att utveckla förvaltningsförfarandet som startade 2015 fortsatte och man förbättrade bl.a. protokollformaliteter samt gjorde upp planer och ordnade utbildning för att ta emot den nya kommunallagen. Man utvecklade ärendehantering i samarbete med stadsarkivet bl.a. i fråga om upprättandet av en informationsstyrningsplan. Stadens och stadskansliets beslutsberedningsrutiner utvecklades som ett led i beredningen av ledarskapsreformen. Portalen för förtroendevalda omarbetades och fick ny layout och nya elektroniska tjänster togs i bruk för de förtroendevalda.

För att göra förvaltningen effektivare och transparentare utvecklade man det elektroniska ärendehanteringssystemet Ahjo. Vid ingången av 2016 övergick man inom Ahjo till elektronisk förvaring: de dokumenthandlingar i systemet som ska bevaras permanent arkiveras enbart i elektronisk form. Sedan februari 2016 har förtroendevalda kunnat lägga fram initiativ elektroniskt. Arbetet med att utveckla en så kallad elektronisk anslagstavla för medborgarna började. På anslagstavlan kommer protokoll att elektroniskt tillgängliga.

Spetsprojekten inom stadens säkerhetsplan främjades och genomfördes tillsammans med samarbetsaktörer. Resultaten av stadens och polisinrättningens gemensamma säkerhetsundersökning publicerades i artikelform på webbplatsen Kvartti.fi i samarbete med faktacentralen.

Förankringen av stadskoncernens beredskapsanvisning och ibruktagandet av portalen Huovi på stadsnivå genomfördes genom att ordna kurser i beredskap och kontinuitetshandling för förvaltningarna och affärsverken.

Ibruktagandet av ett avtalshandlingssystem avancerade. För förvaltningarna utarbetades ibruktningsplaner och ordnades administratörsutbildningar. Vid årets slut hade cirka 2 600 avtal och 317 avtalshelheter förts in i systemet.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Ett mål är att 60 % av de ärenden som föreläggs stadsfullmäktige och stadsstyrelsen behandlas inom högst 100 kalenderdagar.

Målet uppfylldes. 77,23 procent av de ärenden som förelades stadsfullmäktige och -styrelsen behandlades inom högst 100 kalenderdagar.

- Mål för balansering av den ekonomiska styrningen: den reella ökningen i moderstadens omkostnader motsvarar ökningen i antalet invånare minskad med 1 %, som är årsmålet för produktivitetsförbättringen.

Målet uppfylldes. Målet för ökningen av omkostnaderna var 1,12 procent. Den faktiska ökningen var -0,7 procent.

1 10 02 CENTRALISERAD INFORMATIONSTEKNIK

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	2 758	0	2 758	1 965	-793	0
Utgifter	-23 588	0	-23 588	-23 165	423	-900
Verksamhetsbidrag	-20 830	0	-20 830	-21 200	-370	-900
Avskrivningar	-6 000	0	-6 000	-4 450	1 550	0
Räkenskapsperiodens resultat	-26 830	0	-26 830	-25 650	1 180	-900

Av driftsutgiftsanslagen på 23,6 mn euro för centraliserad informationsteknik blev 0,4 mn euro oförbrukade. Den beviljade överskridningsrätten på 0,9 mn euro utnyttjades inte. De största driftsutgiftskostnaderna hänförde sig till underhåll av centrala stadsgemensamma system så som ärende- och dokumenthanteringssystemet, ekonomiförvaltningssystemen, den elektroniska ärendehantering, internettjänsterna och Helmi samt hantering och underhåll av den grundläggande IT-infrastrukturen så som datakommunikationsnätet och arbetsstations- och kapacitetstjänsterna.

1 10 03 ICT-SERVICECENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	12 489	0	12 489	7 468	-5 021	0
Utgifter	-11 739	0	-11 739	-5 579	6 160	0
Verksamhetsbidrag	750	0	750	1 889	1 139	0
Avskrivningar	-750	0	-750	-1 889	-1 139	0
Räkenskapsperiodens resultat	0	0	0	0	0	0

ICT-servicecentralens tjänster anlätades under 2016 av stadskansliet, social- och hälsovårdsverket samt barnomsorgsverket. Omkostnaderna och avskrivningarna täcktes med kundförvaltningarnas anslag och anslagen för centraliserad informationsteknik.

1 10 04 SYSSELSÄTTNINGSPOLITIK

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	11 000	0	11 000	9 072	-1 928	0
Utgifter	-33 609	0	-33 609	-28 776	4 833	0
Verksamhetsbidrag	-22 609	0	-22 609	-19 704	2 905	0
Räkenskapsperiodens resultat	-22 609	0	-22 609	-19 704	2 905	0

Inom sysselsättningspolitiken ordnades lönesubventionerat arbete och läroavtalsutbildning på stadens arbetsplatser med hjälp av lönesubventioner. Dessutom betalade staden Helsingforstillägg som sysselsättnings- och rekryteringsstöd till företag och andra sammanslutningar som anställde arbetslösa i Helsingfors. För arbetslösa ordnades förberedande evenemang, kurser, utbildning, individuell handledning samt språkkurser för invandrare. Inom sysselsättningstjänster för unga erbjöds rådgivning och handledning för att förebygga ungdomsarbetslöshet. Sysselsättningen av personer som länge varit arbetslösa främjades dels genom sysselsättningstjänster för vuxna, dels genom projektet Työrasti.

Inom sysselsättningstjänsterna förbereddes en koncentration av tjänsterna till stadskansliets näringslivsavdelning från ingången av 2017.

Av anslagen blev 4,8 mn euro oförbrukade. Orsakerna var bl.a. följande: Antalet påbörjade läroavtal var mindre än väntat och företagen ansökte om Helsingforstillägg i mindre utsträckning än beräknat. Staten beviljade mindre anslag än man räknat med i budgeten för projektet Työrasti, som genomfördes som en förlängning av Kommunförsöksprojektet. Dessutom kunde en del nya projekt inte genomföras under verksamhetsåret. De anslag som ursprungligen reserverats för stadens lönesubventionerade arbete förbrukades till fullo. Under verksamhetsåret överfördes oförbrukade anslag från andra tjänster till lönesubventionerat arbete, men det lyckades inte att rekrytera arbetslösa via TE-byrån för alla dessa extra platser. Inkomster uteblev på grund av att antalet påbörjade läroavtalsutbildningar som genomfördes som lönesubventionerat arbete minskade.

1 10 05 PENSIONER

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-14 671	0	-14 671	-96	14 575	0
Verksamhetsbidrag	-14 671	0	-14 671	-96	14 575	0
Räkenskapsperiodens resultat	-14 671	0	-14 671	-96	14 575	0

Anslagen är reserverade för utgifter inom stadens eget pensionssystem och för pensionsutgifter som inte kan hänföras till någon förvaltning. Upplösning av den lagstadgade pensionsansvarsförsäkringen minskar utgifterna. Utfallet för anslaget på budgetmomentet Pensioner var cirka 14,6 mn euro mindre än budgeterat. Detta berodde på att de utbetalda pensionerna minskade och på att utjämningen i KomPL-pensioner minskade mer än beräknat.

1 10 06 PERSONALBILJETT

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	0	0	0	12	12	0
Utgifter	-2 800	100	-2 900	-2 855	45	0
Verksamhetsbidrag	-2 800	100	-2 900	-2 843	57	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 800	100	-2 900	-2 843	57	0

Anslaget användes till subventionering av personalbiljetter, alternativt till ekonomiskt stöd för anskaffning av en cykel. Utgifterna överskred det ursprungliga budgeterade anslaget med 55 000 euro. Orsaken är att personalbiljetterna blir populärare år för år. Anslagsöverskridningen täcktes genom att överföra ett anslag på 100 000 euro för personalbiljetter från stadskansliets budgetmoment (1 10 01).

1 10 07 ARBETSMARKNADSSTÖDETS KOMMUNANDEL

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-56 415	0	-56 415	-60 605	-4 190	-5 400
Verksamhetsbidrag	-56 415	0	-56 415	-60 605	-4 190	-5 400
Räkenskapsperiodens resultat	-56 415	0	-56 415	-60 605	-4 190	-5 400

År 2016 steg kostnaderna för arbetsmarknadsstödet kommunandel med cirka 9 procent från föregående år och budgeten överskreds med cirka 4,2 mn euro. Genom fullmäktiges beslut (15.2.2017) beviljades rätt att överskrida anslaget med 5,4 mn euro.

Ökningen var måttligare i de lägre avgiftsklasserna och kraftigare bland dem som får arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet som pågått över 1 000 dagar. De senare behöver ofta också andra än enbart sysselsättningstjänster. Kommunandelen betalades månatligen för i medeltal 11 700 arbetslösa. Antalet personer är cirka 1 000 större än året innan.

Projektet Työrasti som startade 2016 är avsett för personer som får arbetsmarknadsstödet kommunandel. Via projektet erbjuds 500 personer tjänster under det första verksamhetsåret. Också de lönesubventionerade anställningsförhållandena vid Helsingfors stad inriktade sig mer än förut på denna målgrupp. Att långtidsarbetslösheten ökade också 2016 har dock lett till att kostnaderna för arbetsmarknadsstödet har fortsatt att öka.

1 14 UTGIFTER SOM BETALAS CENTRALISERAT

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	0	0	0	637	637	0
Utgifter	-15 788	0	-15 788	32 761	48 549	0
Verksamhetsbidrag	-15 788	0	-15 788	33 398	49 186	0
Räkenskapsperiodens resultat	-15 788	0	-15 788	33 398	49 186	0

1 14 02 GRUPPLIVFÖRSÄKRING OCH RESEFÖRSÄKRING, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-788	0	-788	-596	192	0
Verksamhetsbidrag	-788	0	-788	-596	192	0
Räkenskapsperiodens resultat	-788	0	-788	-596	192	0

Ur anslagen betalades premier för det av Keva administrerade ekonomiska stöd som motsvarar grupplivförsäkring samt premier som hänför sig till reseförsäkringen för tjänstemän och förtroendevalda.

1 14 03 UTGIFTSRESERVERING, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-10 000	0	-10 000	-2 407	7 593	0
Verksamhetsbidrag	-10 000	0	-10 000	-2 407	7 593	0
Räkenskapsperiodens resultat	-10 000	0	-10 000	-2 407	7 593	0

Genom beslut 21.3.2016 inriktade stadsstyrelsen ett anslag på 10 mn euro i budgeten för 2016 på att säkerställa förutsättningarna för integrering av asylsökande och god integrering av invandrare. Anslaget fördelades mellan social- och hälsovårdsverket, barnomsorgsverket, stadskansliet, utbildningsverket och ungdomscentralen att användas i enlighet med förslaget från arbetsgruppen för integrationstjänster.

Social- och hälsovårdsverket anvisades 2,5 mn euro för 2016 för att inleda ett pilotprojekt om kompetenscentrum. Ungdomscentralen anvisades 0,9 mn euro för 2016 för mångkulturellt uppsökande arbete. Barnomsorgsverket anvisades 0,15 mn euro för att stödja integrationen av barn och unga. Utbildningsverket anvisades 4,8 mn euro för ett pilotprojekt om kompetenscentrum och 0,35 mn euro för att stödja integrationen av barn och unga. Stadskansliet anvisades 0,2 mn euro för ett pilotprojekt om kompetenscentrum och 1,1 mn euro för att öka möjligheterna till delaktighet för asylsökande och invandrare.

Projektstarterna har fördröjts under året bl.a. för att det behövs tid för att hitta lokaler, ordna konkurrensutsättning och inrätta anställningar. Genomförandet av projekten fortsätter under 2017.

1 14 04 PERIODISERADE PERSONALUTGIFTER, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	0	0	0	637	637	0
Utgifter	-5 000	0	-5 000	35 764	40 764	0
Verksamhetsbidrag	-5 000	0	-5 000	36 401	41 401	0
Räkenskapsperiodens resultat	-5 000	0	-5 000	36 401	41 401	0

Ur anslagen bokfördes förändringen i periodiseringen av förvaltningarnas (exklusive affärsverken) semesterlöner och därtill hörande lönebikostnader. Orsaken till att de periodiserade personalutgifterna avviker från budgeten är att man i konkurrenskraftsavtalet kom överens om att semesterpenningen sänks med 30 procent från nuvarande nivå under perioden 1.2.2017-30.9.2019. Enligt de nationella anvisningarna bokförs i bokslutet som kostnad och resultatreglering ett belopp som är lika med den utgift som förorsakas kommunen om semesterlöneskulden betalas på en gång på bokslutsdagen. Eftersom den semesterpenning som intjänats under 2016 enligt huvudregeln betalas sommaren 2017 minskad med 30 procent, bör sänkningen av semesterpenningen till följd av konkurrenskraftsavtalet beaktas redan i bokslutet för 2016 vid periodiseringen av semesterpenningar.

1 27 KOMMUNALBESKATTNING, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-18 427	0	-18 427	-16 775	1 652	0
Verksamhetsbidrag	-18 427	0	-18 427	-16 775	1 652	0
Räkenskapsperiodens resultat	-18 427	0	-18 427	-16 775	1 652	0

Bland utgifterna bokfördes kostnader för verkställande av beskattningen enligt 11 § i lagen om skatteförvaltningen.

1 35 BETALNINGSANDELAR TILL SAMKOMMUNEN HELSINGFORSREGIONENS MILJÖTJÄNSTER, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-2 071	0	-2 071	-2 071	0	0
Verksamhetsbidrag	-2 071	0	-2 071	-2 071	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 071	0	-2 071	-2 071	0	0

Enligt grundavtalet för samkommunen Helsingforsregionens miljö tjänster (HRM) finansierar samkommunen sina omkostnader genom avgifter för vattentjänst- och avfallshanteringsfunktioner, kommunandelar och andra inkomster. Samkommunen tar ut avgiftsandelar hos sina medlemskommuner för kostnader föranledda av uppgifter utöver vattentjänster eller avfallshantering.

1 39 ÖVRIG ALLMÄN FÖRVALTNING

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 350	0	1 350	4 436	3 086	0
Utgifter	-16 779	0	-16 779	-17 076	-297	-1 090
Verksamhetsbidrag	-15 429	0	-15 429	-12 640	2 789	-1 090
Avskrivningar	0	0	0	-18	-18	0
Räkenskapsperiodens resultat	-15 429	0	-15 429	-12 658	2 771	-1 090

1 39 01 STADENS HISTORIA, TILL FAKTACENTRALENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-212	0	-212	-161	51	0
Verksamhetsbidrag	-212	0	-212	-161	51	0
Räkenskapsperiodens resultat	-212	0	-212	-161	51	0

Helsingfors historiekommittés driftsekonomiutgifter underskred budgeten med 51 000 euro. År 2016 gav historiekommittén ut två verk. Först utkom femte bandet av Anna-Maria Åströms och Laura Kolbes verk om Helsingfors efterkrigshistoria om stadsbornas Helsingfors. Som en del av omskrivningen av Helsingfors äldre historia utkom där efter Seppo Aaltos verk Kronostaden – Estnässkatan Helsingfors historia 1640–1721 (i svensk översättning).

1 39 02 ANDELAR OCH ERSÄTTNINGAR, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-5 385	0	-5 385	-5 348	37	0
Verksamhetsbidrag	-5 385	0	-5 385	-5 348	37	0
Räkenskapsperiodens resultat	-5 385	0	-5 385	-5 348	37	0

Ur anslagen betalades 3,1 mn euro i betalningsandelar till Nylands förbund, 1,3 mn euro till Greater Helsinki Promotion Ltd Oy samt vissa andra mindre projekt.

1 39 05 UNDERSTÖD TILL SAMMANSLUTNINGAR, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 800	0	-1 800	-1 593	207	0
Verksamhetsbidrag	-1 800	0	-1 800	-1 593	207	0
Räkenskapsperiodens resultat	-1 800	0	-1 800	-1 593	207	0

Ur anslaget betalades understöd till bl.a. Finlandia-Huset Ab, Jyty Helsinki ry, Helsingin yhteisjärjestö JHL ry, YSäätiö, Stiftelsen Helsingforsnejdens sommaruniversitet och Helsingfors stadsdelsföreningar rf.

1 39 06 MEDLEMSAVGIFTER, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-3 237	0	-3 237	-3 326	-89	-90
Verksamhetsbidrag	-3 237	0	-3 237	-3 326	-89	-90
Räkenskapsperiodens resultat	-3 237	0	-3 237	-3 326	-89	-90

De största enskilda medlemsavgifterna betalades till Finlands Kommunförbund (1,9 mn euro), KT Kommunarbetsgivarna (0,5 mn euro) och Föreningen Nylands Friluftsområden rf (0,4 mn euro).

1 39 13 UTVECKLINGSPROJEKT, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	0	0	0	1 242	1 242	0
Utgifter	-2 000	0	-2 000	-1 646	354	-1 000
Verksamhetsbidrag	-2 000	0	-2 000	-404	1 596	-1 000
Räkenskapsperiodens resultat	-2 000	0	-2 000	-404	1 596	-1 000

Av anslagen användes 1,6 mn euro. Inklusivt den överskridningsrätt på 1,0 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 3,0 mn euro. Av anslagen blev 1,4 mn euro oförbrukade. Av de oförbrukade anslagen hänförde sig största delen till Centrumslingan, eftersom planeringen av den drog ut på tiden. Anslaget användes huvudsakligen till kostnader för planering av Centrumslingan.

1 39 15 CENTRALISERAD PROJEKTVERKSAMHET, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 350	0	1 350	3 194	1 844	0
Utgifter	-4 145	0	-4 145	-5 002	-857	0
Verksamhetsbidrag	-2 795	0	-2 795	-1 808	987	0
Avskrivningar	0	0	0	-18	-18	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 795	0	-2 795	-1 826	969	0

Medlen för centraliserad projektverksamhet användes för att finansiera olika förvaltningars EU-projekt (bl.a. 6Aika) samt andra projekt som genomförs med extern delfinansiering. År 2016 finansierades sammanlagt 42 projekt, varav 40 fick EU-finansiering medan 2 fick annan finansiering.

För EU- och andra projekt användes 5,0 mn euro, varav EU-projektens andel var 4,8 mn euro. Bland inkomster upptogs sammanlagt 3,2 mn euro i understöd från EU och andra finansiärer. EU-projektens andel av inkomsterna var 2,8 mn euro. Att inkomsterna var större än beräknat beror på att projektutgifter och understöd bokfördes på olika räkenskapsår. Avvikelserna jämfört med budgeten orsakas framför allt av att stödandelar som förmedlas till projektpartners intäktsförs och betalas vidare olika kalenderår. Det bindande verksamhetsbidraget var bättre än budgeterat.

KOMMUNALA AFFÄRSVERK

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS EKONOMIFÖRVALTNINGSTJÄNST (TALPA)

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Resultatutveckling			
Omsättning	27 200	28 127	927
Rörelseöverskott/underskott	56	404	348
Räkenskapsperiodens resultat	0	348	348
Avkastning på grundkapitalet (8 procent)	56	56	0
Kassaflöde från ordinarie verksamhet	230	554	324
Investeringsarnas kassaflöde	-1 030	-165	865
Effekt på likviditeten	-800	390	1 190

	Budget	Utfall	Avvikelse
Prestationsmål			
Avdelningen bokföring och betalningsrörelse			
Manuella bokföringsnoteringar, 1 000 st.	180	161	-19
Automatiskt avstämda kontoutdrag, procent	61	66	5
Avdelningen fakturering			
Andel e-fakturor av utgående fakturor, procent	25	24	-1
Försäljningsfakturor och försäljningsreskontrafakturor, 1 000 st.	1 250	1 288	38
Betalningspåminnelser och inkassouppdrag, 1 000 st.	207	218	11
Automatiskt avstämda köpfakturor, procent	14	15	1
ICM-systemet avstämda köpfakturor, procent	8,5	9,4	0,9
Köpfakturor, 1 000 st.	750	787	37
Avdelningen löneberäkning			
Elektroniskt anmäld frånvaro, procent	68	69	1
Elektroniska lönebesked, procent	68	73	5
Löne- och arvodesbesked, 1 000 st.	780	777	-3
Resurser			
Årsverken	361	373	12
Produktivitetens mätare			
Produktivitet (2015=100)	102	100	-2
Omsättning/årsverke, 1 000 euro	75	75	0
Mätare för effektivitet i lokalanvändningen			
Lokalyta sammanlagt, m ²	7 061	6 959	-102
Förvaltningens egen mätare			
Lokaler, m ² /årsverke	19,6	18,7	-0,9
Bindande verksamhetsmål			
Kundnöjdhet minst (på skalan 1-5)	3,75	3,67	-0,08

Affärsverket Helsingfors stads ekonomiförvaltningstjänst (Talpa) hade två bindande mål för 2016, varav det ena uppfylldes: räkenskapsperiodens resultat är 0 euro. Jämfört med budgeten visade räkenskapsperiodens resultat ett överskott på 347 818 euro.

Däremot nåddes inte det andra bindande målet att kundnöjdheten är minst 3,75, eftersom betyget var 3,67. Med andra ord uppfylldes inte målet för kundnöjdheten. Kundenkäten förnyades 2016. Den förnyade enkäten är inte helt jämförbar med den gamla, vilket är en delförklaring till resultatet.

I budgeten sattes som mål för Talpas produktivitet under ekonomiplanepreioden att produktiviteten förbättras med två procent per år. Produktiviteten i Ekonomiförvaltningstjänstens arbete steg med tre poäng (100=>103) under 2016. Den totala produktiviteten steg inte.

Ledarskapet och chefsarbetet utvecklades systematiskt för att stödja uppfyllelsen av målen för Talpa.

Vid utgången av 2016 hade Ekonomiförvaltningstjänsten sammanlagt 405 anställda, varav 358 ordinarie och 47 visstidsanställda. De anställda var 18 fler än året innan. De kalkylerade årsverkena var 373, vilket var åtta fler än året innan.

Budgeten överskreds i fråga om såväl köp- och försäljningsfakturor. Antalet köpfakturor till staden var 787 000 och antalet av staden skickade fakturor närmare 1,3 miljoner.

I budgeten var ett verksamhetsmål att höja antalet automatiskt avstämda köpfakturor till 14 procent av alla behandlade köpfakturor. Målet överträffades med en procentenhet. Målet överträffades också för i CM-systemet avstämda köpfakturor, eftersom andelen var 9,4 procent.

Andelen automatiskt avstämda kontoutdrag var 66 procent, vilket är hela fem procentenheter mer än i budgeten.

Däremot var andelen e-fakturor av Talpas utgående fakturor mindre än i budgeten, 24 procent. Detta trots att man under 2016 drev en kampanj där ett brev som berättade om e-fakturans fördelar skickades ut som bilaga till pappersfakturorna.

Talpas mål var att producera 780 000 löne- eller arvodesbesked under fjolåret. Utfallet var något mindre, 777 000.

Målet för ökning av andelen elektroniskt anmäld frånvaro (68 procent av all anmäld frånvaro) överträffades med en procentenhet.

Strävan var också att öka andelen elektroniska lönebesked till 68 procent av alla lönebesked. Målet överträffades klart och år 2016 var andelen elektroniska lönebesked 73 procent.

2 BYGGNADS- OCH MILJÖVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	314 181	0	314 181	319 701	5 520	0
Utgifter	-607 510	0	-607 510	-599 510	8 000	0
Verksamhetsbidrag	-293 329	0	-293 329	-279 809	13 520	0
Avskrivningar	-85 964	0	-85 964	-88 518	-2 554	0
Räkenskapsperiodens resultat	-379 293	0	-379 293	-368 327	10 966	0

2 05 HELSINGFORS STADS PARTITORG

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	6 163	0	6 163	6 491	328	0
Utgifter	-9 172	0	-9 172	-8 500	672	0
Verksamhetsbidrag	-3 009	0	-3 009	-2 009	1 000	0
Avskrivningar	-350	0	-350	-63	287	0
Räkenskapsperiodens resultat	-3 359	0	-3 359	-2 072	1 287	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Kundtillfredsställelse (1 - 5)	3,4	0,0	3,4	3,5	0,1	0,0
Effektivitet/lönsamhet						
Användningsgrad för lokalerna minst, %	89	0	89	91	2	0
Verksamhetens omfattning						
Uthyrda lokaler, partitorgsområdet, m ²	17 300	0	17 300	17 802	502	0
Uthyrda lokaler, saluhallar, m ²	3 087	0	3 087	3 910	823	0
Resurser						
Antal anställda	35	0	35	35	0	0
Mätare för effektivitet i lokalanvändningen						
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	20 387	21 713	21 239	20 993	20 014	
Användningsgrad för lokalerna minst, %	89	91	91	90	90	

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet	70	75	100	92	95

Helsingfors partitorgs verksamhet var framgångsrik under 2016 när man ser till målen och ekonomin. Kundtillfredsställelsen mättes i september (på skalan 1–5) och resultatet 3,5 överträffade målet (3,4). Uthyrningsläget var bra under hela året både i hallarna och i partitorgsområdet i Sörnäs. Torg- och särskilt loppmarknadsverksamheten var aktiv, framför allt under hela sommarsäsongen. Det bindande målet för uthyrningsgraden uppfylldes.

En betydande förändring i verksamheten var att investeringsanslagen för partitorgsområdet överfördes till lokalcentralen vid ingången av 2015 och fastigheterna vid ingången av 2016.

Förutom den traditionella handeln i hallarna och på torgen utvecklade och arrangerade man också marknadsföringskampanjer och evenemang året om för att locka kunder och hålla intresset uppe. Nya aktörer kom med på marknaden via pop up-verksamhet.

På sommaren ordnade studerande vid Aalto-universitetet ett uppmärksammat projekt med designade torgtält. Under Helsinki Design Week satte studerandena upp blomsterstånd på Fredrikstorget till glädje för invånarna i Rödbergen, och försöket fortsatte också efter designveckan.

De traditionella torghandlarna ordnade för första gången ett eget jultorg vid Havis Amanda. I Sandvikshallen ordnades Musaa & Maistelua-kvällar på veckosluten och i Gamla saluhallen ordnades Maiskiaisets-evenemang. Gamla saluhallen bevarade sin ställning som Finlands främsta turistmål mätt i antalet besökare.

För Hagnäshallen och Hagnäs torg var året händelserikt. Debatten var livlig kring påbörjandet av ombyggnaden av saluhallen och ordnandet av tillfälliga lokaler. Anbudstävlingen för tillfälliga lokaler för Hagnäs saluhall publicerades i Hilma i slutet av september och tidsfristen gick ut 24.11.2016.

Partitorgets Fryshusprojekt i Sörmäs kom i gång officiellt och förhandlingarna med stadens finansiella ledning och företagarna avancerade till förberedelser för grundandet av ett ömsesidigt fastighetsbolag och planering av den egentliga fryshusanläggningen.

I Slakthuset ordnades 28 evenemang under sommarmånaderna. Det internationella evenemanget Sideways ordnades för andra gången och hade 8 000 betalande besökare under veckoslutet. Andra välbesökta evenemang var torsdagsmarknaderna och musikevenemangen på fredagskvällar. Året avslutades av Slakthusets julmarknad, som blivit särskilt populär.

Partitorget fortsatte också att utveckla stadens matkultur. Stadens strömmingsmarknad som nu för andra gången arrangerades av partitorget blev mycket framgångsrik tack vare den stora publiktillströmningen och det soliga vädret. Stadsstyrelsen beviljade bidrag för arrangerandet av strömmingsmarknaden, men det räckte inte helt för att täcka kostnaderna. Det är framför allt bestämmelserna kring förvaring av livsmedel och kraven i fråga om el och vatten som ger upphov till stora kostnader.

Inom personalen skedde betydande förändringar under året, vilket allmänt påverkade partitorgets verksamhet. Den nya verkställande direktören tillträdde i början av mars. Den reform av ledarskapssystemet som berör hela staden och som inleddes på våren har också sysselsatt partitorgets lilla personalskara.

2 08 ANSKAFFNINGSCENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	15 567	0	15 567	15 786	219	0
Utgifter	-15 680	0	-15 680	-15 600	80	0
Verksamhetsbidrag	-113	0	-113	186	299	0
Avskrivningar	-50	0	-50	-1	49	0
Räkenskapsperiodens resultat	-163	0	-163	185	348	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Hållbar utveckling						
Konkurrensutsättning av upphandlingar, i vilka miljöperspektivet beaktats, procent	55	0	55	51	-4	0
Effektivitet/lönsamhet						
Arbetsinsats i genomsnitt/konkurrensutsättning, dagsverken	40,5	0	40,5	29,8	-10,7	0
Arbetsinsats i genomsnitt/1 000 leveransrader, dagsverken	16,0	0	16,0	16,2	0,2	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Verksamhetens omfattning						
Antalet konkurrensutsatta upphandlingar, st.	120	0	120	141	21	0
Logistikcentralen, antal leveransrader, 1 000 st.	400	0	400	415	15	0
Värdet på logistikcentralens lager, 1 000 euro	900	0	900	1 082	182	0
Resurser						
Antal anställda, 1.4.2015	54	0	54	51	-3	0
Lokaler, m ²	4 168	0	4 168	4 168	0	0
Mätare för effektivitet i lokalanvändningen						
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	4 168	2016	2015	2014	2013	
	4 168	4 168	4 168	4 168	4 168	
Produktivitet (2013=100)						
(Produktivitetmatris, där betydelsen av arbetsinsatsernas produktivitet är 80 % och kundtillfredsställelsen 20 %)	107	2016	2015	2014	2013	
	107	125	128	116	100	

Anskaffningscentralens försäljningsinkomster var 1,6 procent bättre och omkostnaderna 0,5 procent mindre än budgeterat. Verksamhetsbidraget var bättre än i budgeten därför att logistikcentralens produktförsäljning var större och personalutgifterna mindre än beräknat.

Anskaffningscentralens roll som stadens enhet för gemensam upphandling var fortsättningsvis stabil. Under 2014 gjordes sammanlagt 141 konkurrensutsättningar (96 separata och 44 gemensamma upphandlingar).

Anskaffningscentralens produktivitetstal var aningen mindre än året innan, men 17 procent större än målet i budgeten. Logistikcentralens genomsnittliga arbetsinsats per 1 000 leveransrader var 5 procent bättre än året innan.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Miljöperspektivet beaktas i 55 % av de upphandlingar som anskaffningscentralen utför.

Målet uppfylldes inte. Utfallet var 51 procent. År 2015 var anskaffningscentralens mål 50 procent, och detta mål uppfylldes. Av de gemensamma konkurrensutsättningarna under 2016 var en stor del IT- och teletekniskaffningar så som taltjänster, ett kompetenscentrum (konsulttjänst), metod- och utvecklingsavtal samt hälso- och sjukvårdens materialanskaffningar (elektroder, defibrillatorer, förstahjälpenutrustning) samt andra anskaffningar av tjänster så som optiker- och personbedömningstjänster. Anskaffningscentralen anser att den stora andelen varor och tjänster som var mycket krävande med avseende på det ovan nämnda miljöperspektivet förklarar varför man inte nådde målet på 55 procent under 2016.

- Kundtillfredsställelse 3,8 (på skalan 1–5)

Målet uppfylldes. Resultaten av kundenkäten var 4,0.

De övriga verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Utarbetande av en upphandlingsplan för tjänster som produceras av Helsingfors stads Service Ab. Målet uppfylldes, en upphandlingsplan för tjänster som produceras av Helsingfors stads Service Ab har utarbetats.

2 09 NÄMNDEN FÖR ALLMÄNNA ARBETEN OCH BYGGNADSKONTORET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	74 039	0	74 039	73 165	-874	0
Utgifter	-127 688	0	-127 688	-122 707	4 981	0
Verksamhetsbidrag	-53 649	0	-53 649	-49 542	4 107	0
Avskrivningar	-78 842	0	-78 842	-82 933	-4 091	0
Räkenskapsperiodens resultat	-132 491	0	-132 491	-132 475	16	0

Mätare för effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	11 060	11 060	20 119	20 119	
Yta (m ² ly)/anställd	22,39	23,38	44,21	44,21	

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Underhåll som verket låter utföra	121	91	96	80	100
Investeringar som verket låter utföra	103	144	118	97	100
Parkeringsövervakning	101	*)	*)	*)	*)

*) Serviceavdelningen har skapat en produktivitetmätare för parkeringsövervakningen, kundtjänsten och områdesanvändningen. Mätaren blev färdig i december 2014. År 2016 skulle uppföljningen av mätaren innebära uppföljning av resultaten för åren 2013 – 2016, där 2013 (=100) är jämförelsetal. Eftersom mätarna togs i bruk 2015 finns inte uppföljande information att tillgå för så här lång tid.

Verksamhetsårets totala inkomster var 0,9 mn euro mindre än i budgeten. De totala utgifterna var 5,0 mn euro mindre än i budgeten. Verksamhetsbidraget, alltså skillnaden mellan totala inkomster och utgifter, var 4,1 mn euro bättre än i budgeten.

Avskrivningarna på anläggningstillgångar uppgick till 82,9 mn euro. Avskrivningarna på anläggningstillgångar baserar sig på en avskrivningsplan, där avskrivningstiderna har anpassats efter slitaget på tillgångarna.

Räkenskapsperiodens resultat var -132,5 mn euro.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Byggnadskontorets energisparmål för 2016 är i enlighet med energisparkommissionens anvisningar 10 procent av den totala energiförbrukningen år 2010, inklusive de tidigare årens energisparmål.

Målet uppfylldes. Den totala energiförbrukningen minskade med 23,3 procent jämfört med 2010.

- Minst 80 procent av marksubstansen som uppstår i Helsingfors gatu- och parkbyggande utnyttjas i stadens byggnadsobjekt.

Målet uppfylldes. Av jordmassorna utnyttjades 100 procent. I bokföringen upptogs 588 489 ton jordmassor, varav 86 procent utnyttjades inom staden och 14 procent utanför staden.

- Gatorna till tomter i bostadsprogrammet byggs till ett sådant stadium att det är möjligt att bebygga tomten i rätt tid.

Det bindande målet anses ha uppfyllts när den mätare som handlar om att göra bostadsproduktionsprocessen smidigare har beskrivits. Målet uppfylldes. Tillsammans med stadskansliet började man utreda en sammanslagning av det geodatabaserade bostadsproduktionsregistret och gatuprojektsregistret. För uppföljning av målet skapades en mätare.

- En ökning av andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik främjas genom utveckling av vinterunderhållet. En nätverksgranskning utförs för de viktigaste gång- och cykelstråken inklusive förbindelserna till kollektivtrafikhållplatser i hela staden. Vinterunderhållsmetoder för cykelvägar som lämpar sig för Helsingfors förhållanden utvecklas med hjälp av ett pilotförsök.

Målet uppfylldes. Nätverksgranskningen utfördes och pilotförsök gjordes med olika vinterunderhållsmetoder.

- Andelen e-tjänster som erbjuds ökas från år 2014 till slutet av 2016 med 30 procentenheter.

Målet uppfylldes inte. Den arbetsmängd och de kostnader som krävs för förändringen var större än väntat. Projektet fortsätter under 2017.

Utfallet för produktiviteten:

- Av delfaktorerna inom mätaren för underhåll som verket låter utföra var priset per invånare nästan oförändrat, andelen kostnader för underhåll som verket låter utföra en aning större, procenttalet för användning av anslag bättre och kundtillfredsställelsen en aning högre jämfört med året innan.
- Av delfaktorerna inom mätaren för investeringar som verket låter utföra träffade budgetprognosen mer rätt än tidigare, anskaffnings- och partnerskapskompetensen samt nätverkskompetensen var oförändrad medan byggherreutgifternas andel steg.

2 09 01 UNDERHÅLL AV GATU- OCH GRÖNOMRÅDEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	63 586	0	63 586	64 573	987	0
Utgifter	-117 235	0	-117 235	-114 357	2 878	0
Verksamhetsbidrag	-53 649	0	-53 649	-49 784	3 865	0
Avskrivningar	-78 842	0	-78 842	-82 933	-4 091	0
Räkenskapsperiodens resultat	-132 491	0	-132 491	-132 717	-226	0

Kvantitativa mål och ekonomiska mål	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Energiförbrukning, utomhusbelysningen, kWh/invånare	79,11	0,00	79,11	75,48	-3,63	0,00
Gatumark som ska underhållas, ha	2 125	0	2 125	2 088	-37	0
Broar som ska underhållas, m ²	318 778	0	318 778	317 565	-1 213	0
Allmänna toaletter, st.	40	0	40	38	-2	0
Gatumark med förnyad beläggning, ha	45	0	45	62	17	0
Byggda parker, ha	907	0	907	918	11	0
Åkrar och ängar, ha	1 180	0	1 180	1 055	-125	0
Skogiga områden, ha	4 739	0	4 739	4 641	-98	0
Gatugrönka, ha	491	0	491	456	-35	0
Upplags- och närflyttning av fordon, st.	16 000	0	16 000	14 645	-1 355	0
Uppmaningar att flytta fordon, st.	5 000	0	5 000	6 023	1 023	0
Uppmaningar att betala felparkeringsavgift, st.	190 000	0	190 000	266 465	76 465	0
Parkeringsautomater, st.	550	0	550	573	23	0
Kundtjänstkontakter, st.	125 000	0	125 000	134 884	9 884	0
Markanvändningstillstånd och arrenderingar, st.	14 000	0	14 000	11 321	-2 679	0
Nybyggnad och ombyggnad, m ²	50 000	0	50 000	76 376	26 376	0
Timmar avlagda för arkitekturavdelningens projekt	30 000	0	30 000	40 396	10 396	0

Verksamhetsårets inkomster var 1,0 mn euro större än i budgeten. Utgifterna var 2,9 mn euro mindre än i budgeten.

Väderförhållandena var gynnsamma för underhåll av gator. Under året förekom inga svårigheter med att nå de kvalitativa målen i samband med underhållet, och anslagen för underhåll överskreds inte. Vintersäsongen började redan i november, men med avseende på underhållet var vintern lättare än genomsnittet. Under sommaren regnade det tillräckligt ofta, och därför led växtligheten inte av torka och luftkvaliteten var god.

Gatuskötseln med totalansvar utvidgades från början av oktober till innerstadsområdet genom att ansvaret för fastigheter i området Brunakärr–Mejlans–Bortre Tölö överfördes till staden.

Våren 2016 förnyades fyrahundra parkeringsbiljettautomater. I de nya automaterna betalar man med kort och fordonets registreringsnummer matas in i systemet i samband med betalningstransaktionen. Detta främjar ibruktagandet av en kamera-bil inom parkeringsövervakningen. På senhösten började man installera kontaktlös betalning i de förnyade automaterna.

2 09 04 HSB-BYGGHERRE

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	10 453	0	10 453	8 592	-1 861	0
Utgifter	-10 453	0	-10 453	-8 350	2 103	0
Verksamhetsbidrag	0	0	0	242	242	0
Räkenskapsperiodens resultat	0	0	0	242	242	0

Inkomsterna var 1,9 mn euro mindre än i budgeten. Utgifterna var 2,1 mn euro mindre än i budgeten. I budgeten hade verksamhetsbidraget – skillnaden mellan inkomster och utgifter – satts till noll. Verksamhetsbidraget var 0,2 mn euro bättre än i budgeten.

År 2016 var den totala volymen av HSB-Byggherres verksamhet större än året innan. Den viktigaste förändringen var att den totala volymen av infrastrukturprojekt ökade.

Den största kunden var fortsättningsvis fastighetskontorets lokalcentral, vars relativa andel av faktureringen var 36 procent. Byggnadskontorets Infrastrukturprojekts andel gick redan ner till 33 procent. Stadens övriga förvaltningars samt stadens aktiebolags och stiftelsers sammanlagda andel var 30 procent medan statens och enskildas andel var 1 procent.

2 10 BYGGTJÄNSTEN (STARA)

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	203 354	0	203 354	207 613	4 259	0
Utgifter	-194 470	0	-194 470	-198 713	-4 243	0
Verksamhetsbidrag	8 884	0	8 884	8 900	16	0
Avskrivningar	-4 300	0	-4 300	-3 706	594	0
Räkenskapsperiodens resultat	4 584	0	4 584	5 194	610	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Effektivitet/lönsamhet						
Omsättning/person, 1 000 euro	144,0	0,0	144,0	146,5	2,5	0,0
Förädlingsvärde/person, 1 000 euro	68,3	0,0	68,3	67,6	-0,7	0,0
Verksamhetens omfattning						
Förändring i omsättningen, procent	-6,8	0,0	-6,8	0,3	7,1	0,0
Investeringar av omsättningen, procent	1,7	0,0	1,7	1,6	-0,1	0,0
Resurser						
Antal anställda (31.12.)	1 424	0	1 424	1 417	-7	0
Lönsamhet						
Verksamhetsbidrag, procent	4,3	0,0	4,3	4,1	-0,2	0,0
Rörelseöverskott av omsättningen, procent	2,2	0,0	2,2	2,5	0,3	0,0

Mätare för effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Index (2013=80 355 m ² ly effektiv totalyta)	101	101	99	99	100	
Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Förädlingsvärde/person	106	105	103	101	100	

Det bindande verksamhetsbidraget i budgeten nåddes. Verksamhetsårets inkomster var 4,3 mn euro större och utgifterna 4,2 mn euro större än i budgeten.

Intäkterna var större än budgeterat för arbeten som utfördes för stadens övriga förvaltningars investeringar, det vill säga tillverkning för eget bruk. Kostnaderna för tjänster i anslutning till produktion var likaså större än budgeterat. Inom personalutgifter sparade man jämfört med budgeten, och inom de övriga kostnadsslagen var utfallet rätt nära budgeten.

Staras utvecklingsprojekt fördes framåt. Bland framgångsfaktorerna enligt strategin fokuserade man under 2016 på kundorientering och säljriktning samt en stark ekonomi och konkurrenskraftiga tjänstehelheter. För Stara utarbete-

des en kundstrategi som bl.a. innefattar kundsegmentering och en utförd imageundersökning. Stara satsade på kvalitetsarbete inom en Lean-utbildning som genomfördes i samarbete med Laatuokeskus. Vid avdelningen för stadstekniskt byggande gjordes prissänkningar efter en utredning av kostnadsstrukturen.

Vid logistikavdelningen gjordes en omorganisering. Förutom stödtjänster och anskaffning sköter avdelningen också materiel-, material- och tjänstelösningar.

Som produktionsmätare för Stara används förädlingsvärde per person. Index för år 2016 var 105, när år 2013=100. Produktiviteten har utvecklats positivt. Med mindre personalvolym har Stara åstadkommit nästan samma förädlingsvärde som under jämförelseåret. Man har ägnat uppmärksamhet åt kostnadseffektiviteten genom personalplanering så att alla ledigblivna anställningar inte har tillsatts. Man försöker också utnyttja datateknikens möjligheter i så stor utsträckning som möjligt.

Under året blev det klart att Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) beviljar ekonomiskt stöd till Helsingfors stads, Tammerfors stads och Tammerfors universitets gemensamma projekt som undersöker utnyttjandet av massdata vid utvecklingen av stadsmiljön och stadstrafiken. Vid Stara pågår också två Tekesfinansierade cleantech-projekt som hänför sig till materielen samt ett av arbets- och näringsministeriet finansierat cleantech-projekt för förnybart bränsle.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Energisparmålet är 10 procent av den totala energiförbrukningen år 2010, inklusive de tidigare årens energisparmål. I målet ingår el- och fjärrvärmeförbrukningen.

Målet uppfylldes. Sparmålet överträffades, eftersom besparingen jämfört med 2010 var cirka 19 procent.

- Arbetshälsan utvecklas så att sjukfrånvaron minskar med minst 0,2 procentenheter från år 2015.

Målet uppfylldes. Det bindande verksamhetsmålet för sjukfrånvaron år 2016 är 5,31 procent. År 2015 var nivån 5,51 procent. År 2016 var Staras sjukfrånvaroprocent 5,03. Därmed nådde Stara det bindande verksamhetsmålet.

- Produktiviteten förbättras genom att de fasta kostnaderna sänks jämfört med året innan.

Målet uppfylldes. De fasta kostnaderna minskade med 0,1 procent (2015 = 35,85 mn euro och 2016 = 35,84 mn euro).

2 35 RÄDDNINGSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	13 863	0	13 863	15 286	1 423	0
Utgifter	-52 359	0	-52 359	-52 276	83	0
Verksamhetsbidrag	-38 496	0	-38 496	-36 990	1 506	0
Avskrivningar	-2 122	0	-2 122	-1 742	380	0
Räkenskapsperiodens resultat	-40 618	0	-40 618	-38 732	1 886	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Säkerhetspoäng	8 200	0	8 200	8 802	602	0
Utbildningstillfällen i befolkningsskydd	10	0	10	11	1	0
Effektivitet/lönsamhet						
Fjärrvärmeförbrukning (2010=100)	90	0	90	90	0	0
Elförbrukning (2010=100)	90	0	90	90	0	0
Verksamhetens omfattning						
Invånarantal	628 213	0	628 213	636 000	7 787	0
Brand- och räddningsuppdrag exkl. första insatsen	7 400	0	7 400	7 561	161	0
Första insatsen-uppdrag	900	0	900	998	98	0
Prehospital akutsjukvård inkl. första insatsen	54 600	0	54 600	60 695	6 095	0
Resurser						
Anställningar vid utgången av året	693	0	693	688	-5	0
Löntagare under redovisningsperioden	672	0	672	649	-23	0
Bruttodriftsutgifter, 1 000 euro	52 198	0	52 198	52 276	-78	0
Nettodriftsutgifter, 1 000 euro	38 335	0	38 335	36 990	1 345	0

Produktivetsmätare	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Bruttodriftsutgifter, euro/invånare	81,9	82,2	82,0	83,9	84,4
Nettodriftsutgifter, euro/invånare	60,1	58,2	56,6	58,6	66,1
Nytt produktivetsindex (2013=100)	101,9	107,7	105,5	103,1	100,0

Mätare för effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	173 624	177 750	173 624	173 624	178 465
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Hyreskostnader, 1 000 euro/år	6 061	6 480	6 517	6 602	6 580
Antal verksamhetsställen	10	10	10	10	11

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- För att olyckor ska förebyggas och den egna beredskapen utvecklas utförs det årligen säkerhetsgranskningar och olycksriskförebyggande åtgärder som gäller invånarna och aktörerna i kommunen. För granskningarna och åtgärderna räknas säkerhetspoäng. Målet för år 2016 är minst 8 200 säkerhetspoäng.

Målet uppfylldes. Antalet säkerhetspoäng var 8 802.

- Den genomsnittliga utrycknings- och körtiden till objektet för den första räddningsenheten med bemanningsberedskapen 1+3 är högst 6 minuter i minst 60 % av uppdragen i riskområde I.

Målet uppfylldes inte. Utfallet var 54 procent. Enligt en riskanalys påverkade avvikelserna inte säkerheten.

- Insattstiden i den prehospitala akutsjukvården är högst 8 minuter i minst 70 % av uppdragen i prioriteringsklasserna A och B.

Målet uppfylldes inte. Utfallet var 67 procent. Avvikelsen beror på det stora antalet uppdrag i den prehospitala akutsjukvården i förhållande till enheternas kapacitet.

- Ledningen och specialpersonalen inom befolkningsskyddet och vid storolyckor utbildas årligen vid tio övningar.

Målet uppfylldes. Elva övningar ordnades.

De övriga verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Andelen objekt i riskkategorierna 3–5 inom den tidsbestämda övervakningsverksamheten av alla objekt inom övervakningen minskar inte.

Målet uppfylldes. Resultatet var 85,5 procent (83,3 procent 2015).

- Minst 32 % av de hjärtflimmerpatienter som lekmän upptäckt klarar sig.

Målet uppfylldes. Resultatet var 69 procent.

- Uppdragsbundenheten inom enheterna för prehospital akutsjukvård ökar inte jämfört med 2015.

Målet uppfylldes inte. De transporterande enheternas uppdagsbundenhet ökade med över fyra procentenheter till 50,8 procent. När lednings- och läkarenheten medräknas steg bundenheten till 46,7 procent. Uppdragen har ökat med över 11 procent, vilket gör att enheterna är bundna med uppdragen längre tid än förut.

- Förfarandena enligt produktivitet- och resultatprogrammet Vatu genomförs till 100 %.

Målet uppfylldes.

- År 2016 ordnas minst lika mycket kompletterande utbildning som år 2015.

Målet uppfylldes. Utbildningsdagarna var 223 fler än 2015.

- Räddningsverket organiserar en övning för myndighetssamverkan och ledning vid storolyckor.

Målet uppfylldes.

- Det lokala räddningsförbundet och avtalsbrandkårerna i räddningsområdet producerar fler tjänster för förebyggande av olyckor och egen beredskap än år 2015.

Målet uppfylldes. Resultatet överträffades med 51 procent.

- Utvecklingsplaner har fastslagits för de viktigaste funktionerna inom räddningsverksamheten.

Målet uppfylldes.

2 37 MILJÖVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 195	0	1 195	1 360	165	0
Utgifter	-12 620	0	-12 620	-12 619	1	0
Verksamhetsbidrag	-11 425	0	-11 425	-11 259	166	0
Avskrivningar	-300	0	-300	-73	227	0
Räkenskapsperiodens resultat	-11 725	0	-11 725	-11 332	393	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Nyckeltal						
Sakkunnigverksamhet						
Undersökningar, utredningar, program	48	0	48	62	14	0
Konsultation	1 750	0	1 750	2 699	949	0
Skriftliga utlåtanden	835	0	835	775	-60	0
Tillsyn						
Tillstånd och anmälningar	1 740	0	1 740	1 775	35	0
Tillsynskontroller och provtagning	5 800	0	5 800	5 894	94	0
Kundtjänsten						
Rådgivning	16 150	0	16 150	12 605	-3 545	0
Information och upplysning	558	0	558	364	-194	0
Produkter sammanlagt	26 881	0	26 881	24 174	-2 707	0

Mätare för effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	3 489	3 489	3 489	3 489	3 489
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	0,96	0,96	0,97	0,99	1,00
Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitetsindex	117,1	136,2	122,2	106,2	100,0

(Efter godkännandet av budgeten har prestationsuppföljningen rättats så att 1 850 av de budgeterade prestationerna inom rådgivning har bokförts som konsultationer.)

De totala inkomsterna överskred budgeten med 14 procent år 2016. Avgiftsinkomsterna var 15 procent större än i budgeten. Efter att den nya tobakslagen trätt i kraft i augusti 2016 frångick man för första gången i miljöhälsovårdens historia kostnadsmotsvarighetsprincipen, vilket ledde till en höjning av tillsynsavgifterna.

Driftsekonomiutgifterna utföll enligt budgeten.

Förvaltningen deltog i stadsdirektörens kvalitetspristävling 2016 och fick Finlands Kvalitetsförenings erkännande Recognised for Excellence.

Minskande av miljö- och bullerolägenheter från trafiken samt förbättrande av luftkvaliteten var centrala teman. Miljönämnden godkände en ny luftvårdsplan för staden för åren 2017–2024. Som ett resultat av projektet Klimatgatan togs det första solkraftverket i drift i ett flervåningshus i innerstaden. För strategiprogrammet för fullmäktigeperioden 2017–2021 bereddes ett förslag till klimatmål för staden.

Av åtgärderna inom Helsingfors åtgärdsprogram för Östersjön pågår redan nästan hälften. Professuren i Östersjöskyddets ekonomi fick förlängd tid ända till 2021. Staden inledde ett pilotförsök kring fosforneutralitet, där man

fokuserar på samhällsavloppsvatten. Ett 20-tal nya internationella partners tillkom i Östersjöutmaningen och dess partnernätverk.

Naturskyddsprogrammet godkändes i stadsfullmäktige som en del av generalplanen. Naturen i Helsingfors och Tallinn görs känd genom projektet Nattours, där man bland annat iståndsätter serviceutrustningen vid värdefulla naturobjekt.

Skolornas ineluftsproblem debatterades av stadsborna och lyftes också fram i medierna. Konsument säkerhets tillsynen förstatligades och behörigheten överfördes till Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) räknat från 1.5.2016.

De stora allmänna badstränderna i Helsingfors klassades som utmärkta (6 stränder), goda (5 stränder) och nöjaktiga (1 strand). Ingen av Helsingfors allmänna badstränder klassades som dålig.

Miljöcentralen förnyade egenkontrollsanvisningarna för restauranger och butiker och inom livsmedelsrådgivningen testade man en chattjänst. Noroviruset orsakade ovanligt omfattande epidemier, som miljöcentralen utredde i samarbete med social- och hälsovårdsverkets epidemiologiska verksamhet och Institutet för hälsa och välfärd (THL). Planen för exceptionella situationer i samband med hushållsvatten uppdaterades i samarbete med vattenförsörjningen vid samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) samt hälsoskyddsmyndigheterna i Esbo och Vanda. Vid miljöcentralen ordnades ett gemensamt seminarium för huvudstadsregionen om exceptionella situationer i samband med hushållsvatten.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Anpassningen till klimatförändringen främjas genom att en handlingsplan för anpassning till klimatförändringen tas fram i samverkan med centrala förvaltningar och verk före slutet av året.

Målet uppfylldes.

- Minst 2 600 livsmedelsinspektioner i enlighet med Oiva-systemet utförs.

Målet uppfylldes. Antalet inspektioner var 2 823.

- Inom hälsoskyddet, konsument säkerheten och tobakstillsynen utförs 480 inspektioner som hör till den planliga tillsynen.

Målet uppfylldes. Antalet inspektioner var 494.

De övriga verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Sammanlagt 80 % av anmälningarna om sanering av förorenad mark avgörs inom 80 dygn från att ärendet väckts. Målet uppfylldes. Anmälningarna avgjordes inom 80 dygn.
- Minst 80 %, 400 inspektioner, av inspektionsmålet för planlig tillsyn inom miljötillsynen (500 inspektioner) utförs. Målet uppfylldes. Antalet inspektioner var 515.
- Naturens mångfald tryggas genom att verket utarbetar vård- och användningsplaner i tre områden som föreläggs miljönämnden för behandling och bereder fridlysningsförslag i tre områden som föreläggs nämnden för behandling. Målet uppfylldes inte. Vård- och användningsplaner utarbetades i två områden. Inga fridlysningsförslag gjordes.
- Sammanlagt 80 % av anmälningarna om ibruktagande av vistelselokaler, bl.a. daghem, skolor, inkvarteringslokaler, och lokaler med s.k. högre hygienkrav, behandlas inom högst 120 dygn. Målet uppfylldes. Behandlingstiden var 110 dygn.
- Misstänkta enstaka matförgiftningsfall behandlas i medeltal inom högst 6 dygn. Målet uppfylldes. Behandlingstiden var i medeltal 5 dygn.
- Behandlingstiden för anmälningar om livsmedelsfastigheter (nya fastigheter och aktörsbyten) är högst 5 dygn. Målet uppfylldes. Behandlingstiden var i medeltal 2 dygn.

Miljömål

- Bindande energisparmål: Miljöhusets totala elförbrukning är 4 % lägre än år 2014 medräknat sparmålen för de tidigare åren.

Målet uppfylldes. Den totala energiförbrukningen var 4,13 procent mindre än 2014.

Förvaltningens produktivitet är fortfarande på god väg uppåt. Det utmärkta verksamhetsresultatet och de minskade kostnaderna gjorde att produktiviteten ökade ytterligare under bokslutsåret. Det genomsnittliga utfallet för förvaltningens resultatpremier var 85,8 procent.

2 42 BETALNINGSANDELAR TILL SAMKOMMUNEN HELSINGFORSREGIONENS TRAFIK, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-195 521	0	-195 521	-189 095	6 426	0
Verksamhetsbidrag	-195 521	0	-195 521	-189 095	6 426	0
Räkenskapsperiodens resultat	-195 521	0	-195 521	-189 095	6 426	0

Enligt samkommunens grundfördrag finansierar samkommunen sin verksamhet med biljettinkomster, medlemskommunernas kommunandelar, statsunderstöd och andra inkomster. Till medlemskommuner riktas kostnader från verksamheten enligt användning av tjänster. Biljettintäkterna riktas kommunvis enligt biljettintäktutfall i varje kommun. Med kommunandelarna täcks skillnaden mellan kostnader och intäkter som riktats till respektive kommun.

Medlemskommunerna fakturerar genom separata avtal bruksersättning av HRT för kollektivtrafikinfrastrukturtillgångar som ställs till disposition för kollektivtrafik. Utgångspunkten för avtal som gäller kollektivtrafikinfrastruktur är att HST börjar betala för ny infrastruktur när den har tagits i bruk. Helsingfors kommunandel för 2016 innefattade sammanlagt 6,2 mn euro i bruksersättning för västmetrons infrastruktur. Beloppet har krediterats eftersom ibruketandet av västmetron senarelagts.

KOMMUNALA AFFÄRSVERK

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS TRAFIKVERK (HST)

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Resultatutveckling			
Omsättning	179 345	160 493	-18 852
Rörelseöverskott/underskott	28 452	23 398	-5 054
Rörelseöverskott/underskott	1	2 615	2 614
Kassaflöde från ordinarie verksamhet	41 290	41 992	702
Investeringskassaflöde	-209 928	-176 523	33 405
Finansieringskassaflöde	168 758	134 590	-34 168
Effekt på likviditeten	120	59	-61
Avkastning på grundkapitalet (9 procent)	8 442	8 442	0
Ränteinkomst för infrastruktur	13 964	11 238	-2 726
Stadens understöd	-16 555	-12 470	4 085
Netto	5 851	7 210	1 359
Minskning i långfristigt främmande kapital	1 988	1 988	0
Ränta på långfristigt främmande kapital	107	22	-85

	Budget	Utfall	Avvikelse
Prestationsmål			
Platskilometer			
Spårvägstrafik, mn	618,0	612,0	-6,0
Metrotrafik, mn	2 606,1	2 119,4	-486,7
Sammanlagt, mn	3 224,1	2 731,4	-492,7
Effektivitet/lönsamhet			
Rörelseöverskott, procent	15,9	14,6	-1,3
Avkastning på hela kapitalet, procent	3,3	2,9	-0,4
Avkastning på investerat kapital, procent	3,6	3,3	-0,3
Soliditetsgrad, procent	47,4	52,0	4,6
Kostnader/platskilometer, euro	0,062	0,066	0,004
Verksamhetens omfattning			
Omsättning, mn euro	179,3	160,5	-18,8
Omsättning/person, 1 000 euro	153,6	138,0	-15,6
Förändring i omsättningen, procent	15,8	4,3	-11,5
Resurser			
Anställda i genomsnitt	1 167	1 163	-4
Produktivitet			
Produktivitet (2013=100)	96	93	-3

Inom metrotrafiken företogs 64,1 miljoner resor år 2016 (2015: 62,9). Inom spårvägstrafiken företogs 56,6 miljoner resor (2015: 55,2).

Antalet platskilometer inom spårvägstrafiken ökade en aning från föregående år till 612,0 miljoner platskilometer (2015: 594,8). Inom metrotrafiken var antalet platskilometer 2 119,4 miljoner (2015: 2 165,5).

Det nya målprogrammet för HST godkändes i direktionen 12.5.2016. Målprogrammet för åren 2016–2024 lägger grunden för utvecklingen av HST:s verksamhet. Där definieras målbilden för HST år 2024 och de strategiska mål

som tar sikte på att uppnå den och de åtgärdshelheter som genomför dessa mål. Målprogrammet bereddes i samarbete mellan HST:s direktion, ledningsgrupp, chefer, personal och intressenter.

I bruktagandet av metron sköts upp från augusti 2016 och sker först under 2017. HST hade förberett sig på att västmetron börjar trafikera under 2016. HST kommer också att svara för underhållet av västmetrons infrastruktur.

Leveransen av de nya metrotågen för västmetron fortskred under 2016. Vid utgången av 2016 fanns det 9 nya tåg i passagerartrafik. Totalt anskaffas 20 nya tåg.

Genomförandet av baninfrastruktur för Jokerbanan fortskred när projektplanen godkändes av stadsfullmäktige i både Helsingfors och Esbo i juni 2016. Det totala värdet av infrastrukturprojektet för Jokerbanan är 275 mn euro. HST kommer att svara för genomförandeprojektet av Jokerbanan.

Projektplanen för anskaffning av materiel för Jokerbanan godkändes av stadsfullmäktige i september 2016. Värdet av projektplanen för materiel är 107 mn euro.

Projektplanen för Kronbroarna godkändes av Helsingfors stadsfullmäktige i augusti 2016. Projektplanen för Kronbroarna omfattar byggandet av hela spårvägsförbindelsen från Brunngatan i Helsingfors centrum till Degerö centrum och dess värde är 259 mn euro.

Leveranserna av de nya Artic-spårvagnarna fortsatte som planerat under 2016.

Med vagnleverantören (Bombardier) har det förts förhandlingar om livslängden för de Variotram-spårvagnar som anskaffades i början av 2000-talet. Undersökningar visar att vagnarnas karosserikonstruktion inte kommer att hålla hela den planerade livscykeln ut. Förhandlingarna mellan HST och Bombardier om användningen av vagnarna och en eventuell hävning av vagnvtalet fortsätter under 2017.

Det första skedet i Helsingfors stadscykel-tjänst (500 cyklar och 50 cykelstationer) togs i bruk i maj 2016. Tjänsten blev genast mycket populär och överträffade också de ekonomiska mål som satts för det första året. Stadscykel-tjänsten tilldelades tre pris, enligt vilka tjänsten har gjort staden roligare, främjat sunda levnadsvanor och utvecklat den smarta staden.

HST:s omsättning under räkenskapsperioden var 160,5 mn euro (2015: 153,9). Omsättningen utgörs av 81,9 mn euro (2015: 78,7) i trafikeringersättning som HRT faktureras för och 65,5 mn euro (2015: 63,0) i infrastrukturersättning samt 12,5 mn euro (2015: 12,0) i infrastrukturstöd från staden och därtill 0,7 mn euro (2015: 0,2) i övriga försäljningsintäkter.

Kostnaderna före rörelseöverskottet var 156,9 mn euro (2015: 149,1), vilket är 5,3 procent mer än året innan.

Personalkostnaderna ökade med 4,1 mn euro eller 7,2 procent från föregående år. Orsaken var huvudsakligen att 69 nya metrovagnsförare utbildades och anställdes för västmetron.

Att köpen av tjänster ökade från föregående år berodde på att det köptes tjänster för 1,3 mn euro (2015: 0) för stadscykel-systemet. I ersättning för person- och godstrafik inom Sveaborgstrafiken betalades 0,3 mn euro mer än året innan.

Avskrivningsnivån höjdes av att nya spår- och metrovagnar, utbyggnaden av metrodepån och ombyggnaden av Kvarnbäckens metrostation överfördes till färdiga tillgångar under 2016. Den infrastruktur som byggts för stomlinje 560 som började trafikeras i augusti 2015 påverkade också avskrivningarna för hela året 2016.

Rörelseöverskottet var 23,4 (2015: 25,9) mn euro och rörelsevinstprocenten 14,6 (2015: 16,9).

Resultatet efter finansiella poster eller överskottet före förändring av reserver var 1,1 mn euro (2015: 2,4).

Nettoeffekten av den nya ökningen av investeringsreserven och upplösningen av investeringsreserv från föregående räkenskapsperioder är 1,6 mn euro 2016. Efter förändring av avskrivningsdifferens och investeringsreserv är HST:s resultat 2,6 mn euro (2015: 2,5).

HST:s investeringar uppgick till 176,5 mn euro. Det största enskilda investeringsobjektet var nya metrovagnar, 77,8 mn euro. Andra stora investeringar var betalningar för de nya Artic-vagnar som för närvarande är under leverans,

29,3 mn euro, förskottsbetalning för vagnar för Jokerbanan, 15,1 mn euro, förskottsbetalning för 20 nya Artic-vagnar, 5,5 mn euro och ombyggnad av Kvarnbäckens metrostation, 3,9 mn euro. Som investering har också bokförts bananordningar som lösts in från Siemens och kabeldragningar för bananordningarna, 14,3 mn euro.

HST tog ett nytt lån på 60,0 mn euro hos Nordiska investeringsbanken år 2016. HST amorterade sina interna lån hos staden med 2,0 mn euro och sina externa lån med 10,0 mn euro.

HST:s balansomslutning var 873,5 mn euro 31.12.2016 (31.12.2015: 754,6 mn euro). Soliditetsgraden var 52,0 procent (2015: 60,1 procent).

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Räkenskapsperiodens resultat minst noll.

HST nådde resultatmålet. Räkenskapsperiodens resultat var 2,6 mn euro.

- Kundtillfredsställelsen inom spårvägs- och metrotrafiken minst på 2014 års nivå (spår 2014: 4,01; metro 2014: 4,17).

Målet för kundtillfredsställelsen nåddes för både spårvägstrafikens och metrotrafikens del. Enligt kundenkäten var metron den populäraste kollektivtrafikformen. Spårvagnspassagerarna var näst nöjdast. Kundtillfredsställelsen var 4,04 inom spårvägstrafiken och 4,19 inom metrotrafiken.

- Tillförlitligheten inom spårvägstrafiken är 99,87 % (2014: 99,86 %) och inom metrotrafiken 99,96 % (2014: 99,93 %).

Målen för tillförlitligheten inom spårvägs- och metrotrafiken nåddes inte. Tillförlitligheten var 99,84 % inom spårvägstrafiken och 99,84 % inom metrotrafiken. Vid beräkandet av tillförlitligheten inom metro- och spårvägstrafiken beaktas turer som avgått och turer som helt uteblivit.

Inom spårvägstrafiken inträffade den största enskilda avvikelser i september, då målet inte nåddes på grund av personalbrist. Två enskilda dagar var antalet akuta sjukfrånvarofall så många att alla turer inte kunde köras. I slutet av semesterperioden inföll också ett oförutsett stort antal lagstadgade familjeledigheter, vilket försämrade tillgången till förare i september. Av de turer som inte kördes (på grund av HST:s verksamhet) inom spårvägstrafiken berodde 42 procent på tekniska problem, 28 procent på personalbrist, 18 procent på trafikstörningar och 12 procent på andra omständigheter.

Inom metrotrafiken nåddes målet under fem månader, huvudsakligen i början av året. En enskild dag i juli, när inga turer kördes till Nordsjö på hela dagen efter en metroolycka som inträffat under natten, ledde till en stor nedgång i tillförlitligheten. I oktober ledde en skada på strömskenan att bara det ena metrospåret var i bruk, vilket gjorde det nödvändigt att minska antalet turer. Av de turer som inte kördes (på grund av HST:s verksamhet) inom metrotrafiken berodde 61 procent på trafikstörningar, 27 procent på tekniska problem och 12 procent på andra omständigheter.

- Metrostationerna är städade och förhållandena för väntande vid spårvagnshållplatserna är goda, mål 3,78 (2014: 3,76).

Målet uppfylldes. Resultatet för metrostationerna och spårvagnshållplatserna var 3,80.

Utredning av produktivetsutfallet 2016:

Som prestation i HST:s produktivetsmätare används platskilometer inom spårvägs- och metrotrafiken viktade enligt trafikering- och infrastrukturersättning. Som insats på mätaren används de totala utgifterna före rörelseöverskottet.

HST:s produktivetsindex var 93 år 2016, i bokslutet för 2015 var index 98. I budgeten för 2016 var målet 96.

En central orsak till den försämrade produktiviteten är att starten för västmetron sköts upp till 2017 från augusti 2016. Om västmetron hade börjat trafikera skulle det ha ökat HST:s prestationer med cirka 15 procent år 2016. HST har förberett sig för västmetrostarten genom att bl.a. anställa nya metrovagnsförare, bygga ut metrodepån och köpa nya metrovagnar. De här kostnaderna har huvudsakligen realiserats redan 2016, trots att västmetron börjar trafikera först 2017.

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS SERVICECENTRAL

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Resultatutveckling			
Omsättning	93 495	96 529	3 034
Rörelseöverskott/underskott	830	6 961	6 131
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	750	6 881	6 131
Kassaflöde från ordinarie verksamhet	1 400	7 470	6 070
Investeringskassaflöde	-1 000	-281	719
Effekt på likviditeten	400	7 189	6 789
Avkastning på grundkapitalet (8 procent)	80	80	0

	Budget	Utfall	Avvikelse
Verksamhetens omfattning			
Förändring i omsättningen, procent	1,0	2,2	1,2
Antal anställda, 31.12.	1 521	1 463	-58
Kundtillfredsställelse minst (på skalan 1-5)	3,5	3,6	0,1
Investeringar av omsättningen, procent	1,1	0,3	-0,8
Effektivitet			
Omsättning/person, 1 000 euro	61,5	66,0	4,5
Produktivitet (2011=100)			
Förädlingsvärde/person	102	115	13
Lönsamhet			
Rörelseöverskott av omsättningen, procent	0,9	7,2	6,3
Avkastning på investerat kapital, procent	1,8	13,5	11,7
Finansieringsstruktur			
Soliditetsgrad, procent	75,2	78,5	3,3

Affärsverket Helsingfors stads Servicecentral (Servicecentralen Helsingfors) inledde sin verksamhet som kommunalt affärsverk vid ingången av 2003. Vid ingången av 2015 delades affärsverket upp i två självständiga organisationer, Palmia Ab och affärsverket Servicecentralen.

Servicecentralen har som verksamhetsidé att producera och utveckla mångsidiga tjänster så som cateringtjänster, renhållningstjänster samt telefon- och välbefinnandetjänster för stadens förvaltningar och affärsverk. Till Servicecentralens uppgifter hör också de mattjänster för undantagsförhållanden som är angivna i stadens planer rörande beredskap, dagligvaruförsörjning och räddningstjänst.

I enlighet med fullmäktiges beslut kommer Servicecentralens produktion under de följande fyra åren att kontrollerat och etappvis konkurransutsättas för cirka 32,5 procent av de mattjänster som utbildningsverket behöver samt för cirka 20 procent av de mattjänster som social- och hälsovårdsverket och barnomsorgsverket behöver. Konkurrensutsättningen började vid social- och hälsovårdsverket år 2016 med måltidstjänsten till hemmen och med produktionen för Haartmanska sjukhuset som överlåtelse av en enhet anknuten till staden.

Servicecentralen har förberett sig på de nämnda konkurransutsättningarna genom att ytterligare utveckla sin verksamhet för att i den strama ekonomiska situationen kunna säkerställa ett högklassigt utbud av tjänster samt mångsidighet på ett sätt som tillfredsställer de förvaltningar som är kunder samt övriga intressenter. I anslutning till detta har Servicecentralens organisation genom direktionens beslut 2.12.2015 förnyats räknat från 1.3.2016.

Under affärsverkets fjortonde verksamhetsår fortsatte man med att utveckla medarbetarkompetensen, ett arbete som började föregående år. Målet var att hos var och en som arbetar på Servicecentralen öka medvetenheten om och förståelsen för medarbetarkompetens och dess betydelse för arbetsgemenskapernas funktion, arbetets smidighet och samarbetet med arbetstagare och chefer samt med kundförvaltningarnas personal. Medarbetarkompetensen utvecklades med hjälp av spelet Parasta yhdessä (Det bästa tillsammans) inom ett av staden finansie-

rat arbetshälsoprojekt, som fortsätter under 2017. Det aktiva förbättrandet av medarbetarkompetensen har också gett resultat. I arbetshälsoenkäten Kommun10 som publicerades i december 2016 steg arbetsgemenskapsmätarna inom hela Servicecentralen med 15 platser jämfört med föregående enkät.

Servicecentralens omsättning uppgick till cirka 96,5 mn euro. Vid årets slut var de ordinarie anställda 1 406 och de visstidsanställda 57, sammanlagt 1 463 personer. Grundkapitalets storlek var cirka 1 mn euro, varav man planenligt betalade 80 000 euro (8 procent) till staden i avkastning på grundkapital.

Den jämförbara omsättningen för hela Servicecentralen ökade med cirka 2,1 mn euro från föregående år. Enhetspriserna på icke konkurrensutsatta tjänster som säljs till stadens interna kunder höjdes inte.

Under räkenskapsperioden flyttade personalen som arbetat vid Servicecentralens telefon- och välbefinnandetjänster Duetto in som hyresgäst på Elimäkigatan 15, och de sista personerna som jobbat med stödtjänster på Bleckslagarvägen flyttade till Backas.

Måluppfyllelsen för de strategiska målen

Servicecentralens strategi har härletts ur strategin på stadsnivå. Servicecentralens strategi har varit att på ett ekonomiskt, lönsamt och högklassigt sätt producera stödtjänster i egenskap av in house-producent i Helsingfors stads-koncern, genom att bland annat öka stödtjänsterna för åldrande invånare som bor hemma. Andra strategiska mål för Servicecentralen har varit att förbättra tillgången till tjänster, förbättra kundtillfredsställelsen, koncentrera tjänsterna och effektivisera verksamheten. Under 2016 fortsatte enheterna vid Servicecentralen att genomföra de verksamhetsplaner som härletts ur strategin. Verksamhetens effektivitet och produktivitet har fortsatt att utvecklas under räkenskapsperioden.

Servicecentralens verksamhet styrs med hjälp av ett styrkort och en årsklocka som kombinerats och integrerats i ledningsgruppens och enhetschefernas arbete. Förankringen av strategin följs med resultatkortets mätare. Mätarna baserar sig på kundrespons och kundenkäter samt de senaste årens utvecklingsteman som syftar till att förbättra produktivitet och arbetshälsan.

För att utforma Servicecentralens roll skapades i början av året värdelöftet "Det bästa tillsammans", som tar sig uttryck i tillförlitlighet, kreativitet, ansvarstagande och samarbete både i det interna arbetet och i arbetet med intressenter. Samtidigt började man använda namnet Servicecentralen Helsingfors för att skilja affärsverket från andra servicecentraler. Namnet kopplar Servicecentralen ännu fastare till Helsingfors stads organisation som en intern serviceproducent.

Kort översikt enhetsvis

Multiservice

Enheten Multiservice tillhandahåller mat- och kombinationstjänster i Helsingfors stads skolor, daghem och verksamhetsställen inom vårdsektorn så som sjukhus, mångsidiga servicecentraler, seniorhus och andra boendeenheter.

I och med organisationsreformen 1.3.2016 koncentrerades mat- och kombinationstjänsterna till enheten Multiservice. Syftet med den nya organisationen var att bl.a. säkerställa tillgången till personal i rätt tid när arbetskraftsbristen i branschen förvärras i huvudstadsregionen. Satsningar på mångsidigt kunnande ökar personalens intresse för att utveckla sin egen karriärväg i organisationen. Man lyckades hyfsat med båda målen, t.ex. förbättrades kundtillfredsställelsen och arbetsklimatet, och sjukfrånvaron minskade.

Under verksamhetsperioden öppnades nya verksamhetsställen, mer verksamhet än normalt flyttade tillfälligt till andra lokaler och på vissa platser upphörde verksamheten. Vid årets slut var antalet verksamhetsställen 563. Organisationen började också bereda sig på kommande konkurrensutsättningar av tjänsterna, den första som genomfördes var att måltidstjänsterna för Haartmanska sjukhuset överläts till HUS-Ravioli genom överlåtelse av rörelse 1.1.2017.

Dagligen serverades cirka 100 000 måltider. I november inleddes också genom stadsfullmäktiges beslut ett försök med veganmat på 20 daghem, och resultaten och kostnaderna följs och rapporteras regelbundet under 2017.

Samarbetet med barnomsorgen för hälsosam kost uppmärksammades genom att det för andra gången vann priset Eko2016 i sin kategori. Inom utbildningssektorn fortsätter det gemensamma utvecklingsarbetet särskilt i fråga om vegetarisk mat genom att engagera eleverna i att utveckla den med hjälp av skolmatsråd. På daghemmen genomfördes Sapere-programmet i samarbete med barnomsorgspersonalen. Syftet med programmet är att uppmuntra barnet att använda sina sinnen och bilda egna åsikter om kost, matvaror och måltider. Vid verksamhetsställena inom vårdssektorn fokuserade man på att effektivisera verksamheten genom att centralisera produktionen och förenhetliga verksamhetsrutinerna. Vid årets slut hade enheten Multiservice över 1 200 anställda.

Produktion

Enheten Produktion producerar dagligen cirka 50 000 portioner eller 10 000 kilo mat för Helsingfors stads förvaltningar. Enheten fortsatte svara på framtida utmaningar genom att slimma organisationen ytterligare, och modellen för tidigt insatt stöd togs i bruk i hela organisationen. Alla kunduppgifter uppdaterades och transportruterna effektiviserades tillsammans med transportföretaget. Största delen av verksamhetsställena övergick till att beställa produkterna i kilo via systemet. Denna förändring gjorde att felen märkbart minskade och att verksamheten blev effektivare. Inom måltidstjänster till hemmen har kunderna fortsatt att minska. Alla måltider som levereras hem varma och alla dietkunder flyttades till produktionen i Backas räknat från 1.4.2016. Tidigare levererades varma måltider från Kvambäckens matcentral.

Organisationen började också förbereda sig för kommande konkurrensutsättningar av tjänsterna, och den första som genomfördes var en fjärdedel av måltiderna som levereras till hemmen och tillagas inom produktionen, vilket innebär en omsättning på omkring en miljon euro och fem personer som arbetar med måltider som levereras till hemmen. Överlåtelsen av rörelse till Fazer Abp sker 1.2.2017.

Telefon- och välbefinnandetjänster

Enheten producerar 24 timmar om dygnet stadens centraliserade kundservice så som växeltjänster för förvaltningarna och affärsverken. Färdtjänsten för specialgrupper har fortsatt att öka och genomförs i samarbete med social- och hälsovårdsverket och barnomsorgsverket. Trygghetslarmtjänsten för äldre och tekniska stödtjänster för äldre som bor hemma, t.ex. virtuell vård, har utvecklats i samarbete med social- och hälsovårdsverkets hemvård. Kundantalet har ökat stadigt och antalet virtuella besök per månad är cirka 20 000. Det kontakthanteringssystem som enheten upprätthåller används vid en stor del av förvaltningarnas kundtjänster. En ny kanal som togs i bruk var en gemensam chattjänst för hela staden. Help desk-tjänsten och utbildningstjänsterna inom telefontjänster har blivit etablerade och antalet kunder ökar.

Stödtjänster

Enheten Stödtjänster producerar administrativa stödtjänster för Servicecentralens övriga enheter. Övergången till elektroniska stödtjänstprocesser (beslutshandlings- och kodhandlingsprocesserna) har utvecklats under stadskoncernens ledning. Stödtjänsternas HR ansvarade för ledningen av två arbetshälsoprojekt som finansierades av staden, nämligen spelprojektet Medarbetarkompetens och projektet Välbefinnande i kösarbetet. Stödtjänsterna har aktivt varit med och berett och genomfört den omorganisering som skedde våren 2016. Antalet rekryteringar vid Servicecentralen ökade med cirka 30 procent från föregående år.

Kundrelationer

I och med omorganiseringen av Servicecentralen 1.3.2016 inrättades enheten Kundrelationer, till vilken man samlade vård av kundrelationer, anskaffningar och logistik, kedjestyrning och kommunikation. Enheten ansvarar för vård av kundrelationer, avtal, gemensamma anskaffningar och logistik, planering, utveckling och samordning av affärsverkets kedjestyrning samt för kvalitets- och miljöfrågor samt kommunikation. Enheten Kundrelationer har ett nära samarbete med både interna och externa kunder.

Genom ett nära samarbete mellan enhetens funktioner och genom samordning av kedjestyrningen och utveckling av redskapen har man försökt effektivisera Servicecentralens processer. Under verksamhetsåret satsade man på att etablera organisationen samt på medarbetarkompetensen och på att skapa processer. En gemensam sakkunnigutbildning inleddes och den fortsätter under 2017. Servicecentralen har deltagit i planeringen av Finlands 100-årsjubileumsår och planerat det bl.a. tillsammans med Helsingfors stads matkulturstrategi.

Måluppfyllelsen

Uppfyllelsen av kvalitetsmålen

Arbetet med att utveckla kvaliteten fortsatte bl.a. genom interna auditeringar. Under 2016 auditerade man verksamhetsställena inom vårdsektorn och beslutade utvidga de interna auditeringarna till att även omfatta daghemsstädning från och med 2017.

Uppfyllelsen av miljömålen

Vid Servicecentralen beslutade man ta i bruk miljösystemet Ekokompassi år 2017 och började bereda övergången till det under 2016.

Uppfyllelsen av verksamhetsmålen

Servicecentralen överträffade mångfald det ekonomiska mål som satts upp i budgeten för 2016. Målet var att räkenskapsperiodens överskott är 0,75 mn euro. Räkenskapsperiodens överskott var cirka 6,9 mn euro. Budgetmålet överträffades alltså med cirka 6,13 mn euro.

Bindande verksamhetsmål

Resultaten i fråga om kundtillfredsställelsen överträffade målen. Det bindande målet för kundtillfredsställelsen var minst 3,5 på skalan 1–5. Målet uppfylldes, eftersom mätresultatet var 3,63. I enlighet med kundernas önskemål görs en kundenkät bland slutanvändarna vartannat år, och därför baserar sig utfallet för 2016 delvis på kundenkäter som gjorts 2015. Vid beräkningen av Servicecentralens kundtillfredsställelse utifrån enkäterna beaktas den totala tillfredsställelsen med tjänsterna. Servicecentralens kundtillfredsställelse bildas som ett medelvärde av enkätresultaten med beaktande av viktningarna. Utgångspunkten för viktningarna är att Servicecentralens affärsenheter alla har lika stor andel av slutresultatet.

Övriga verksamhetsmål

- Det första verksamhetsmålet var att nå ett rörelseöverskott på minst 0,8 procent av omsättningen. Målet överträffades. Servicecentralens rörelseöverskott utgjorde 7,2 procent av omsättningen.
- Ett annat verksamhetsmål var att avkastningen på investerat kapital är minst 1,8 procent. Servicecentralens avkastning på investerat kapital var 13,5 procent. Målet överträffades.
- Ett tredje verksamhetsmål var att personalkostnadernas andel (inklusive köp av arbetskraft) är högst 64 procent av omsättningen. Målet uppfylldes. År 2016 var Servicecentralens personalkostnaders andel av omsättningen 53,0 procent.
- Servicecentralens avkastning på grundkapitalet, 80 000 euro, utföll som planerat.

Organisation och revisorer

Affärsverket Helsingfors stads Servicecentral hör till byggnads- och miljöväsendets biträdande stadsdirektörs rotel, som leds av biträdande stadsdirektör Pekka Sauri.

Under 2016 har Karita Toijonen varit ordförande för Servicecentralens direktion medan Tiina Larsson har varit vice ordförande (från 21.1.2016). Stadsstyrelsens representanter var Hannele Luukkainen (Saml.) med Terhi Peltokorpi (C) som ersättare.

OFR-revisor för affärsverket var KPMG julkishallinnon palvelut med OFR, CGR Leif-Erik Forsberg som ansvarig revisor.

Stadens bolag som hör till verksamheten

Till servicecentralens verksamhet hör två bolag som staden helt och hållet äger: Kiinteistö Oy Pakkalantie 30 och Työmaahuolto Oy Ab. Fastighetsbolaget äger en matfabriksfastighet i Vanda, där servicecentralens produktions-tjänster är hyrestagare. Työmaahuolto Oy Ab underhåller och reparerar den nämnda fastigheten samt maskinerna och anläggningarna där.

3 SOCIAL-, HÄLSOVÅRDS- OCH BARNOMSORGSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	322 076	0	322 076	328 027	5 951	0
Utgifter	-2 570 407	0	-2 570 407	-2 581 389	-10 982	-18 450
Verksamhetsbidrag	-2 248 331	0	-2 248 331	-2 253 362	-5 031	-18 450
Avskrivningar	-18 380	0	-18 380	-10 909	7 471	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 266 711	0	-2 266 711	-2 264 271	2 440	-18 450

3 10 SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSVERKET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	283 139	0	283 139	285 986	2 847	0
Utgifter	-2 185 401	0	-2 185 401	-2 188 498	-3 097	-10 300
Verksamhetsbidrag	-1 902 262	0	-1 902 262	-1 902 512	-250	-10 300
Avskrivningar	-16 800	0	-16 800	-9 603	7 197	0
Räkenskapsperiodens resultat	-1 919 062	0	-1 919 062	-1 912 115	6 947	-10 300

I budgeten för 2016 hade 2 185,4 mn euro reserverats för hela social- och hälsovårdsverkets utgifter. Social- och hälsovårdsverkets faktiska utgifter var sammanlagt 2 188,5 mn euro, vilket överskred de disponibla anslagen med 3,1 mn euro. Detta var dock 79,7 mn euro mindre än året innan. En betydande utgiftsminskning från föregående år förklaras av att HNS återbetalning av överskott för 2015 skedde först 2016 (21 mn euro) och att arbetsmarknadsstödet kommunandel flyttades bort från social- och hälsovårdsverkets budget (inverkan 56 mn euro). Social- och hälsovårdsverkets totala budget överskreds med 0,1 procent.

3 10 01 SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSTJÄNSTER

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	183 314	0	183 314	194 791	11 477	0
Utgifter	-1 475 291	450	-1 474 841	-1 474 729	112	0
Verksamhetsbidrag	-1 291 977	450	-1 291 527	-1 279 938	11 589	0
Avskrivningar	-16 800	0	-16 800	-9 602	7 198	0
Räkenskapsperiodens resultat	-1 308 777	450	-1 308 327	-1 289 540	18 787	0

Prestationsmål	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Hälsorådgivning, besök hos hälsovårdare ¹⁾	225 000	0	225 000	221 949	-3 051	0
Hälsorådgivning, hälsovårdarens andra tjänster ¹⁾	81 000	0	81 000	56 190	-24 810	0
Hälsorådgivning, besök hos läkare ¹⁾	51 000	0	51 000	54 359	3 359	0
Hälsorådgivning, andra läkartjänster ¹⁾	1 000	0	1 000	1 577	577	0
Skolhälsovården, besök hos hälsovårdare ¹⁾	122 000	0	122 000	108 178	-13 822	0
Skolhälsovården, hälsovårdarens andra tjänster ¹⁾	11 000	0	11 000	14 361	3 361	0

Prestationsmål	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Studerandehälsovården, besök hos hälsovårdare ¹⁾	50 000	0	50 000	46 240	-3 760	0
Studerandehälsovården, hälsovårdarens andra tjänster ¹⁾	10 000	0	10 000	9 684	-316	0
Skol- och studerandehälsovården, besök hos läkare ¹⁾	21 000	0	21 000	23 224	2 224	0
Skol- och studerandehälsovården, andra läkartjänster ¹⁾	3 000	0	3 000	2 547	-453	0
Barnskydd, familjevård, dygn	327 000	0	327 000	324 022	-2 978	0
Barnskydd, institutionsvård, dygn	210 000	0	210 000	191 628	-18 372	0
Placeringar inom närståendenätverk, dygn	10 000	0	10 000	12 653	2 653	0
Familjerådgivningsbyråer, besök	21 000	0	21 000	21 326	326	0
Hemtjänsten för barnfamiljer, besök	34 000	0	34 000	23 615	-10 385	0
Omsorger om utvecklingsstörda, boendeservice, platser	892	0	892	948	56	0
Omsorger om utvecklingsstörda, institutionsvård, platser	130	0	130	113	-17	0
Läkarmottagning på hälsostationen, besök ¹⁾	490 000	0	490 000	499 632	9 632	0
Läkarmottagning på hälsostationen, andra tjänster ¹⁾	280 000	0	280 000	275 348	-4 652	0
Hälsovårdarmottagning på hälsostationen, besök ¹⁾	420 000	0	420 000	437 356	17 356	0
Hälsovårdarmottagning på hälsostationen, andra tjänster ¹⁾	330 000	0	330 000	341 116	11 116	0
Tandvård, besök ¹⁾	478 000	0	478 000	538 779	60 779	0
Tandvård, andra tjänster ¹⁾	2 000	0	2 000	2 266	266	0
Poliklinikmottagning, besök ¹⁾	50 000	0	50 000	55 249	5 249	0
Poliklinikmottagning, andra tjänster ¹⁾	18 000	0	18 000	22 092	4 092	0
Medicinsk jourpoliklinik, besök ¹⁾	42 000	0	42 000	46 108	4 108	0
Hälsocentralsjour, besök ¹⁾	127 000	0	127 000	140 130	13 130	0
Hälsocentralsjour, andra tjänster ¹⁾	2 000	0	2 000	1 239	-761	0
Besök inom den psykiatriska öppenvården ¹⁾	172 000	0	172 000	179 867	7 867	0
Den psykiatriska öppenvården, andra tjänster ¹⁾	50 000	0	50 000	63 014	13 014	0
Vård dagar på psykiatrisk bäddavdelning	81 000	0	81 000	70 912	-10 088	0
Vård dagar inom den psykiatriska öppenvården	73 000	0	73 000	76 229	3 229	0
Poliklinisk missbrukarvård, besök	60 000	0	60 000	60 879	879	0
Substitutionsbehandling, besök	130 000	0	130 000	132 056	2 056	0

Prestationsmål	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Missbrukarvård, boendeservice, antal dygn	63 000	0	63 000	73 380	10 380	0
Missbrukarvård, institutionsvård, antal dygn	45 000	0	45 000	35 518	-9 482	0
Hemvård, besök ¹⁾	2 650 000	0	2 650 000	2 902 344	252 344	0
Hemvård, andra tjänster ¹⁾	150 000	0	150 000	49 339	-100 661	0
Somatisk sjukhusvård, avslutade vårdperioder	33 000	0	33 000	31 901	-1 099	0
Långvarigt serviceboende för äldre, dygn	1 050 000	0	1 050 000	1 035 085	-14 915	0
Långvarig institutionsvård för äldre, dygn	450 000	0	450 000	413 337	-36 663	0
Hushåll med utkomststödsklienter	45 000	0	45 000	45 408	408	0

¹⁾ Prestationen har förändrats. Det förra besök har indelats i besök och andra tjänster. Ingen prognos för prestationen med nytt innehåll.

Mätare för effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	485 153	478 563	476 290	505 499	497 510
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	1,0	1,0	1,0	1,08	1,08
Förvaltningens egen mätare, lokaler m ² /befattning	35,25	34,00	35,00	36,00	36,00
Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2013=100)	104,0	103,0	101,6	101,5	100

Efter budgetändringar var anslagen för social- och hälsovårdstjänsternas utgifter 1 474,8 mn euro. Stadsfullmäktige beslutade 20.1.2016 godkänna avtalet om att polikliniken för äldrepsykiatrisk konsultation och teamet för neuropsykiatrisk konsultation 1.3.2016 ska överföras från social- och hälsovårdsverket till samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt som överlåtelse av rörelse. Stadsfullmäktige beslutade 14.9.2016 överföra anslagen för polikliniken för äldrepsykiatrisk konsultation och teamet för neuropsykiatrisk konsultation från social- och hälsovårdsverket till HNS. Social- och hälsovårdstjänsternas utgifter var 1 474,7 mn euro, vilket underskred de disponibla anslagen med 0,01 mn euro.

I budgeten för 2016 var inkomstanslaget för social- och hälsovårdstjänster 183,3 mn euro. Inkomsterna var 194,8 mn euro, vilket innebär att anslaget överskreds med 11,5 mn euro. Överskridningen var störst för ersättningar på basis av full ersättning, vilka överskred budgeten med 16,0 mn euro. Största delen av dessa inkomster hänförde sig till ersättningar enligt lagen om mottagande och integration.

Per utgiftslag var budgetöverskridningen störst inom löner och lönebikostnader, cirka 11,5 mn euro. Å andra sidan sparades cirka 12,6 mn euro inom hyreskostnader och köp av övriga tjänster.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Hälsokontroll utförs för 2 000 ungdomar som hamnat utanför utbildningen och arbetslivet om året.

Målet uppfylldes.

- Den relativa andelen klienter inom familjevården och antalet placeringsdygn i fråga om placeringar inom närstående nätverket ökar inom vården utom hemmet jämfört med 2015.

Målet uppfylldes.

- På basis av ett försök införs hälsokontroll för barn i tre års ålder och möten för barnens välbefinnande dvs. verksamhetsmodellen om rådgivningsbyrån på daghem (gemensamt mål med barnomsorgsverket).

Målet uppfylldes.

- Patienten får vård på hälsostationen inom fyra veckor.

Målet uppfylldes.

- Jouravdelningarnas utskrivningsprocent höjs jämfört med 2015 utan att medianvårdtiderna förlängs med mer än ett halvt dygn.

Målet uppfylldes.

- Andelen hemvårdsklienter av de invånare som fyllt 75 år ökar jämfört med 2015.

Målet uppfylldes.

- Andelen klienter inom institutionsvård av de invånare som fyllt 75 år minskar jämfört med 2015.

Målet uppfylldes.

- Antalet användare av e-tjänster ökar med minst 10 % jämfört med 2015 års nivå.

Målet uppfylldes.

Övriga verksamhetsmål

- Som helhet underskred antalet hälsorådgivningsbesök och antalet besök inom skol- och studerandehälsovården den planerade nivån.
- De faktiska prestationerna inom hemtjänsten för barnfamiljer är inte jämförbara med siffran i budgeten bl.a. i fråga om antalet servicesedelbesök och behandlingen av onödiga och annullerade besök.
- I fråga om hälsorådgivning överträffades den planerade nivån för besök hos läkare respektive hälsovårdare.
- I fråga om munhälsovård överträffade prestationerna budgeten med över 60 000 besök. Det gick fortsättningsvis bra att få munhälsovård under 2016.
- Jourverksamhetens volym ökade från föregående år och överskred nivån i budgeten.
- Besöken inom den psykiatriska öppenvården ökade och vårddagarna på psykiatrisk bäddavdelning minskade som planerat.
- Den polikliniska missbrukarvården och besöken inom substitutionsvården utföll som planerat. Institutionsvården inom missbrukarvården minskade som planerat då öppenvård prioriterades.
- Inom tjänsterna för äldre fortskred servicestrukturen som planerat. Allt fler personer som fyllt 75 år bodde hemma. Antalet hemvårdsbesök överskred klart nivån i budgeten. I siffran för hemvård, andra tjänster ingår inte distansvårdsprestationerna, som enligt affärsverket Helsingfors servicecentrals rapporter var cirka 175 000 stycken, då skulle den planerade siffran klart ha överskridits. Andelen långvarig institutionsvård minskade medan andelen serviceboende ökade.

3 10 04 UTKOMSTSTÖD

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	93 902	0	93 902	90 599	-3 303	0
Utgifter	-176 898	0	-176 898	-177 020	-122	-200
Verksamhetsbidrag	-82 996	0	-82 996	-86 421	-3 425	-200
Räkenskapsperiodens resultat	-82 996	0	-82 996	-86 421	-3 425	-200
Prestationsmål						
Hushåll med utkomststödsklienter	45 000	0	45 000	45 408	408	0

I budgeten hade 176,9 mn euro reserverats för utgifter för utkomststöd. Utgifterna på budgetmomentet var 177,0 mn euro, vilket var 0,1 mn euro mer än de disponibla anslagen. En överskridningsrätt på 0,2 mn euro beviljades på budgetmomentet utkomststöd (stadsfullmäktige 15.2.2017). Inkomstanslaget för utkomststöd var 93,9 mn euro. De faktiska inkomsterna var 90,6 mn euro, vilket innebär att anslaget underskreds med cirka 3,3 mn euro. Antalet personer som fick grundläggande utkomststöd var en aning större, cirka en procent, än budgeterat.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Minst 43 % av anslagen för förebyggande utkomststöd riktas till barnfamiljer.

Målet uppfylldes.

3 10 05 SYSSLESÄTTNINGEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	230	0	230	84	-146	0
Utgifter	-6 018	0	-6 018	-5 800	218	0
Verksamhetsbidrag	-5 788	0	-5 788	-5 716	72	0
Avskrivningar	0	0	0	-1	-1	0
Räkenskapsperiodens resultat	-5 788	0	-5 788	-5 717	71	0

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte omfattar minst 1 800 personer under året.

Målet uppfylldes inte. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte omfattade 1 772 personer. 19 personer hann inte med i statistiken, eftersom uppgifterna om deras närvaro kom för sent. När de försenade närvarolistorna beaktas underskreds det bindande målet med bara nio personer. Deltagarna var 66 fler än föregående år.

3 10 06 SAMKOMMUNEN HELSINGFORS OCH NYLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-519 229	-450	-519 679	-529 697	-10 018	-10 100
Verksamhetsbidrag	-519 229	-450	-519 679	-529 697	10 018	-10 100
Räkenskapsperiodens resultat	-519 229	-450	-519 679	-529 697	-10 018	-10 100

Utfallet för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt var sammanlagt 529,7 mn euro, vilket innebär att budgeten överskreds med cirka 10,0 mn euro. En överskridningsrätt på 10,1 mn euro beviljades på budgetmomentet HNS (stadsfullmäktige 15.2.2017).

Stadsfullmäktige beslutade 20.1.2016 godkänna avtalet om att polikliniken för äldrepsykiatrisk konsultation och teamet för neuropsykiatrisk konsultation 1.3.2016 ska överföras från social- och hälsovårdsverket till samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt som överlåtelse av rörelse. Stadsfullmäktige beslutade 14.9.2016 överföra anslagen för polikliniken för äldrepsykiatrisk konsultation och teamet för neuropsykiatrisk konsultation från social- och hälsovårdsverket till HNS.

I utfallet för HNS för 2016 ingår 29,3 mn euro i överskott som uppkommit under 2016. I utfallet för 2016 ingår också återbetalning av överskott för 2015 som fullmäktige för HNS beslutade om sommaren 2016. För Helsingfors del var krediteringen 20,9 mn euro.

3 10 07 PROJEKTET FÖR KUND- OCH PATIENTDATASYSTEMSERVICE APOTTI

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	5 693	0	5 693	512	-5 181	0
Utgifter	-7 965	0	-7 965	-1 252	6 713	0
Verksamhetsbidrag	-2 272	0	-2 272	-740	1 532	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 272	0	-2 272	-740	1 532	0

Den betydande underskridningen av utgifter på budgetmomentet Apotti beror dels på att budgeten för 2016 gjordes upp i ett skede då man inte ännu hade full klarhet om vilka projektkostnader som hänförs till 2016 och när projektet kommer i gång, och inte heller om att besvär som anförts i marknadsdomstolen skulle fördröja projektet med omkring 8 månader. Verksamhetsbidraget är bättre än i budgeten.

3 20 BARNOMSORGSVERKET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	38 937	0	38 937	42 041	3 104	0
Utgifter	-385 006	0	-385 006	-392 891	-7 885	-8 150
Verksamhetsbidrag	-346 069	0	-346 069	-350 850	-4 781	-8 150
Avskrivningar	-1 580	0	-1 580	-1 306	274	0
Räkenskapsperiodens resultat	-347 649	0	-347 649	-352 156	-4 507	-8 150

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Barn i vård under skolåldern, 31.12	36 899	0	36 899	36 892	-7	0
Vid egna daghem, 31.12	22 052	0	22 052	22 540	488	0
Vid daghem med köpt service, 31.12	210	0	210	331	121	0
I familjedagvård, 31.12	1 000	0	1 000	986	-14	0
Hemvårdsstöd, barn	8 900	0	8 900	8 553	-347	0
Stöd för privat vård, barn 31.12	3 237	0	3 237	3 246	9	0
I klubbar, barn 31.12 ¹⁾	1 500	0	1 500	1 236	-264	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Effektivitet/lönsamhet						
Användningsgrad	92,5	0,0	92,5	90,8	-1,7	0,0
Utgifter euro/barn 1-6 år Hfors	9 812	0	9 812	10 063	251	0
Euro/barn vid egna daghem	11 861	0	11 861	11 776	-85	0
Euro/barn vid daghem med köpt service ³⁾	14 592	0	14 592	11 431	-3 161	0
Euro/barn i familjedagvård	13 497	0	13 497	13 689	192	0
Euro/barn med stöd för privat vård	6 163	0	6 163	6 369	206	0
Euro/barn med stöd för privat vård	6 856	0	6 856	6 898	42	0
Euro/barn i klubbar ²⁾	2 500	0	2 500	2 500	0	0
¹⁾ en del av barnen i klubbar får även hemvårdsstöd.						
²⁾ genomsnittligt pris för ett barn inom klubbverksamheten eftersom priset varierar mycket enligt klubbens deltagare						
³⁾ i enhetspriset ingår även betalningsförbindelser, vilka ökat något sedan 2015 och deras enhetspris är betydligt lägre än enhetspriset €/barn vid daghem med köpt service.						
Verksamhetens omfattning						
Antalet daghem	276	0	276	275	-1	0
Antalet lekparker	67	0	67	64	-3	0
Resurser						
Antalet anställningar	5 864	0	5 864	5 726	-138	0
Personalantal	6 040	0	6 040	6 056	16	0
Lokaler, m ²	231 523	0	231 523	230 995	-528	0

Mätare för effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	231 523	230 995	230 599	225 112	223 711
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	9,4	9,3	9,6	9,6	9,9
Förvaltningens egen mätare, lokalbeläggning	100	100	97,3	97,5	99,4
Produktivitetsmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktiviteten mätt med barnomsorgsverkets produktivitetsmatris	122	113	113	117	100

I budgeten hade 385,0 mn euro reserverats för barnomsorgsverkets utgifter. Verkets utgifter var 392,9 mn euro. Utgifterna överskred de disponibla anslagen med 7,9 mn euro.

Per utgiftsslag överskreds budgeten för 2016 inom personalutgifter, köp av tjänster samt hyreskostnader.

Barnomsorgsverket har ansökt om överskridningsrätt på sammanlagt 8,15 mn euro. Barnomsorgsnämnden behandlade ansökan om en överskridningsrätt på 3,1 mn euro vid sitt möte 8.11.2016. Dessutom ansökte man genom ett förvaltningsbrev 19.1.2017 om rätt att överskrida utgifterna i budgeten för 2016 med ytterligare 5,05 mn euro. Stadsfullmäktige beviljade överskridningsrätten 15.2.2017.

Motiveringen till överskridningen var att antalet barn i den kommunala dagvården har ökat och att ändringen av gruppstorleken enligt lagen om småbarnspedagogik har orsakat ett ökat inhoppbehov. Utgiftsöverskridningen

jämfört med budgeten för 2016 baserade sig på att prestationerna försköts från förmånligare till dyrare vårdformer, så att prestationerna minskade inom hemvårdsstöd och ökade inom vård vid daghem. Ändringen av gruppstorleken på daghem enligt lagen om småbarnspedagogik har bidragit till att behovet av inhoppare ökat, och därför ökade särskilt användningen av hyrd arbetskraft under 2016 jämfört med 2015. En annan faktor som ökat användningen av inhoppare vid barnomsorgsverket under året är problemen med att rekrytera ordinarie personal, det vill säga behöriga barnträdgårdslärare. Vid utgången av 2016 har användningen av anslag för hyrd arbetskraft ökat med 6,3 procent jämfört med 2015.

Daghemmen (egna och daghem med köpt service) hade 609 fler barn i vård än man räknat med i budgeten. Barnen i familjedagvård var 14 färre än i budgeten. Antalet barn under skolåldern som deltog i klubbar var 264 färre än i budgeten. Antalet barn med hemvårdsstöd var 347 färre än i budgeten. Antalet barn med stöd för privat vård var 9 fler än i budgeten.

I budgeten för 2016 var barnomsorgsverkets inkomstanslag 38,9 mn euro. Inkomsterna var 42,0 mn euro, vilket innebär en överskridning med 3,1 mn euro. Avgiftsinkomsterna överskreds på grund av det ökade antalet barn och de indexjusteringar av användaravgifterna som trädde i kraft 1.8.2016. Understöden och bidragen överskreds inom flyktingersättningar för barn i specialdagvård bl.a. på grund av försenade utbetalningar av statsbidrag för tidigare år till barnomsorgsverket.

Barnomsorgsverkets samtliga tre bindande verksamhetsmål för 2016 uppfylldes.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Verksamhetsmodellen med rådgivningsbyrån vid daghem, dvs. hälsokontroll och möten för barnets välbefinnande för barn i tre års ålder etableras på daghemmen. Målet är gemensamt med social- och hälsovårdsverket.

Målet uppfylldes.

Försöket genomfördes i de två södra barnomsorgsområdena, där modellen under 2016 har etablerats vid alla daghem i de södra områdena. Vid alla daghem i de södra barnomsorgsområdena där det bildades en grupp på minst sex barn genomfördes rådgivningens 3-årshälsokontroller och tandskötarkontroller enligt modellen med rådgivningsbyrån vid daghem.

Verksamhetsmodellen med rådgivningsbyrån vid daghem erbjöds under 2016 som alternativ till individuell kontroll av 3-åringar på rådgivningen och tandklinikerna vid de nedan uppräknade verksamhetsställena i de södra barnomsorgsområdena.

- *Barnomsorgsområdet Kampmalmen-Drumsö-Tölö:*

Daghemmen Ratikka, Päiväpirtti, Melkko, Pajalahti, Jaala, Kamppi, Laivuri, Leppäsuo, Kivelä, Itämeri, Lokki, Silkkiiukku, Telkkä.

- *Barnomsorgsområdet Berghäll-Ulrikasborg-Estnäs:*

Daghemmen Luotsi, Pikkutylli, Franzenia, Kaleva, Tähtitorni, Kalasatama, Kallio, Linnunlaulu, Masto, Meripirtti, Rööperi.

I samarbete med ledningen för social- och hälsovårdsverket våren 2016 godkändes en utvidgningsplan för 2017 och tillsattes en arbetsgrupp för att genomföra utvidgningen.

En plan för utvidgande av verksamhetsmodellen med rådgivningsbyrån vid daghem till barnomsorgsområdena Mellungsby och Malm-Bocksbacka utarbetades inom 2016 och genomförandet börjar våren 2017. Dessutom tillsattes en styrgrupp på stadsnivå för 2017. Styrgruppen höll sitt första möte 19.12.2016. Stråvan är att ta med fler barn i försöket för att utvidga verksamhetsmodellen och etablera införandet av modellen.

- Barnen har möjlighet att aktivt röra på sig minst två timmar dagligen.

Målet uppfylldes.

Barnomsorgsverkets samtliga dagvårds- och lekparksenheter har utarbetat planer för fysisk aktivitet tillsammans med barnen och föräldrarna. I planen beskrivs hur daglig fysisk aktivitet görs möjlig. Kunnande om fysisk aktivitet har fördelats på enheterna i alla barnomsorgsområden. De åtgärder som valts har varit mångsidiga och innovativa (t.ex. motionsevenemang, nätverk och projekt). Alla dagvårdsenheter har utvärderat genomförandet av planen för fysisk aktivitet tillsammans med barnen inom 2016.

I många barnomsorgsområden har det under 2016 ordnats evenemang där personalen har fått tillfälle att dela med sig av sitt kunnande. Evenemangen har ökat entusiasmen för ett nytt slags verksamhet. Från Helsingfors deltar närmare hundra dagvårdsenheter i det riksomfattande programmet Ilo kasvaa liikkuen, inom vilket verksamheten för att främja barnens fysiska aktivitet utvecklas i etapper.

I början av juni 2016 fick förskolebarnen besöka Sporthallen för att röra på sig. Evenemanget ordnades tillsammans med idrottsverket och idrottsorganisationer och 3 000 förskolebarn deltog i verksamheten.

Barnen och deras föräldrar har deltagit i planeringen på många sätt. Barnen har intervjuat sina föräldrar och föräldrarna sina barn, de har rört på sig tillsammans vid evenemang som dagvårdsenheterna arrangerat och barnens fysiska aktivitet har blivit ett gemensamt glädjeämne för både personalen och föräldrarna.

- Tjänsterna utvecklas i enlighet med servicestrategin utgående från att den privata dagvården, dagvården på deltid och klubbverksamheten omfattar fler barn än året innan.

Målet uppfylldes.

Siffran som beskriver det bindande verksamhetsmålet var 13,7 procent uträknad enligt formeln: barn i deltidsgupper + barn i klubbar + barn som omfattas av stödet för privat vård / barn i alla serviceformer * 100. Motsvarande siffra 31.12.2015 var 12,9 procent. Siffran för 2016 var högre än för 2015, vilket innebär att målet uppfylldes.

Dessutom hade barnomsorgsverket tre andra verksamhetsmål för 2016 och samtliga uppfylldes.

Övriga verksamhetsmål

- Tjänsterna för småbarnsfostran utvecklas genom att föra dialog med klientfamiljerna och skapa en modell för funktionell delaktighet vid föräldramötena.

Målet uppfylldes.

Som mål satte man att under 2016 skapa och ta i bruk vid dagvårdsenheterna modeller för deltagande i föräldratillställningar som sporrar kundfamiljerna till dialog och samarbete. Under 2016 skapades ett stort antal olika verksamhetsmodeller som fördelades på fyra olika perspektiv. Med hjälp av de här dialogmodellerna som skapats tillsammans med föräldrarna kan man i fortsättningen öka förståelsen för vad småbarnspedagogik är och gemensamt ta fram innehåll för den småbarnspedagogik som verksamhetsställena genomför.

Måluppfyllelsen har verifierats genom att sammanställa olika modeller för föräldradeltagande för chefernas och personalens bruk. Man har också gjort skriftliga beskrivningar av modellerna och lagt ut dem på barnomsorgsverkets intranät. De praktiska rutinerna har fördelats på fyra olika perspektiv. Under dessa har man totalt samlat ett 80-tal olika praktiska rutiner och idéer genom vilka barnomsorgstjänsterna i fortsättningen kan utvecklas i samarbete med barnens föräldrar.

Perspektiven är:

1. Familjerna med i vardagens vardag (8 praktiska rutiner, 13 idéer)
2. Föräldrarna som resurs (7 praktiska rutiner, 16 idéer)
3. Lära känna varandra och skapa vi-anda (5 praktiska rutiner, 8 idéer)
4. Delta i pedagogiska innehåll (6 praktiska rutiner, 16 idéer).

- Det görs upp en IT-plan för barnomsorgsverket. I planen anges beskrivningar för hur stadens IT-program verkställs vid barnomsorgsverket.

Målet uppfylldes.

Som metod för IT-planen valdes vid barnomsorgsverket en arbetsform som baserar sig på en övergripande IT-arkitektur. Som en del av den övergripande arkitekturen utarbetades ett digitalt program för verket. Utkastet till digitalt program behandlades våren 2016 i stadsstyrelsens IT-sektion samtidigt med utbildningsverkets digitala strategi som dokument som styr den nya fostrans- och utbildningssektorn. Utkastet till digitalt program behandlades i barnomsorgsnämnden 27.9.2016. Projektplanerna som ingår i det digitala programmet blev färdiga i november 2016. Genomförandet av det digitala programmet inleds enligt planerna i början av 2017.

Arbetet med den övergripande arkitekturen slutfördes under 2016. Behoven av förändringar i verksamheten, datareserverna, datasystemen och den tekniska plattformen och modellerna för lösning av dessa blev färdiga i december 2016 och rapporten om den övergripande arkitekturen före utgången av 2016. Verkets ledningsgrupp behandlade läget i fråga om arbetet med den övergripande arkitekturen i december 2016. Vid mötet konstaterades att man inom den kommande fostrans- och utbildningssektorn har kommit överens om att det gemensamma målet för digitaliseringen är att folk använder tjänsterna.

Målen för den övergripande arkitekturen för barnomsorgen kan indelas i fyra huvudområden:

1. Användarupplevelsen - Förmedling av mångsidig och tillförlitlig information till hemmen och från hemmen till barnomsorgen. Nyckelroll: elektroniska tjänster inklusive mobiltjänster.
  2. Nya verksamhetsmodeller – utnyttjande av ett nytt slags pedagogik och nya arbetsformer. Nyckelroll: elektroniska arbetsrum och digitala arbetsredskap som kan kopplas upp till dem.
  3. Processeffektivitet – Optimalt utnyttjande av resurserna (personal, lokaler, utrustning). Nyckelroll: datasystem för verksamhetsstyrning och arbetstidsplanering.
  4. Tjänster – Aktuell och tillförlitlig information som en betydande del av tjänstehelheten. Nyckelroll: interaktiv plan.
- Det görs smidigare att starta nya privata tjänster för småbarnsfostran i Helsingfors. Målet uppfylldes.

Under början av 2016 utarbetades processbeskrivningar för nya tjänster för den privata småbarnsfostran (privat daghem, familjedagvård, parkantsverksamhet, servicesedelklubb, skötare i arbetsavtalsförhållande). Processbeskrivningarna gjordes i samarbete med anställda vars arbete tangerar den privata småbarnsfostran. Processbeskrivningarna presenterades och diskuterades vid kontorschefernas möte i juni 2016.

8.11.2016 hölls ett gemensamt möte för barnomsorgsverket och Helsingfors stads alla förvaltningar som inom ramen för sitt eget verksamhetsområde deltar i grundandet av ett nytt privat daghem eller gruppfamiljedaghem.

Dessa förvaltningar är förutom barnomsorgsverket:

- byggnadstillsynsverket
- fastighetskontoret
- byggnadskontoret
- miljöcentralen
- räddningsverket

En anmälan till regionförvaltningsverket om ett nytt privat daghem ska åtföljas av ett utlåtande från de förvaltningar som deltar i mötet. Syftet med det gemensamma mötet var att åstadkomma ett smidigare samarbete mellan förvaltningarna och myndigheterna och förtydliga respektive myndighets roll i processen i framtiden. Under slutet av 2016 uppdaterade förvaltningarna för sin egen del barnomsorgsverkets anvisning som gäller grundande av privata daghem och gruppfamiljedaghem. Under hela processen har man också fört en dialog med företagen som producerar privata tjänster inom småbarnsfostran.

Produktivetsfrämjande åtgärder år 2016

Barnomsorgsverket har utvecklat sin serviceproduktion fortlöpande. Vid verket gjordes under 2016 en utredning av klubb- och deltidsverksamhetens ekonomi som en del av verkets servicestrukturhelhet. Under 2016 ökade omfattningen av förmånligare vårdformer så som privat småbarnsfostran, deltidsdagvård och klubbverksamhet med 0,8 procentenheter från 2015. Antalet barn i deltidsgrupper ökade med 335 och antalet barn som får stöd för privat vård ökade med 153 jämfört med 2015.

Faktorer som påverkat produktiviteten vid barnomsorgsverket har bl.a. varit resurstilldelningen för verksamhets- och personalplaneringen under semestertider, arbetstidsplaneringen och tillämpandet av principerna om anlitage av inhoppare. Vid planeringen av verksamheten för sommaren 2016 fäste man särskild uppmärksamhet vid att personalens och barnens semestertider motsvarade varandra. Förutseende personalplanering som är kopplad till planeringen av ekonomin och lokalerna har en nyckelroll vid barnomsorgsverket. Verktöget Områdeskort som tagits i bruk vid verket stöder det här arbetet. Områdeskortet vidareutvecklades och användningen av det blev etablerad under 2016. Områdeskortet stöder servicenätsprocessens smidighet och har central betydelse för att verksamheten löper smidigt, särskilt med tanke på chefernas arbete.

Åtgärder inom effektivisering av lokalanvändningen var att man fortlöpande utvecklade det egna servicenätet, samlade tjänsterna inom småbarnsfostran till större verksamhetsställen och genomförde nya projekt i enlighet med lokalkoncepten för daghem och lekpark. Barnomsorgsverket utvecklade nätet av servicelokaler i samarbete med lokalcentralen. Samarbetet med stadsplaneringskontoret accentuerades. Vid barnomsorgsverket förs diskussioner om servicenätet två gånger per år.

Vid verket har man gjort framgångsrika insatser för att minska matsvinnet genom att ägna uppmärksamhet åt beställningssvinn, serviceleverantörens råvarusvinn samt åt energi- och vattenförbrukningen. Arbetet fortsatte under 2016 och man försökte hitta nya sätt att minska svinnet.

4 BILDNINGSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	59 178	0	59 178	65 361	6 183	0
Utgifter	-940 889	-48	-940 937	-938 235	2 702	-2 176
Verksamhetsbidrag	-881 711	-48	-881 759	-872 874	8 885	-2 176
Avskrivningar	-28 951	0	-28 951	-27 454	1 497	0
Räkenskapsperiodens resultat	-910 662	-48	-910 710	-900 330	10 380	-2 176

4 02 UTBILDNINGSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	26 921	0	26 921	29 532	2 611	0
Utgifter	-685 096	0	-685 096	-680 960	4 136	0
Verksamhetsbidrag	-658 175	0	-658 175	-651 428	6 747	0
Avskrivningar	-14 268	0	-14 268	-12 752	1 516	0
Räkenskapsperiodens resultat	-672 443	0	-672 443	-664 182	8 261	0

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Inlärningsresultaten och välbefinnandet förbättras inom den grundläggande utbildningen.

Mätaren var att minst 98 % av eleverna i de finska grundskolorna och minst 99 % av eleverna i de svenska grundskolorna får avgångsbetyg från grundskolan.

Målet uppfylldes. Siffran var 99 för både de finska och svenska grundskolorna.

- De studerande inom gymnasieutbildningen har sammanhängande och flexibla inlärningsvägar. De uppmuntras att slutföra sina studier på tre år.

Mätaren var att de studerande genomgår i medeltal 25 kurser år 2016. Målet uppfylldes, medeltalet var 25 kurser.

- Inlärningsresultaten och välbefinnandet förbättras inom yrkesutbildningen genom att utbildnings- och ungdomsgarantin uppfylls.

Mätaren var att alla de 370 nya utbildningsplatser som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet utnyttjas inom den grundläggande yrkesutbildningen. Målet uppfylldes inte.

År 2016 hade man tillstånd att ordna yrkesutbildning för högst 8 730 studerande. Antalet studerande beräknas som ett viktat medeltal av antalet studerande den 20 januari och den 20 september (våren har vikten 7/12 och hösten 5/12). När antalet studerande beräknas så här var de studerande 19 färre än man hade tillstånd att ordna utbildning för eftersom antalet studerande i början av året var mindre än väntat, även om antalet i slutet av året var 8 845 eller 115 fler än man hade tillstånd att ordna utbildning för. Tillståndet att ordna utbildning utnyttjades till 99,8 procent.

De övriga verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Nätverkssamarbetet mellan flera förvaltningar stärks som en åtgärd för att främja välbefinnande hos barn och unga och förebygga utslagning.
Målet uppfylldes för alla tre mätarens del.
Mätaren var att verksamheten i lokala koordineringsgrupper för välbefinnandet är etablerad och regelbunden: minst tre möten och ett nätverksseminarium om året. Koordineringsgrupperna skickar sina verksamhetsplaner till kollegiet för välfärdsplanen för barn och unga och godkänner verksamhetsplaner för nätverk i området.
Den grupp som ska samordna de svenska elevvårdstjänsterna i hela Helsingfors håller ett möte före styrgruppen för elevvården för att bereda frågor som särskilt gäller svenska tjänster.
De finska grundskolorna deltar i projektet Skolan i rörelse till 100 %.
- Inlärningsresultaten och välbefinnandet förbättras inom den grundläggande utbildningen.
Mätaren var att av dem som ska börja i årskurs 1 och delta i den allmänna undervisningen i en finsk grundskola väljer 86 % en skola i det egna upptagningsområdet eller profilerad undervisning. Motsvarande siffra för de svenska nybörjarna är 89 %. Av dem som går ut årskurs 6 och ska delta i den finska allmänna undervisningen väljer 75 % en skola i det egna upptagningsområdet eller fortsätter att delta i profilerad undervisning. Motsvarande siffra för de svenska eleverna är 81 %.
Målet uppfylldes. För de finska grundskolorna var siffrorna 88 respektive 78 % och för de svenska 95 respektive 90 %.
- Globalt ansvar är en del av skolornas och förvaltningens vardag.
Mätaren var att den totala energiförbrukningen i skolorna, läroanstalterna och de svenska daghemmen och inom utbildningsverkets förvaltning minskar år 2016 med sammanlagt 8 procent i förhållande till 2010 års väderkorrigerade nivå. De föregående årens sparmål är då beaktade.
Målet uppfylldes inte. Den totala energiförbrukningen minskade år 2016 med sammanlagt 5,2 procent i förhållande till 2010 års väderkorrigerade nivå, då de föregående årens sparmål är beaktade.
- Å-kostnaderna för service närmar sig medeltalet för de andra stora städerna.
Mätaren var att nettoutgifterna per elev och studerande uppgår till högst 9 111 euro i genomsnitt när det gäller undervisnings- och utbildningstjänster producerade av staden. Beloppet är 6 euro större än år 2015.
Målet uppfylldes. Nettoutgifterna per elev och studerande var 9 050 euro eller 55 euro mindre än år 2015.

4 02 02 UNDERVISNINGS- OCH UTBILDNINGSTJÄNSTER PRODUCERADE AV STADEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	26 451	0	26 451	29 035	2 584	0
Utgifter	-599 043	1 500	-597 543	-593 572	3 971	0
Verksamhetsbidrag	-572 592	1 500	-571 092	-564 537	6 555	0
Avskrivningar	-14 268	0	-14 268	-12 752	1 516	0
Räkenskapsperiodens resultat	-586 860	1 500	-585 360	-577 289	8 071	0

Nyckeltal	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Finsk grundläggande utbildning och gymnasieutbildning						
Förskoleundervisning	113	0	113	107	-6	0
Grundläggande utbildning	36 357	0	36 357	36 320	-37	0
Påbyggnadsundervisning (årskurs 10)	84	0	84	59	-25	0
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning sammanlagt	36 554	0	36 554	36 486	-68	0

Nyckeltal	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Gymnasieutbildning	7 105	0	7 105	7 183	78	0
Förberedande undervisning	52	0	52	38	-14	0
Ämnesstuderande som berättigar till statsandel	364	0	364	351	-13	0
Studerande inom gymnasieutbildningen sammanlagt	7 521	0	7 521	7 572	51	0
Förskoleundervisning, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning sammanlagt	44 075	0	44 075	44 058	-17	0
Svensk grundläggande utbildning och gymnasieutbildning						
Förskoleundervisning	77	0	77	99	22	0
Grundläggande utbildning	3 388	0	3 388	3 326	-62	0
Påbyggnadsundervisning (årskurs 10)	11	0	11	10	-1	0
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning sammanlagt	3 476	0	3 476	3 435	-41	0
Gymnasieutbildning	1 221	0	1 221	1 201	-20	0
Ämnesstuderande som berättigar till statsandel	85	0	85	137	52	0
Studerande inom gymnasieutbildningen sammanlagt	1 306	0	1 306	1 338	32	0
Förskoleundervisning, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning sammanlagt	4 782	0	4 782	4 773	-9	0
Svensk barndagvård						
Barn under skolåldern i vård	1 998	0	1 998	1 935	-63	0
Vid egna daghem	1 875	0	1 875	1 840	-35	0
I familjedagvård	123	0	123	95	-28	0
Yrkesutbildning						
Utbildning som berättigar till statsandel	8 730	0	8 731	8 712	25	0
Teknik och kommunikation	4 418	0	4 418	4 400	-18	0
Turism-, kosthålls- och ekonomibranschen	530	0	530	553	23	0
Social- och hälsovård	3 092	0	3 092	3 045	-47	0
Kultur	305	0	305	372	67	0
Förberedande utbildning för invandrare	267	0	267	0	-267	0
Orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande utbildningen	119	0	119	342	223	0
Tilläggsutbildning som berättigar till statsandel	185	0	185	168	-17	0
Avgiftsbelagd service	300	0	300	317	17	0
Påbyggnadsundervisning (årskurs 10)	40	0	40	35	-5	0
Läroavtalsutbildning	2 800	0	2 800	2 366	-434	0
Verkstadsverksamhet, antal studerande, årsverken	137	0	137	132	-5	0

Nyckeltal	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Nettokostnader, euro/elev						
Finsk grundläggande utbildning och gymnasieutbildning	8 923	0	8 923	8 810	113	0
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning	9 276	0	9 276	9 176	100	0
Gymnasieutbildning	7 217	0	7 217	7 051	166	0
Svensk grundläggande utbildning och gymnasieutbildning	9 093	0	9 093	9 145	-52	0
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning	9 474	0	9 474	9 711	-237	0
Gymnasieutbildning	8 080	0	8 080	7 690	390	0
Svensk barndagvård	9 851	0	9 851	10 039	-188	0
Yrkesutbildning						
Läroanstalterna sammanlagt ¹⁾	11 901	0	11 901	11 397	504	0
Läroavtalsutbildning	3 383	0	3 383	3 906	-523	0
Utbildningsverket						
Utbildningstjänster producerade av staden, euro/elev	9 111	0	9 111	9 050	61	0

¹⁾ Exklusive avgiftsbelagd service

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Utbildningsverkets totala produktivitet	103,0	102,4	100,9	99,2	100,0
Finsk förskoleundervisning och grundläggande utbildning	103,8	103,2	102,0	100,3	100,0
Finsk gymnasieutbildning	103,1	104,9	103,4	100,2	100,0
Svensk förskoleundervisning och grundläggande utbildning	103,2	103,3	103,1	100,4	100,0
Svensk gymnasieutbildning	95,8	98,3	104,3	100,3	100,0
Yrkesutbildning	100,0	104,2	96,5	99,1	100,0

Effektivitet i lokalanvändningen, m ² ly/elev	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Allmänbildande utbildning	11,92	11,8	12,0	12,5	12,8
Yrkesutbildning	18,97	19,9	20,1	17,2	17,0

Inkomsterna överskred budgeten med 2,6 mn euro eller 9,8 procent. Inkomsterna var större än beräknat närmast från extern finansiering för grundläggande utbildning, t.ex. statsunderstöd för minskning av gruppstorlekar och jämställdhetsprojekt.

På förslag av utbildningsverket beslutade stadsstyrelsen i början av februari 2017 föreslå för stadsfullmäktige att 1,5 mn euro av de sparade anslagen på momentet Tjänster producerade av staden genom ändring av anslagsdisponeringen överförs till täckande av överskridningen av momentet Ersättningar och understöd för tjänster producerade av andra.

Efter överföringen av anslag och ändring av anslagsdisponeringen underskreds driftsekonomiutgifterna med cirka 4,0 mn euro eller 0,7 procent. Besparingar uppstod huvudsakligen inom hyresutgifter och köp av tjänster. En del av anslagen för köp av tjänster blev förbrukade, närmast inom yrkesutbildningen. Huvudorsaken var att läroavtalen var över 400 färre än vad man räknat med i budgeten.

4 02 11 ERSÄTTNINGAR OCH UNDERSTÖD FÖR TJÄNSTER PRODUCERADE AV ANDRA

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	470	0	470	497	27	0
Utgifter	-85 743	-1 500	-87 243	-87 086	157	0
Verksamhetsbidrag	-85 273	-1 500	-86 773	-86 589	184	0
Avskrivningar	0	0	0	-2	-2	0
Räkenskapsperiodens resultat	-85 273	-1 500	-86 773	-86 591	182	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Antal elever						
Elevantal som ligger till grund för hemkommunsersättningarna						
Helsingforslever i förskoleundervisning och grundläggande utbildning som ordnas av andra utbildningsanordnare	8 834	0	8 834	8 750	-84	0
Svensk barndagvård						
Barn under skolåldern i vård I daghem med köpt service	205	0	205	197	-8	0

På förslag av utbildningsverket beslutade stadsstyrelsen i början av februari 2017 föreslå för stadsfullmäktige att 1,5 mn euro av de sparade anslagen på momentet Tjänster producerade av staden genom ändring av användningsändamål överförs till täckande av överskridningen av momentet Ersättningar och understöd för tjänster producerade av andra. Överskridningen berodde huvudsakligen på att grunddelen av hemkommunsersättningarna inom grundläggande utbildning som betalas ur utbildningsverkets anslag höjdes för 2016 mer än vad prisnivån steg. När budgeten gjordes upp beredde man sig bara på en höjning enligt prognosen för prisindexet för basservicen. Hemkommunsersättningarna inom grundläggande utbildning överskred de budgeterade anslagen med cirka 3,8 mn euro. Dessutom överskred understöden för eftermiddagsverksamhet de budgeterade anslagen med cirka 0,4 mn euro på grund av att platsutbudet utökades hösten 2016 på det sätt som stadsstyrelsen förutsatte. Den totala överskridningen blev dock bara 1,3 mn euro eftersom de andra ersättningarna var cirka 2,5 mn euro mindre och understöden cirka 0,4 mn euro mindre än budgeterat. Efter överföringen av anslag och ändring av anslagsdispenseringen underskreds utgifterna med cirka 160 000 euro 2016.

4 02 13 SYSSELSÄTTNING

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-310	0	-310	-302	8	0
Verksamhetsbidrag	-310	0	-310	-302	8	0
Avskrivningar	0	0	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-310	0	-310	-302	8	0
Nyckeltal						
Antal studerande, årsverken	137	0	137	132	-5	0

Utfallet för utgifter för sysselsättningsåtgärder var 97,4 procent.

4 04 STÖD TILL METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU OY, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 440	0	-1 440	-1 440	0	0
Verksamhetsbidrag	-1 440	0	-1 440	-1 440	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-1 440	0	-1 440	-1 440	0	0

4 11 FINSKA ARBETARINSTITUTET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	2 117	0	2 117	2 336	219	0
Utgifter	-15 066	0	-15 066	-15 408	-342	-344
Verksamhetsbidrag	-12 949	0	-12 949	-13 072	-123	-344
Avskrivningar	-100	0	-100	-98	2	0
Räkenskapsperiodens resultat	-13 049	0	-13 049	-13 170	-121	-344

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Undervisningstimmar	102 500	0	102 500	104 498	1 998	0
Effektivitet/lönsamhet						
Utgifter/invånare, euro	24	0	24	24	0	0
Verksamhetsbidrag/ undervisningstimme (exkl. understöd till organisationer)	-129	0	-129	-124	5	0
Verksamhetens omfattning						
Kursdeltagare, anmälda studerande	78 000	0	78 000	82 783	4 783	0
Studietimmar, regelbundna studerande	1 320 000	0	1 320 000	1 343 017	23 017	0
Experimenterande, integrerande, strategisk undervisning	12 500	0	12 500	16 788	4 288	0
Resurser						
Lokaler m ²	17 422	0	17 422	18 055	633	0
m ² /invånare	0,028	0	0	0	0	0
Invånare	628 213	0	628 213	636 000	7 787	0
Antal ordinarie anställda	105	0	105	105	0	0
Undervisningstimmar hållna av timanställda	87 965	0	87 965	90 198	2 233	0

Produktivetsmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2013=100)	111	152,3	97,7	96,7	100,0

Inkomsterna under verksamhetsåret var 0,22 mn euro större än i budgeten till följd av större extern finansiering än beräknat. Utgifterna överskred likaså budgeten med sammanlagt 0,34 mn euro till följd av projekt som finansierades med externa medel och stadens bokföringspraxis i fråga om avsättning för semesterlöner. Direktionen för finska arbetarinstitutet föreslog för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige en överskridningsrätt på 0,34 mn euro för år 2016.

Det bindande verksamhetsmålet på 102 500 undervisningstimmar överskreds med närmare 2 000 timmar på grund av det ökade antalet specialprissatta kurser och betaltjänstkurser.

Månsasgården togs i bruk i etapper i december 2016 och januari 2017. Ungdomscentralen var den första som flyttade in, därefter öppnades biblioteket och till sist finska arbetarinstitutet när kurserna börjat i mitten av januari 2017. En del av de inventarieleveranser som utlovats 2016 sköts upp till 2017. På grund av detta lade institutet fram ett förslag om överskridning av investeringarna för 2017.

Kvalitetssystemet utvecklades systematiskt, självutvärdering utfördes på bred basis, processerna beskrevs och mätarna utvecklades under 2016.

En produktivitetmatris togs i bruk i början av 2016 och måluppfyllelsen följdes fyra gånger i samband med prognoserna för budgetutfallet.

4 12 SVENSKA ARBETARINSTITUTET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	531	0	531	559	28	0
Utgifter	-3 283	0	-3 283	-3 113	170	0
Verksamhetsbidrag	-2 752	0	-2 752	-2 554	198	0
Avskrivningar	-21	0	-21	-43	-22	0
Räkenskapsperiodens resultat	-2 773	0	-2 773	-2 597	176	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Undervisningstimmar	22 500	0	22 500	22 792	292	0
Effektivitet/lönsamhet						
Utgifter, euro/svensksp. invånare	93,80	0,00	93,80	86,00	-7,80	0,00
Netto euro/hållna timmar	-122,31	0	-122	-112	10	0
Verksamhetens omfattning						
Kursdeltagare, anmälda studerande	18 300	0	18 300	16 512	-1 788	0
Antalet invandrare som slutför sina studier	15	0	15	18	3	0
Resurser						
Personal, månadslöntagare	27	0	27	27	0	0
Personal, timlärare	250	0	250	305	55	0
Lokaler, m ²	3 807	0	3 807	3 807	0	0

Produktivitetmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Anmälda stud. x Undervisningstimmar/ räkenskapsperiodens resultat	92,5	100,1	95,7	107,9	100,0
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	3 807	3 807	3 807	3 807	3 807
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5

Svenska arbetarinstitutets driftsekonomiutgifter underskreds med 170 000 euro 2016 huvudsakligen för att kostnaderna för flyttningen som ombyggnaden föranledde blev lägre än beräknat. Arbis flyttade till Sturegatan 2 för den tid ombyggnaden pågick. Verksamhetsinkomsterna för 2016 var cirka 30 000 bättre än i budgeten på grund av projekt som fick extern finansiering.

Det bindande verksamhetsmålet för antalet undervisningstimmar vid Arbis överträffades med 1,3 procent. Målet uppfylldes på grund av ett fungerande anmälningssystem och intensifierad marknadsföring.

I sin verksamhet prioriterade Arbis under bokslutsåret tjänsteutbudet för barn, familjer, nya unga kursdeltagare, invandrare, arbetslösa och pensionärer.

4 15 STADSBIBLIOTEKET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	2 701	0	2 701	3 284	583	0
Utgifter	-36 944	0	-36 944	-38 484	-1 540	-1 657
Verksamhetsbidrag	-34 243	0	-34 243	-35 200	-957	-1 657
Avskrivningar	-1 030	0	-1 030	-1 060	-30	0
Räkenskapsperiodens resultat	-35 273	0	-35 273	-36 260	-987	-1 657

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Lån, 1 000 st.	8 800	0	8 800	9 285	485	0
Biblioteksbesök, 1 000 ggr	6 500	0	6 500	6 280	-220	0
Virtuella besök, 1 000 ggr	8 000	0	8 000	8 544	544	0
Besök sammanlagt, 1 000	14 500	0	14 500	14 823	323	0
Effektivitet/lönsamhet						
Utgifter/lån, euro	4,20	0,00	4,20	4,14	0,06	0
Utgifter/besök, euro	2,55	0,00	2,55	2,60	-0,05	0
Utgifter/invånare, euro	58,54	0,00	58,54	60,51	-1,97	0
Inkomster/lån, euro	0,31	0,00	0,31	0,35	0,04	0
Inkomster/invånare, euro	4,28	0,00	4,28	5,16	0,88	0
Verksamhetsbidrag/lån, euro	-3,89	0,00	-3,89	-3,79	0,10	0
Verksamhetsbidrag/invånare, euro	-54,26	0,00	-54,26	-55,35	-1,09	0
Medieutgifter/lån, euro	0,38	0,00	0,38	0,35	0,03	0
Medieutgifter/invånare, euro	5,25	0,00	5,25	5,04	0,21	0
Lån/samlingen	4,72	0,00	4,7	5,1	0,4	0
Samlingen/invånare	2,96	0,00	3,0	2,9	-0,1	0
Biblioteksbesök/ m ²	177	0,00	177	171	-6	0
Verksamhetens omfattning						
Öppettimmar	102 000	0	102 000	106 848	4 848	0
Lån/öppettimme	86	0	86	87	1	0
Besök/öppettimme	142	0	142	139	-3	0
Besök/årsverke	31 522	0	31 522	32 224	702	0
Öppettimmar/1 000 invånare	162	0	162	168	6	0
Lån/årsverke	19 130	0	19 130	20 184	1 054	0
Årsverken/1 000 invånare	0,73	0	0,73	0,72	-0,01	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Antal produktionsfaktorer (31.12)						
Bibliotek, st.	37	0	37	37	0	0
Bokbussar, st.	2	0	2	2	0	0
Anstaltsbibliotek, st.	10	0	10	9	-1	0
Samlingen, 1 000 st.	1 865	0	1 865	1 820	-45	0
Resurser						
Årsverken	460	0	460	460	0	0
Lokaler, m ²	36 707	0	36 707	36 707	0	0

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2013=100)	108	107	104	102	100
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	36 707	36 707	36 395	36 794	36 794
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	177	171	169	174	178

Stadsbibliotekets inkomster överskred budgeten med 22 procent år 2016. Stadsbiblioteket fick mer extern finansiering än beräknat för uppgifter i samband med centralbiblioteket och för projekt som syftar till att utveckla informationssamhällets tjänster. I extern finansiering fick stadsbiblioteket cirka 0,92 mn euro mer än man räknat med i budgeten. De största finansiärerna var undervisnings- och kulturministeriet samt Nordiska ministerrådet (Norden).

Driftsutgifterna var totalt 38,5 mn euro år 2016. Driftsekonomiutgifterna överskreds med cirka 1,5 mn euro. Överskridningen berodde på kostnadseffekterna av externt finansierade projekt. Stadsbiblioteket ansökte om överskridningsrätt på cirka 1,7 mn euro.

Utgifterna per invånare var 60,51 euro under 2016. Utgifterna var 0,17 euro högre än föregående år (60,34 euro/invånare). Inkomsterna per invånare var 5,16 euro, medan målet var 4,28 euro. För medieanskaffning användes 5,04 euro per invånare. Målet var 5,25 euro.

De båda bindande verksamhetsmålen för stadsbiblioteket uppfylldes år 2016. Öppettimmarna var 106 848 medan målet var 102 000. Antalet besök sammanlagt (innefattar biblioteksbesök och virtuella besök) var 14,8 miljoner medan målet var 14,5 miljoner. Biblioteksbesöken var 6,3 miljoner och de virtuella besöken 8,5 miljoner.

Inom den totala utlåningen av e-media från Helmet överskreds för första gången en miljon med sammanlagt 1 045 000 nedladdningar. I siffran ingår nedladdningar av e-böcker, e-ljudböcker, webbmusik och webbfilmer.

Samlingen uppdaterades med medieanskaffningar och avskrivningar ur den gamla samlingen. Nya media anskaffades till ett antal av 148 633 exemplar medan 167 075 gamla exemplar avskrevs. Vid årets slut överskred samlingen 1,8 miljoner exemplar.

Arbetet med att utveckla och producera tjänsterna i samarbete med invånarna fortsatte. Invånarna deltog i planeringen av centrumbibliotekets familjebiblioteksmodell och av verksamheten i aulan. Möjligheterna att påverka medievalet utvidgades till media för unga och spel. Invånarsamarbetet i Månsasgården togs med i den permanenta verksamheten. Den här modellen står som exempel för andra motsvarande projekt. Vid biblioteket förbättrade man särskilt tjänsterna för barn, även här med hjälp av inkluderande metoder.

Till biblioteksnetet hörde vid årets slut 37 bibliotek, 9 anstaltsbibliotek, två bokbussar och tjänsten Boken kommer. Tölö bibliotek öppnades i augusti efter en grundläggande renovering och Månsas bibliotek flyttade in i den nya Månsasgården i december 2016.

4 16 HELSINGFORS KONSTMUSEUM

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	667	0	667	1 613	946	0
Utgifter	-6 891	0	-6 891	-7 730	-839	0
Verksamhetsbidrag	-6 224	0	-6 224	-6 117	107	0
Avskrivningar	-130	0	-130	-112	18	0
Räkenskapsperiodens resultat	-6 354	0	-6 354	-6 229	125	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Antal besökare sammanlagt	145 000	0	145 000	253 522	108 522	0
Nya projekt rörande offentlig konst som inleds	2	0	2	2	0	0
Utställningar	17	0	17	18	1	0
Effektivitet/lönsamhet						
Utgifter/invånare, euro	10,23	0,00	10,23	10,23	0,00	0,00
Verksamhetens omfattning						
Utställningarnas omfattning						
Utställningsbesökare	145 000	0	145 000	253 522	108 522	0
Besökare på nätet	150 000	0	150 000	287 000	137 000	0
Sammanlagt	295 000	0	295 000	540 522	245 522	0
Samlingarnas omfattning						
Växande samlingen	6 214	0	6 214	6 214	0	0
Offentliga skulpturer	193	0	193	195	2	0
Offentlig konst och verk med anknytning till procentandelsprincipen	284	0	284	281	-3	0
Verk deponerade på andra museer	37	0	37	37	0	0
Övriga (inkl. donerade)	2 371	0	2 371	2 432	61	0
Sammanlagt	9 099	0	9 099	9 159	60	0
Öppetimmor	2 424	0	2 424	2 395	-29	0
Resurser						
Lokaler, m ²	7 157	0	7 157	7 392	235	0
Antal anställda (ordinarie)	66	0	66	63	-3	0

Produktivitetsmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2013=100) (kostnad per utställningsbesök)	148,6	259,9	97,1	97,3	100,0
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	7 157	7 392	7 446	5 395	5 395
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	0,94	0,56	1,53	1,12	1,13
Lokalkostnader/besökare	12,97	8,09	14,09	9,94	9,87

Konstmuseets bindande verksamhetsbidrag gentemot stadsfullmäktige överskreds med 107 000 euro på grund av att besökarna var fler än beräknat i det ombyggda konstmuseet i Tennispalatset. Dessutom utföll museibutikens försäljning som planerat.

Det bindande verksamhetsmålet på 145 000 besökare överträffades med cirka 109 000 besökare på grund av att utställningarna Ai Weiwei@Helsinki och Yayoi Kusama: In Infinity lockade fler besökare än beräknat till de utvidgade lokalerna i Tennispalatset.

Konstmuseets icke-bindande verksamhetsmål om 17 utställningar överträffades med en utställning. Målet för nya projekt rörande offentlig konst som inleddes – två projekt – nåddes i enlighet med budgeten.

4 17 KULTURVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 256	0	1 256	1 805	549	0
Utgifter	-43 410	0	-43 410	-43 765	-355	-175
Verksamhetsbidrag	-42 154	0	-42 154	-41 960	194	-175
Avskrivningar	-383	0	-383	-313	70	0
Räkenskapsperiodens resultat	-42 537	0	-42 537	-42 273	264	-175

Under verksamhetsåret utvecklades och förstärktes den invånarorienterade lokala kultur- och evenemangsverksamheten. Inom kulturutbudet beaktades den växande befolkningen, den ökade andelen invandrare, befolkningens åldrande och välfärdsskillnader mellan bostadsområden. En reform av understödssystemet utreddes och lades fram för beslutsfattande. Understöden för konst och kultur som delas ut enligt nya principer och processer påverkar kulturfältet i Helsingfors under 2018. En omfattande utredning gjordes av den lokala tillgången till grundläggande konstundervisning. Letandet efter en ny lokal för det mångkulturella kulturcentret Caisa fortsatte.

Arbetet med att revidera förvaltningens bindande mål för 2017 slutfördes och de bindande målen utvecklades som planerat i en mer kvalitativ och ur strategin härledd riktning.

Förvaltningen bar sin del av arbetet med Helsingfors ledarskapsreform. I arbetsgrupperna på stadsnivå byggde man upp ett Helsingfors i förnyelse i enlighet med fullmäktiges beslut.

4 17 01 KULTURCENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	748	0	748	988	240	0
Utgifter	-13 445	0	-13 445	-13 575	-130	-175
Verksamhetsbidrag	-12 697	0	-12 697	-12 587	110	-175
Avskrivningar	-383	0	-383	-313	70	0
Räkenskapsperiodens resultat	-13 080	0	-13 080	-12 900	180	-175

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Nyckeltal						
Konst- och kulturundervisning särskilt för barn						
Antal undervisningstimmar sammanlagt	12 000	0	12 000	16 471	4 471	0
Antal kurser sammanlagt	1 100	0	1 100	1 363	263	0
Antal elever sammanlagt	11 000	0	11 000	19 685	8 685	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Kulturverksamhet på olika platser						
(Stoa, Nordhuset, Malms kulturhus, Gamlasgården, Annegården)						
Antal framträdanden i salarna	1 200	0	1 200	1 328	128	0
Antal konstutställningar	120	0	120	109	-11	0
Effektivitet/lönsamhet						
Kulturcentralens utgifter/ invånare, euro	21,31	0,00	21,31	21,34	-0,03	0
Kulturcentralens inkomster/ invånare, euro	1,19	0,00	1,19	1,55	0,36	0
Verksamhetsbidrag/invånare, euro	-20,12	0,00	-20,12	-19,79	0,33	0
Verksamhetens omfattning						
Evenemangsbesökare på verksamhetsställena	225 000		225 000	358 225	133 225	0
Utställningar, st.	150 000	0	150 000	240 358	90 358	0
Framträdanden, st.	75 000	0	75 000	117 867	42 867	0
Artist in Residence, användningsdagar i genomsnitt (inkvartering)	220	0	220	248	28	0
Uthyrning av lokaler till konstnärer, st.	30	0	30	31	1	0
Behandlade understöd, st.	990	0	990	1 180	190	0
Beviljade understöd, st.	400	0	400	628	228	0
Resurser						
Personalen	113	0	113	109	-4	0
Lokaler, m ²	17 585	0	17 585	17 585	0	0

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (beräknad på nytt/ skalad 2013)	116	105	99	102	100
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokaler sammanlagt, m ² ly	19 554,5	17 585	17 585	17 585	17 585
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	1,24	0,05	0,04	0,05	0,04

Kulturcentralens driftsekonomiinkomster var bättre än budgeterat 2016 på grund av en rad samarbetsprojekt som genomfördes 2016 och för vilka man fick extern finansiering från bl.a. undervisnings- och kulturministeriet, Förortsprojektet (Stadsplaneringskontoret) och utbildningsverket.

Driftsekonomiutgifterna överskreds med 130 000 euro på grund av externt finansierade projekt. Stadsfullmäktige beviljade kulturcentralen överskridningsrätt på 175 000 euro för 2016.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

Kulturcentralens bindande verksamhetsmål är för kulturverksamhetens del

- Antalet framträdanden i salarna – mål 1 200 framträdanden
- För konst- och kulturundervisningens del antalet undervisningstimmar – mål 12 000 timmar

- Antalet framträdanden följs i verksamhetsställenas salar: Stoa (2 salar), Malms kulturhus, (2 salar), Nordhuset (1 sal), Gamlasgården (1 sal), Annegården (1 sal) och Caisa (1 sal)

Antalet framträdanden i salarna nåddes och utfallet var 1 328 stycken.

Utöver evenemangen i salarna producerade man fler lokala projekt utanför husen än tidigare.

Det kvantitativa målet för konst- och kulturundervisningstimmar särskilt för barn nåddes och utfallet var 16 471 timmar.

- Savoyteatern och den därtill hörande Esplanadestraden är en nettobudgeterad enhet. Enheten har som bindande verksamhetsmål antalet framträdanden som ska arrangeras, sammanlagt 320 år 2016.

Det bindande målet för Savoyteatern och Esplanadestraden uppfylldes. Kultur- och konstevenemangen var sammanlagt 415.

Målet för antalet besökare i Savoyteaterns salong uppfylldes likaså. Antalet besökare var 89 451.

Energieffektivitets- och miljömål

- Kulturcentralen gör varje år upp en miljörapport. Energisparande är ett mål inom all verksamhet. Man har ytterligare ökat andelen elektronisk kommunikation genom att utveckla förvaltningens e-tjänster. Under det senaste året har förvaltningens kulturhus webbsidor gjorts responsiva, och i och med denna reform som gjordes på hösten sker bokningen av möteslokaler i husen och betalningen av hyra elektroniskt via en betaltjänst. Förvaltningens scentekniska utrustning har redan i huvudsak uppdaterats till energieffektiv LED-teknik. Det förutsätts att hyresgästerna, mottagarna av stadens understöd och arrangörerna av stadsevenemang sorterar avfallet och använder måltidskärl som producerats enligt principen om hållbar utveckling.

Övriga verksamhetsmål

- Ett gemensamt mål för kulturcentralen och barnomsorgsverket för 2016 var projektet Snadeille artsumpi Stadi, inom vilket man testade nya verksamhetsmodeller för konstfostran på daghemmen i områden med låg tillgång till grundläggande konstundervisning. Sex konstnärer som företrädde olika konstformer och som anställdes med sysselsättningsstöd arbetade på daghemmen och i lekparkerna i de valda områdena och genomförde konstprojekt tillsammans med barnen. Samarbetsprojektens effekt utvärderas gemensamt av förvaltningarna i början av 2017.

4 17 02 SAVOYENHETEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	508	0	508	817	309	0
Utgifter	-1 391	0	-1 391	-1 625	-234	0
Verksamhetsbidrag	-883	0	-883	-808	75	0
Räkenskapsperiodens resultat	-883	0	-883	-808	75	0

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Framträdanden på Savoyteatern och Esplanadestraden sammanlagt	320	0	320	415	95	0
Egna framträdanden, st.	30	0	30	17	-13	0
Gemensamma framträdanden, st.	150	0	150	250	100	0
Framträdanden arrangerade av utomstående, st.	140	0	140	148	8	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Effektivitet/lönsamhet						
Savoyenhetens utgifter/invånare, euro	2,20	0,00	2,20	2,55	-0,35	0
Inkomster/invånare, euro	0,81	0,00	0,81	1,28	0,47	0
Verksamhetsbidrag/invånare, euro	-1,40	0,00	-1,40	-1,27	0,13	0
Verksamhetens omfattning						
Savoyteaterns salong, användningsdagar	210	0	210	218	8	0
Savoyteaterns salong, besökare	60 000	0	60 000	89 451	29 451	0
Resurser						
Personalen	12	0	12	12	0	0
Lokaler m ²	1 969,5	0	1 970	1 970	0	0

Produktivetsmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2013=100)	101	159	112	128	100

Verksamheten på Esplanadestraden utvecklades genom att man samlade evenemang kring olika teman och ökade kommunikationen t.ex. i sociala medier. Savoyteatern fick digital filmutrustning och teaterns programutbud breddades med en rad filmfestivaler, av vilka de största var DocPoint samt Kärlek och Anarki. De regelbundna gratis lunchkonserterna som man började ordna tillsammans med UMO blev en succé. Detsamma gällde höstens operauppsättningar Los Elementos och Bollywood KaBoom. Det ekonomiskt framgångsrika året byggde balanserat på hyresevenemang samt egna och gemensamma produktioner. Andra evenemang som fick särskilt beröm var bl.a. Helsinki Lit, Louisa Lynes, Nina Myas och Helsinki-Cotonou Ensembles konserter samt Reuben Kayes kabaré Too Much is Never Enough.

När man följer produktivitetstalet bör man komma ihåg att typerna av framträdanden har blivit fler inom Savoyteaterns verksamhet. Tack vare digitaliseringen av biografen har det ordnats många filmföreläsningar i salen. Det här har tyngt vid beräkningen av produktivitetstalet. Vid övergången till en sektormodell är det naturligt att granska filmföreläsningarnas tyngd som en del av produktivetsmatrisen.

4 17 03 UNDERSTÖD TILL SAMMANSLUTNINGAR

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-12 813	0	-12 813	-12 811	2	0
Verksamhetsbidrag	-12 813	0	-12 813	-12 811	2	0
Räkenskapsperiodens resultat	-12 813	0	-12 813	-12 811	2	0

Kultur- och biblioteksnämnden hade 12 813 000 euro till sitt förfogande för understöd till sammanslutningar. 1 124 ansökningar om understöd till sammanslutningar inkom och 602 sökande beviljades understöd. Av anslaget utnyttjades 12 810 750 euro (utnyttjandeprocent 99,98).

4 17 04 UNDERSTÖD TILL PROFESSIONELLA TEATRAR SOM OMFATTAS AV TEATERLAGEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-4 158	0	-4 158	-4 151	7	0
Verksamhetsbidrag	-4 158	0	-4 158	-4 151	7	0
Räkenskapsperiodens resultat	-4 158	0	-4 158	-4 151	7	0

Kultur- och biblioteksnämnden hade 4 158 000 euro till sitt förfogande för understöd till professionella teatrar som inte omfattas av teaterlagen. Av anslaget utnyttjades 4 151 466 euro (utnyttjandeprocent 99,84). 56 understödsansökningar inkom och 26 sökande beviljades understöd.

4 17 05 UNDERSTÖD TILL STIFTELSEN FINLANDS NATIONALOPERA, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-3 694	0	-3 694	-3 694	0	0
Verksamhetsbidrag	-3 694	0	-3 694	-3 694	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-3 694	0	-3 694	-3 694	0	0

4 17 06 UNDERSTÖD TILL HELSINGFORS TEATERSTIFTELSE, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-7 909	0	-7 909	-7 909	0	0
Verksamhetsbidrag	-7 909	0	-7 909	-7 909	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-7 909	0	-7 909	-7 909	0	0

4 18 STADSMUSEET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	491	0	491	507	16	0
Utgifter	-8 527	0	-8 527	-8 515	12	0
Verksamhetsbidrag	-8 036	0	-8 036	-8 008	28	0
Avskrivningar	-200	0	-200	-323	-123	0
Räkenskapsperiodens resultat	-8 236	0	-8 236	-8 331	-95	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Utställningar och publikationer	9	0	9	17	8	0
Utlåtanden och promemorior	450	0	450	783	333	0
Samlingarnas omfattning (antal föremål mm)						
Kulturhistoriska samlingen	453 698	0	453 698	453 318	-380	0
Fotografier	970 837	0	970 837	974 383	3 546	0
Konst	6 105	0	6 105	6 166	61	0
Arkeologiska samlingar	92 142	0	92 142	93 106	964	0
Databaser för samlingar öppnade via sökportalen Finna	41 320	0	41 320	51 502	10 182	0
Effektivitet/lönsamhet						
Utgifter/invånare, euro	13,57	0,0	13,57	13,55	0,02	0
Verksamhetens omfattning						
Antal användare, av vilka	370 000	0	370 000	1 049 073	679 073	0
Utställningsbesökare	130 000	0	130 000	401 181	271 181	0
Andra användare	10 000	0	10 000	19 355	9 355	0
Besökare på webben	230 000	0	230 000	628 537	398 537	0
Resurser						
Antal anställda (ordinarie)	72	0	72	66	-6	0

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2013=100)	61,2	134	86	79	75
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	14 037	18 735	15 064	15 017	15 017
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	0,035	0,047	0,033	0,032	0,033

Stadsmuseets bindande verksamhetsbidrag överskreds med cirka 30 000 euro. Utfallet för Stadsmuseets verksamhetsintäkter var 97 procent i förhållande till budgeten. Målet för inkomsterna uppfyllades inte på grund av att stadsmuseets nya byggprojekt försenades och på grund av en regnvattenskada i juni. Dessa gjorde att museet inte hade lokaler att hyra ut så som planerat. I externa understöd erhöles 11 306 euro.

Utfallet för omkostnaderna var 99,7 procent. Köp av tjänster överskreds, eftersom bygget av samlingscentret fördröjdes och det blev bråttom för att tidsplanen för flytten skulle hålla. Material och förnödenheter överskreds, eftersom utrustningsbehovet för museets nya huvudverksamhetsställe var större än planerat. Personalkostnaderna överskreds på grund av den förändrade tidsplanen för flytten av samlingscentret, och hyreskostnaderna var mindre än planerat eftersom byggprojektet blev försenat.

Stadsmuseets produktivitet var 134. Målet för produktiviteten överträffades då antalet användare var nästan tre gånger så stort som beräknat.

4 19 ORKESTERVERKSAMHET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 611	0	1 611	1 425	-186	0
Utgifter	-12 905	0	-12 905	-12 073	832	0

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Verksamhetsbidrag	-11 294	0	-11 294	-10 648	646	0
Avskrivningar	-210	0	-210	-18	192	0
Räkenskapsperiodens resultat	-11 504	0	-11 504	-10 666	838	0

Orkesterns bindande mål för 2016 var att ge 44 avgiftsbelagda symfonikonsalter i Musikhuset. Antalet symfonikonsalter var 46, vilket var två fler än man satt som mål. Populärkonsalterna var 2, barnkonsalterna 23 och kammarmusikkonsalterna 4. Utöver sina egna symfonikonsalter gav orkestern fyra abonnemangskonsalter under Helsingfors festspel samt åkte på turné till Spanien och gav där tre konsalter.

Orkesterns konsalter hade sammanlagt 111 441 åhörare. Från konsalterna sändes 15 HKO Screen-webbsändningar, som sammanlagt nådde över 20 000 åskådare. Yle Radio 1 direktsände nio av orkesterns konsalter. Dessutom direktsändes öppningskonserten för Susanna Mälkkis chefsdirigentskap på TV på Yle Teema.

Skolelever och andra specialgrupper i huvudstadsregionen utnyttjade aktivt möjligheten att avgiftsfritt åhöra orkesterns offentliga generalrepetitioner och konsalter. Orkestern fortsatte sitt samarbete med musikinstitutet i huvudstadsregionen genom att ordna "En liten Ouvertyr" i Musikhuset. Före orkesterns konsalter uppträder musikinstitutets elever i foajén under en halv timme. Barnkonsalterna besöktes av sammanlagt 9 725 barn med föräldrar. Barnkonsalterna var sammanlagt 23.

Orkestern följer produktivitetutvecklingen bl.a. genom beläggningsgraden vid de avgiftsbelagda konsalterna i Musikhuset. År 2016 var beläggningsgraden 89,1 procent, vilket är 0,9 procentenheter sämre än målet. Beläggningsgraden är utmärkt med både nationella och internationella mått.

4 19 01 STADSORKESTERN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 581	0	1 581	1 287	-294	0
Utgifter	-12 770	0	-12 770	-11 955	815	0
Verksamhetsbidrag	-11 189	0	-11 189	-10 668	521	0
Avskrivningar	-210	0	-210	-18	192	0
Räkenskapsperiodens resultat	-11 399	0	-11 399	-10 686	713	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Nyckeltal						
Symfonikonsalter	44	0	44	46	2	0
Populärkonsalter	4	0	4	2	-2	0
Barn- och skolkonsalter	5	0	5	23	18	0
Abonnemangskonsalter	3	0	3	4	1	0
Konsalter utomlands	3	0	3	3	0	0
Kammarmusikkonsalter	5	0	5	4	-1	0
Öppna generalrepetitioner	20	0	20	28	8	0
Effektivitet/lönsamhet						
Beläggningsgrad, procent	90	0	90	89	-1	0
Verksamhetens omfattning						
Åhörare sammanlagt	110 000	0	110 000	111 441	1 441	0
Resurser						
Byråpersonal	12	0	12	12	0	0
Orkesterpersonal	102	0	102	102	0	0

Orkesterns driftsekonomiinkomster var 1,3 mn euro och -utgifter ca 12,0 mn euro. Utgifterna underskreds med 815 000 euro för att tjänster köptes i mindre utsträckning än beräknat från Helsingfors Musikhus Ab och för att Helsingfors Musikhus Ab inte debiterade den planerade tilläggshyran för investeringar. Besparingar uppkom också inom lönekostnader samt inom köp av material, förnödenheter och varor.

4 19 02 STADSORKESTERN, DISPOSITIONSMEDEL, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	30	0	30	138	108	0
Utgifter	-135	0	-135	-118	17	0
Verksamhetsbidrag	-105	0	-105	20	125	0
Avskrivningar	0	0	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-105	0	-105	20	125	0

Stadsorkestern är en enhet med nettobudgetering och budgetmomentet är avsett för orkesterns konsertbesök. Orkestern åkte på turné till Spanien och gav där tre konserter i San Sebastian, Zaragoza och Alicante. Konserterna åhördes av totalt cirka 4 200 personer.

4 21 HÖGHOLMENS DJURGÅRD

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	4 555	0	4 555	4 834	279	0
Utgifter	-8 136	-48	-8 184	-8 445	-261	0
Verksamhetsbidrag	-3 581	-48	-3 629	-3 611	18	0
Avskrivningar	-1 216	0	-1 216	-1 229	-13	0
Räkenskapsperiodens resultat	-4 797	-48	-4 845	-4 840	5	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Antal besökare	530 000	0	530 000	479 394	-50 606	0
Bindande verksamhetsmål						
Öppettimmar	2 793	0	2 793	2 818	-25	0
Effektivitet/lösamhet						
Verksamhetsbidrag/invånare, euro	5,67	0,0	5,7	5,6	0,1	0,0
Verksamhetens omfattning						
Antal arter	170	0	170	155	-15	0
Areal, ha	24	0	24	24	0	0
Resurser						
Antal anställda	76	0	76	76	0	0

Produktivetsmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Verksamhetsbidrag/ öppettimme	1 282,13	1 282	1 272	1 205	1 235
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	10 301	10301	10 301	10 301	0

Sedan början av 2016 är det Högholmens djurgård som har sålt inträdesbiljetter också till besökare som kommer sjövägen. Biljettförsäljningsreformen har orsakat oväntat stora kostnadsbehov i båtstrandens funktioner. De här kostnaderna har täckts med medel från Högholmens utgifter i driftsekonomidelen. Dessutom har förverkligandet av Skymningshuset och Getgården och istandsättningen av inhägnader hänförs till anslaget för driftsekonomin år 2016. Underskridningen av verksamhetsbidraget undveks genom att ändra anslagsdisponeringen och flytta anslag på 48 500 euro från momentet 8 09 23, Grundanskaffning av lös egendom till momentet 4 21, Högholmens djurgård.

I Helsingfors stads budget för 2016 har ett bindande verksamhetsmål satts upp för Högholmens djurgård, 2 793 öppettimmar per år. Öppettimmarna överskreds med 25 timmar på grund av förlängda öppettider på evenemangsdagar.

Produktivitetmätaren är priset per öppettimme, vilket var 1 282 euro i enlighet med målet.

4 31 UNGDOMSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 676	0	1 676	1 750	74	0
Utgifter	-31 179	0	-31 179	-30 963	216	0
Verksamhetsbidrag	-29 503	0	-29 503	-29 213	290	0
Avskrivningar	-650	0	-650	-568	82	0
Räkenskapsperiodens resultat	-30 153	0	-30 153	-29 781	372	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Antal besök	1 410 000	0	1 410 000	1 427 565	17 565	0
Smågrupper för unga	1 900	0	1 900	2 131	231	0
Unga som varit med och producerat verksamhet	1 300	0	1 300	2 711	1 411	0
Effektivitet/lönsamhet						
Verksamhetsbidrag/besök, euro	-20,92	0,00	-20,92	-20,46	0,46	0
Utgifter/0-28-åringar, euro	148,73	0,00	148,73	145,55	-3,18	0
Understöd till organisationer och hyror för lokaler använda av dem/0-28-åringar, euro	11,21	0,00	11,21	10,97	-0,24	0
Resurser						
Antal anställda	344	0	344	347	3	0

Produktivitetmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Produktivitet (2013=100)	98	99	104	98	100	
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	40 253	40 341	39 721	40 090	40 592	
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	1,02	0,90	0,86	0,92	0,92	
Förvaltningens egen mätare						
Yta/anställd inom administrationen	38,27	38,27	37,35	37,27	49,15	

År 2016 beviljades för första gången lägerunderstöd för semestertider, sammanlagt 629 939 euro. Med understöden arrangerades sammanlagt 336 läger.

De ungas påverkanskanal Krut utvärderades under 2016. Utvärderingen sporrar till att utvidga de ungas möjligheter att påverka inom stadens alla sektorer och accentuerar de många olika sätt på vilka unga kan påverka. Krutbudgeten genomfördes i 43 högstadieskolor. Sammanlagt deltog 12 459 unga i Krutbudgeten.

Planeringen av projektet Invandrarungas Helsingfors startade i januari 2016 tillsammans med tjänstedesignbyrån Palmu. För projektet bildades samplaneringsteam som bestod av proffs inom olika områden som regelbundet möter invandrarunga i sitt arbete. Under året startade flera pilotprojekt.

Vid de lokala ungdomsarbetsenheterna beskrevs de ungas omvärld och de faktiska möjligheter de unga har. Med hjälp av enheternas beskrivningar och samlad statistik valde man profiler för enheterna. Vid tilldelningen av resurser för de lokala enheternas verksamhet och vid lokaliseringen av verksamheten beaktades välfärdsskillnader.

Ungdomscentralens personal intervjuade drygt 1 500 unga runt om i Helsingfors i september. Frågor som framkom vid intervjuerna behandlades i områdena som en del av verksamhetsplaneringen för 2017. Intervjuresultaten om vilka möjligheter de unga upplever sig ha finns rapporterade i välfärdsberättelsen om de unga, i erfarenhetsinformationsdelen.

Sommaren 2015 tog Helsingfors stad i bruk en sommarsedel för elever i årskurs 9. Efter försök utvidgades systemet till hela åldersklassen. Sommaren 2016 delades sommarsedeln ut till sammanlagt 5 167 unga. Med hjälp av sedeln fick 1 295 elever i årskurs 9 eller 25 procent av åldersklassen sommarjobb. Sommarsedeln möjliggjorde över 800 nya arbetstillfällen för de unga.

Kulturellt ungdomsarbete utfördes i samarbete med bl.a. Helsingfors konstmuseum, kulturcentralen och stadskansliets näringslivsavdelning samt en rad andra kulturaktörer. På sommaren genomfördes ett projekt där 24 unga som anstälts som sommarjobbare tillsammans med ungdomsledare och sex olika konstmuseer under en treveckorsperiod planerade olika sätt att öppna konstmuseerna i Helsingfors centrum för unga. Tillsammans med Helsingfors konstmuseum HAM genomfördes på hösten ett projekt där en ungdomsledare från ungdomscentralen arbetade i HAMs lokaler med unga som befann sig i en svår livssituation, och arbetet baserade sig på den konst som var utställd i HAM.

Ett försök med kollektivt boende för unga genomfördes tillsammans med Helsingfors stads bostäder Ab i ett före detta ungdomshem i Gamlas. Elva unga deltog i försöket. Ett försök med säsongboende genomfördes på Vårdö i samarbete mellan olika aktörer inom staden. Sju unga bodde och arbetade på Vårdö i två månaders tid. Ett försök med gemensamt boende för äldre och unga genomfördes i stadens servicehus Rudolf. Sammanlagt har fem unga bott i servicehuset och tillbringat tid med de äldre som bor i huset. Modellen har börjat spridas i Finland.

Personalen har fått stöd i organisationsreformen genom satsningar på att skapa gemensamma verksamhetsrutiner. Ledarskapet utvecklades genom utbildning som riktade sig till alla närchefer. Ungdomsledarnas arbetsbeskrivningar och arbetsvärderingar uppdaterades.

År 2016 fick ungdomscentralen tillgång till två nya ungdomslokaler, Viks ungdomsgård och ungdomslokalerna i Månsasgården. På sommaren stängdes aktivitetscentret Happi tills vidare på grund av problem med inneluften och verksamheten flyttade till tillfälliga lokaler. Också i Kasberget och Malmgård flyttade ungdomsgårdarnas verksamhet till tillfälliga lokaler på grund av fukt- och inneluftsproblem. Under 2016 avstod ungdomscentralen från en del av de administrativa lokalerna på Sanduddsgatan och från ungdomslokalerna i Rönninge.

Ungdomscentralens webbtjänster har utvecklats för att stödja det digitala arbetssättet. För att utveckla det digitala arbetssättet ordnades utbildning och åtgärderna inom utvecklingsplanen för det digitala arbetssättet testades på ungdomsgårdarna i avgränsade utvecklingsprojekt.

Man har försökt höja produktiviteten genom att öka olika organisationers utnyttjande av lokalerna. Lokalerna utnyttjades av organisationer i samma omfattning som året innan, trots att flera viktiga verksamhetslokaler var ur bruk på grund av inneluftsreparationer. Ett sätt att förbättra produktiviteten är att öka andelen gemensamma lokaler med andra förvaltningar. Detta mål nåddes i Månsasgården.

Andelen arbetsuppgifter som de unga tar ansvar för inom verksamhetsproduktionen utökades genom att införa det nya bindande nyckeltalet "unga som varit med och producerat verksamhet". Målet var 1 300 unga och det slutliga antalet unga som varit med och producerat verksamhet var 2 711.

4 41 IDROTTSVERKSAMHET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	16 076	0	16 076	17 340	1 264	0
Utgifter	-80 146	0	-80 146	-80 082	64	0
Verksamhetsbidrag	-64 070	0	-64 070	-62 742	1 328	0
Avskrivningar	-10 700	0	-10 700	-10 883	-183	0
Räkenskapsperiodens resultat	-74 770	0	-74 770	-73 625	1 145	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål, 1 000 st.						
Besök på anläggningar	3 832	0	3 832	3 948	116	0
Besök på utomhusplaner	4 352	0	4 352	3 402	-950	0
Besök på badstränder	902	0	902	734	-168	0
Besök hos idrottsinstruktörer	650	0	650	632	-18	0
Besök inom EasySport	40	0	40	65	25	0
Besök inom FunAction	15	0	15	25	10	0
Övernattningar på campingplatsen	92	0	92	88	-4	0
Fiskekort, st.	7 000	0	7 000	7 771	771	0
Effektivitet/lönsamhet						
Utgifter/invånare, euro	127,01	0,00	127,01	125,92	1,09	0
Inkomster/invånare, euro	25,48	0,00	25,48	27,26	1,78	0
Verksamhetsbidrag/invånare, euro	-101,54	0,00	-101,54	-98,65	2,89	0
Resurser						
Antal anställda sammanlagt	482	0,00	482	534	52	0

Produktivetsmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Per besök	106	93	99	101	100
Per öppettimme	111	103	101	98	100
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	194 204	194 204			

År 2016 har idrottsväsendet som helhet fortsatt som en nettobudgeterad enhet. Idrottsväsendets inkomster för 2016 var sammanlagt 17,3 mn euro. Inkomsterna överskred målet i budgeten med cirka 1,3 mn euro huvudsakligen för att prislistan förnyades under 2016. Idrottsväsendets driftsutgifter var cirka 80,1 mn euro, vilket nästan motsvarade budgeten.

Idrottsväsendet nådde det bindande målet för verksamhetsbidraget i budgeten. Verksamhetsbidraget var 1,3 mn euro bättre än i budgeten.

Räknat per besök var produktivetsindex 93 (jämförelseår 2013=100). Räknat per öppettimme var index 103. Produktivetsindex per besök beräknas genom att dividera prestationsindex (index för antal besök) med utgiftsindex. Produktiviteten per öppettimme beräknas genom att dividera index för öppettimmar med utgiftsindex. Indexutvecklingen påverkas av flera delfaktorer, bl.a. avskrivningarnas storlek, medan öppettimmarna påverkas av idrottslokaler som föreningarna övertagit skötseln av.

Värt att notera när man granskar idrottsverkets produktivitet är att antalet besökare på idrottsföreningarnas planer inte är med i produktivetsberäkningen – år 2016 var dessa besökare hela 1,2 miljoner (902 000 besökare 2015).

Om dessa besök skulle räknas med i produktiviteten skulle produktivetsindex per besök vara väsentligt bättre, 105. Vid idrottsverket har man försökt höja produktiviteten genom att se över verksamhetsstälernas öppettider, sommar- och vintersäsongernas längd, personalvolymen och servicenivån i förhållande till de tillgängliga ekonomiska resurserna.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Användarnas nöjdhet med tjänsterna är 3,6 (skala 1–5)
Målet uppfylldes. Resultatet av användarenkäten var 4,07.
- Allaktivets- och simhallarna har 1 800 000 besök.
Målet uppfylldes. Allaktivitetshallarna hade 1 848 712 besök.
- En andel på 85 % av alla stadens grundskolor tillämpar modellen Skolan i rörelse.
Målet uppfylldes. En andel på 99 % av stadens grundskolor tillämpade modellen Skolan i rörelse.

4 55 FAKTACENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	576	0	576	376	-200	0
Utgifter	-7 866	0	-7 866	-7 257	609	0
Verksamhetsbidrag	-7 290	0	-7 290	-6 881	409	0
Avskrivningar	-43	0	-43	-55	-12	0
Räkenskapsperiodens resultat	-7 333	0	-7 333	-6 936	397	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Publikationer, st.	68	0	68	91	23	0
Uppdaterad publikationskalender	11	0	11	16	5	0
Nya åtkomliga informationsmaterial i tjänsten Helsinki Region Infoshare (HRI) sammanlagt, st.	50		50	140	90	0
Omfattande uppgifter inom informationstjänsten, st.	1 250	0	1 250	1 394	144	0
Tjänster till forskare i stadsarkivet, besök av forskare, st.	1 650	0	1 650	1 720	70	0
Handlingar beställda av forskare, st.	7 200	0	7 200	5 135	-2 065	0
Föreläsningar, utbildning och konsulttjänster, st.	1 400	0	1 400	1 243	-157	0
Resurser						
Antal anställda	81	0	81	80	-1	0
Verksamhetens omfattning						
Faktacentralens webbplats (www.hel.fi/tietokeskus), besök/år	51 000	0	51 000	53 125	2 125	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Arkivinformationssystemet Sinetti, besök/år	61 000	0	61 000	48 859	-12 141	0
Informationsmaterial nedladdade från HRI, antal/år	21 000	0	21 000	24 870	3 870	0
Information publicerad och administrerad på Helmi/Yhteiset palvelut, antal teman	18	0	18	18	0	0
Administrerade elektroniska informationstjänster, st.	11	0	11	12	1	0
Tjänsten Helsinki Region Infoshare (HRI), besök/år	76 000	0	76 000	221 750	145 750	0

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Produktivitet (2013=100)	102,4	107,1	108,7	107,6	100	
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Lokalyta sammanlagt, m ² ly						
Expeditionen	2 455,5	2 455,5	2 455,5	2 455,5	2 455,5	0
Arkivlokalerna	4 762	4 762	4 762,0	4 762,0	4 762	0
Konserveringen	96,5	96,5	96,5	96,5	96,5	0
Lagret	96	96	96,0	96,0	96	0
Lokalyta (m ² ly) i förhållande till antalet användare	0,85	1,82	0,85	0,88		
Förvaltningens egen mätare						
Lokaler/invånare	0,0121	0,0117	0,0199	0,0121		
Lokalkostnader/användare	220,92	278,46	220,92	227,75	228,20	
Arkivlokaler/fyllid hyllmeter	0,307	0,275	0,307	0,315	0,316	
Arkivlokaler/invånare	0,0074	0,0075	0,0073	0,0072	0,0072	

Faktacentralens verksamhetsintäkter var 376 000 euro och därutöver ansökte faktacentralen om 309 000 euro i EU-projektbidrag, som intäktsförts på momentet 1 39 15, Centraliserad projektverksamhet, till stadskansliets disposition. Driftsekonomiutgifterna underskreds med cirka 610 000 euro, bl.a. på grund av korta fördröjningar till följd av vikariat, pensioneringar och annan personalomsättning under 2016.

Faktacentralens bindande verksamhetsmål uppfylldes.

Stadsstyrelsen godkände i juni Tietoa stadista – Helsingfors stads statistik- och forskningsprogram 2016 – 2018. Programmet styr statistik- och forskningsverksamheten under de följande tre åren.

Stadsarkivets verksamhet styrs för sin del av programmet för utveckling av dokumenthanteringen 2015–2017, som godkändes föregående år.

Arbetsgruppen för samordning av forskningsverksamheten som tillsatts av stadsdirektören och leds från faktacentralen slutförde sitt arbete våren 2016.

Under 2016 publicerades sammanlagt åtta rapporter som jämför socialtjänsterna och dagvårdstjänsterna och kostnaderna i Finlands sex största städer (Storstadsjämförelser: dagvård, barnskydd, socialarbete bland vuxna, handikappservice, omsorg om utvecklingsstörda och missbrukarvård). En rapport som jämför tjänsterna och kostnaderna inom barnskyddet publicerades i början av oktober. Helheten finansierades gemensamt av städerna som deltog.

Publikationen Helsingfors områdesvis som innehåller statistik för olika områden utkom på våren i tryckt version. Samtidigt öppnades den omfattande områdesdatabasen för Helsingfors och Helsingforsregionen som ett öppet programvarugränssnitt för dem som utnyttjar informationen och utvecklar elektroniska tjänster.

Fickstatistiken Statistik om Helsingfors som riktar sig till den breda allmänheten och till turister som besöker Helsingfors gavs ut på sex språk.

I början av året slutfördes en på longitudinellt material baserad undersökning som kartlägger invandrades användning av utkomststöd. I projektet jämfördes användningen av utkomststöd mellan olika invandrargrupper. På våren slutfördes också en undersökning som baserar sig på material som tagits fram av det nordiska samarbetsprojektet Nodes. Undersökningen kartlägger vilka faktorer som formar invånarnas nöjdhet med sitt eget bostadsområde och vilka faktorer som inverkar på beslut att flytta.

Statistik och indikatorer som beskriver olika befolkningsgruppers välbefinnande i Helsingfors har börjat sammanställas på den nya webbplatsen www.hyvinvointilastot.fi. Förutom den helhet om ungas välbefinnande som tidigare publicerats finns här nu också information som beskriver barnens välbefinnande i Helsingfors.

I maj uppdaterade faktacentralen tillsammans med utbildningsverket de indikatorer som ligger till grund för anslaget för positiv diskriminering som delas ut till skolor.

Publikationen Trender i Helsingforsregionen (HSS) firade 20-årsjubileum i november. I HSS och på dess webbplats publiceras kvartalsvis indikatorer som bl.a. beskriver den regionala ekonomin, bostads- och lokalmarknaden samt arbetsmarknaden i regionen.

Som främjare av öppen data genomförde Helsinki Region Infoshare (HRI) ett omfattande arbete för att sammanställa och förenhetliga material i syfte att förbättra materialets tillgänglighet.

Inom ramen för 6Aika-spetsprojektet som handlar om öppen data och utnyttjande av den arrangerades flera utbildnings- och informationstillfällen som var riktade till företag. Från faktacentralen deltog man dessutom aktivt bl.a. i arbetet med att utveckla en nationell portal för öppen data.

I juni fick faktacentralen finansieringsandel från Finlands Akademi för Näringslivets forskningsinstituts konsortieprojekt Ammattirakenteen muutos haastaa osaamisen (2016–2019). Faktacentralens forskning fokuserar på sysselsättningen bland invandrare i Helsingforsområdet.

Tillsammans med stadskansliets förvaltningsavdelning gjorde stadsarkivets stödtjänst för elektronisk förvaring upp stadsgemensamma beskrivningar till planen för informationsstyrning, dels för informationsmaterialet i Ahjo och dels för support- och underhållsuppgifter. Det här arbetet är en central förutsättning för ibruktagandet av den nya versionen av Ahjo. Stadsarkivets sakkunniga har medverkat i förberedelserna för och genomförandet av upphandlingen av ett stadsgemensamt informationsstyrningssystem.

Inom beställning av stadsarkivets handlingar övergick man till en webbtjänst. Optisk sökning i arkivinformationssystemet gör det betydligt lättare att söka information i de digitaliserade beslutshandlingarna, som består av över 600 000 sidor.

KOMMUNALA AFFÄRSVERK

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS PERSONALUTVECKLINGSTJÄNSTER (OIVA AKATEMIA)

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Resultatutveckling			
Omsättning	4 000	4 042	42
Rörelseöverskott/underskott (-)	39	69	30
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	27	57	30
Avkastning på grundkapitalet (8 procent)	12	12	0
Kassaflöde från ordinarie verksamhet	67	82	15
Investeringskassaflöde	-50	-39	11
Effekt på likviditeten	17	43	26

	Budget	Utfall	Avvikelse
Kvantitativa mål och ekonomiska mål			
Studiedagar	30 500	28 368	-2 132
Konsultdagar	1 573	1 321	-252
Förändring i omsättningen, procent	2,5	-14,8	-17,3
Rörelseöverskott, procent	0,7	1,7	1,0
Avkastning på investerat kapital, procent	11,0	18,4	7,4
Omsättning/person, 1 000 euro	158	184	26
Resurser			
Anställda i genomsnitt	26	22	-4
Produktivitetmätare			
Produktivitet (2013=100)	99	90	-9
Mätare för effektivitet i lokalanvändningen			
Lokaler/person	20,4	23,6	3,2

Direktionen för affärsverket Helsingfors stads personalutvecklingstjänster sammanträdde sex gånger under verksamhetsåret.

OFR-revisor för affärsverket är revisionssammanslutningen KPMG julkishallinnon palvelut med OFR, CGR Leif-Erik Forsberg som ansvarig revisor.

Oiva Akatemias verksamhetsidé är att tillhandahålla utbildnings-, utvecklings- och konsultationstjänster för Helsingfors stadskoncern. Tjänstelösningar tillhandahålls i enlighet med stadens strategiska riktlinjer, antingen i form av egen produktion eller i samarbete med interna och externa nätverkspartners.

Tjänsterna var indelade i tre kategorier: tjänster för ledningen och cheferna, arbetsgemenskaps- och organisations-tjänster samt utbildning. Utbildningar samt tjänster för ledningen och cheferna var de till omsättningen största tjänstekategorierna. Den tredje gruppen som genomgått EMBA-utbildning blev färdig i november. Utbildningar som fortsatte på stadsnivå för ledning och chefer var Specialyrkesexamen för ledarskap och utbildning för närmaste chefer, Yrkesexamen för närmaste chefer samt det femte Ovi-utbildningsprogrammet från sakkunnig till chef. Utbildningar för lägre chefer ordnades också vid de enskilda förvaltningarna. Av mentorskapsprogrammen för stadens kvinnliga chefer avslutades det ena i början av året. Mentorskap genomfördes också inom chefsutbildningsprogrammen samt som separata åtgärder för enskilda direktörer och chefer.

Konsultations- och utbildningstjänsterna för ledningen inriktades på utveckling av förvaltningarnas, avdelningarnas och enheternas ledningsgrupper, utveckling av verksamheten samt coaching av direktören/chefen eller av smågrupper. Utvecklingsprojekt som berörde enskilda arbetsgemenskaper genomfördes enligt kundbehoven.

Utvecklingsåtgärder i samband med ledarskapsreformen var nätverksevenemang för mellancheferna, tjänstedesignprojekt samt utvecklings- och samarbetsevenemang för förvaltningarna.

Tjänstedesignmetoder utnyttjades vid utvecklingen av både interna tjänster och tjänster till kommuninvånarna. Oiva Akademia konkurrensutsatte tjänstedesigners och ingick på basis av konkurrensutsättningen ett tvåårigt ramavtal med tjänsteleverantörsorganisationerna. Inom ramavtalet genomfördes 27 tjänstedesignprojekt för sammanlagt 334 000 euro. Av dessa projekt hänförde sig 10 till ledarskapsreformen. Inom utbildningarna låg tyngdpunkten på Lean-, produktivitets- och projektledarskap. Dessa genomfördes i öppna grupper och i grupper för enskilda förvaltningar.

Oiva Akatemias omsättning uppgick till 4 041 912 euro. Omsättningen var cirka 700 000 euro mindre än föregående år. Bidragande orsaker var att EMBA-grupperna avslutades och att social- och hälsovårdsväsendets beställningar minskade.

Vid Oiva Akademia låg tyngdpunkterna inom utvecklingen på utveckling av tjänster i anslutning till förändringsstöd och utveckling av personalens kompetens för att motsvara stadens nya tjänstebehov. På basis av Kommun10-resultaten från 2014 fortsatte arbetet med att utveckla frågor som rör arbetsgemenskapens funktion och ledarskap. Att resultaten förbättrats märktes inom alla mätbara områden: arbete, arbetsgemenskap, ledarskap och att fortsätta i arbetet. Den totala placeringen i Kommun10 steg från 47 till 76.

Stadsfullmäktiges mål för Oiva Akademia för 2016 var kundtillfredsställelse 3,95 (på skalan 1–5) och verksamhetsresultat 27 000 euro. Kundtillfredsställelsen i fråga om utbildningar var 4,11, vilket innebär att målet uppfylldes. Även det ekonomiska resultatmålet nåddes.

Dokumentationen av det bindande verksamhetsmålet (kundtillfredsställelse) sköttes via utbildningshanteringssystemet eTaika. Oiva Akatemias ekonomiska resultat för affärsverkets sjunde räkenskapsperiod visade ett överskott på 56 890 euro, vilket innebär att resultatmålet i budgeten överträffades. Oiva Akatemias omsättning och övriga intäkter uppgick till 4 183 785 euro, vilket var 83 000 euro mer än i budgeten. Kostnaderna var 69 000 euro högre än i budgeten. Inom köp av tjänster var ökningen störst, 364 000 euro. De största posterna inom köp av tjänster var köp som hänförde sig till ICT-utbildningar, tjänstedesignprojekt samt yrkesutbildning inom social- och hälsovårdsväsendet. Personalkostnaderna var 310 000 euro lägre än i budgeten.

Avkastningen på investerat kapital var 18,41 procent, likaså avkastningen på det kapital som kommunen investerat. Rörelsevinsten utgjorde 1,41 procent av omsättningen. Oiva Akatemias soliditet var 47,69 procent och relativa skuldsättning 12,26 procent. Affärsverket hade inget långfristigt främmande kapital.

Oiva Akatemias grundkapital är 155 485 euro. Under räkenskapsperioden betalades 12 000 euro till Helsingfors stad i ränta på grundkapitalet.

I budgeten för 2016 hade 50 000 euro anvisats för investeringar. Investeringar gjordes för 38 723 euro. De investeringar i arbetsredskap och datasystem som planerats för 2016 genomfördes planenligt. Flyttningen av IT-klasser från Företagsborgens lokaler till Andra linjen 7 genomfördes, och i investeringarna ingick därför också inventarier, maskiner och apparater till de nya lokalerna.

Oiva Akatemias direktion föreslår att räkenskapsperiodens vinst på 56 890 euro läggs till överskott från tidigare räkenskapsperioder.

Det kvantitativa verksamhetsmålet för antalet studiedagar var 30 500. Under året genomfördes 28 368 studiedagar. Målet för antalet konsultdagar var 1 570 dagar och utfallet 1 321 dagar. Orsaken till att målet för studiedagarna inte nåddes var att utvecklingen inriktades på mindre enheter och därför var de stora masstillställningarna färre än tidigare.

Oiva Akatemias produktivitet mäts med ett produktivitetsindex, som påverkas av antalet studiedagar och konsultdagar, faktiska kostnader samt antalet anställda. Målet för produktivitetsindexet för denna räkenskapsperiod var 99 och utfallet 90. Omsättningen per person var 184 000 euro.

Vid den interna kontrollen och riskhanteringen följs stadens anvisningar samt lagar och förordningar. Den interna kontrollen och riskhanteringen är en del av det dagliga ledandet av affärsverket. Hela ledningen ansvarar för den interna kontrollen av verksamheten. För den ekonomiska rapporteringen ansvarade Controllern fram till 31.7.2016. Från 1.8.2016 ansvarade utvecklingschefen för rapporteringen med hjälp av en kundsamordnare. Alla anställda i chefsställning ansvarar för övervakningen av verksamheten.

Oiva Akademia har i samband med verksamheten och inom ledningsgruppen utvärderat organiseringen och verkställandet av den interna kontrollen och riskhanteringen samt dess funktion. Vid affärsverket har man utvärderat ledningens verksamhetssätt, organisationsstrukturen, yrkeskompetensen, fördelningen av personalresurser samt förvaltningens funktion och processer.

På basis av utvärderingen bedömer Oiva Akatemia att den interna kontrollen och riskhanteringen är bra. I resultaten konstateras att Oiva Akatemias förvaltning och ledning samt yrkeskompetens är på god nivå. Ständig utveckling och mötande av framtidens behov är dock ytterst viktigt i affärsverkets verksamhet.

Oiva Akatemias ledning har bedömt att de mest betydande riskerna och osäkerhetsfaktorerna är att upprätthålla personalens kompetens och sakkunskap och att matcha rätt slags kompetens med kundbehoven vid olika kundprojekt. Vid affärsverket har man utvecklat personalens kompetens med tanke på framtida kundbehov och särskilt satsat på rutiner för att dela kunskaper och kompetens samt på personlig yrkesutveckling. Inga nyanställningar har gjorts i stället för personer som gått i pension. Den nuvarande personalens arbetsuppgifter har omarbetats och vid behov kompletterats med externa partners kompetens.

En betydande risk för Oiva Akatemias verksamhet är att social- och hälsovårdssektorn eventuellt flyttas bort från staden. Detta får betydande följder för affärsverkets verksamhet. Inköpen har minskat redan under den gångna räkenskapsperioden. Stadens ledarskapsreform har märkts i affärsverkets verksamhet genom att utvecklingsverksamheten har varit mindre under det gångna året. Huvudvikten har legat på reformen av stadens strukturer och förvaltning.

Ekonomi och verksamheten följs med hjälp av utbildningshanteringssystemet eTaika, bokföringssystemet Laske, ekonomisystemet Tasku och rapporteringssystemet Business Objects samt ett kundhanteringssystem. Rapporter skrivs ut från systemen varje månad. Ledningsgruppen följer rapporteringen. Stadens strategi, värderingar och etiska principer styr kundarbetet och hela affärsverkets verksamhet. Personalen har utbildats i stadens praxis och rutiner vid gemensamma tillställningar.

Budgetutfallet

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Resultaträkningens utfall			
Omsättning	4 000	4 042	42
Övriga rörelseintäkter	100	142	42
Ordinarie kostnader	4 021	4 090	69
Avskrivningar	40	25	-15
Rörelseöverskott/underskott	39	69	30
Finansiella intäkter/kostnader	12	12	0
Räkenskapsperiodens över-/underskott	27	57	30

I budgeten var resultatmålet 27 000 euro, vilket överträffades. Räkenskapsperiodens överskott var 56 890,63 euro, vilket är 29 890,63 euro bättre än målet.

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Finansieringsanalysens utfall			
Verksamhetens kassaflöde			
Rörelseöverskott/underskott	39	69	30
Avskrivningar	40	25	-15
Finansiella intäkter/kostnader			
Ersättning för grundkapital	12	-12	0
Övrigt	0	0	0
Investeringskassans kassaflöde			
Investeringsutgifter	50	39	-11
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde			
kassaflöde	27	43	16
Finansieringskassaflöde	0	-337	-337
Förändring av likvida medel	27	-294	-321

Förändringen i likvida medel under räkenskapsperioden visade 293 000 euro underskott. Huvudorsaken var att skulderna till leverantörer var betydligt mindre än föregående år.

Utfallet för investeringarna

För 2016 hade 50 000 euro budgeterats i investeringsmedel. Härav användes 38 722,96 euro.

De planerade investeringarna i arbetsredskap, maskiner och inventarier som planerats för 2016 genomfördes planenligt.

Utfallet för de övriga målen

	Budget	Utfall	Avvikelse
Bindande mål			
Kundtillfredsställelse	3,95	4,11	0,16
Övriga verksamhetsmål			
Studiedagar	30 500	28 368	- 2 132
Konsultdagar	1 570	1 321	- 249
Kundtillfredsställelsen var 4,11 på skalan 1-5, vilket överträffade målet med 0,16 enheter. Antalet studiedagar och konsultdagar underskred målen.			

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS FÖRETAGSHÄLSA

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Resultatutveckling			
Omsättning	16 017	16 872	855
Rörelseöverskott/underskott (-)	40	497	457
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	0	457	457
Avskrivningar	70	34	-36
Avkastning på grundkapitalet (8 procent)	40	40	0
Kassaflöde från ordinarie verksamhet	70	491	421
Investeringskassaflöde	-31	-16	15
Effekt på likviditeten	39	475	436

	Budget	Utfall	Avvikelse
Verksamhetens omfattning			
Förändring i omsättningen, procent		5,3	5,3
Antal anställda	144	144	0
Investeringar av omsättningen, procent	0,2	0,1	-0,1
Effektivitet			
Omsättning/person, 1 000 euro	111	117	6
Försäljning i bokföringen/antal användare	394	420	26
Produktivitet (2013=100)			
Förädlingsvärde/person	104	101	-3
Lönsamhet			
Rörelseöverskott av omsättningen, procent	0,2	2,9	2,7
Avkastning på investerat kapital, procent		68,2	68,2
Prestationsmål			
Konsultationer med chefer	3 500	4 277	777
Arbetsplatsutredningar	560	512	-48
Mottagnings- och distanskontakter	230 000	242 226	12 226
Antal användare	41 000	41 000	0,0

Affärsverket Helsingfors stads företagshälsa (Företagshälsan Helsingfors) inledde sin verksamhet 1.1.2016. Affärsverkets verksamhet anknyter till stadens strategiska mål att minska sjukfrånvaron och antalet anställda som avgår med invalidpension samt att minska förtidspensionspremierna.

Tjänsternas effektivitet har förbättrats med hjälp av en verksamhetsmodell med användarprofilering och vårdvägar. Tjänsternas tillgänglighet och smidighet förbättrades genom den digitala servicekanalen eTyöterveys. Företagshälsan Helsingfors var den första företagshälsovården i landet som utvecklade och införde rekommendationer för sjukskrivningar. Som en följd av detta minskade märkbart antalet sjukskrivningsdagar som företagshälsan skrivit ut.

Företagshälsan Helsingfors anlätades av Helsingfors stads samtliga förvaltningar och affärsverk (30 användare) samt en del av dottersammanslutningarna (21 användare). Av omsättningen utgör 11 procent försäljning av tjänster till aktiebolag.

Verksamhetsmålen uppfylldes med undantag för antalet arbetsplatsutredningar (utfall 91 procent).

Jämfört med budgeten var räkenskapsperiodens intäkter 7 procent och utgifter 4 procent bättre. Räkenskapsperiodens resultat visade överskott, vilket innebär att resultatmålet i budgeten uppfylldes.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Företagshälsan har som bindande verksamhetsmål att öka antalet tjänster som har att göra med att hantera risker mot arbetsförmågan. Målet för år 2016 är 1 600 företagshälsovårdsdiskussioner/personer (2014 års utfall 1 177). Detta mål har koppling till de mål i strategiprogrammet som går ut på att sjukfrånvaron och antalet invalidpensioner ska minska.

Målet uppfylldes, företagshälsovårdsdiskussionerna var 1 610.

Modellen för beräkning av produktiviteten innehåller den producerade tjänsten i förhållande till orsakade kostnader (både för egen verksamhet och för köpta tjänster). Jämförelsetalet 100 är år 2013. Produktivitetsindex för år 2016 är 101. Produktivitetsmålen i budgeten uppfylldes inte.

5 STADSPLANERINGS- OCH FASTIGHETSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	764 478	0	764 478	775 363	10 885	-6 700
Utgifter	-335 499	0	-335 499	-326 180	9 319	-449
Verksamhetsbidrag	428 979	0	428 979	449 183	20 204	-7 149
Avskrivningar	-176 951	0	-176 951	-161 710	15 241	0
Räkenskapsperiodens resultat	252 028	0	252 028	287 473	35 445	-7 149
Avkastningsmål	-252 716	0	-252 716	-252 716	0	0
Räkenskapsperiodens överskott/ underskott (-)	-688	0	-688	34 757	35 445	-7 149

5 11 STADSPLANERINGSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	470	0	470	463	-7	0
Utgifter	-26 685	0	-26 685	-25 685	1 000	-88
Verksamhetsbidrag	-26 215	0	-26 215	-25 222	993	-88
Avskrivningar	-1 901	0	-1 901	-2 257	-356	0
Räkenskapsperiodens resultat	-28 116	0	-28 116	-27 479	637	-88

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Effektivitet/lösamhet						
Stadsplaneringsutgifter, euro/ invånare	41	0	41	40	-1	0
Stadsplaneringsutgifter, euro/ planlagd våningsyta, totalt m ² vy	20	0	20	22	2	0
Verksamhetens omfattning						
Bostadsproduktion som nya detaljplaner medger, st.	5 500	0	5 500	8 100	2 600	0
Planlagd våningsyta totalt, 1 000 m ² vy	1 000	0	1 000	1 276	276	0
Antal infarter med kollektivtrafiksprioritering i signalreglerade korsningar, st.	80	0	80	16	-64	0

Produktivetsmätare (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Produktivitet (2013=100)	106	108	106	104	100	
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013	
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	9 387	9 387	9 387	9 387	9 387	

År 2016 var förvaltningens disponibla anslag sammanlagt 26,8 mn euro, vari ingick en överskridningsrätt på sammanlagt cirka 0,1 mn euro från 2015. År 2016 använde förvaltningen 25,7 mn euro av anslagen. Omkring en miljon euro blev oförbrukade.

Förvaltningens totalproduktivitet ökade från föregående år och de bindande verksamhetsmålen uppfylldes med undantag för kollektivtrafikens andel i morgontrafiken mot centrum, som bara ökade med 0,1 procentenheter från föregående år. Målet var 0,2 procentenheter.

Under året blev generalplanen klar för beslutsfattande. Utlåtandena om och anmärkningarna på planen behandlades i stadsplaneringsnämnden i september 2016. Planläggningen av Östersundom fortsatte.

Stadsplaneringsnämnden har år 2016 efter utlåtande- och anmärkningsskedet behandlat 39 justerade detaljplaneändringsförslag, vilka omfattade 732 512 m² planlagd våningsyta för bostäder och 152 456 m² planlagd våningsyta för verksamhetslokaler. I undantagsbesluten ingick dessutom 16 122 m² våningsyta för bostäder och 40 113 m² våningsyta för verksamhetslokaler. Av den planlagda våningsytan gällde 36 procent kompletteringsbyggande.

De största bostadsplanerna gällde Nätholmens norra del i Fiskehamnen, Forsby sjukhus och tvätterier, Kronberget, Snickaregatan i Hertonäs företagsområde, Labbackavägen 1 i Munksnäs, Uggeldalen i Västra Böle och Kungseksberget. Kasåkers campus var den största planen för offentlig service. Dessutom bereddes planstommen för Malm, delgeneralplanen för Vårdö, en strategisk utvecklingsbild för grön- och rekreationsområden (Vistra) samt tekniska detaljplaner för genomförandet av Jokerbanan.

Inom trafikplaneringen genomfördes en rad utvecklingsprojekt som styr trafikplaneringen i Helsingfors. På våren godkände stadsplaneringsnämnden översiktsplanen för Jokerbanan och på senhösten största delen av trafikplanerna för spårförbindelsen. Dessutom godkändes översiktsplanen för Kronbroarnas spårvägsförbindelse som underlag för fortsatt planering. Fullmäktige godkände byggandet av båda snabbspårvägsprojekten och beredningen av genomförandet började i samarbete med andra förvaltningar.

Under året ordnades två utställningar med trafiktema på Plattformen, den första handlade om spårvägar och den senare om främjande av cykeltrafik och den nya planeringsanvisningen för cykeltrafik.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Utkastet till generalplan bereds för beslutsfattande.

Målet uppfylldes.

- Detaljplaner utarbetas i enlighet med strategiprogrammet så att det blir möjligt att bygga 5 500 bostäder främst inom områden med spårtrafik (500 000 m² vy).

Målet uppfylldes. Utfallet var cirka 8 100 bostäder (732 512 m² vy). Av den planlagda våningsytan för bostäder förlades 78 procent till områden med spårtrafik, och om man i granskningen även tar med Jokerbanan och Kronbroarna som det redan fattats beslut om, är 88 procent av bostadsvåningsytan förlagd till spårtrafikzonen.

- Av den detaljplanelagda bostadsvåningsytan används minst 150 000 m² vy, som motsvarar minst 1 650 bostäder, för kompletteringsbyggande.

Målet uppfylldes. Utfallet var cirka 2 900 bostäder (261 709 m² vy), vilket är cirka 36 procent av den totala planlagda bostadsvåningsytan.

- Kollektivtrafikens andel i morgontrafiken mot centrum ökar med 0,2 procentenheter jämfört med utfallet året innan och kollektivtrafikens andel i tvärtrafiken ökar med 0,2 procentenheter jämfört med utfallet året innan.

Andelen i trafiken mot centrum nåddes inte. Utfallet var 74,38 procent, vilket är en ökning med bara 0,1 procentenheter. Andelen i tvärtrafiken nåddes. Utfallet var 22,88 procent, vilket är en ökning med cirka 1,6 procentenheter.

Kollektivtrafikens andel (74,38 procent) i morgontrafiken mot centrum hösten 2016 är den högsta under den obrutna uppföljningsperioden sedan 1986. Ökningen på 1,26 procentenheter föregående år var betydande. Sedan 2011 har kollektivtrafikens andel ökat med 1,9 procentenheter, medan ökningen enligt målsättningen skulle ha varit en procentenhet.

År 2016 minskade antalet kollektivtrafikpassagerare från föregående år inom Helsingfors interna busstrafik och i närtrafiktågen. Antalet passagerare ökade i regionbussarna, inom fjärr- och charterbusstrafiken, i metron och på fjärrtågen. Sammanlagt ökade antalet passagerare inom kollektivtrafiken med 1,7 procent under 2016.

- Planläggningen av Malms flygplatsområde inleds: detaljplanen för Falkullaparken, skyddsdetaljplanen för flygplatsbyggnaden och hangaren och Malms spårvägs- och trafikförbindelser mellan Stensböle och Tattaråsen.

Målet uppfylldes. Projekten inleddes med program för deltagande och bedömning, som behandlades i stadsplaneringsnämnden enligt följande: Tattarbron i oktober 2016, Falkulla gård och flygplatsbyggnaderna i december 2016.

De övriga verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Ett utkast till genomförandeprogram för generalplanen görs upp i samarbete med stadskansliet, fastighetskontoret och byggnadskontoret.
Målet uppfylldes. Ett utkast till genomförandeprogram för generalplanen förelades stadsplaneringsnämnden i november 2016.
- Verksamhetsförutsättningarna för företag och ett fungerande näringsliv säkerställs genom att det i rätt tid utarbetas tillräckligt med detaljplaner för verksamhetslokaler på platser med bra stadsstruktur och tillgänglighet.
Målet uppfylldes. Detaljplaner för 152 456 m² våningsyta verksamhetslokaler planlades, varav 76 procent är förlagda till en befintlig spårtrafikzon eller till en zon där beslut om godkännande av projektplanen för en spårvägsförbindelse har fattats.
- Den funktionella och stadsbildsmässiga kvaliteten på gångmiljöerna i centrumområdena förbättras. År 2016 utvecklas en uppföljningsmetod för kvalitetsmätning.
Målet uppfylldes. En uppföljningsmetod för kvalitetsmätning blev färdig.
- Den sammanlagda andel av alla resor som sker till fots, med cykel och med kollektivtrafik ökar jämfört med 2013 års nivå (77,02 procent år 2014).
Målet uppfylldes. Utfallet var 77,43 procent, vilket innebär en ökning med 0,41 procent.
- Den årliga nedgången i det sammanlagda antalet personer som skadas och omkommer i trafikolyckor är minst 2 %.
Målet uppfylldes. Nedgången var 6,7 procent.
- Stadsplaneringskontoret stöder i samarbete med andra förvaltningar åtgärder som främjar cykelåkning. Målet är att cykelåkningen ska öka och säkerheten förbättras.
Målet uppfylldes. Under 2016 ordnades en utställning om främjande av cykeltrafik i Plattformen, och förvaltningarnas gemensamma samordningsgrupp för cykeltrafiken fortsatte sin verksamhet. Ett planeringsdirektiv för cykeltrafiken färdigställdes och det ordnades utbildning i anslutning till det.

5 21 FASTIGHETSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	739 770	0	739 770	739 873	103	-6 700
Utgifter	-285 292	0	-285 292	-277 991	7 301	-361
Verksamhetsbidrag	454 478	0	454 478	461 882	7 404	-7 061
Avskrivningar	-174 555	0	-174 555	-159 019	15 536	0
Räkenskapsperiodens resultat	279 923	0	279 923	302 863	22 940	-7 061
Avkastningsmål	-252 000	0	-252 000	-252 000	0	0
Räkenskapsperiodens överskott/ underskott (-)	27 923	0	27 923	50 863	22 940	-7 061

Verksamhetsårets inkomster var 0,1 mn euro större än i budgeten. Utgifterna var 7,3 mn euro mindre än i budgeten. Därmed var verksamhetsbidraget 7,4 mn euro bättre än i budgeten.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Alla bindande verksamhetsmål uppfylldes.

Av de bindande ekonomiska målen uppfylldes inte lokalcentralens verksamhetsbidrag, som var 6,6 mn euro mindre än i budgeten.

De övriga verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Beträffande mark som satts i byggbart skick, skador som beror på den geotekniska planeringen och den väderkorrigerade förbrukningen av värmeenergi i stadens servicebyggnader uppfylldes de bindande verksamhetsmålen.
- Fastighetskontorets totalproduktivitet var 0,5 procentenheter lägre än året innan (år 2015 var nedgången i produktiviteten 2,4 procentenheter jämfört med året innan). Utvecklingen i fråga om totalproduktiviteten berodde huvudsakligen på att kostnaderna för fastighetsskötsel utvecklats ogynnsamt i förhållande till den allmänna kostnadsutvecklingen. Prestationerna som hänförde sig till överlåtelse av mark ökade markant, men till övriga delar minskade antalet prestationer jämfört med föregående år. För lokalcentralens del ökade mängden tomma lokaler som kan hyras ut med 27 procent från föregående år. Dessutom steg enhetskostnaderna för lokaler som lokalcentralen själv underhåller med i medeltal 5,4 procent, vilket var mer än det allmänna underhållsindexet för fastighetsskötsel (indexet var cirka 1,3 procent under motsvarande tid).

5 21 01 FASTIGHETSKONTORET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	253 670	0	253 670	267 507	13 837	0
Utgifter	-21 786	0	-21 786	-21 569	217	0
Verksamhetsbidrag	231 884	0	231 884	245 938	14 054	0
Avskrivningar	-9 555	0	-9 555	-9 509	46	0
Räkenskapsperiodens resultat	222 329	0	222 329	236 429	14 100	0
Avkastningsmål	-156 000	0	-156 000	-156 000	0	0
Räkenskapsperiodens överskott/ underskott (-)	66 329	0	66 329	80 429	14 100	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Ett livskraftigt Helsingfors						
Överläten byggrätt för bostäder, m ² vy	325 000	0	325 000	378 199	53 199	0
Ett fungerande Helsingfors						
Marknadsföringstid för ledigblivande hyresbostäder, medeltal i dagar	5	0	5	3,1	-2	0
Andelen tomma lokaler i lokalbeståndet högst, procent ¹⁾	4	0	4	3,7	0	0
Utförandetid för centrala tjänster i anslutning till lantmäteriverksamheten, medeltal i dagar	19	0	19	16	-3	0
Hissar byggda med stöd av staden, st.	60	0	60	76	16	0
Balanserad ekonomi och gott ledarskap						
Externa arrenden, mn euro	200	0	200	207,2	-7,2	0
Sjukfrånvaro, procent	3,0	0,0	3,0	3,2	0,2	0,0
Utbildningsdagar/person	3,8	0,0	3,8	3,1	-0,7	0,0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Övriga mål						
Mark som undersökts och satts i byggbart skick (medeltal för 5 år), ha	15	0	15	26	11	0
Skador på över 0,5 mn euro som beror på den geotekniska planeringen inträffar inte vid grund- och bergbyggandet, antal skador, st.	0	0	0	0	0	0
Väderkorrigerad förbrukning av värmeenergi i stadens servicebyggnader kWh/m ² bruttoyta/år	142,0	0,0	142,0	141,0	-1,0	0
Verksamhetens omfattning						
Markegendom i Helsingfors, ha	15 370	0	15 370	15 395	25	0
Markegendom i andra kommuner, ha	5 600	0	5 600	5 595	-5	0
Grundundersökningsprofiler i databasen, st.	261 000	0	261 000	261 949	949	0
Registrerade fastigheter och servitut, st.	500	0	500	560	60	0
Nybyggnadsmätningar, st.	650	0	650	617	-33	0
Sökande till ara-bostäder exkl. bostadsbytare	22 000	0	22 000	12 523	-9 477	0
Förmedlade ara-hyresbostäder, st.	2 300	0	2 300	2 661	361	0
Uthyrda lokaler, 1 000 m ²	2 970	0	2 970	2 673	-297	0
Underhållna lokaler, 1 000 m ²	1 870	0	1 870	1 821	-49	0
Resurser						
Antal anställda, 31.12	468	0	468	472	4	0
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	11 528	0	11 528	10 491	-1 037	0
av vilka privat förhyrda	6 979	0	6 979	6 979	0	0
Lokalernas yta i relation till antalet kunder ²⁾	0,93	0,00	0,93	0,84	-0,09	0,00

¹⁾ Vid beräkningen av tomma lokaler används det externa, oavhängiga Kiinteistöalousinstituuttis (KTI) kalkyleringssätt.

²⁾ Lokalcentralens kunder i relation till 2012 års nivå.

Produktivitet (2013=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2013=100)	106	99	100	101	100

Inkomst målet i budgeten för fastighetskontorets driftsekonomi överträffades med 13,8 mn euro. Arrendeinkomsterna var 241 mn euro (223 mn euro 2015). Härav utgjordes 207,2 mn euro av externa arrenden, vilket överträffade det bindande målet som var 200 mn euro. Genomförandet av markanvändningsavtal gav staden inkomster på drygt 22 mn euro plus allmänna områden till ett värde av 1,3 mn euro som gratis överlåtelse.

Markförvärv, marköverlåtelse och markanvändningsavtal

Vad gäller byggande var verksamhetsåret synnerligen aktivt jämfört med de senaste åren. Trots det allmänt svaga ekonomiska läget har efterfrågan på hyres- och ägarbostäder varit god och bostadsproduktionen livlig. Bostadsfondernas och investerarnas aktivitet på marknaden har gjort att efterfrågan på oreglerad fritt finansierad bostadsproduktion varit hög. Många nya bostadsprojekt påbörjades.

Staden överlät tomter för bostadsbyggande motsvarande över 4 000 bostäder. I fråga om överlåten byggrätt för bostäder var år 2016 rekordåret. Byggrätt överläts för cirka 378 000 m² våningsyta för bostäder. Härav överläts 52 procent på arrende och 48 procent genom försäljning. En viktig orsak till den stora mängden överlåten byggrätt för bostäder och den ovanligt stora andelen såld byggrätt för bostäder var försäljningen av tomter för bostadstornen i Fiskehamnen, vilka sammanlagt omfattade cirka 103 000 m² våningsyta. Det bindande målet för överlåten byggrätt för bostäder, 325 000 m² våningsyta, överträffades.

Markförsäljningsinkomsterna var 238 mn euro, vilket betyder att målet på 100 mn överträffades med god marginal. Den största försäljningshelheten var bostadstornen i Fiskehamnens centrum, som gav försäljningsinkomster på sammanlagt cirka 94 mn euro. Försäljningen av första etappen av Mellersta Böle (Tripla) gav staden inkomster på 46 mn euro. Dessutom såldes ett stort antal mindre tomter runt om i Helsingfors, för sammanlagt cirka 100 mn euro.

Sammanlagt ingicks 17 markanvändningsavtal på olika håll i staden, för vilka staden kommer att få inkomster och mark till ett värde av knappt 32 mn euro och allmänna områden till ett värde av 2,6 mn euro som gratis överlåtelser när detaljplanerna fastställs. Genomförandet av markanvändningsavtal gav staden inkomster på drygt 22 mn euro samt allmänna områden till ett värde av 1,3 mn euro i gratis överlåtelser. Avtalsområdena omfattade byggrätt på 174 000 m² våningsyta.

Under 2016 genomfördes tre projekt som är berättigade till ersättning för kompletteringsbyggande. Ersättningarna på en miljon euro gjorde det möjligt att förverkliga byggrätt på 3 900 m² våningsyta. Ersättningen var i medeltal 247 euro per m² våningsyta. I ersättning betalades cirka 44 procent av den värdeökning som planeändringarna medförde.

För förvärv av markområden och byggnader användes sammanlagt knappt 18 mn euro, för denna summa förvärvades sammanlagt 91 ha mark. Av markförvärven hänförde sig knappt 73 mn euro till Östersundom, där man genom 10 affärer förvärvade sammanlagt 32 ha mark. Sedan 2008 har staden förvärvat sammanlagt cirka 597 hektar mark i Östersundom. Genom markförvärven har stadens ägarandel i området stigit från 31 till över 60 procent och stadens markinnehav översteg gränsen 1 500 ha.

Grundberedning, markundersökningar

De viktigaste marksaneringsobjekten var Fiskehamnens och Busholmens projektområden.

Tomtavdelningen deltog aktivt i förberedelserna för byggandet av de nya projektområdena och i de tväradministrativa arbetsgruppernas arbete. Avdelningen deltog också i beredningen av generalplanen för hela staden och den gemensamma generalplanen för Östersundom. Vid tomtavdelningen utarbetades under året en plan för utveckling av avdelningens verksamhet. Planen ska i framtiden fungera som anvisning för utvecklingen av tomtavdelningen (eller motsvarande nya organisation) och som grund för förbättrande av tomtavdelningens produktivitet och riskhantering.

Boende

Produktionen av statssubventionerade hyresbostäder var liten, bara 130 bostäder färdigställdes. Samtidigt fanns det ett stort behov av tillfälliga bostäder i samband med ombyggnad, vilket innebar att det totala utbudet var bara 2 600 bostäder. I siffran ingår bostadsbyten på grund av ombyggnader och därför var det externa utbudet litet. Utbudet väntas bli bättre under 2017, då nyproduktionen är betydligt större. Efterfrågan har brukat ligga på cirka 13 500 bostadssökande.

Det bindande målet för marknadsföring av stadens hyresbostäder, högst 5 dagar, uppfylldes. Den genomsnittliga marknadsföringstiden var cirka 3 dagar.

Fastighetskontorets bostadsavdelning skötte myndighetsuppgifterna i samband med bostadsrätter för Helsingfors, Vandas och KUUMA-kommunernas del (med undantag för Esbo och Kervo).

Utbudet av tjänstebostäder låg på samma nivå som tidigare år, cirka 640 bostäder. Drygt 300 fritt finansierade hyresbostäder förmedlades.

Bostadsnämnden förordade räntestöd för sammanlagt 2 271 bostäder, varav 1 441 var riktade till s.k. specialgrupper. Räntestöd för bostadsrättsbostäder förordades för 391 bostäder. Sammanlagt förordades alltså räntestöd för byggande eller ombyggnad av 2 662 bostäder.

5 21 03 LOKALCENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	486 100	0	486 100	472 366	-13 734	-6 700
Utgifter	-261 900	0	-261 900	-254 808	7 092	0
Verksamhetsbidrag	224 200	0	224 200	217 558	-6 642	-6 700
Avskrivningar	-165 000	0	-165 000	-149 510	15 490	0
Räkenskapsperiodens resultat	59 200	0	59 200	68 048	8 848	-6 700
Avkastningsmål	-96 000	0	-96 000	-96 000	0	0
Räkenskapsperiodens överskott/ underskott (-)	-36 800	0	-36 800	-27 952	8 848	-6 700

Lokalcentralens bindande mål för verksamhetsbidraget uppfylldes inte.

Inkomsterna under verksamhetsåret var 13,7 mn euro mindre än budgeterat. Utgifterna var 7,1 mn euro mindre än budgeterat. Verksamhetsbidraget var 217,6 mn euro, vilket är 6,6 mn euro mindre än det bindande målet för verksamhetsbidraget i budgeten. Lokalcentralen beviljades rätt att underskrida det bindande verksamhetsbidraget med 6,7 mn euro (stadsfullmäktige 15.2.2017).

I budgeten för 2016 sänktes de interna lokalhyror som tas ut av utbildningsverket, barnomsorgsverket samt social- och hälsovårdsverket med sammanlagt 5 mn euro, vilket förutsattes täckas genom att effektivisera lokalcentralens verksamhet och egen användning av lokaler. Att indexförhöjningen av lokalhyrorna inte gjordes ledde till ett behov av att effektivisera verksamheten för ytterligare 5 mn euro. Av dessa ekonomiska produktivets- och effektiviseringsmål lyckades lokalcentralen bara nå besparingar på 3,5 mn euro, trots betydande sparåtgärder inom fastighetsunderhåll, personalutgifter samt material och förnödenheter.

Det bindande målet på 4 procent för underutnyttjande av lokaler uppfylldes. Utfallet var 3,7 procent.

Lokalcentralen är med i kommunernas gemensamma upphandling av solesystem. Fastighetsnämnden beslutade delta i den gemensamma upphandlingen i november 2016. Lämpliga objekt för solesystem är bl.a. Finlandiahuset samt Torpparinmäen, Hiidenkiven och Ressun peruskoulu. Keinutien ala-aste får ett solesystem i samband med ombyggnaden. För Yliskylän päiväkotis nybygge planeras både solel- och jordvärmesystem, vilket innebär att objektet blir ganska självförsörjande på energi. Solel planeras också för Jätkäsaaren peruskoulu.

Under 2016 centraliserades hanteringen av inneluftsproblem i stadens servicebyggnader till lokalcentralen. Lokalcentralens team med sex inneluftsexperter hade cirka 300 objekt att handlägga under året. När byggnadsbeståndet åldras ökar skadorna på konstruktioner, och å andra sidan ställs samtidigt allt högre krav t.ex. på byggnadernas energieffektivitet. Lokalcentralen informerar användarna om inneluftsundersökningar och deras resultat och om reparationer som förbättrar inneluften. Det har också ordnats infotillfällen för användarna och stadens anställda har fått utbildning om inneluft.

5 21 05 UNDERSTÖD FÖR BYGGANDE AV HISSAR I BOSTADSHUS

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 606	0	-1 606	-1 614	-8	-361
Verksamhetsbidrag	-1 606	0	-1 606	-1 614	-8	-361
Räkenskapsperiodens resultat	-1 606	0	-1 606	-1 614	-8	-361
Räkenskapsperiodens överskott/ underskott (-)	-1 606	0	-1 606	-1 614	-8	-361

Av anslagen användes sammanlagt 1,6 mn euro. Inklusive de överskridningsrätter som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt cirka 2 mn euro.

Hissunderstödet är stadens eget understöd som finansierar 10 procent av kostnaderna för en efterinstallerad hiss, när Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA beviljat ett understöd på 50 procent. Hissar förbättrar bostadsbeståndets standard och gör bl.a. att den äldre befolkningen kan klara sig längre i sitt eget hem. Under året understöddes byggandet av sammanlagt 76 hissar, vilket innebär att det bindande målet för hissunderstödet, 60 efterinstallerade hissar, uppfylldes.

5 22 BOSTADSPRODUKTIONSBYRÅN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	15 359	0	15 359	22 969	7 610	0
Utgifter	-14 643	0	-14 643	-12 808	1 835	0
Verksamhetsbidrag	716	0	716	10 161	9 445	0
Avskrivningar	-45	0	-45	-61	-16	0
Räkenskapsperiodens resultat	671	0	671	10 100	9 429	0
Avkastningsmål	-716	0	-716	-716	0	0
Räkenskapsperiodens överskott/ underskott (-)	-45	0	-45	9 384	9 429	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Verksamhetens omfattning						
ARA-produktion: startbeslut, bostäder, st.	1 407	0	1 407	1 150	-257	0
Övrig nyproduktion: startbeslut, bostäder, st.	93	0	93	268	175	0
Nyproduktion sammanlagt: startbeslut, bostäder, st.	1 500	0	1 500	1 418	-82	0
Ombyggnad: startbeslut, bostäder, st.	815	0	815	555	-260	0
Resurser						
Antal anställda	76	0	76	75	-1	0

Mätare för effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalarea sammanlagt, m ² ly	1 787	1 787	1 787	1 787	1 787
Lokalarea (m ² ly) i förhållande till antalet användare	0,38	0,38	0,38	0,38	0,38

Bostadsproduktionsbyråns verksamhetsbidrag för 2016 var cirka 9,5 euro bättre än det bindande målet i budgeten. Den överskjutande delen överfördes till bostadsproduktionsfonden.

Bostadsproduktionsbyråns inkomster utgjordes huvudsakligen av byggherrearvoden. Ränteutgifterna var betydligt mindre än i budgeten. Orsaken var den låga räntenivån och att byggstarten för en del projekt senarelades.

År 2016 användes 0,4 mn euro ur bostadsproduktionsfonden för finansiering av risker i samband med byggandet.

Under året färdigställdes sammanlagt 482 bostäder, varav 130 var hyresbostäder, 260 bostadsrättsbostäder och 92 HITAS-ägarbostäder. Ombyggnaden slutfördes i sammanlagt 196 bostäder.

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Bostadsproduktionsbyrån förbinder sig att vara byggherre för stadens egen bostadsproduktion på de för bostadsproduktionskommittén reserverade byggbara tomterna, i enlighet med BM-programmet. År 2015 produceras 1 500 bostäder.

Målet uppfylldes. Under 2016 påbörjades byggandet av sammanlagt 1 522 nya bostäder. Av dessa var 607 hyresbostäder, 563 bostadsrättsbostäder och 352 HITAS-ägarbostäder.

- Byrån är byggherre då stadens fastighetsbolag beställer ombyggnad, om finansiering beviljas för denna.

Målet uppfylldes. År 2016 påbörjades ombyggnaden av 555 bostäder.

Produktivitetsindexets utveckling

Bostadsproduktionsbyråns produktivitet mäts med ett index som baserar sig på ny- och ombyggnadsverksamhetens volym och besittningsform samt antalet anställda. Indexet beskriver den under byggnad varande produktionsvolymen i förhållande till arbetsinsatsen.

Produktiviteten beräknas som delproduktivitet inom ny- och ombyggnad. Inom ny- och ombyggnad beaktas projekt som påbörjats under de två föregående åren och under det gångna året. Produktivitetens utvecklingen jämförs med index för 2013 (=100).

År 2016 var totalindexet för produktiviteten 107,7. Produktiviteten var på samma nivå som året innan, trots att delindexet för tekniska inspektörer som tidigare varit med i beräkningen av produktivitetsindex lämnats bort. Produktivitetens ökning inom såväl ny- som ombyggnad kompenserade för att de tekniska experterna lämnats bort från indexberäkningen.

Antalet årsverken (66,4) som använts vid beräkningen av produktivitetsindex var 2,4 större än året innan. Produktionsvolymen ökade emellertid relativt sett mer jämfört med personalökningen.

Utvecklingen för delindexen inom produktiviteten

Till delproduktivitetsindexet för nyproduktion 2016 räknas den produktion som påbörjats åren 2014–2016. De två senaste årens startbeslut har störst tyngd (95 procent). Under de två senaste åren fattades startbeslut för produktion av 2 460 bostäder mot 2 172 i föregående års indexberäkning. Det viktade kvadratmetertalet nyproduktion som räknas med i delindexet ökade med 8,2 procent medan antalet anställda som räknas med i delindexet ökade med 12,4 procent.

Också i fråga om delproduktivitetsindexet för ombyggnad var effektiviteten bättre än året innan. Det viktade kvadratmetertalet produktion som räknas med i delindexet ökade med 4,4 procent medan antalet anställda som räknas med i delindexet för ombyggnad minskade med 4,6 procent.

5 31 BYGGNADSTILLSYNSVERKET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	8 879	0	8 879	12 058	3 179	0
Utgifter	-8 879	0	-8 879	-9 696	-817	0
Verksamhetsbidrag	0	0	0	2 362	2 362	0
Avskrivningar	-450	0	-450	-373	77	0
Räkenskapsperiodens resultat	-450	0	-450	1 989	2 439	0
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	-450	0	-450	1 989	2 439	0

	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Prestationsmål						
Tillståndsbeslut, st.	3 500	0	3 500	2 443	-1 057	0
Tillståndsbeslut för nybyggnad, st.	650	0	650	423	-227	0
Tillståndsbeslut för nybyggnad, bostäder, st.	5 000	0	5 000	5 327	327	0
Ändring av användningsändamål, bostäder, st.	500	0	500	270	-230	0
Tillståndsbeslut för nybyggnad, kontor, affärslokaler, offentliga lokaler, m ² vy	200 000	0	200 000	351 424	151 424	0
Tillståndsbeslut för nybyggnad, industri- och lagerlokaler, m ² vy	90 000	0	90 000	19 786	-70 214	0
Tillståndsbeslut för nybyggnad, övriga, m ² vy	7 500	0	7 500	4 506	-2 994	0
Specialplaner, st.	35 000	0	35 000	43 215	8 215	0
Sygeförrättningar, st.	15 000	0	15 000	14 323	-677	0
Nybyggnadsvolym, mn m ³	3,8	0	3,8	4,057	0,26	0
Bindande verksamhetsmål						
Behandlingstiden för bygglov (80 procent)						
Månader	1,40	0,00	1,40	0,97	-0,43	0,00
Veckor	6,0	0	6,0	4,1	-1,9	0
Resurser						
Antal anställda (anställningar)	119	0	119	123	4	0
Lokaler, m ²	3 130	0	3 130	3 130	0	0
Årsverken	108	0	108,0	110,80	2,80	0

Produktivitetmätare (2015=100)	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Produktivitet (2015=100)	105,00	101,25	100,0		
Effektivitet i lokalanvändningen	BDG 2016	2016	2015	2014	2013
Lokalyta sammanlagt, m ² ly	3 130	3 130	3 130	3 130	3 130
Lokaler m ² / årsverke	28,98	28,24	28,77	29,01	29,50

Verksamhetsbidraget för 2016 var 2,4 mn euro medan det bindande målet i budgeten var 0 euro. Inkomsterna var cirka 3,2 mn euro större och utgifterna cirka 0,8 mn euro större än i budgeten.

Den högkonjunktur inom byggandet som började 2014 fortsatte. Framför allt har bostadsbyggandet varit fortsatt livligt. I byggloven som beviljades 2016 ingick sammanlagt 5 597 bostäder. Antalet färdigställda bostäder var 4 395.

Förvaltningens totalproduktivitet var bättre än året innan och produktivetsindex var 101,25 (2015=100). Produktivitetmätarna förnyades 2015 och det första egentliga mätningåret var 2016. Poängvärdet för 2015 har använts som basvärde. Målnivåerna för mätarna skärptes betydligt jämfört med de tidigare produktivitetmätare som användes åren 2010–2015.

Inom behandlingen av tekniska tillstånd övergick man till ett elektroniskt förfarande i mars 2016. I oktober utvidgades förfarandet till all tillståndshandläggning, med undantag för tillstånd som kräver byggnadsnämndens beslut. Nämndens tillstånd börjar handläggas elektroniskt i början av 2017.

Arkivverket bestämde i maj 2016 att alla kommunala organisationers byggnadstillsynshandlingar som ska bevaras permanent får bevaras uteslutande elektroniskt för så lång tid som handlingarna föreligger i elektronisk form. Det riksomfattande systemet Lupapiste.fi som förvaltningen tagit i bruk ger möjlighet till elektronisk arkivering.

Subdelegeringen av beslut i byggärenden utvidgades vid stadsbildaavdelningen. Avdelningens chefer fattar inte längre tillståndsbeslut i enskilda projekt annat än undantagsvis. Samtidigt såg man över indelningen i enheter vid avdelningen. Enheterna fick de nya namnen innerstadsenheten och tillståndsenheten. Vid de två andra avdelningarna har subdelegeringen av beslutanderätten gjorts tidigare år.

På förvaltningens 7:e våning inrättades en ny multifunktionell lokal. Där kan man testa modernt arbete i multifunktionella lokaler och därigenom förbereda sig för ett gemensamt kontorshus för stadsmiljösektorn.

Byggnadstillsynsverket fick ett pris på 1 500 euro på basis av resultatet av 2015 års arbetshälsomätare. Förvaltningen hade förbättrat sitt resultat jämnt inom olika delområden.

Byggnadstillsynen i kommunerna i huvudstadsregionen (Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla) har haft ett nära samarbete. Samarbetet har utvidgats till att även omfatta kommunernas planläggningsväsende.

Det totala utfallet för resultatpremiemålen var 74,66 procent (2015 var utfallet 94,16 procent).

De bindande verksamhetsmålen utföll på följande sätt:

- Minst 80 procent av de tillståndsansökningar som kommer in behandlas inom 6 veckor (= 1,4 månader).

Målet uppfylldes: 87,6 procent av tillståndsansökningarna som kom in behandlades inom 6 veckor. Av tillståndsansökningarna behandlades 80 procent inom 4,1 veckor.

2.2 Resultaträkningsdelens utfall

2.2.1 Jämförelse av utfallet för Helsingfors stads resultaträkning

Utfallet för hela stadens resultaträkning har beskrivits i verksamhetsberättelsen i samband med kapitel 1.3.1.

1 000 euro	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Anslags- ändring 2016
Verksamhetsintäkter					
Försäljningsinkomster	310 712	301 564	329 068	27 504	0
Avgiftsinkomster	213 374	208 907	227 627	18 720	0
Understöd och bidrag	116 477	118 893	112 333	-6 560	0
Hysesinkomster	345 695	361 021	359 202	-1 819	-6 700
Övriga verksamhetsintäkter	55 303	38 721	53 239	14 518	0
	1 041 561	1 029 106	1 081 469	52 363	-6 700
Tillverkning för eget bruk	114 807	114 412	117 111	2 699	0
Omkostnader					
Löner	-1 374 275	-1 393 044	-1 349 744	43 300	-1 716
Lönebikostnader	-463 447	-475 334	-446 240	29 094	-566
Köp av tjänster	-1 658 468	-1 653 593	-1 640 090	13 503	-24 233
Material, förnödenheter och varor	-185 398	-165 045	-193 134	-28 089	0
Understöd	-428 572	-438 620	-443 696	-5 076	-5 961
Hysesutgifter	-180 877	-195 678	-186 065	9 613	0
Övriga omkostnader	-11 791	-14 722	-7 097	7 625	-6 694
	-4 302 828	-4 336 036	-4 266 066	69 970	-39 170
Verksamhetsbidrag	-3 146 460	-3 192 518	-3 067 486	125 032	-45 870
Skatteinkomster och statsandelar					
Skatteinkomster	3 067 915	3 063 400	3 205 605	142 205	0
Statsandelar	273 172	300 000	316 330	16 330	0
	3 341 087	3 363 400	3 521 935	158 535	0
Finansieringsinkomster och -utgifter					
Ränteinkomster	86 161	85 047	82 825	-2 222	0
Övriga finansieringsinkomster	18 699	52 299	50 551	-1 748	0
Ränteutgifter	-22 176	-36 983	-18 006	18 977	0
Övriga finansieringsutgifter	-12 196	-1 800	-442	1 358	0
	70 488	98 563	114 928	16 365	0
ÅRSBIDRAG	265 115	269 445	569 377	299 932	-45 870
Avskrivningar och nedskrivningar och extraordinära poster					
Avskrivningar enligt plan	-329 573	-359 658	-337 209	22 449	0
Nedskrivningar	-56 122	0	0	0	0
Extraordinära poster	139 181	141 105	238 012	96 907	0
	-246 514	-218 553	-99 197	119 356	0
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	18 601	50 892	470 180	419 288	-45 870
Förändring av avskrivningsdifferens	3 067	3 087	-13 908	-16 995	0
Förändring av reserver	-2 116	-3 192	16 300	19 492	0
Ökning av fonder	-6 861	0	-17 176	-17 176	0
Minskning av fonder	16 143	9 900	9 643	-257	9 419
	10 233	9 795	-5 141	-14 936	9 419
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/UNDERSKOTT (-)	28 834	60 687	465 039	404 352	-36 451

2.2.2 Jämförelse av utfallet för resultaträkningsdelen enligt budgeten

Jämförelsen av utfallet för resultaträkningsdelen enligt budgeten skiljer sig från den officiella resultaträkningen genom att inkomsterna och utgifterna för de kommunala affärsverken och fonderna som behandlas som självständiga balansheter inte är med och genom att stadens interna poster inte har eliminerats.

Verksamhetsintäkterna var 1 513,6 mn euro och ökningen från föregående år var cirka 1,9 procent, vilket motsvarar sedvanlig ökning av verksamhetsintäkterna. Största delen av ökningen hänförde sig till ökade arrendeinkomster.

Omkostnaderna var 4 657,5 mn euro (i utfallstabellen på sidan 36 har understöd till Helsingforsleden Ab och vissa förvaltningar inte beaktats), vilket var -95 mn euro mindre än i budgeten och -40 mn euro lägre än utfallet för 2015. Att omkostnadsnivån var lägre än föregående år berodde på ändringar av engångsnatur i bokföringen av semesterlöner på grund av konkurrenskraftsavtalet samt på tidpunkten för bokföring av betalningsandelen till HNS. När dessa poster eliminerades var omkostnaderna inom driftsekonomin aningen – cirka 0,5 procent – högre än föregående år.

Målet i stadens strategi är att skuldsättningsutvecklingen bromsas genom att se till att den reella ökningen i moderstadens omkostnader motsvarar ökningen i antalet invånare minskad med 1 procent, som är årsmålet för produktivetsförbättringen. År 2015 minskade omkostnaderna enligt målet i strategin med -0,8 procent, medan målet skulle ha medgett en ökning på 1,12 procent.

Omkostnadsökningen för social- och hälsovårdstjänster var förhållandevis låg, 0,9 procent. Också vid utbildningsverket (undervisnings- och utbildningstjänster som staden själv producerar) var omkostnadsökningen relativt låg, 1,6 procent. Dessutom var utgifterna för ett flertal centraliserade poster som är reserverade för stadsdirektörsroteln lägre än 2015, vilket i hög grad bidrog till att stadens omkostnadsökning var mycket låg under 2016.

Verksamhetsbidraget var 120 mn euro bättre än i budgeten och även märkbart bättre än föregående år. När de ovan nämnda posterna av engångsnatur som hänför sig till periodisering av semesterlöner och tidpunkten för betalningsandelen till HNS beaktas, var verksamhetsbidraget för 2016 på samma nivå som året innan.

Årsbidraget på 513,2 mn euro var 289,2 mn euro högre än i budgeten.

JÄMFÖRELSE AV UTFALLET FÖR RESULTATRÄKNINGSDELEN ENLIGT HELSINGFORS STADS BUDGET

1 000 euro	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Anslags- ändring 2016
Verksamhetsintäkter					
Försäljningsinkomster	264 848	257 716	265 988	8 272	0
Avgiftsinkomster	219 960	212 412	234 035	21 623	0
Understöd och bidrag	118 289	120 480	113 281	-7 199	0
Hysesinkomster	718 795	749 776	731 440	-18 336	-6 700
Övriga verksamhetsintäkter	54 104	39 987	55 318	15 331	0
	1 375 996	1 380 371	1 400 062	19 691	-6 700
Tillverkning för eget bruk	109 586	108 421	113 592	5 171	0
Omkostnader					
Löner	-1 278 758	-1 285 323	-1 243 119	42 204	-1 716
Lönebikostnader	-435 499	-442 759	-414 450	28 309	-566
Köp av tjänster	-1 823 728	-1 842 559	-1 806 484	36 075	-24 233
Material, förnödenheter och varor	-159 748	-156 346	-166 795	-10 449	0
Understöd	-440 386	-456 924	-457 078	-154	-5 961
Hysesutgifter	-546 041	-555 334	-556 617	-1 283	0
Övriga omkostnader	-13 184	-13 578	-12 979	599	-6 694
	-4 697 344	-4 752 823	-4 657 522	95 301	-39 170
VERKSAMHETSBI DRAG	-3 211 762	-3 264 031	-3 143 868	120 163	-45 870
Skatteinkomster och statsandelar					
Skatteinkomster	3 067 915	3 063 400	3 205 605	142 205	0
Statsandelar	273 172	300 000	316 330	16 330	0
	3 341 087	3 363 400	3 521 935	158 535	0
Finansieringsinkomster och -utgifter					
Ränteinkomster	84 043	82 697	80 727	-1 970	0
Övriga finansieringsinkomster	38 193	74 893	70 175	-4 718	0
Ränteutgifter	-18 064	-31 200	-15 465	15 735	0
Övriga finansieringsutgifter	-12 149	-1 800	-346	1 454	0
	92 023	124 590	135 091	10 501	0
ÅRSBI DRAG	221 348	223 959	513 158	289 199	-45 870
Avskrivningar och nedskrivningar					
Avskrivningar enligt plan	-290 173	-317 484	-295 427	22 057	0
Nedskrivningar	-56 122	0	0	0	0
	-346 295	-317 484	-295 427	22 057	0
Extraordinära poster					
Extraordinära inkomster	139 775	141 105	239 529	98 424	0
Extraordinära utgifter	-593	0	-1 517	-1 517	0
	139 182	141 105	238 012	96 907	0
Räkenskapsperiodens resultat	14 235	47 580	455 743	408 163	-45 870
Förändring av avskrivningsdifferens	841	0	841	841	0
Ökning av fonder	-2 833	0	-9 485	-9 485	0
Minskning av fonder	9 114	9 900	7 582	-2 318	9 419
	7 122	9 900	-1 062	-10 962	9 419
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/ UNDERSKOTT (-)	21 357	57 480	454 681	397 201	-36 451

2.2.3 Utfallet av anslag och beräknade intäkter i resultaträkningsdelen

7 RESULTATRÄKNINGSDELEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	3 530 890	0	3 530 890	3 681 262	150 372	9 419
Utgifter	-55 862	0	-55 862	-42 565	13 297	0
Netto	3 475 028	0	3 475 028	3 638 697	163 669	9 419

7 01 FINANSIERING AV VERKSAMHETEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	3 363 400	0	3 363 400	3 521 936	158 536	0
Netto	3 363 400	0	3 363 400	3 521 936	158 536	0

7 01 01 SKATTEINKOMSTER

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Kommunalskatt	2 535 000	0	2 535 000	2 586 063	51 063	0
Samfundsskatt	308 000	0	308 000	397 315	89 315	0
Fastighetsskatt	220 000	0	220 000	221 854	1 854	0
Hundskatt	400	0	400	373	-27	0
Inkomster	3 063 400	0	3 063 400	3 205 605	142 205	0
Netto	3 063 400	0	3 063 400	3 205 605	142 205	0

År 2016 var de totala skatteinkomsterna sammanlagt 3 205,6 mn euro, vilket är 142,2 mn bättre än i budgeten. Jämfört med 2015 inflöt 137 mn euro eller 4,5 procent mer i skatteinkomster.

I kommunalskatt inflöt 2 586,1 mn euro, vilket var 51,1 mn euro mer än i budgeten. Jämfört med 2015 är utfallet 105,2 mn euro eller 4,2 procent större. Under 2016 har sysselsättningsläget och ökningen av lönesumman utvecklats aningen bättre än vad man antog vid beredningen av budgeten för 2016. Den betalningsredovisning i samband med den slutliga beskattningen för 2015 som hänförde sig till korrigerad av förhandsredovisningar och den faktiska beskattningen var dessutom mindre än beräknat, vilket förklarar att redovisningen var högre än i budgeten och att den procentuella ökningen från föregående år var förhållandevis god.

I samfundsskatt beräknas inflyta 397,3 mn euro, vilket är 89,3 mn euro mer än i budgeten. Jämfört med utfallet för 2015 inflöt däremot 24,8 mn euro eller 6,7 procent mer i samfundsskatt. Förändringen i prognosen för samfundsskatt jämfört med 2015 beror på två förändringsfaktorer. Staden minskade kommunernas fördelningsandel av samfundsskatteintäkterna med 5 procentenheter för 2016. År 2016 är kommunernas fördelningsandel av samfundsskatten 30,92 procent. Helsingfors kommuns specifika fördelningsandel var emellertid högre för 2016 än för 2015 (26,70 mot 23,14 procent), och för Helsingfors del kompenserade detta inverkan av kommunernas minskade fördelningsandel och gjorde att redovisningarna för 2016 var större. Höjningen av den kommuns specifika fördelningsandelen beror på att Helsingfors skatteunderlag enligt den slutliga beskattningen för 2014 (som blev klar i slutet av oktober 2015) för samfundsskatternas del var gynnsammare än genomsnittet för landet. Helsingfors kommuns specifika fördelningsandel har på några år stigit från under 20 procentenheter till den nuvarande nivån, medan samfundsskatterna som huvudsakligen betalas av finansjänstsektorn har legat kvar på sin tidigare nivå samtidigt som samfundsskatterna som betalas av övriga sektorer har minskat. Dessutom har vissa spelindustriföretag betalat mer i samfundsskatt än tidigare.

I fastighetsskatt inflöt 221,9 mn euro, vilket är 1,9 mn euro mer än i budgeten och 3,5 procent eller 7,6 mn euro mer än för 2015.

Hundskatten var 50 euro per hund. I hundskatt inflöt 0,4 mn euro, ungefär lika mycket som föregående år.

7 01 03 STATSANDELAR

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	300 000	0	300 000	316 331	16 331	0
Netto	300 000	0	300 000	316 331	16 331	0

Den statsandel för kommunal basservice som enligt statsandelssystemet ska tas upp i bokföringen var 319,0 mn euro när utjämningen av statsandelar på basis av skatteinkomster (-265,4 mn euro) beaktas. De övriga statsandelarna för undervisnings- och kulturväsendet var -2,7 mn euro. Statsandelarna för 2016 var alltså sammanlagt 316,3 mn euro. I statsandelar inflöt 16,3 mn euro mer än man räknat med i budgeten och 43,1 mn euro mer än föregående år.

7 02 FINANSIERINGS- OCH INVESTERINGSVERKSAMHET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	157 590	0	157 590	150 903	-6 687	0
Utgifter	-55 862	0	-55 862	-33 079	22 783	0
Netto	101 728	0	101 728	117 824	16 096	0

Den nedgång i marknadsräntorna som började i oktober 2011 fortsatte. Bakgrunden till nedgången var till stor del Europeiska Centralbankens temporära åtgärder för att få fart på ekonomin i euroområdet. Att räntenivån var lägre än beräknat och låntagningen mindre än planerat och att tyngdpunkten för låntagningen låg på årets slut återspeglade sig på stadens ränteutgifter, som var mindre än budgeterat.

7 02 01 MEDLEMSAVGIFTER, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster						
Räntor på lån som beviljats för stödjande av bostadsbyggnadsverksamheten	7 600	0	7 600	7 126	-474	0
Räntor på övriga utgivna lån	1 200	0	1 200	1 120	-80	0
Räntor på kredit under byggnadstiden	800	0	800	0	-800	0
Övriga räntor	1 500	0	1 500	1 340	-160	0
Räntor på Helen Ab:s lån	24 000	0	24 000	23 583	-417	0
Räntor på Helsingfors Hamn Ab:s lån	11 100	0	11 100	11 139	39	0
Räntor på HST:s lån	100	0	100	22	-78	0
Räntor på Samkommunen Helsingforsregionens miljöjänsters lån	36 397	0	36 397	36 397	0	0
Inkomster sammanlagt	82 697	0	82 697	80 727	-1 970	0
Utgifter						
Räntor på upptagna lån	-30 200	0	-30 200	-15 346	14 854	0
Räntor på tillfällig kredit	-1 000	0	-1 000	-124	876	0
Utgifter sammanlagt	-31 200	0	-31 200	-15 470	15 730	0
Netto	51 497	0	51 497	65 257	13 760	0

7 02 02 ÖVRIG FINANSIERING, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster						
Övriga finansieringsinkomster	50	0	50	312	262	0
Dividender	48 000	0	48 000	45 747	-2 253	0
HST:s inkomst för infrastruktur	13 964	0	13 964	11 238	-2 726	0
Inkomster sammanlagt	62 014	0	62 014	57 297	-4 717	0
Utgifter						
Övriga finansieringsutgifter	-1 800	0	-1 800	-341	1 459	0
Utgifter sammanlagt	-1 800	0	-1 800	-341	1 459	0
Netto	60 214	0	60 214	56 956	-3 258	0

7 02 03 STÖD TILL VISSA FÖRVALTNINGAR, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter						
Understöd till anskaffningscentralen	-1 807	0	-1 807	-1 807	0	0
Understöd till HST	-16 555	0	-16 555	-12 470	4 085	0
Utgifter sammanlagt	-18 362	0	-18 362	-14 277	4 085	0
Netto	-18 362	0	-18 362	-14 277	4 085	0

7 02 04 AVKASTNING PÅ GRUNDKAPITAL

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster						
Avkastning på HST:s grundkapital	8 442	0	8 442	8 442	0	0
Avkastning på HNS grundkapital	4 249	0	4 249	4 249	0	0
Avkastning på Servicecentralens grundkapital	80	0	80	80	0	0
Avkastning på Oiva Akatemias grundkapital	12	0	12	12	0	0
Avkastning på affärsverket Ekonomiförvaltningstjänstens grundkapital	56	0	56	56	0	0
Avkastning på Företagshälsan Helsingfors grundkapital	40	0	40	40	0	0
Inkomster sammanlagt	12 879	0	12 879	12 879	0	0
Netto	12 879	0	12 879	12 879	0	0

7 02 05 UNDERSTÖD FÖR HELSINGFORSLEDEN AB:S KOSTNADER, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter						
Netto	-4 500	0	-4 500	-2 991	1 509	0

7 03 FONDERING

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	9 900	0	9 900	7 582	-2 318	9 419
Utgifter	0	0	0	-9 486	-9 486	0
Netto	9 900	0	9 900	-1 904	-11 804	9 419

7 03 06 FONDEN FÖR KAMPEN-TÖLÖVIKEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	4 900	0	4 900	2 797	-2 103	1 688
Netto	4 900	0	4 900	2 797	-2 103	1 688

Ur fonden intäktsfördes ett belopp som motsvarar investeringarna i Kampen-Tölövik, 2,8 mn euro. Inga tomter såldes i området.

7 03 07 BOSTADSPRODUKTIONSFONDEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	0	0	0	-9 486	-9 486	0
Netto	0	0	0	-9 486	-9 486	0

7 03 09 FÖRORTSFONDEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	5 000	0	5 000	4 785	-215	7 731
Netto	5 000	0	5 000	4 785	-215	7 731

Ur fonden intäktsfördes ett belopp som motsvarar investeringsdelens moment 8 29 03 Projekt som finansieras med medel ur förortsfonden, 4,8 mn euro.

7 05 AVSKRIVNINGSDIFFERENS

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	0	0	0	841	841	0
Netto	0	0	0	841	841	0

2.3 Investeringsdelens utfall

8 INVESTERINGSDELEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	141 105	0	141 105	265 605	124 500	0
Utgifter	-468 285	48	-468 237	-485 941	-17 704	-155 397
Netto	-327 180	48	-327 132	-220 336	106 796	-155 397

Investeringsinkomsterna, det vill säga försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva, uppgick till 265,6 mn euro, vari ingick 240,2 mn euro i försäljning av fast egendom, 6,5 mn euro i försäljning av byggnader och aktier, 18,7 mn euro i statsandelar och understöd samt 0,2 mn euro i övriga kapitalinkomster.

För investeringsutgifter utan affärsverken användes 485,9 mn euro. Med de 468,2 mn euro som anslagits i budgeten och de överskridningsrätter på 155,4 mn euro som stadsfullmäktige beviljat på olika grunder var de disponibla anslagen för investeringsutgifter sammanlagt 623,6 mn euro. Av de disponibla anslagen för investeringar utnyttjades 78 procent.

På kapitelnivå i budgeten hänförde sig de största investeringarna till husbyggnad, 194,8 mn euro, gator, trafikleder och banor, 112,6 mn euro samt fast egendom, 89,9 mn euro.

8 01 FAST EGENDOM

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	100 000	0	100 000	240 187	140 187	0
Utgifter	-82 524	2 500	-80 024	-89 934	-9 910	-32 193
Netto	17 476	2 500	19 976	150 253	130 277	-32 193

I budgeten var målet för försäljning 100 mn euro, vilket uppfylldes eftersom den sammanlagda försäljningen uppgick till 240,2 mn euro.

Av anslagen användes 89,9 mn euro. De disponibla anslagen för utgifter var 112,2 mn euro, vari ingick 80,0 mn euro efter budgetändringar samt på olika grunder beviljade överskridningsrätter på 32,2 mn euro.

8 01 52 FÖRSÄLJNING AV FAST EGENDOM

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	100 000	0	100 000	240 187	140 187	0

I budgeten var målet för försäljning av fast egendom 100 mn euro. Inkomsterna från markförsäljning var 240,2 mn euro. Att målet överträffades beror framför allt på att inkomsterna från två stora fastighetsaffärer som beretts i flera år realiserades samma år: cirka 94 mn euro för bostadstorn i Fiskehamnens centrum samt cirka 46 mn euro för första etappen (Tripla) i Mellersta Böle. Dessutom såldes ett stort antal mindre tomter runt om i Helsingfors för sammanlagt cirka 100 mn euro.

En del av markförsäljningsinkomsterna realiserades endast bokföringsmässigt under 2016. Vid större tomtaffärer intäktsförs försäljningsinkomsterna till staden i etapper under flera år, men i bokföringen bokförs de som inkomster det år affärerna genomfördes. År 2016 intäktsfördes sammanlagt 127 mn euro i markförsäljningsinkomster.

8 01 01 KÖP OCH INLÖSEN AV FASTIGHETER, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-6 500	3 490	-3 010	-8 401	-5 391	-6 400

Av anslagen användes 8,4 mn euro. Efter anslagsöverföringar och överskridningsrätter var de disponibla anslagen sammanlagt 9,4 mn euro. Det största fastighetsförvärvet var då staden bytte fastigheter i Hertonas strand och på Drumsö mot en fastighet i Kronbergsstranden. För bytet av de likvärdiga fastigheterna behövdes ett anslag på 6,4 mn euro, som beviljades som överskridningsrätt. Dessutom köptes en fastighet i Östersundom för 2,0 mn euro.

8 01 02 GRUNDBEREDNING, UTFYLLNADSARBETEN OCH ÅTGÄRDER I ANSLUTNING TILL IBRUKTAGANDE AV OMRÅDEN, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Grundberedning vid Tölövikén	-2 500	240	-2 260	-2 058	202	-334
Övrig grundberedning	-9 000	3 380	-5 620	-4 995	625	-1 795
Utredningar och åtgärder i anslutning till ibruktagande av områden	-8 500	-5 820	-14 320	-11 784	2 536	-1 857
Grundberedning i Västra hamnen	-11 500	-4 820	-16 320	-22 120	-5 800	-7 247
Fiskehamnen, grundberedning och marksanering	-18 000	5 580	-12 420	-14 037	-1 617	-6 794
Grundberedning i Kronbergsstranden	-11 524	6 000	-5 524	-2 651	2 873	-883
Grundberedning i Kungseken	-4 000	0	-4 000	-4 107	-107	-240
Grundberedning i Böle	-3 000	-2 060	-5 060	-9 134	-4 074	-4 530
Utgifter sammanlagt	-68 024	2 500	-65 524	-70 886	-5 362	-23 680

Av anslagen användes 70,9 mn euro. Efter den överskridningsrätt på 23,7 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 89,2 mn euro. Av anslagen blev 18,3 mn euro outnyttjade, eftersom alla grundberedningsobjekt inte kunde påbörjas som planerat. De största grundberedningsobjekten var belägna i Västra hamnen, 22,1 mn euro, Fiskehamnen, 14,0 mn euro och Böle, 9,1 mn euro. Av anslagen för Övrig grundberedning och Utredningar och åtgärder i anslutning till ibruktagande av områden användes sammanlagt 16,8 mn euro huvudsakligen för att skapa förutsättningar för kompletteringsbyggande.

8 01 03 FASTIGHETSFÖRÄRV, BYGGBARHETSÅTGÄRDER OCH PLANLÄGGNINGSERSÄTTNINGAR, TILL FASTIGHETSNAÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Köp och inlösen av mindre fastigheter och planläggningsersättningar	-4 000	-6 140	-10 140	-8 190	1 950	-985
Åtgärder som gör tomter byggbara	-1 500	0	-1 500	-1 493	7	0
Ersättningar för kompletteringsbyggande och ersättningsinvesteringar, till fastighetsnämndens disposition	-2 500	2 650	150	-964	-1 114	-1 128
Utgifter sammanlagt	-8 000	-3 490	-11 490	-10 647	843	-2 113

Av anslagen användes 10,6 mn euro. Efter anslagsöverföringar och överskridningsrätter var de disponibla anslagen sammanlagt 13,6 mn euro. För köp av mindre fastigheter användes 8,2 mn euro. Största delen av markförvärven gjordes i Östersundom. Tomter gjordes byggbara för 1,5 mn euro. I ersättningar för kompletteringsbyggande och ersättningsinvesteringar betalades sammanlagt 1,0 mn euro för tre kompletteringsbyggnadsobjekt.

8 02 HUSBYGGNAD

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-189 427	0	-189 427	-194 844	-5 417	-37 750
Netto	-189 427	0	-189 427	-194 844	-5 417	-37 750

Av anslagen användes sammanlagt 194,8 mn euro. Efter överskridningsrätterna som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 227,2 mn euro.

8 02 01 NY- OCH TILLBYGGNADSPROJEKT VID LOKALCENTRALEN, TILL FASTIGHETSNÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Nybyggnadsprojekt inom utbildningsväsendet	-6 070	-1 830	-7 900	-8 367	-467	-950
Övriga nybyggnadsprojekt vid lokalcentralen	-24 330	-3 198	-27 528	-19 986	7 542	-4 572
Behovsutredningar för nybyggnadsprojekt, projektplanering o.a. planering	-1 200	-306	-1 506	-1 321	185	0
Nybyggnadsprojekt vid social- och hälsovårdsverket	-1 250	744	-506	-1 603	-1 097	-1 894
Nybyggnadsprojekt vid barnomsorgsverket	-10 640	4 590	-6 050	-7 401	-1 351	-2 400
Utgifter sammanlagt	-43 490	0	-43 490	-38 678	4 812	-9 816

Av anslagen användes 38,7 mn euro. Tillsammans med överskridningsrätter som beviljades på olika grunder var de disponibla anslagen sammanlagt 53,3 mn euro. Av anslagen blev 14,6 mn euro oförbrukade eftersom några stora projekt påbörjas först 2017.

De största färdigställda nybyggnadsprojekten är Staras depå på Busholmen, Månsasgården och daghemmet Alppikylä. De största pågående byggprojekten är Centrumbiblioteket samt Jätkäsaaren peruskoulu, årskurs 1-2 samt daghem.

8 02 02 REPARATIONSPROJEKT VID LOKALCENTRALEN, TILL FASTIGHETSNÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Reparationsprojekt inom utbildningsväsendet	-86 370	-9 544	-95 914	-101 299	-5 385	-12 596
Övriga reparationsprojekt vid lokalcentralen	-32 890	11 876	-21 014	-22 247	-1 233	-6 367
Behovsutredningar för reparationsbyggnadsprojekt, projektplanering o.a. planering	-2 400	1 198	-1 202	-1 124	78	0
Reparationsbyggnadsprojekt vid social- och hälsovårdsverket	-8 630	980	-7 650	-7 184	466	-950
Nybyggnadsprojekt vid barnomsorgsverket	-4 980	-4 510	-9 490	-9 711	-221	-1 200
Utgifter sammanlagt	-135 270	0	-135 270	-141 565	-6 295	-21 113

Av anslagen användes 141,6 mn euro. Utöver de budgeterade anslagen på 135,3 mn euro beviljade stadsfullmäktige en överskridningsrätt på 21,1 mn euro på basis av oförbrukade anslag från föregående år, vilket innebär att de disponibla anslagen var sammanlagt 156,4 mn euro. Av anslagen blev 14,8 mn euro oförbrukade bl.a. för att vissa projektstarter sköts upp.

De största färdigställda ombyggnadsprojekten är Grundskolan Norsen, Roihuvuoren ala-aste, Pihlajamäen ala-aste, Oulunkylän ala-aste och Vuosaaren ala-aste.

De största pågående ombyggnadsprojekten var ombyggnad och ändringsarbeten på yrkesutbildningsenheterna på Prinsessvägen i Kasberget och Industrigatan i Vallgård. Under 2016 påbörjades ombyggnaden av Hoplaxskolans verksamhetsställe på Solnavägen, Svenska arbetarinstitutet och Kaisaniemen ala-aste.

8 02 04 UTVECKLING AV STADSHUSKVARTEREN, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-5 680	0	-5 680	-8 579	-2 899	-3 900

Av anslagen användes 8,6 mn euro. Tillsammans med budgetanslagen på 5,7 mn euro och överskridningsrätter på 3,9 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen 9,6 mn euro. Det största projektet är omdisponeringen och ombyggnaden av lokalerna i kvarteret Noshörningen på Sofiegatan 4 med syfte att uppliva torgkvarteren.

8 02 05 BYGGNADER FÖR RÄDDNINGSVÄSENDET, TILL RÄDDNINGSNÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Reparationsprojekt inom räddningsväsendet	-4 987	0	-4 987	-6 022	-1 035	-2 921
Utgifter sammanlagt	-4 987	0	-4 987	-6 022	-1 035	-2 921

Av anslagen användes 6,0 mn euro. På basis av oförbrukade anslag från föregående år beviljades en överskridningsrätt på 2,9 mn euro, varefter de disponibla anslagen var 7,9 mn euro. Ombyggnaden av Haga räddningsstation och återställandet av de tillfälliga lokalerna för sin ursprungliga användning slutfördes. Projektplaneringen för reparation av centralräddningsstationens avloppssystem påbörjades. Brådskande planering och byggande av ersättande lokaler för Malms räddningsstation inleddes.

8 03 GATOR, TRAFIKLEDER OCH BANOR

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-107 668	0	-107 668	-112 607	-4 939	-55 397
Netto	-107 668	0	-107 668	-112 607	-4 939	-55 397

För investeringar i gator, trafikleder och banor användes 112,6 mn euro. Inklusiv de överskridningsrätter på 55,4 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 163,1 mn euro. Av anslagen blev sammanlagt 50,5 mn euro oförbrukade. Orsaken var fördröjda projekt inom utveckling av kollektivtrafiken, ombyggnad av gator, trafikregleringar, gång- och cykelvägar, infartsparkering, samprojekt med trafikverket samt projektområdena inom områdesbygget.

I budgeten hade anslagen för gator i projektområden (Kampen-Tölöviken, Busholmen, Fiskehamnen, Kronbergsstranden, Kungstriangeln) upptagits som ett enda budgetmoment som anvisats till stadsstyrelsens disposition. Samprojektet med Trafikverket och anslagen för infartsparkeringar hade likaså anvisats till stadsstyrelsens disposition.

8 03 08 NYBYGGNAD, TILL NÄMNDENS FÖR ALLMÄNNA ARBETEN DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Södra stordistriktet	-580	358	-222	-222	0	0
Västra stordistriktet	-1 140	359	-781	-781	0	0
Mellersta stordistriktet	-320	-155	-475	-475	0	0
Norra stordistriktet	-1 160	-1 134	-2 294	-2 294	0	0
Nordöstra stordistriktet	-4 591	1 552	-3 039	-3 039	0	0
Sydöstra stordistriktet	-1 500	427	-1 073	-1 073	0	0
Östra stordistriktet	-4 700	-1 032	-5 732	-5 732	0	0
Östersundsoms stordistrikt	-300	159	-141	-141	0	0
Bullerskärmarna	-600	296	-304	-822	-518	-518
Istandsättning av strandområden	-1 000	-1 443	-2 443	-2 443	0	0
Utveckling av kollektivtrafiken	-4 500	613	-3 887	-1 618	2 269	0
Utgifter sammanlagt	-20 391	0	-20 391	-18 640	1 751	-518

Av anslagen användes 18,6 mn euro. På basis av oförbrukade anslag från föregående år beviljades en överskridningsrätt på 0,5 mn euro, varefter de disponibla anslagen var 20,9 mn euro. Av anslagen blev 2,3 mn euro oförbrukade bl.a. på grund av försenade projekt för utveckling av kollektivtrafiken.

Anslagen för nybyggnad används för anläggande av gator utanför projektområdena bl.a. i Stormyrområdet, Albyn och Risdammsvägen samt Stapelstadens norra del, Citymarketområdet i Östra centrum, Broändaområdet och Solviksområdet. De viktigaste objekten inom strandbyggnad var byggandet av översvämningsskonstruktioner i Äggelby-Lerstrand och Botbyviken. Bullerskärmarna byggdes på Kyrkobytvägen mellan Staffansslättsvägen och Gamla Staffansbyvägen. Inom utvecklingen av kollektivtrafiken var de viktigaste objekten trafikregleringar för stomlinje 560 mellan Gjuterivägen och Staffansby anslutning samt planering av trafikregleringarna som föranleds av stomlinje 500 längs hela rutten från Munkshöjden till Hertonas. En del av anslagen för utveckling av kollektivtrafiken blir oförbrukade, eftersom de största projekten (Stomlinje 500 och Grejusgatans spårväg) fortfarande är i planeringsskedet.

8 03 09 OMBYGGNAD OCH TRAFIKREGLERINGAR, TILL NÄMNDENS FÖR ALLMÄNNA ARBETEN DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Ombyggnad av gator	-10 700	0	-10 700	-5 789	4 911	-3 900
Ombyggnad av broar	-6 000	0	-6 000	-7 623	-1 623	-1 800
Förnyande av beläggning	-5 000	0	-5 000	-4 875	125	0
Trafikregleringar	-3 300	0	-3 300	-2 413	887	0
Gång- och cykelvägar	-9 000	0	-9 000	-10 992	-1 992	-6 592
Utgifter sammanlagt	-34 000	0	-34 000	-31 692	2 308	-12 292

Av anslagen användes 31,7 mn euro. Tillsammans med överskridningsrätterna på 12,3 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen 43,6 mn euro. Av anslagen blev sammanlagt 14,6 mn euro oförbrukade på grund av fördröjda projekt inom ombyggnad av gator, trafikregleringar och gång- och cykelvägar.

Det största gatuombyggnadsprojektet var sanering av utomhusbelysningen, där även genomförandet av projektet Helsingfors Led ingår. Beläggningar förnyades helt och hållet i enlighet med beläggningsprogrammet. En del av anslagen blir oförbrukade, eftersom gaturegleringarna på Grejusgatan för byggande av spårväg skjuts upp till 2017, Skillnadsplatsen bara är i planeringsskedet och avlägsnandet av betongbeläggningen på Mannerheimvägen i Mej-lans skjuts upp till 2017 för att utföras i samband med upphöjningen av området där spårvägsskenorna löper. Saneringen av Stora Robertsgatan har på företagarnas önskemål skjutits upp till efter terrasssösongen.

Ombyggnaden av broar genomfördes nästan som planerat och bara några små avslutande arbeten återstod vid årsskiftet. Broar som ombyggdes var övergången vid Malms station, Haga viadukt över Nurmijärvivägen, södra viadukten över Viksvägen, Viksvägens östra bro över Vanda å och Österledens norra viadukt över Igelkottsvägen.

De största enskilda trafikregleringsprojekten var Igelkottsvägens och Rävvägens cirkulationsplats samt förbättrande av trafiksäkerheten i Äggelby. Dessutom genomfördes små farddämpnings- och trafikregleringsprojekt på olika håll i staden.

De största gång- och cykelvägsprojekten var byggandet av cykelvägar längs Helsingegatan, Munksparken och Drumsövägen samt byggandet av Norra Banan mellan Böle och Kottby. Det mest betydande planeringsobjektet var den separata gång- och cykelbron i Nordsjö mellan den nuvarande Nordsjöbron och metrobron. Dessutom iståndsattes nätet av huvudstråk i olika delar av staden, i synnerhet genom kantstödssänkningar och ytbeläggningar. En del av anslagen blev oförbrukade, eftersom en besvärprocess gör att byggandet på Mechelingatan börjar först 2017.

8 03 10 SAMPROJEKT MED TRAFIKVERKET, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Ring I (Stensbölevägen)	0	1 190	1 190	-4 149	-5 339	-11 299
Vichtisvägen	0	0	0	-399	-399	-400
Tusbyleden	-450	0	-450	0	450	-600
Borgåleden	-700	0	-700	-702	-2	-474
Ring I (Esbo gräns-Vichtisvägen)	0	-1 010	-1 010	-2 685	-1 675	-2 799
Ring I (Tavastehusleden)	0	-180	-180	-398	-218	-330
Ring I (bullerbekämpning)	-300	0	-300	-300	0	0
Planering av vägprojekt	-250	0	-250	-141	109	0
Utgifter sammanlagt	-1 700	0	-1 700	-8 774	-7 074	-15 902

Av anslagen användes sammanlagt 8,8 mn euro. Efter de överskridningsrätter på sammanlagt 15,9 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 17,6 mn euro. Av anslagen blev 8,8 mn euro oförbrukade.

Av samprojekten med Trafikverket färdigställdes den planskilda korsningen Ring I/Stensbölevägen samt Vichtisvägen mellan Haga och Ring III. Arbetena på Ring I mellan Vichtisvägen och Esbo gräns samt den planskilda anslutningen Ring I-Tavastehusleden fortsatte. På Borgåleden färdigställdes bullerskydd vid Jakobacka. Vid Smedjebacka började byggandet av en bullervall mot Ring I genom utnyttjande av överskottsmassor. Omstigningshallplatserna på Tusbyleden vid Samhällsvägen sköts upp åtminstone till 2017 på grund av bristande finansiering från Trafikverket. De största oförbrukade anslagen hänförde sig till den planskilda korsningen Ring I/Stensbölevägen, eftersom byggandet av anslutningen blev 5,9 mn euro billigare än den finansieringsandel för staden som godkänts i genomförandeavtalet mellan staten och staden.

8 03 13 ÖVRIGA GATUHÅLLNINGSPROJEKT, TILL NÄMNDENS FÖR ALLMÄNNA ARBETEN DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Mottagningsplatser för fyllnadsjord	-500	217	-283	-269	14	0
Snöstjälplningsplatser och sandsilor	-350	176	-174	-174	0	0
Allmänna toaletter	-150	-393	-543	-543	0	0
Utgifter sammanlagt	-1 000	0	-1 000	-986	14	0

De 1,0 mn euro som reserverats i budgeten förbrukades nästan i sin helhet. Den största utgiftsposten användes för planering och genomförande av projekt för utnyttjande av jordmassor. Utvecklingen och istandsättningen av snöstjälplningsplatser och sandsilor fortsatte. Kommunalteknik för allmänna toaletter byggdes som planerat.

8 03 20 INFARTSPARKERING, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 477	0	-1 477	-104	1 373	0

Av anslagen användes 0,1 mn euro. Av budgetanslagen på 1,5 mn euro blev 1,4 mn euro oförbrukade, eftersom trafikregleringsprojektet för området kring Norra Haga station bara var i gatuplaneringsskedet.

8 03 30 GATOR I PROJEKTOMRÅDEN, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Kampen-Tölöviken	-1 550	0	-1 550	-282	1 268	0
Gator i Kampen-Tölöviken	-1 550	0	-1 550	-282	1 268	0
Busholmen	-5 000	0	-5 000	-6 024	-1 024	-2 425
Ärtholmen och Docksstranden, gator och strandkonstruktioner	0	0	0	0	0	0
Gator och strandkonstruktioner på Busholmen	-5 000	0	-5 000	-6 024	-1 024	-2 425
Fiskehamnen	-7 500	1 300	-6 200	-13 210	-7 010	-15 100
Sörnäs trafiktunnel	0	0	0	0	0	-500
Gator och strandkonstruktioner i Fiskehamnen	-7 500	1 300	-6 200	-13 210	-7 010	-14 600
Kronbergsstranden	-5 500	-3 800	-9 300	-9 484	-184	-760
Österleden/korsningen i Hertonäs	-1 000	0	-1 000	-1 750	-750	-760
Kronbergsstranden, spårvägsbro	-1 500	-1 300	-2 800	-2 238	562	0
Kronbergsstranden, gator och strandkonstruktioner	-3 000	-2 500	-5 500	-5 496	4	0
Böle	-20 600	2 500	-18 100	-18 609	-509	-7 350
Ilmala och Västra Böle, gator och konstruktioner	-270	-2 130	-2 400	-1 899	501	0
Mellersta Böle, gator och konstruktioner	-19 340	4 630	-14 710	-16 047	-1 337	-7 100
Norra Böle, gator och konstruktioner	-200	0	-200	-96	104	0
Fredriksbergs maskinverkstadsområde	-790	0	-790	-567	223	-250
Kungstriangeln	-4 100	0	-4 100	-4 113	-13	-1 050
Kungsekens område	-3 630	0	-3 630	-4 113	-483	-1 050
Hongasmossaområdet	-470	0	-470	0	470	0
Nya projektområden och annat kompletteringsbyggande	-4 850	0	-4 850	-689	4 161	0
Nya projektområden och annat kompletteringsbyggande	-4 850	0	-4 850	-689	4 161	0
Utgifter sammanlagt	-49 100	0	-49 100	-52 411	-3 311	-26 685

För anläggande av gator i projektområden användes 52,4 mn euro. Tillsammans med överskridningsrätterna på 26,7 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 75,8 mn euro. Mest anslag användes i Mellersta Böle, Fiskehamnen och på Busholmen. Av anslagen blev sammanlagt 23,4 mn euro oförbrukade på grund av fördröjda projekt. Mest anslag blev oförbrukade i Fiskehamnen, Mellersta Böle och på budgetundermomentet Nya projektområden och annat kompletteringsbyggande.

Huvudobjekten i området Kampen-Tölövik var ändringsarbeten på Banan vid banschaktet.

Anläggandet av gator på Busholmen i Västra hamnens projektområde fokuserade på Västrahamnsgatan, Atlantgatan och Utterhällsstranden samt på anläggande av gator i detaljplaneområdet östra Utterkajen. Dessutom utfördes de avslutande arbetena på Sandholmsgrändens tvärgator. Stödmursprojektet i Godahoppsparken började.

I Fiskehamnen fokuserade anläggandet av gator på Fiskehamnens centrum, Sörnäsudden och Sumparn. Farfarsbron mellan Fiskehamnen och Blåbärslandet blev färdig. En del av anslagen blev oförbrukade, eftersom byggandet i hela området har kommit igång långsammare än beräknat och köpcentret Redi har blivit fördröjt.

I Kronbergsstranden fokuserade anläggandet på Hundholmsvägens västra del, Silverdalen, gatusanering i Hålvik och anläggande av gator i norra delen av Håkansviken I, som gör det möjligt att börja bygga hus på innerstadens motsatta strand. Stödmursprojektet som möjliggör en planskild korsning mellan Österleden och Planerergatan slutfördes och det egentliga byggandet av den planskilda korsningen började. För Kronbroarnas del godkände stadsfullmäktige 31.8.2016 projektplanen för avsnittet centrum – Degerö och byggnadsplaneringen inleddes för avsnittet Knekten – Kronberget. Dessutom började utarbetandet av den översiktsplan för Hagnäsområdet som krävs för spårvägsprojektet.

Anläggandet av gator i Böle fortskred i verkstadsområdet och Ilmala. Anläggandet av gator i Mellersta Böle centrum fokuserade på byggandet av Industrigatan och Lokvägen. Den allmänna planeringen av bangårdskvarteren i Mellersta Böle började. En del av anslagen för Mellersta Böle blir oförbrukade, eftersom arbeten som ingår i den privata byggarens totalansvarsentreprenad har dragit ut på tiden.

I Norra Böle ska landtrafikcentralområdet få en detaljplaneändring, och den allmänna planeringen började.

I Kungstriangeln låg huvudvikten på byggandet av Kungsekens centrum. I Hongasmossa pågick inga gatuanelägningsprojekt.

8 05 SKYDDSRUM

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	100	0	100	0	-100	0
Utgifter	-994	0	-994	-467	527	-167
Netto	-894	0	-894	-467	427	-167

8 05 53 ERSÄTTNINGAR FÖR SKYDDSRUM

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	100	0	100	0	-100	0

8 05 08 SKYDDSRUM, TILL RÄDDNINGSNÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Reparationsprojekt inom skyddsrum	-994	0	-994	-467	527	-167
Utgifter	-994	0	-994	-467	527	-167

Av anslagen användes 0,5 mn euro. Förnyandet av tryckdörren och kanalarbetena i Näshöjdens befolkningsskydd slutfördes. Kylsystemet för EMP-utrymmet i Dals skyddsrum och ombyggnaden av hissarna till Nervandersgatans skyddsrum slutfördes. Den energisparande ombyggnaden av Kasåkers skyddsrum genomfördes. Reparationen av avloppet och golvet i Näshöjdens skyddsrum fortsätter under 2017.

8 06 ANLÄGGANDE AV PARKER

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-9 351	0	-9 351	-9 852	-501	-2 900

Av anslagen användes sammanlagt 9,9 mn euro. Inklusive de överskridningsrätter på 2,9 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 12,3 mn euro. På grund av projektförseningar blev 2,4 mn euro oförbrukade.

8 06 08 NYA PARKER OCH ISTÅNDSÄTTNING AV PARKER, TILL NÄMNDENS FÖR ALLMÄNNA ARBETEN DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-6 691	0	-6 691	-6 041	650	0

Av anslagen användes 6,0 mn euro. Av de anslagna medlen på 6,7 mn euro blev 0,7 mn euro oförbrukade. De största nybyggnadsprojekten var Hermanstadsparken, Marienlandsparken, hundgården i Vikbäcksparken samt Kastellparken. De mest betydande ombyggnadsprojekten var lekparken i Torsnäs, Självständighetsparken, Nokia-parken och ombyggnad av parkernas utebelysning.

8 06 30 GATOR I PROJEKTOMRÅDEN, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Parker i Kampen-Tölöviken	-800	0	-800	-457	343	-1 280
Parker på Busholmen	-500	0	-500	-1 581	-1 081	-1 100
Parker i Fiskehamnen	-940	0	-940	-1 368	-428	-460
Parker i Kronbergsstranden	0	0	0	0	0	-60
Parker i Böle	-150	0	-150	-95	55	0
Parker i Kungstriangeln	-270	0	-270	-310	-40	0
Utgifter sammanlagt	-2 660	0	-2 660	-3 811	-1 151	-2 900

Av anslagen användes 3,8 mn euro. De disponibla anslagen för anläggande av parker i projektområden var sammanlagt 5,6 mn euro, varav 2,9 mn euro var överskridningsrätter som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år. Av anslagen blev 1,7 mn euro oförbrukade, huvudsakligen för parker i Kampen-Tölöviken.

I Kampen-Tölöviken slutfördes norra delen av Tölöviksparken. Dessutom användes anslagen till byggande av Godahoppsparken på Busholmen, byggande av en lekplats i Fiskehamnsparken, planering av Maskinverkstadsparken i Böle samt byggande av Helene Schjerfbeck's park i Kungseken.

8 07 BYGGANDE AV IDROTTSPLATSER, TILL IDROTTSNÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-9 844	0	-9 844	-8 500	1 344	-1 182

8 07 08 PLANERING, BYGGANDE OCH GRUNDLIG FÖRBÄTTRING AV IDROTTSPLATSER

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Idrottsanläggningar och -planer	-1 850	460	-1 390	-661	729	-204
Byggnadsarbeten inom friluftsområden och -parker	-400	-76	-476	-185	291	-9
Friluftsvägar och motionslingor	-200	28	-172	-71	101	-13
Grundlig förbättring av idrottsplatser	-5 194	-494	-5 688	-6 403	-715	-821
Småbåtshamnar	-1 800	-18	-1 818	-966	852	-52
Projektering	-400	100	-300	-214	86	-83
Utgifter sammanlagt	-9 844	0	-9 844	-8 500	1 344	-1 182

Av anslagen användes 8,5 mn euro. För pågående projekt beviljades en överskridningsrätt på sammanlagt 1,2 mn euro på basis av oförbrukade anslag från föregående år, varför de disponibla anslagen var sammanlagt 11,0 mn euro.

De största investeringarna hänförelse sig till ombyggnad av idrottsplatser, bland annat ombyggnad av gårdsdäcket och taket till servicebyggnaden i Åggelby idrottspark, förnyande av Velodromens konstgräs, en nybyggnad vid bobollsältet i Kvarnbäckens idrottspark samt ombyggnad av olika delar av Tölö sporthall.

8 08 08 BYGGNADER OCH INHÄGNADER PÅ HÖGHOLMEN, PLANERING, BYGGANDE OCH GRUNDLIGA FÖRBÄTTRINGAR, TILL NÄMNDENS FÖR ALLMÄNNA ARBETEN DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-2 526	0	-2 526	-1 380	1 146	-83

Av anslagen användes 1,4 mn euro. Inklusive den överskridningsrätt som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 2,6 mn euro. Av anslagen blev 1,2 mn euro oförbrukade.

Under verksamhetsåret fokuserade man på planering av och förberedelser för de närmaste årens projekt. De viktigaste projekten var behovsutredningen för en ny mottagningscentral och en projektplan för logården.

8 09 GRUNDANSKAFFNING AV LÖS EGENDOM

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 005	0	1 005	109	-896	0
Utgifter	-54 744	-3 952	-58 696	-56 757	1 939	-13 605
Netto	-53 739	-3 952	-57 691	-56 648	1 043	-13 605

8 09 03 REVISIONSKONTORET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-41	0	-41	-40	1	0

För anskaffning av inventarier användes 40 000 euro eller hela det reserverade anslaget.

8 09 06 RÄDDNINGSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	1 005	0	1 005	109	-896	0
Utgifter						
Brandbilar	-1 130	-814	-1 944	-653	1 291	-26
Ambulanser	-290	39	-251	-877	-626	-894
Övriga anskaffningar	-1 594	775	-819	-976	-157	-721
Oljebekämpningsmateriel	-1 145	0	-1 145	-1 447	-302	-1 213
Utgifter sammanlagt	-4 159	0	-4 159	-3 953	206	-2 854
Netto	-3 154	0	-3 154	-3 844	-690	-2 854

Inklusive den överskridningsrätt på 2,9 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen 7,0 mn euro, varav 4,0 mn euro förbrukades. 3,0 mn euro blev oförbrukade eftersom bl.a. leveransen av fordon har skjutits upp till 2017. Kajen vid Sandhamns oljebekämpningsdepå och tre oljebekämpningsbåtar av klass D blev färdiga. Dessutom köpte man utrustning och gjorde nödvändiga ersättningsanskaffningar.

8 09 07 MILJÖCENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-154	0	-154	-74	80	0

De disponibla anslagen var 0,2 mn euro, varav 0,1 mn euro användes. Anslagen användes till ett elektroniskt system för livsmedelsprovtagning och till ett datainsamlingsprogram för livsmedelsobjekt med tanke på partiell automatisering av livsmedelsprovtagningen. Dessutom genomfördes bl.a. kravspecifikationen för naturdatasystemet och ett databasbyte.

8 09 10 STADSKANSLIET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Stadskansliet	-505	0	-505	-435	70	-326
Centraliserad informationsteknik	-11 326	0	-11 326	-11 143	183	-4 050
ICT-servicecentralen	-3 048	0	-3 048	-4 273	-1 225	-1 225
Utgifter sammanlagt	-14 879	0	-14 879	-15 851	-972	-5 601

Av anslagen användes sammanlagt 15,9 mn euro. Budgetundermomentet omfattar förutom förvaltningens grundanskaffning av lös egendom även anslag för stadens anskaffning av centraliserad informationsteknik och för ICT-servicecentralen. De disponibla anslagen för investeringar var 20,5 mn euro, vari ingår 5,6 mn euro i överskridningsrätt som beviljats på basis av oförbrukade anslag från föregående år.

Inklusive överskridningsrätter var de disponibla anslagen för anskaffning av lös egendom 0,8 mn euro. Av anslagen blev 0,4 mn euro outnyttjade eftersom en del av de planerade anskaffningarna sköts upp till 2017.

Av de disponibla anslagen på 15,4 mn euro inklusive överskridningsrätter för anskaffning av lös egendom inom centraliserad informationsteknik förbrukades 11,1 mn euro. Cirka 4,2 mn euro blev oförbrukade. Det mest betydande av de försenade projekten var personaladministrationssystemet (HR-projektet). Centrala användningsändamål för anslagen var förnyande av datakommunikationsnätet, fortsatt utveckling av Ahjo, ekonomiförvaltningens projekthet från beställning till betalning samt anskaffning av server- och arbetsstationstjänster.

De disponibla anslagen på 4,3 mn euro för ICT-servicecentralens anskaffning av lös egendom användes i sin helhet för anskaffning av arbetsstationer till användarförvaltningarna och förnyande av utrustning i det lokala nätet.

8 09 11 ANSKAFFNINGSCENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-50	0	-50	-22	28	0

Av anslagen användes 22 000 euro för utrustning till logistikcentralens nya packeriområde.

8 09 12 BYGGNADSKONTORET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 054	0	-1 054	-1 133	-79	-206

Av anslagen användes 1,1 mn euro. Inklusivt den överskridningsrätt som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 1,3 mn euro.

Anslagen användes för utveckling av projektregistret och utebelysningsystemen, licensavgifter för kostnadssystemet för infrastrukturprojekt, utveckling av områdesanvändningens nya system för hantering av evenemang i allmänna områden, förnyande av mobilbetalningen av parkeringsavgifter samt utveckling av ett bokningssystem för försäljningsplatser i smidiga kiosker.

8 09 13 BYGGTJÄNSTEN (STARA)

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Anskaffning av arbetsmaskiner och bilar	-2 735	0	-2 735	-2 735	0	0
Övriga anskaffningar	-657	0	-657	-657	0	0
Utgifter sammanlagt	-3 392	0	-3 392	-3 392	0	0

Anslagen på 3,4 mn euro förbrukades i sin helhet. Anslagen användes för anskaffning av maskiner och inventarier så som lastbilar, traktorer och andra arbetsmaskiner samt bl.a. byggplatslokaler och lyftanordningar.

8 09 14 UTBILDNINGSVÄRKET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
IT-service och utveckling	-6 214	-4 000	-10 214	-8 920	1 294	-352
Övriga anskaffningar	-6 718	0	-6 718	-7 616	-898	-956
Utgifter sammanlagt	-12 932	-4 000	-16 932	-16 536	396	-1 308

De disponibla anslagen var sammanlagt 18,2 mn euro, vari ingick 1,3 mn euro i överskridningsrätt som beviljats på basis av oförbrukade anslag från föregående år samt 4,0 mn euro som överförts till budgetmomentet under verksamhetsåret. Av anslagen användes 16,5 mn euro. 1,7 mn euro blev oförbrukade bl.a. eftersom en del av anskaffningarna för digitaliseringsprojektet, vissa IT-projekt och inventarieprojekt sköts upp till 2017.

De viktigaste IT-investeringarna var de allmänbildande skolornas digitaliseringsprojekt, datakommunikations- och nät-tjänstlösningar för undervisningen samt Stadin ammattiopistos ny- och ersättningsanskaffningar av datateknik.

De mest betydande övriga anskaffningarna gällde anskaffning av lös egendom till bl.a. nybyggnadsobjekten Lauttasaa-aren ala-aste och Kalasataman peruskoulu samt ombyggnadsobjekten Roihuvuoren ala-aste, Grundskolan Norsen och Oulunkylän ala-aste. Anslagen användes också till Stadin ammattiopistos ombyggnadsobjekt på Prinsessvägen och Industrigatan samt ersättningsanskaffningar till dessa.

8 09 17 FINSKA ARBETARINSTITUTET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-267	0	-267	-206	61	0

Av anslagen på 0,3 mn euro användes 0,2 mn euro till anskaffning av lös egendom.

8 09 18 SVENSKA ARBETARINSTITUTET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-47	0	-47	-46	1	0

Av de anslagna medlen förbrukades 46 000 euro eller nästan hela det reserverade anslaget.

8 09 19 BIBLIOTEKSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 444	0	-1 444	-1 396	48	-217

Av anslagen användes 1,4 mn euro. Inklusivt överskridningsrätter på 0,2 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 1,7 mn euro.

Anslagen användes för underhåll av den datatekniska grundstrukturen och för det fortsatta arbetet med att ändra bibliotekens serviceområden. Dessutom förnyade man allmänna utrymmen och inredningen i dem. Nästan hela bibliotekssamlingen försågs med RFID-taggar.

8 09 20 KULTURVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-514	0	-514	-382	132	-112

Av anslagen användes 0,4 mn euro. Inklusivt de överskridningsrätter på 0,1 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 0,6 mn euro. Av anslagen blev 0,2 mn euro oförbrukade på grund av fördröjda utrustnings- och andra anskaffningar.

Betydande investeringar var bl.a. digitaliseringen av Savoy, förnyandet av husens webbsidor och förnyandet av besökarräknarna i kulturhusen. Elis-utvecklingen fortsatte och teaterteknisk utrustning i kulturhusen uppgraderades.

8 09 21 STADSMUSEET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-648	0	-648	-955	-307	-307

De förbrukade anslagen var 1,0 mn euro, vilket innebär att anslaget inklusive på olika grunder beviljade överskridningsrätter förbrukades i sin helhet.

Anslagen användes för att utrusta det nya huvudverksamhetsstället och förvaltningen på Alexandersgatan 16. De användes också för att utrusta den nya samlingscentralen i Vanda, som är gemensam med stadens konstmuseum, samt för IT-anskaffningar som flyttningarna föranledde.

8 09 22 STADENS KONSTMUSEUM

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Nyförvärv till konstmuseets samlingar	-155	0	-155	-137	18	0
Anskaffning av offentliga konstverk	-195	0	-195	-136	59	-60
Övriga anskaffningar	-167	0	-167	-197	-30	0
Anskaffning av konst för deposition	-30	0	-30	-14	16	0
Utgifter sammanlagt	-547	0	-547	-484	63	-60

Av anslagen användes 0,5 mn euro. De disponibla anslagen var sammanlagt 0,6 mn euro, vari ingick 0,1 mn euro i överskridningsrätt som beviljats på basis av oförbrukade anslag från föregående år.

Med de anslagna medlen för nyförvärv till Konstmuseets samlingar och anskaffning av konst för deposition utökades samlingarna med 49 verk. Nya offentliga konstverk installerades på två platser. Två projekt som gällde reparation av offentlig konst slutfördes. Anslagen för övriga anskaffningar användes bl.a. för att rusta upp entréhallen, uppgradera utställningstekniken och -säkerheten samt utrusta den nya samlingscentralen.

8 09 23 HÖGHOLMENS DJURGÅRD

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-101	48	-53	-52	1	0

Anslagen som efter anslagsöverföringar i budgeten var 53 000 euro användes i sin helhet till anskaffning av inredning, utrustning och underhållsmateriel.

8 09 24 UNGDOMSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-388	0	-388	-388	0	0

Anslagen på 0,4 mn euro användes i sin helhet. Anslagen användes till ITC-anskaffningar och förnyande av inventarier i ungdomsgårdarna. Dessutom slutfördes ombyggnaden av förbindelsebåten till lägerholmen Bengtsår.

8 09 25 IDROTTSVERKSAMHET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-874	0	-874	-954	-80	-82

Av de anslagna medlen förbrukades 1,0 mn euro, vilket var hela det disponibla anslaget. Anslagen användes till IT-programvara och -utrustning, gymredskap, motionsredskap och städmaskiner. Andra större anskaffningar var två paketbilar, en minigrävmaskin och en minitraktor.

8 09 26 STADSORKESTERN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-99	0	-99	-168	-69	-180

Av anslagen användes 0,2 mn euro till anskaffningar av instrument och förnyande av webbsidorna.

De disponibla anslagen var sammanlagt 0,3 mn euro, vari ingick 0,2 mn euro i anslag som beviljats på basis av oförbrukade anslag från föregående år.

8 09 29 FAKTACENTRALEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-38	0	-38	-38	0	0

De anslagna medlen på 38 000 euro användes i sin helhet till förvaltningens IT-anskaffningar.

8 09 32 SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSVERKET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
IT-anskaffningar	-5 000	0	-5 000	-3 560	1 440	-403
Övriga anskaffningar	-4 613	0	-4 613	-4 147	466	-577
Utgifter sammanlagt	-9 613	0	-9 613	-7 707	1 906	-980

Av anslagen användes 7,7 mn euro, varav 3,6 mn euro till IT-anskaffningar och 4,2 mn euro till övriga anskaffningar. De disponibla anslagen var sammanlagt 10,6 mn euro, varav 9,6 mn euro var budgetanslag och 1,0 mn euro överskridningsrätt på basis av oförbrukade anslag från föregående år. Av anslagen blev 2,9 mn euro oförbrukade, eftersom bl.a. projekt för underhållsutveckling av hälsovårdens IT-system och arbeten med att förnya systemen samt flera anskaffningar av utrustning och inventarier inom lös egendom sköts upp till 2017.

De viktigaste IT-investeringarna var projekten för underhållsutveckling av systemen och datakommunikationsnätet samt förnyande av arbetsstationerna. Andra betydande anskaffningar var patientsängar och inredning, medicinsk utrustning, övervaknings- och larmsystem samt förnyande av tandvårdsenheter.

8 09 33 BARNOMSORGSVERKET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
IT-anskaffningar	-680	0	-680	-425	255	-539
Övriga anskaffningar	-349	0	-349	-335	14	-154
Utgifter sammanlagt	-1 029	0	-1 029	-760	269	-693

Av anslagen användes 0,8 mn euro. De disponibla anslagen var sammanlagt 1,7 mn euro, varav 1,0 mn euro var budgetanslag och 0,7 mn euro överskridningsrätt på basis av oförbrukade anslag från föregående år. Av anslagen blev 1,0 mn euro oförbrukade, eftersom bl.a. projekt som gällde utveckling av de elektroniska kundtjänstprocesserna, elektronisk passagekontroll inom familjedagvården och barnomsorgens rapportering samt statistikföring har fördröjts. Dessutom fortsätter arbetet på en övergripande arkitektur för barnomsorgsverket under 2017 med genomförande av ett

digitalt program för barnomsorgen. Likaså har flera anskaffningar av inredning och varor till daghem och lekparkar senarelagts.

Det viktigaste IT-projekt som fortsatte var förvaltningens rapporterings- och statistikprojekt som ska ersätta det nuvarande social- och hälsovårdsverkets och barnomsorgsverkets gemensamma statistiksystem.

Till de viktigaste övriga anskaffningarna av lös egendom hörde inredningen av de nya daghemmen Alppikylä och Fallpakka samt daghemmet Vaskiniitty som placerats i den gamla skolans lokaler.

8 09 35 STADSPLANERINGSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
IT-utrustning	-220	0	-220	-273	-53	-55
Övriga inventarier	-555	0	-555	-445	110	0
Utgifter	-775	0	-775	-718	57	-55

Av anslagen användes 0,7 mn euro. Efter överskridningsrätterna som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 0,8 mn euro. Anslagen användes bl.a. till IT-anskaffningar och anskaffningar för underhåll av trafiksignaler.

8 09 36 FASTIGHETSVÄSENDET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 143	0	-1 143	-964	179	-500

Av anslagen användes 1,0 mn euro. De disponibla anslagen var 1,6 mn euro, varav 0,5 mn euro utgjorde överskridningsrätter som beviljats på basis av oförbrukade anslag från föregående år. Av anslagen blev 0,7 mn euro oförbrukade, eftersom bl.a. datatekniska system blev försenade, så som arrendesystemet, systemändringarna i det riksomfattande 3D-fastighetsbildningsprojektet, utvidgningen av kommunregistret Facta och den fortsatta utvecklingen av det elektroniska ärendesystemet Karttakori.

Anslaget användes för underhåll och utveckling av IT-infrastrukturen och för anskaffning av utrustning som behövs för att utveckla e-tjänsterna samt för inventarier och andra anskaffningar som behövdes i samband med flytten till Sörnäs. Anslaget användes också för programvaru- och andra utvecklingsprojekt samt flygfotograferingar.

8 09 37 BYGGNADSTILLSYN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-469	0	-469	-481	-12	-450

Av anslagen användes 0,5 mn euro. Inklusivt den överskridningsrätt på 0,5 mn euro som beviljades på basis av oförbrukade anslag från föregående år var de disponibla anslagen sammanlagt 0,9 mn euro. Därmed blev 0,4 mn euro oförbrukade, eftersom en del av projekten för att utvidga de elektroniska tillståndstjänsterna och den byggda tillsynen sköts upp till 2017.

De viktigaste projekten var att utveckla digitaliseringen av byggnadstillsynens bygglovsprocess som nu sker på papper, utveckla integrationen av stadens system, investeringar i grundläggande infrastruktur och digitalisering av arkivets pappersmaterial samt planering av den elektroniska förvaringen.

8 09 38 BOSTADSPRODUKTIONSBYRÅN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-44	0	-44	-44	0	0

De anslagna medlen på 44 000 euro användes i sin helhet till anskaffning av lös egendom.

8 09 39 PARTITORGET

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-43	0	-43	-13	30	0

Av anslagen användes 13 000 euro till anskaffning av inventarier.

8 21 11 KÅRKULLA SAMKOMMUN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-130	0	-130	0	130	0

8 22 VÄRDEPAPPER, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-3 577	0	-3 577	-6 568	-2 991	-4 404

Av anslagen användes sammanlagt 6,6 mn euro. De disponibla anslagen var sammanlagt 8,0 mn euro, varav 3,6 mn euro var budgetanslag och 4,4 mn euro överskridningsrätt på basis av oförbrukade anslag från föregående år. Av anslagen blev 1,4 mn euro oförbrukade.

8 22 09 KÖP AV HITAS-AKTIER, TILL FASTIGHETS-NÄMNDENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-1 000	-200	-1 200	-1 077	123	0

8 22 19 ÖVRIGA OBJEKT

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-2 277	200	-2 077	-5 192	-3 115	-4 404

Anslagen användes för anskaffning av mark som ägts i aktieform samt för kapitalisering av stadens dotterbolag och en stiftelse. En anskaffning av mark som ägts i aktieform senarelades.

8 22 21 TECKNANDE AV AKTIER I HELSINKI STADION OY

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-300	0	-300	-299	1	0

8 29 ÖVRIG KAPITALHUSHÅLLNING

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	40 000	0	40 000	25 309	-14 691	0
Utgifter	-7 500	1 500	-6 000	-5 032	968	-7 716
Netto	32 500	1 500	34 000	20 277	-13 723	-7 716

8 29 51 STATSANDELAR OCH -UNDERSTÖD

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	2 000	0	2 000	18 697	16 697	0

8 29 52 ÖVRIGA KAPITALINKOMSTER

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	3 000	0	3 000	140	-2 860	0

8 29 54 INKOMSTER FRÅN FÖRSÄLJNING AV BYGGNADER OCH AKTIER

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	35 000	0	35 000	6 472	-28 528	0

Under verksamhetsåret såldes byggnader och aktier som var obehövliga för stadens kärnverksamhet för sammanlagt 6,5 mn euro. Inkomstmålet på 35 mn euro i budgeten uppfylldes alltså inte.

8 29 03 PROJEKT SOM FINANSIERAS MED MEDEL UR FÖRORTSFONDEN, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-5 000	0	-5 000	-4 785	215	-7 716

Av anslagen användes 4,8 mn euro. De disponibla anslagen var 12,7 mn euro, varav 5,0 mn euro var budgetanslag och 7,7 mn euro överskridningsrätt på basis av oförbrukade anslag från föregående år. Av anslagen blev 7,9 mn euro oförbrukade på grund av fördröjda projekt.

Anslagen användes för att iståndsätta parker och lekparker och bygga närmotionsplatser. Dessutom anskaffades bl.a. teknisk utrustning till allaktivitetshusets lokaler.

8 29 04 UTVECKLINGSPROJEKT, TILL STADSKANSLIETS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter	-2 500	1 500	-1 000	-247	753	0

Av de disponibla anslagen som efter en budgetändring var 1,0 mn euro användes 0,2 mn euro för utvecklingsprojekt.

2.4 Finansieringsdelens utfall

2.4.1 Jämförelse av utfallet för Helsingfors stads finansieringsanalys

Utfallet för hela stadens finansieringsanalys har beskrivits i verksamhetsberättelsen i samband med kapitel 1.3.2.

I jämförelsen av utfallet för Helsingfors stads finansieringsanalys ingår stadens samtliga penningflöden med stadens interna poster eliminerade. Den motsvarar finansieringsanalysen enligt den externa redovisningen, med den skillnaden att en jämförelse med finansieringsanalysen enligt budgeten ingår. Finansieringsanalysen är prestationsbaserad.

JÄMFÖRELSE AV UTFALLET FÖR HELSINGFORS STADS FINANSIERINGSANALYS

1 000 euro	Budget	Utfall	Avvikelse
Verksamhetens kassaflöde			
Inkomstfinansiering			
Årsbidrag	269 445	569 378	299 933
Extraordinära poster	141 105	238 012	96 907
Korrektivposter till internt tillförda medel	-154 320	-251 476	-97 156
Investeringarnas kassaflöde			
Investeringsutgifter	-680 324	-662 960	17 364
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	3 105	18 806	15 701
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	138 000	247 049	109 049
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-282 989	158 809	441 798
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i utlåningen			
Ökning av utlåningen	-61 350	-9 912	51 438
Minskning av utlåningen	66 317	67 330	1 013
Förändringar i lånestocken			
Ökning av långfristiga lån	651 000	110 000	-541 000
Minskning av långfristiga lån	-402 128	-320 729	81 399
Övriga förändringar av likviditeten			
Övriga förändringar av likviditeten	0	173 934	173 934
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	253 839	20 623	-233 216
EFFEKT PÅ LIKVIDITETEN	-29 150	179 432	208 582

2.4.2 Jämförelse av utfallet för finansieringsdelen enligt budgeten

Jämförelsen av utfallet för finansieringsdelen enligt budgeten skiljer sig från den officiella finansieringsanalysen genom att inkomsterna och utgifterna för de kommunala affärsverken och fonderna som behandlas som självständiga balansenheter inte är med och genom att stadens interna poster inte har eliminerats.

JÄMFÖRELSE AV UTFALLET FÖR FINANSIERINGSDELEN ENLIGT HELSINGFORS STADS BUDGET

1 000 euro	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016
Verksamhetens kassaflöde			
Inkomstfinansiering			
Årsbidrag	223 959	513 158	289 199
Extraordinära poster	141 105	238 012	96 907
Korrektivposter till internt tillförda medel	-154 320	-251 476	-97 156
Investeringarnas kassaflöde			
Investeringsutgifter	-468 285	-485 941	-17 656
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	3 105	18 806	15 701
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	138 000	247 049	109 049
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-116 436	279 608	396 044
Finansierings kassaflöde			
Förändringar i utlåningen			
Ökning av utlåningen	-17 350	-7 327	10 023
Minskning av utlåningen	63 105	63 693	588
Förändringar i lånestocken			
Ökning av långfristiga lån	430 000	50 000	-380 000
Minskning av långfristiga lån	-390 000	-310 721	79 279
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	85 755	-204 355	-290 110
EFFEKT PÅ LIKVIDITETEN	-30 681	75 253	105 934

2.4.3 Utfallet av anslag och beräknade inkomster i finansieringsdelen

9 FINANSIERINGSDELEN

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	493 105	0	493 105	113 692	-379 413	0
Utgifter	-407 350	0	-407 350	-318 048	89 302	-7 252
Netto	85 755	0	85 755	-204 356	-290 111	-7 252

9 01 LÅNGFRISTIG FINANSIERING

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	493 105	0	493 105	113 692	-379 413	0
Utgifter	-407 350	0	-407 350	-318 048	89 302	-7 252
Netto	85 755	0	85 755	-204 356	-290 111	-7 252

9 01 01 LÅNGIVNING FÖR BOSTADSPRODUKTION, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	15 900	0	15 900	16 817	917	0
Utgifter	-10 000	0	-10 000	0	10 000	0
Netto	5 900	0	5 900	16 817	10 917	0

9 01 02 ÖVRIG UTLÅNING, TILL STNS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster						
Amorteringar på lån för hyresbostadsproducenternas egen kapitalandel	147	0	147	0	-147	0
Amorteringar på övriga lån	4 020	0	4 020	3 234	-786	0
Amorteringar på Helen Abs lån	20 600	0	20 600	20 600	0	0
Amorteringar på Helsingfors Hamns lån	19 600	0	19 600	19 600	0	0
Amorteringar på HST:s lån	1 988	0	1 988	1 988	0	0
Amorteringar på lån för social kreditgivning	850	0	850	1 453	603	0
Inkomster sammanlagt	47 205	0	47 205	46 875	-330	0

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Utgifter						
Lån till skolor	-4 000	-1 705	-5 705	-3 124	2 581	-4 477
Lån för sociala ändamål	-1 500	1 705	205	-70	-275	-275
Lån till stadsorkesterns musiker för anskaffning av instrument	-50	0	-50	0	50	0
Lån för social kreditgivning, till socialnämndens disposition	-1 800	0	-1 800	-1 633	167	0
Lån till Kiinteistö Oy Helsingin Kalliola	0	0	0	-2 500	-2 500	-2 500
Utgifter sammanlagt	-7 350	0	-7 350	-7 327	23	-7 252
Netto	39 855	0	39 855	39 548	-307	-7 252

Av de oförbrukade anslagen för övrig utlåning överfördes 7,1 mn euro till 2017 för finansiering av byggprojekt enligt avtalskolornas investeringsplaner.

9 01 03 UPPLÅNING OCH AMORTERINGAR, TILL STADSDIREKTÖRENS DISPOSITION

1 000 euro	Budget	Anslags- ändring	Sammanl.	Utfall	Avvikelse	Överskr.rätt
Inkomster	430 000	0	430 000	50 000	-380 000	0
Utgifter sammanlagt	-390 000	0	-390 000	-310 721	79 279	0
Netto	40 000	0	40 000	-260 721	-300 721	0

Under året upptogs 50 mn euro i nya långfristiga budgetlån. Dessutom upptogs ett lån på 60 mn euro för HST. Stadens lånestock minskade tillfälligt till 1 371 mn euro (inklusive HST:s lån från finansiella institut); de långfristiga lånen amorterades med sammanlagt 321 mn euro och i nya lån upptogs sammanlagt 110 mn euro enligt indelningen ovan. Nettoamorteringarna på 211 mn euro finansierades med överskottskassaflöde från verksamheten och investeringarna samt till en del med kassamedel.

På grund av ändrad bokföringspraxis ingår i posten Kassa och bank i stadens balansräkning till skillnad från tidigare år nu även kontomedel för sammanslutningar som hör till stadens koncernkonto. Stadens skuld till nämnda sammanslutningar för dessas medel på stadens koncernkonto syns på motsvarande sätt nu i balansräkningen för 2016 som en ny post bland Ökning av kortfristiga lån. Vid årets slut var saldot på stadens koncernkonto 410,6 mn euro, varav 23,3 mn euro var stadens egna medel. Stadens egentliga egna likvida medel minskade under 2016 med sammanlagt 208,5 mn euro. I den rådande räntemarknadsituationen gjordes inga nya placeringar i penningmarknadsinstrument, och de medel bland stadens penningmarknadsplaceringar som förföll under året upptas i siffrorna för 2016 bland Kassa och bank.

En bidragande orsak till att behovet av nya långfristiga lån senarelades var att mer än beräknat inflöt i markförsäljningsinkomster: i bokslutet för 2016 bokfördes 140,2 mn euro mer än budgeterat.

Även om ungefär hälften av markförsäljningsinkomsterna på cirka 240 mn euro bara realiseras bokföringsmässigt för 2016 medan de faktiska betalningarna för markförsäljning år 2016 var 127 mn euro, bidrog de kända kommande betalningarna för markförsäljning till att staden kunde minska sina likvida medel och därmed tillfälligt krympa lånestocken.

Bokslutskalkyler

3 Bokslutskalkyler

3.1 Resultaträkning för Helsingfors stad

	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
Verksamhetsintäkter		
Försäljningsinkomster	329 067 549,81	310 712 156,72
Avgiftsinkomster	227 627 428,94	213 373 782,89
Understöd och bidrag	112 333 426,93	116 477 232,36
Hysesinkomster	359 202 286,01	345 695 275,04
Övriga verksamhetsintäkter	53 238 531,71	55 302 537,19
	1 081 469 223,40	1 041 560 984,20
Tillverkning för eget bruk	117 110 638,78	114 806 740,12
Omkostnader		
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-1 349 744 040,98	-1 374 274 830,41
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-360 793 673,10	-381 266 404,84
Övriga lönebikostnader	-85 446 734,96	-82 180 418,16
Köp av tjänster	-1 640 090 361,25	-1 658 467 733,77
Material, förnödenheter och varor	-193 134 287,51	-185 398 030,43
Understöd	-443 695 461,51	-428 572 296,24
Hyeskostnader	-186 064 694,52	-180 877 423,95
Övriga omkostnader	-7 096 461,25	-11 790 807,67
	-4 266 065 715,08	-4 302 827 945,47
VERKSAMHETS BIDRAG	-3 067 485 852,90	-3 146 460 221,15
Skatteintäkter och statsandelar		
Skatteintäkter	3 205 605 067,26	3 067 915 155,51
Statsandelar	316 330 487,00	273 171 631,00
	3 521 935 554,26	3 341 086 786,51
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	82 825 452,53	86 160 771,68
Övriga finansiella intäkter	50 551 271,55	18 698 560,55
Räntekostnader	-18 006 535,53	-22 175 521,78
Övriga finansiella kostnader	-442 267,93	-12 195 452,69
	114 927 920,62	70 488 357,76
ÅRS BIDRAG	569 377 621,98	265 114 923,12
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-337 209 365,83	-329 573 458,19
Nedskrivningar	0,00	-56 122 030,88
	-337 209 365,83	-385 695 489,07
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter	239 529 457,74	139 774 982,72
Extraordinära kostnader	-1 517 737,41	-593 052,36
	238 011 720,33	139 181 930,36
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	470 179 976,48	18 601 364,41
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens	-13 908 201,74	3 066 599,27
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	16 299 754,01	-2 115 804,78
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	-7 532 850,66	9 281 702,82
	-5 141 298,39	10 232 497,31
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	465 038 678,09	28 833 861,72

3.2 Finansieringsanalys för Helsingfors stad

	2016	2015
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	569 377 622	265 114 923
Extraordinära poster	238 011 720	139 181 930
Korrektivposter till internt tillförda medel	-251 476 472	-153 116 836
	555 912 870	251 180 017
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-662 960 182	-571 167 435
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	18 806 010	5 266 651
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	247 049 519	147 756 807
	-397 104 653	-418 143 977
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	158 808 217	-166 963 961
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen	-9 912 083	-23 305 331
Minskning av utlåningen	67 329 983	101 527 493
	57 417 900	78 222 162
Förändringar i lånestocken		
Ökning av långfristiga lån	110 000 000	120 000 000
Minskning av långfristiga lån	-320 728 881	-116 640 612
	-210 728 881	3 359 388
Förändringar i eget kapital	0	0
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av förvaltade medel och förvaltad kapital	-5 899 825	-13 705 733
Förändring av omsättningstillgångar	-2 246 830	-331 455
Förändring av fordringar	-133 043 221	-11 382 318
Förändring av räntefria skulder	315 124 337	43 338 512
	173 934 461	17 919 006
KASSAFLÖDE FÖR FINANSIERINGENS DEL	20 623 480	99 500 556
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	179 431 697	-67 463 405
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	1 119 862 681	940 430 983
Likvida medel 1.1	940 430 984	1 007 894 388
	179 431 697	-67 463 405

3.3 Balansräkning för Helsingfors stad

AKTIVA	31.12.2016	31.12.2015
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	17 631 524,42	19 824 200,77
Övriga utgifter med lång verkningstid	82 187 580,03	84 037 356,90
Förskottsbetalningar	2 651 250,78	1 064 142,70
	102 470 355,23	104 925 700,37
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	3 216 005 991,32	3 142 539 056,75
Byggnader	1 677 989 106,34	1 622 494 096,86
Fasta konstruktioner och anordningar	1 347 881 312,02	1 313 801 629,44
Maskiner och inventarier	265 377 755,17	172 954 625,35
Övriga materiella tillgångar	12 243 237,69	12 055 722,60
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	346 861 716,38	311 149 601,82
	6 866 359 118,92	6 574 994 732,82
Placeringar		
Aktier och andelar	3 150 722 224,78	3 143 429 452,33
Övriga lånefordringar	1 951 425 487,26	2 008 843 387,31
Övriga fordringar	546 462,37	546 462,37
	5 102 694 174,41	5 152 819 302,01
FÖRVALTADE MEDEL		
Statens uppdrag	132 139 837,06	139 714 782,59
Donationsfondernas särskilda täckning	4 380 746,45	4 343 876,04
Övriga förvaltade medel	543 780 658,89	441 766 687,70
	680 301 242,40	585 825 346,33
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter	10 260 207,98	9 450 777,76
Varor under tillverkning	7 110 419,10	5 674 958,94
Övriga omsättningstillgångar	88 837,43	86 897,54
	17 459 464,51	15 212 634,24
Fordringar		
Långfristiga fordringar		
Kundfordringar	0,00	65 000,00
Lånefordringar	62 229,53	62 229,53
Övriga fordringar	126 553 776,67	24 107 375,79
	126 616 006,20	24 234 605,32
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	53 303 856,13	58 019 982,37
Lånefordringar	630 702,47	428 490,95
Övriga fordringar	66 409 036,10	40 477 692,97
Resultatregleringar	113 565 706,20	104 321 314,45
	233 909 300,90	203 247 480,74
Fordringar sammanlagt	360 525 307,10	227 482 086,06
Finansiella värdepapper		
Placeringar i penningmarknadsinstrument ¹⁾	0,00	554 000 000,00
Masskuldebrevsfordringar	20 000 000,00	20 000 000,00
	20 000 000,00	574 000 000,00
Kassa och bank ¹⁾	1 099 862 680,72	366 430 983,37
AKTIVA SAMMANLAGT	14 249 672 343,29	13 601 690 785,20

¹⁾ Uppgifterna för jämförelseåret har korrigerats på grund av ändrad praxis för bokföring av intressekontorsmedel.

PASSIVA	31.12.2016	31.12.2015
EGET KAPITAL		
Grundkapital	2 972 406 573,75	2 972 406 573,75
Uppskrivningsfond	1 806 409 169,60	1 808 363 726,30
Övriga egna fonder	522 301 782,81	514 768 932,15
Övrigt eget kapital	729 030 699,71	729 030 699,71
Överskott/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	4 479 253 433,41	4 450 419 571,69
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	465 038 678,09	28 833 861,72
	10 974 440 337,37	10 503 823 365,32
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Avskrivningsdifferens	66 103 369,57	52 195 167,83
Reserver	1 812 322,23	18 112 076,24
	67 915 691,80	70 307 244,07
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar för pensioner	124 885 293,00	138 100 682,00
	124 885 293,00	138 100 682,00
FÖRVALTAT KAPITAL		
Statens uppdrag	133 336 273,80	140 636 570,51
Donationsfondernas kapital	4 380 746,45	4 343 876,04
Övrigt förvaltad kapital	515 003 293,74	419 163 796,41
	652 720 313,99	564 144 242,96
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 248 517 914,15	1 253 825 664,42
Lån från övriga kreditgivare	7 437 802,77	7 437 802,77
Erhållna förskott	300 000,00	13 118 446,30
Skulder till leverantörer	1 165 000,00	1 160 000,00
Anslutningsavgifter och övriga skulder	7 551 735,97	105 085,45
	1 264 972 452,89	1 275 646 998,94
Kortfristigt		
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	115 307 750,28	320 728 881,34
Erhållna förskott	11 381 225,07	11 581 927,92
Skulder till leverantörer	141 077 865,44	135 062 592,98
Anslutningsavgifter och övriga skulder	512 436 659,63	169 676 663,63
Resultatregleringar	384 534 753,82	412 618 186,04
	1 164 738 254,24	1 049 668 251,91
Främmande kapital sammanlagt	2 429 710 707,13	2 325 315 250,85
PASSIVA SAMMANLAGT	14 249 672 343,29	13 601 690 785,20

3.4 Koncernresultaträkning för Helsingfors stad

1 000 euro	01.01-31.12.2016	01.01-31.12.2015
Verksamhetsintäkter	3 156 032	3 114 365
Omkostnader	-5 604 281	-5 559 544
Andel av intressesamfundens vinst/förlust (-)	9 883	7 794
VERKSAMHETS BIDRAG	-2 438 366	-2 437 385
Skatteintäkter	3 205 605	3 067 915
Statsandelar	316 330	273 172
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	16 755	19 519
Övriga finansiella intäkter	14 314	16 692
Räntekostnader	-73 753	-90 085
Övriga finansiella kostnader	-8 902	-11 985
	-51 586	-65 859
ÅRS BIDRAG	1 031 983	837 843
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-675 889	-658 686
Differens vid eliminering av innehav	-451	14 003
Nedskrivningar	-291	-976
	-676 631	-645 659
Extraordinära poster	272 830	115 565
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	628 182	307 749
Bokslutsdispositioner	-12 546	-470
Räkenskapsperiodens skatt	-10 906	-19 924
Uppskjuten skatt	-8 052	-6 280
Minoritetsandelar	1 754	1 370
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	598 432	282 445
Koncernresultaträkningens nyckeltal		
Verksamhetsintäkter/Omkostnader, procent	56,3	56,0
Årsbidrag/Avskrivningar, procent	152,6	127,0
Årsbidrag, euro/invånare	1 624	1 334
Invånarantal	635 600	628 200

3.5 Koncernfinansieringsanalys för Helsingfors stad

1 000 euro	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Årsbidrag	1 031 983	837 843
Extraordinära poster	272 830	115 565
Räkenskapsperiodens skatt	-10 906	-19 924
Korrektivposter till internt tillförda medel	-292 257	-120 047
	1 001 650	813 437
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Investeringsutgifter	-1 505 347	-1 074 671
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	20 003	7 008
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	446 372	197 594
	-1 038 972	-870 069
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
	-37 322	-56 632
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen	-8 483	-9 853
Minskning av utlåningen	7 939	14 164
	-544	4 311
Förändringar i lånestocken		
Ökning av långfristiga lån	534 986	269 182
Minskning av långfristiga lån	-581 447	-168 807
Förändring av kortfristiga lån	-24 788	-30 345
	-71 249	70 030
Förändringar i eget kapital		
	24 671	19 186
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av förvaltade medel och förvaltad kapital	9 628	-17 661
Förändring av omsättningstillgångar	-13 370	3 317
Förändring av fordringar	-115 793	25 162
Förändring av räntefria skulder	-36 373	78 243
	-155 908	89 061
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
	-203 030	182 588
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		
	-240 352	125 956
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	1 257 711	1 498 063
Likvida medel 1.1	1 498 063	1 372 107
	-240 352	125 956

Koncernfinansieringsanalysens nyckeltal

Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för 5 år, 1 000 euro	-637 460	-639 593
Investeringar med internt tillförda medel, procent	69,5	78,5
Låneskötselbidrag	1,7	3,6
Likviditet, kassadagar	59	79

3.6 Koncernbalansräkning för Helsingfors stad

1 000 euro	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	51 771	56 849
Övriga utgifter med lång verkningstid	233 348	240 701
Förskottsbetalningar	13 008	8 195
	298 127	305 745
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	3 286 803	3 213 124
Byggnader	5 586 425	5 542 485
Fasta konstruktioner och anordningar	2 400 355	2 352 083
Maskiner och inventarier	1 235 869	1 140 282
Övriga materiella tillgångar	20 113	20 191
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	1 094 832	724 059
	13 624 397	12 992 224
Placeringar		
Andelar i intressesamfund	245 148	244 504
Övriga aktier och andelar	451 449	445 297
Övriga lånefordringar	478 671	475 906
Övriga fordringar	2 120	2 117
	1 177 388	1 167 824
FÖRVALTADE MEDEL	536 330	455 667
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	112 122	98 752
Fordringar		
Långfristiga fordringar	166 724	63 573
Kortfristiga fordringar	390 968	376 391
	557 692	439 964
Finansiella värdepapper	25 269	496 434
Kassa och bank	1 232 443	1 001 630
AKTIVA SAMMANLAGT	17 563 768	16 958 240

1 000 euro	31.12.2016	31.12.2015
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	2 972 407	2 972 407
Stiftelsernas grundkapital	5 815	5 815
Uppskrivningsfond	1 811 270	1 813 224
Övriga egna fonder	839 606	812 676
Övrigt eget kapital	734 105	734 105
Överskott/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	3 554 875	3 276 798
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	598 431	282 445
	10 516 509	9 897 470
MINORITETSANDELAR	80 264	69 574
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar för pensioner	125 976	140 137
Övriga avsättningar	36 753	39 445
	162 729	179 582
FÖRVALTAT KAPITAL	657 523	567 232
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Långfristigt räntebelagt främmande kapital	4 661 008	4 443 558
Långfristigt räntefritt främmande kapital	99 666	97 892
	4 760 674	4 541 450
Kortfristigt		
Kortfristigt räntebelagt främmande kapital	279 017	567 717
Kortfristigt räntefritt främmande kapital	1 107 052	1 135 215
	1 386 069	1 702 932
Främmande kapital sammanlagt	6 146 743	6 244 382
PASSIVA SAMMANLAGT	17 563 768	16 958 240
Koncernbalansräkningens nyckeltal		
Soliditetsgrad, procent	60,3	58,8
Relativ skuldsättning, procent	91,2	95,6
Akkumulerat överskott, euro	4 153 306	3 559 243
Akkumulerat överskott, euro/invånare	6 534	5 666
Koncernens lånestock 31.12, 1000 euro	4 940 025	5 011 275
Koncernens lånestock, euro/invånare	7 772	7 977
Koncernens lånefordringar 31.12, 1000 euro	478 671	475 906
Koncernens lånefordringar, euro/invånare	753	758

Noter till bokslutet

4 Noter till bokslutet

4.1 Noter angående upprättandet av bokslutet

4.1.1 Noter angående upprättandet av stadens bokslut

1. VÄRDERINGS- OCH PERIODISERINGSPRINCIPER SAMT METODER

Värdering av bestående aktiva

Egendomen har med undantag för markområden upptagits bland bestående aktiva i balansräkningen till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningar enligt plan och finansieringsandelar för investeringar.

Värdering av placeringar

Aktier och andelar som upptagits bland placeringar under bestående aktiva har i balansräkningen upptagits till anskaffningsutgiften eller ett lägre marknadspris.

Värdering av omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har upptagits i balansräkningen enligt Fifo-principen och värderats till anskaffningsutgiften eller en lägre återanskaffningsutgift eller det sannolika försäljningspriset.

Värdering av finansiella tillgångar

Fordringarna har upptagits i balansräkningen till sitt nominella värde eller till ett lägre sannolikt värde. Finansiella värdepapper har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften eller ett lägre sannolikt överlåtelsepris.

2. JÄMFÖRBARHET MED FÖREGÅENDE RÅKENSKAPSPERIOD

Sedan 2016 har medlen på koncernens dispositionsrättskonton samt motsvarande fordringar hos och skulder till dottersammanslutningarna upptagits i Helsingfors stads balansräkning. I balansräkningsposten Kassa och bank ingår koncernkontonas saldon vid bokslutstidpunkten 2016, sammanlagt 387 mn euro samt motsvarande övriga kortfristiga fordringar 16 mn euro och övriga kortfristiga skulder 403 mn euro. I jämförelsesiffrorna för 2015 ingår inte koncernens dispositionsrättskontos saldon. Då har saldona enbart upptagits i koncernbokslutet för Helsingfors stad.

Intressekontorets medel upptas i balansräkningsposten Kassa och bank under räkenskapsperioden och överförs i bokslutet till balansräkningsposten Förvaltade medel. I bokslutet för 2015 har överföringen gjorts genom att minska balansräkningsposten Finansiella instrument och öka Förvaltade medel. Enligt det nya bokföringssättet år 2016 har överföringen av 83 mn euro gjorts genom att minska balansräkningsposten Kassa och bank och öka Förvaltade medel. Jämförelsesiffrorna för 2015 har ändrats så att de motsvarar det nya bokföringssättet.

4.1.2 Noter angående upprättandet av koncernbokslutet

3. PRINCIPER FÖR UPPRÄTTANDET AV KONCERNBOKSLUTET

Koncernbokslutets omfattning

I koncernbokslutet har alla 83 dottersammanslutningar som ingår i stadskoncernen och upprättat bokslut sammanställts.

Som nytt dotterbolag sammanställdes Fab Kvarnbäckens Campus. I koncernbokslutet ingår via de sammanställda dottersammanslutningarna även de 36 dottersammanslutningar, dvs. underkoncernsammanslutningar, som de sammanställt i sina egna bokslut. Alla sex samkommuner där staden är medlem har sammanställts i bokslutet. Likaså har alla 11 stiftelser där staden har bestämmande inflytande sammanställts i bokslutet. Likaså har en samägd sammanslutning och 39 av totalt 55 intressesammanslutningar sammanställts i koncernbokslutet.

Interna transaktioner och internbidrag

Intäkter och kostnader samt fordringar och skulder mellan koncernsammanslutningar och mellan de samkommuner där kommunen är delägare har eliminerats med undantag för transaktioner av ringa betydelse. Väsentliga interna bidrag som ingår i bestående aktiva har eliminerats.

Eliminering av internt innehav

Stadens och dottersammanslutningarnas interna innehav har eliminerats enligt bokföringsnämndens allmänna koncernanvisning med användning av den s.k. tillämpade anskaffningsutgiftsmetoden.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens över- och underskott i koncernresultaträkningen samt från koncernens eget kapital i koncernbalansräkningen.

Korrigerig av avskrivningar enligt plan

Avskrivningar på dottersammanslutningarnas immateriella och materiella tillgångar har korrigerats enligt planen, och differensen i restvärdena har upptagits i koncernresultaträkningen som en korrigerig av dottersammanslutningarnas avskrivningar medan den ackumulerade differens som hänföer sig till tidigare räkenskapsperioder har upptagits i koncernbalansräkningen som en korrigerig av över- och underskott från tidigare räkenskapsperioder.

Avskrivningsdifferens och reserver

Enligt bokföringsnämndens kommunsektions allmänna koncernanvisning har avskrivningsdifferensen och reserverna i koncernresultaträkningen fördelats på förändring i uppskjuten skatt och räkenskapsperiodens över- eller underskott samt i koncernbalansräkningen på eget kapital och uppskjuten skatteskuld.

Nedskrivning av aktier

De nedskrivningar på 56 mn euro som i bokslutet för 2015 gjorts för stadens aktier i dottersammanslutningar och intressesammanslutningar har återförts i koncernbokslutet som koncernens interna poster.

Intressesammanslutningar

Intressesammanslutningarna har sammanställts i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmetoden.

Jämförbarhet med föregående räkenskapsperiod

Förändringar i koncernstrukturen 2016: Fusionen mellan dotterbolaget Ruskeasuon Asunnot Oy och Helsingfors stads bostäder Ab bokfördes i koncernen för 2016. Koy Soittokuja som tidigare sammanställts som intressebolag har delats under räkenskapsperioden. Som en följd av delningen är As Oy Soittokuja hädanefter ett underkoncernbolag. Startup Maria Oy behandlades som ett nytt intressebolag i koncernen.

4. SAMMANSLUTNINGAR SOM INGÅR I KONCERNBOKSLUTET

Koncernsammanslutningens namn	Hemort	Kommunens ägarandel, procent	Koncernens ägarandel, procent	Kommunkoncernens andel, 1 000 e		
				Eget kapital	Främmande kapital	Räkenskapsper. resultat
Dottersammanslutningar						
Fab Auroraborg	Helsingfors	100,0	100,0	13 968	37 211	0
Etelä-Hermannin Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	100,0	14 467	15	0
Finlandia-huset Ab	Helsingfors	100,0	100,0	3 278	1 430	415
Forum Virium Helsinki Oy	Helsingfors	100,0	100,0	270	1 563	68
Gardenia-Helsinki Oy	Helsingfors	90,0	90,0	5	0	36
Hansasilta Koy	Helsingfors	100,0	100,0	1 826	30	0
Helen Ab	Helsingfors	100,0	100,0	1 924 089	789 506	40 739
Helsingin Asumisoikeus Oy	Helsingfors	100,0	100,0	101 625	492 616	0
Helsingin Asuntohankinta Oy	Helsingfors	100,0	100,0	84 871	92 299	7 248
Helsingin Harmajankatu As Oy	Helsingfors	56,6	56,6	916	428	14
Helsingin Kartanonisäntä As Oy	Helsingfors	95,8	99,0	749	3 222	0
Helsingfors stads bostäder Ab	Helsingfors	100,0	100,0	90 223	2 378 478	208
Helsingfors stads Bussverksamhet Ab	Helsingfors	100,0	100,0	6 179	143	-79
Helsingfors Koncernupphandling Ab	Helsingfors	98,3	98,3	40	24	0
Helsingin Korkotukiasunnot Keskinäinen Koy	Helsingfors	100,0	100,0	41 987	87 235	0
Helsingin Kuparitie 5 As Oy	Helsingfors	5,9	73,9	4 782	292	24
Helsingfors Lejon Ab	Helsingfors	100,0	100,0	840	382	113
Helsingin Liikuntahallit Oy	Helsingfors	0,0	100,0	4 574	5 793	41
Helsingin Malminkatu 3 Koy	Helsingfors	84,0	84,0	13 422	3 159	0
Helsingin Markkinointi Oy	Helsingfors	100,0	100,0	189	1 479	6
Helsingin Nattastenpolku As Oy	Helsingfors	98,9	98,9	646	2 579	0
Helsingin Santakuja As Oy	Helsingfors	9,7	60,2	6 490	37	-26
Helsingfors Hamn Ab	Helsingfors	100,0	100,0	311 641	243 504	4 394
Helsingin Sinikaisla As Oy	Helsingfors	4,1	50,7	4 547	181	0
Fab Helsingfors Elhus	Helsingfors	100,0	100,0	22 111	42 116	0
Fab Helsingfors Tennispalats	Helsingfors	100,0	100,0	11 296	2 464	0
Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy	Helsingfors	52,2	52,2	4 076	8 371	30
Helsingin Toimitilat Koy	Helsingfors	100,0	100,0	51 396	51 432	0
Helsingin V Yhteiskoulun Talo Oy	Helsingfors	100,0	100,0	3 827	0	-96
Helsingin Varustuksentie 1 As Oy	Helsingfors	98,7	100,0	1 017	4 000	0
Helsingin Vellamonkatu 29 As Oy	Helsingfors	97,9	99,0	521	3 140	0
Helsingforsleden Ab	Helsingfors	100,0	100,0	-3 968	76 634	229
Helsingin Ympäristöalo Koy	Helsingfors	74,6	74,6	1 491	8 819	16
Helsinki Abroad Ltd Oy	Helsingfors	100,0	100,0	180	52	8
Helsinki Region Marketing Oy	Helsingfors	100,0	100,0	112	33	-105
Helsinki Stadion Oy	Helsingfors	80,5	80,5	7 027	786	-298
Hämeentien Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	75,7	1 399	28	-5
Intiankatu 31 Koy	Helsingfors	75,6	75,6	179	186	2
Itä-Pasilan Pysäköinti Oy	Helsingfors	31,0	42,5	1 850	110	154
Busholmens sopsug Ab	Helsingfors	17,4	26,3	3 446	3 804	-308
Fab Kabelhuset	Helsingfors	100,0	100,0	16 612	3 190	2

Noter angående upprättandet av bokslutet

Koncernsammanslutningens namn	Hemort	Kommunens ägarandel, procent	Koncernens ägarandel, procent	Kommunkoncernens andel, 1 000 e		
				Eget kapital	Främmande kapital	Räkenskaps-per. resultat
Kaisaniemen Metrohalli Koy	Helsingfors	62,1	62,1	13 855	484	-392
Fiskehamnens sopsug Ab	Helsingfors	15,4	21,5	1 106	2 091	-180
Kallahden Pysäköinti I Oy	Helsingfors	0,0	80,3	1 579	14	-31
Kivikon Pysäköinti I Oy	Helsingfors	0,6	56,6	2 159	13	-30
Kivikon Pysäköinti II Oy	Helsingfors	0,4	59,5	1 450	48	-38
Kontulan Palvelutalo Oy	Helsingfors	62,1	76,2	640	431	-3
Kronbergsstrandens sopsug Ab	Helsingfors	23,8	49,9	2 806	4 811	-64
Käpylän Terveystalo Koy	Helsingfors	54,5	54,5	2 149	50	-3
Glaspalatsets Mediacentrum Ab	Helsingfors	100,0	100,0	154	44	-274
Länsi-Viikinmäen Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	100,0	5 210	7	-102
Malmin Liiketalo Oy	Helsingfors	56,4	56,4	2 711	16	-9
Malmin Pysäköintitalo Oy	Helsingfors	44,6	64,1	1 739	19	-93
Merimiehenkatu 12 As Oy	Helsingfors	55,4	55,4	187	316	-2
Metropolilab Oy	Helsingfors	69,0	69,0	1 948	643	350
Mosaikkitorin Pysäköintilaitos Koy	Helsingfors	88,3	98,7	4 505	515	-66
Fab Kvarnbäckens campus	Helsingfors	100,0	100,0	249	13 271	-51
Mäkelänrinteen Uutikeskus Oy	Helsingfors	66,7	66,7	1 110	2 269	-876
Paciuksenkadun Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	53,0	1 151	51	8
Paciuksenkatu 4 As Oy	Helsingfors	78,4	86,2	1 355	370	0
Pakkalantie 30 Koy	Helsingfors	100,0	100,0	6 048	746	-51
Palmia Ab	Helsingfors	100,0	100,0	17 252	14 815	2 172
Paloheinän Palvelukeskus Koy	Helsingfors	28,5	76,6	1 647	6	-3
Palvelukeskus Albatross Oy	Helsingfors	70,1	70,1	9 169	34	0
Parmaajanpuisto Koy	Helsingfors	82,9	100,0	2 294	518	-59
Posivire Oy	Helsingfors	64,9	65,6	821	52	-8
Puistolan Pankkitalo Koy	Helsingfors	58,2	58,2	2 003	583	1
Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab	Helsingfors	51,3	51,3	679	486	51
Rastilankallion Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	60,2	3 667	8	-35
Rastilankallion päiväkotit Koy	Helsingfors	66,0	88,6	1 237	2	-24
Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy	Helsingfors	100,0	100,0	29 652	7 627	-329
Seure Henkilöstöpalvelut Oy	Helsingfors	56,4	58,2	2 383	5 379	49
Sveaborgs Trafik Ab	Helsingfors	100,0	100,0	714	1 250	30
Suutarilan Lamputtie Koy	Helsingfors	100,0	100,0	234	1	1
Säterintie 12 autopaikat Koy	Helsingfors	0,0	70,9	2	2	-1
Säterintie 2 Koy	Helsingfors	22,0	64,7	2 169	9	1
Torpparinmäen korttelitalo Koy	Helsingfors	82,8	82,8	1 831	108	5
Työmaahuolto Oy	Helsingfors	100,0	100,0	485	553	3
Töölönlahden Pysäköinti Oy	Helsingfors	100,0	100,0	19 189	13 344	12
Urheiluhallit Oy	Helsingfors	51,3	51,3	954	3 030	39
Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Koy	Helsingfors	91,3	91,3	4 821	295	78
Viikinmäen Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	63,6	2 712	3	-64
Vuosaaren Urheilutalo Oy	Helsingfors	89,2	89,2	1 941	11 104	194

Noter angående upprättandet av bokslutet

Koncernsammanslutningens namn	Hemort	Kommunens ägarandel, procent	Koncernens ägarandel, procent	Kommunkoncernens andel, 1 000 e		
				Eget kapital	Främmande kapital	Räkenskapsper. resultat
Dotterstiftelser						
Stiftelsen Helsingfors stads 450-årskonstnärshus	Helsingfors	100,0	100,0	2 466	4 315	0
Stiftelsen Musikhuset i Helsingfors	Helsingfors	100,0	100,0	1 125	1	-5
Helsingin Seniorisäätiö	Helsingfors	100,0	100,0	7 052	5 972	95
Stiftelsen för Helsingforsnejdens sommaruniversitet	Helsingfors	100,0	100,0	563	314	-19
Helsingfors teaterstiftelse (Helsingfors stadsteater)	Helsingfors	100,0	100,0	968	63 184	-891
Stiftelsen Helsingfors-veckan	Helsingfors	100,0	100,0	554	187	114
Isbanestiftelsen	Helsingfors	100,0	100,0	7 491	1 409	475
Stiftelsen Uddhemmet	Helsingfors	100,0	100,0	3 041	1 020	220
Oulunkylän Sairaskotisäätiö	Helsingfors	100,0	100,0	2 607	3 917	249
Stadion-stiftelsen	Helsingfors	100,0	100,0	425	108 283	-734
UMO-stiftelsen	Helsingfors	100,0	100,0	3	248	-48
Intresse- och ägarintressesammanslutningar						
Apotti Oy	Helsingfors	38,0	38,0	1 542	12 843	0
Arabian Palvelu Oy	Helsingfors	21,0	21,0	4 628	11	-165
Asemapäällikönkatu 5 Kiinteistö Oy	Helsingfors	21,1	39,9	2 929	294	0
Espoon Terminaali Koy	Helsingfors	50,0	50,0	5	3 399	0
Fastighets Ab Glaspalatset i Helsingfors	Helsingfors	25,1	25,1	10 208	0	-3
Haapaniemenkatu 7-9 Kiinteistö Oy	Helsingfors	44,1	44,1	6 792	8 398	0
Helsingin Itämerenkatu Asoy	Helsingfors	1,3	38,1	4 302	18	0
Helsingin Laivapoika Asoy	Helsingfors	0,3	46,7	4 540	23	0
Helsingin Mannerheimintie 13 a Koy	Helsingfors	26,2	26,2	40 748	18 338	-564
Helsingfors Musikhus Ab	Helsingfors	41,7	41,7	2 027	455	11
Helsingin Ruoholahdenpuisto Asoy	Helsingfors	7,4	34,5	3 103	21	14
Helsingin Ruoholahdentori Asoy	Helsingfors	4,8	42,4	5 341	23	-30
Helsingin Rusokkikuja Asoy	Helsingfors	1,5	44,0	4 448	398	-20
Helsingin Tapulikaupungintie 5 Koy	Helsingfors	35,7	35,7	1 173	3	1
Helsinki Business Hub Ltd Oy	Helsingfors	45,0	47,9	331	544	-23
Herttoniemen Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,9	34,7	6 419	55	-55
Itätori Kiinteistö Oy	Helsingfors	35,6	35,6	2 157	9	0
Kaivonkatsojantien Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	49,0	1 833	21	19
Fiskehamnens Service Ab	Helsingfors	32,5	32,5	2 214	4	-52
Keskeisen Rannan Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	36,3	1 506	23	-21
Kronbergsstrandens Service Ab	Helsingfors	12,9	12,9	2 028	324	-196
Kytösuontien Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	29,1	1 833	31	15
Laajasalon palloiluhallit Kiinteistö Oy	Helsingfors	40,0	40,0	242	101	-21
Latokartanon Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,3	34,7	6 434	459	5

Noter angående upprättandet av bokslutet

Koncernsammanslutningens namn	Hemort	Kommunens ägarandel, procent	Koncernens ägarandel, procent	Kommunkoncernens andel, 1 000 e		
				Eget kapital	Främmande kapital	Räkenskaps-per. resultat
Maatullinaukio Kiinteistö Oy	Helsingfors	48,7	48,7	2 899	75	4
Maistraatintori Kiinteistö Oy	Helsingfors	25,1	25,1	1 500	3	0
Malminkadun Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	39,6	2 736	9	0
Mellunmäen Liike- ja toimintakeskus Koy	Helsingfors	27,2	27,2	221	5	-4
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Helsingfors	42,0	42,0	16 388	4 979	139
Huvudstadsregionens Vagnpark Ab	Helsingfors	34,0	34,0	70	4 209	0
Runeberginkatu 4 b Asunto Oy	Helsingfors	25,5	25,5	1 672	42	0
Startup Maria Oy	Helsingfors	34,0	34,0	12	59	-39
Strömbergin pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	43,6	928	2	-12
Tapulikaupungin palvelutalo Koy	Helsingfors	49,4	49,4	1 080	16	0
Tilkankadun Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	31,5	737	18	2
Tollinpolku Asunto Oy	Helsingfors	45,7	45,7	808	120	-11
Tulisuontien Pysäköinti Oy	Helsingfors	0,0	47,6	910	4	-3
Uudenmaan Sairaalapesula Oy	Kervo	30,1	30,1	2 478	2 363	-3
Vanda Energi Ab	Vanda	40,0	40,0	87 341	140 965	14 678
Intresse- och ägarintressesammanslutningar som inte har sammanställts i koncernbokslutet						
Helsingin Humalistonkatu 4 Kiinteistö Oy	Helsingfors	27,8	27,8	794	279	0
Helsingin Karhusuontie 53 Asunto Oy	Helsingfors	24,2	24,2	104	0	0
Kartanonmetsäntie 13 Asunto Oy	Helsingfors	23,8	23,8	800	24	9
Katajanokan Huolto Oy	Helsingfors	6,2	28,7	71	33	5
Kotitie 45-47 Asunto Oy	Helsingfors	20,2	20,2	123	7	0
Kumpulantie 1 Kiinteistö Oy	Helsingfors	22,5	22,5	147	7	-2
Kurkimäen Huolto Oy	Helsingfors	0,0	36,9	41	25	0
Lehtisaaren Huolto Oy	Helsingfors	27,5	27,5	29	2	2
Mechelininkatu 38 Asoy	Helsingfors	44,8	44,8	118	27	-6
Mellunmäen Autopaikat Oy	Helsingfors	0,0	46,6	4	6	0
Pihlajamäen Liiketalo Oy	Helsingfors	23,6	23,6	128	20	0
Runeberginkatu 63 Asunto Oy	Helsingfors	20,7	20,7	636	5	0
Siltakeskus Oy	Helsingfors	26,0	32,8	203	5	-7
Syreeni Asunto Oy	Helsingfors	20,0	20,0	11	2	0
Tapulin huolto Oy	Helsingfors	0,0	25,7	150	31	123
Turkismiehentie 8 Kiinteistö Oy	Helsingfors	20,0	20,0	105	3	0
Samkommuner						
Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS)	Helsingfors	36,2	36,2	143 583	214 160	-20 560
Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT)	Helsingfors	52,0	52,0	43 480	54 118	9 831
HRM Samkommunen Helsingforsregionens miljöjänster	Helsingfors	57,6	57,6	283 439	906 479	48 656
Kärkulla samkommun	Kirjala	17,4	17,4	2 105	3 300	200
Nylands förbund	Helsingfors	29,1	29,1	459	499	-51
Samkommunen för missbrukarvård i Nyland	Hyvinge	9,5	9,5	186	34	30

Noter angående upprättandet av bokslutet

Koncernsammanslutningens namn	Hemort
Dotterammanslutningar till dotterammanslutningarna (underkoncernbolag)	
Heka-Haaga Oy	Helsingfors
Heka-Jakomäki Oy	Helsingfors
Heka-Kannelmäki Oy	Helsingfors
Heka-Kansanasunnot Oy	Helsingfors
Heka-Kantakaupunki Oy	Helsingfors
Heka-Kontula Oy	Helsingfors
Heka-Kumpula Oy	Helsingfors
Heka-Laajasalo Oy	Helsingfors
Heka-Malmi Oy	Helsingfors
Heka-Malminkartano Oy	Helsingfors
Heka-Maunula Oy	Helsingfors
Heka-Myllypuro Oy	Helsingfors
Heka-Pihlajisto Oy	Helsingfors
Heka Pikku Huopalahti Oy	Helsingfors
Heka-Puotila Oy	Helsingfors
Heka-Roihuvuori Oy	Helsingfors
Heka-Siilitie Oy	Helsingfors
Heka-Suutarila Oy	Helsingfors
Heka-Vallila Oy	Helsingfors
Heka-Vesala Oy	Helsingfors
Heka-Vuosaari Oy	Helsingfors
Helen Elnät Ab	Helsingfors
Helsingin Keijukaistenpolku 4 As Oy	Helsingfors
Helsingin Puusuutarintie 2 - 4 As Oy	Helsingfors
Helsinginkatu 25 Koy	Helsingfors
Kaupinparkki Koy	Helsingfors
Laivalahdentori Kiinteistö Oy	Helsingfors
Mankala Oy	litti
Mannerheimintie 54 As Oy	Helsingfors
Markkinatie 10 As Oy	Helsingfors
Pieni Villasaarentie 2 As Oy	Helsingfors
Soittokuja As Oy	Helsingfors
Finlands Energi-Entreprenad Ab	Helsingfors
Tinasepätie 48 Koy	Helsingfors
Virvatulentien Pysäköinti Oy	Helsingfors

4.2 Noter till resultaträkningen

5. VERKSAMHETSINTÄKTER EFTER SEKTOR *)

1 000 euro	Koncernen		Staden ¹	
	2016	2015	2016	2015
Stadsdirektörsroteln	814 918	801 514	21 037	25 839
Byggnads- och miljöväsendet	410 837	429 096	216 226	211 217
Social- och hälsovårdsväsendet	759 569	757 016	325 072	315 520
Bildnings- och personalväsendet	79 503	87 845	62 565	66 518
Stadsplanerings- och fastighetsväsendet	891 773	845 544	374 249	343 923
Affärsverken	181 333	175 625	181 333	175 625
Fonderna	18 099	17 725	18 099	17 725
Verksamhetsintäkter sammanlagt	3 156 032	3 114 365	1 198 581	1 156 367

*) Verksamhetsintäkterna specificeras för externa poster.

¹ I uppgifterna ingår tillverkning för eget bruk.

6. SPECIFIKATION AV SKATTEINKOMSTER

1 000 euro	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Kommunalskatt	2 586 063	2 480 765	2 586 063	2 480 765
Samfundsskatt	397 315	372 493	397 315	372 493
Fastighetsskatt	221 854	214 255	221 854	214 255
Hundskatt	373	402	373	402
Skatteinkomster sammanlagt	3 205 605	3 067 915	3 205 605	3 067 915

7. SPECIFIKATION AV STATSANDELAR

1 000 euro	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Statsandel för kommunal basservice (utan utjämnings)	584 419	534 309	584 419	534 309
Utjämnings av statsandelar på basis av skatteinkomster	-265 433	-249 249	-265 433	-249 249
Övergångsutjämnings	0	-7 525	0	-7 525
Övriga statsandelar för undervisnings- och kulturväsendet	-2 655	-4 363	-2 655	-4 363
Statsandelar sammanlagt	316 331	273 172	316 331	273 172

8. SPECIFIKATION AV EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER

1 000 euro	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Extraordinära intäkter				
Vinst från försäljning av mark- och vattenområden	236 794	101 283	236 697	101 283
Vinst från försäljning av byggnader	1 673	4 526	1 673	4 526
Apport		31 953	0	31 953
Vinst från försäljning av aktier	35 737	323	1 159	323
Övriga extraordinära intäkter	144	1 740	0	1 690
Extraordinära intäkter sammanlagt	274 348	139 825	239 529	139 775
Extraordinära kostnader				
Förlust från försäljning av aktier	116	169	116	448
Förlust från försäljning av byggnader	0	3	0	3
Förlust från försäljning av markområden	1402	142	1402	142
Helsingfors stads Bussverksamhet Ab	0	23 946	0	0
Extraordinära kostnader sammanlagt	1 518	24 260	1 518	593

I bokföringsnämndens kommunsektions allmänna anvisning om upprättande av resultaträkning för kommuner och samkommuner 9.4.2016 finns anvisningar om behandlingen av extraordinära intäkter och kostnader i stadens bokföring. I den allmänna anvisningen sägs att i kommuner betraktas som extraordinära intäkter och kostnader sådana inkomster och utgifter som uppstår på grund av väsentliga händelser av engångsnatur som avviker från kommunens normala verksamhet. Vid upprättandet av den allmänna anvisningen har man beaktat den ändring av bokföringslagen som trädde i kraft 1.1.2016, där bestämmelserna om extraordinära intäkter och kostnader har upphävts. Eftersom Helsingfors stads budget för 2016 har godkänts i stadsfullmäktige 25.11.2015 och budgeten har upprättats enligt de tidigare anvisningarna och stadens tidigare bokföringspraxis, har Helsingfors stad under räkenskapsperioden 2016 vid bokföringen av extraordinära intäkter och kostnader följt det bokföringssätt som tillämpats i budgeten för 2016, så att bl.a. vinster från försäljning av markområden som ingår i fast egendom har tagits upp bland extraordinära intäkter i resultaträkningen.

9. REDOGÖRELSE FÖR GRUNDERNA FÖR AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN OCH FÖRÄNDRINGAR I DEM

Avskrivningsplanen fastställdes av stadsfullmäktige 18.9.1996. Avskrivningsplanen har senare kompletterats med stadsfullmäktiges beslut. Beslutet 14.11.2001 gäller fabriks- och produktionsbyggnader samt fasta konstruktioner och anordningar. Beslutet 9.10.2002 gäller investeringar i trafikleder i Nordsjö hamn. Beslutet 18.6.2003 gäller spårvägsmateriel och övrig transportutrustning. Genom beslut 2.11.2001 bestämdes avskrivningstider för bostadsfastigheternas byggnader och parkeringsbolagens bergstunnlar och anläggningar ovan jord. Beslutet 15.2.2011 gäller avskrivningstiden för dataprogram. Stns beslut 11.1.2016 gäller kommunikationsmedel och övriga materiella tillgångar. Avskrivningsplanen bygger på lineära avskrivningar enligt uppskattad ekonomisk livslängd. Beräkningen av avskrivningar ändrades när Laske-systemet togs i bruk 2012 så att avskrivningarna börjar den månad som följer efter anskaffningsmånaden, medan de tidigare började vid anskaffningsmånadens början. Avskrivningstiderna är följande:

Immateriella rättigheter		3 år
Övriga utgifter med lång verkningstid		3 - 20 år
Bostadsfastighetsbolagens bostadsbyggnader	Progressiv avskrivning	högst 40 år
Övriga byggnader och konstruktioner		10 - 50 år
Parkeringsbolagens bergstunnlar		högst 100 år
Parkeringsbolagens anläggningar ovan jord		högst 60 - 70 år
Övriga fasta konstruktioner och anordningar		8 - 50 år
Maskiner och inventarier		3 - 30 år
Övriga materiella tillgångar		3 - 5 år

Anskaffningar av små bestående aktiva vars anskaffningsutgift är under 10 000 euro har bokförts som årskostnader.

10. SPECIFIKATION AV KÖP AV TJÄNSTER

1 000 e	Staden	
	2016	2015
Köp av kundtjänster	931 609	955 005
Köp av övriga tjänster	708 481	703 463
Köp av tjänster sammanlagt	1 640 090	1 658 468

11. FÖRÄNDRING AV AVSÄTTNINGAR

1 000 euro	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Pensionsansvar 1.1	140 137	153 685	138 101	151 959
Ökning under räkenskapsperioden	0	737	0	0
Minskning under räkenskapsperioden	-14 161	-14 285	-13 216	-13 858
Pensionsansvar 31.12	125 976	140 137	124 885	138 101
Avsättning för eftervård av soptippar (HRM) 1.1	17 061	14 272	..	..
Ökning under räkenskapsperioden	144	2 887	..	..
Minskning under räkenskapsperioden	-108	-98	..	..
Avsättning för eftervård av soptippar (HRM) 31.12	17 097	17 061	..	..
Avsättning för patientskadeansvar (HNS) 1.1	18 596	18 925	..	..
Ökning under räkenskapsperioden	..	..	..	..
Minskning under räkenskapsperioden	-23	-329	..	..
Avsättning för patientskadeansvar (HNS) 31.12	18 573	18 596	..	..
Övriga avsättningar 1.1	3 788	999	0	0
Ökning under räkenskapsperioden	986	3 531	0	0
Minskning under räkenskapsperioden	-3 691	-742	0	0
Övriga avsättningar 31.12	1 083	3 788	0	0

12. STÖD TILL FULLMÄKTIGEGRUPPER

1 000 euro	Staden	
	2016	2015
Samlingspartiet	63	66
Gröna förbundet	56	53
Finlands Socialdemokratiska parti	45	45
Vänsterförbundet	33	24
Sannfinländarna	21	22
Svenska folkpartiet i Finland	15	15
Kristdemokraterna i Finland	6	6
Centern i Finland	5	5
Finlands Kommunistiska Parti	3	3
Hursti Rene fullmäktigegrupp	..	1
Stöd till fullmäktigegrupper sammanlagt	247	240

13. SPECIFIKATION AV DIVIDENDINTÄKTER OCH RÄNTA PÅ GRUNDKAPITAL

1 000 euro	Staden	
	2016	2015
Dividendintäkter från sammanslutningar inom samma koncern ¹⁾	44 189	12 083
Dividendintäkter från andra sammanslutningar ¹⁾	1 574	1 485
Ränta på grundkapital från samkommuner	4 249	4 249
Dividendintäkter och ränta på grundkapital sammanlagt	50 012	17 817

¹⁾ Uppgifterna för jämförelseåret har korrigerats för att motsvara det nuvarande presentationssättet.

4.3 Noter till balansräkningen

4.3.1 Noter till balansräkningens aktiva

14. UPPSKRIVNINGAR

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Mark- och vattenområden				
Värde 1.1	1 812 436	1 815 046	1 808 364	1 810 974
Uplösning av uppskrivningar	-1 955	-2 610	-1 955	-2 610
Värde 31.12	1 810 481	1 812 436	1 806 409	1 808 364
Byggnader				
Värde 1.1	3 595	3 595	..	..
Värde 31.12	3 595	3 595	..	..

Stadens egendom omvärderades 1.1.1997 då staden förnyade sin bokföringspraxis. Som anskaffningsutgift för byggnader och konstruktioner som förvärvats före 1985 användes bokföringsvärdet 31.12.1984 med avdrag av därefter gjorda avskrivningar enligt plan. För markegendom som förvärvats före 1974 användes bokföringsvärdet 31.12.1973 som anskaffningsutgift. Samtidigt uppskrevs markområdena med ett värde motsvarande mellanskillnaden mellan 60 % av det kalkylmässiga återanskaffningsvärdet och det ursprungliga anskaffningsvärdet. Vid beräkningen av de nya värdena indelades staden i tre prisområden och ytterligare inom områdena enligt användningsändamål.

15. IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

1 000 e	Staden			
	Immateriella rättigheter	Övriga utgifter med lång verkningstid	Förskotts- betalningar	Sammanlagt
Immateriella rättigheter				
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	19 824	84 037	1 064	104 925
Ökning under räkenskapsperioden	3 222	2 007	1 744	6 973
Räkenskapsperiodens finansieringsandelar	-168	-176	0	-344
Överföringar mellan poster	4 132	19 928	-157	23 903
Avskrivning under räkenskapsperioden	-9 379	-23 608	0	-32 987
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	17 631	82 188	2 651	102 470

16. MATERIELLA TILLGÅNGAR

1 000 e	Staden			
	Mark- och vattenområden	Byggnader	Fasta konstruktioner och anordningar	Maskiner och inventarier
Materiella tillgångar				
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	1 334 175	1 622 494	1 313 801	172 954
Ökning under räkenskapsperioden	41 473	0	430	30 938
Räkenskapsperiodens finansieringsandelar	-2 412	-400	-220	-499
Minskning under räkenskapsperioden	-5 129	-3 138	0	-119
Överföringar mellan poster	41 490	205 013	147 166	106 925
Avskrivning under räkenskapsperioden	0	-145 980	-113 296	-44 821
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	1 409 597	1 677 989	1 347 881	265 378
Uppskrivningar	1 806 409	0	0	0
Bokfört värde 31.12	3 216 006	1 677 989	1 347 881	265 378

16. MATERIELLA TILLGÅNGAR (FORTSÄTTNING)

1 000 e	Staden		
	Övriga materiella tillgångar	Förskotts- betalningar och pågående nyanläggningar	Materiella tillgångar sammanlagt
Materiella tillgångar			
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	12 056	311 150	4 766 630
Ökning under räkenskapsperioden	166	575 286	648 293
Räkenskapsperiodens finansieringsandelar	0	-14 931	-18 462
Minskning under räkenskapsperioden	0	0	-8 386
Överföringar mellan poster	146	-524 643	-23 903
Avskrivning under räkenskapsperioden	-125	0	-304 222
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	12 243	346 862	5 059 950
Uppskrivningar			1 806 409
Bokfört värde 31.12	12 243	346 862	6 866 359

17. MARK- OCH VATTENOMRÅDEN SPECIFIKATION

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Mark- och vattenområden				
Fastigheters anslutningsavgifter	18 933	18 460	0	0
Övriga mark- och vattenområden	3 267 870	3 194 664	0	0
Mark- och vattenområden sammanlagt	3 286 803	3 213 124	0	0

18. PLACERINGAR, AKTIER OCH ANDELAR BLAND BESTÅENDE AKTIVA

1 000 e	Staden				
	Aktier och andelar i dotter- samman- slutningar	Andelar i samkommuner	Aktier och ande- lar i intres- se- och övriga ägarentressesam- manslutningar	Övriga aktier och andelar	Aktier och andelar sammanlagt
Aktier och andelar					
Anskaffningsutgift 1.1	2 404 833	428 932	218 978	90 687	3 143 430
Ökning under räkenskapsperioden	2 585	0	1 689	3 420	7 694
Minskning under räkenskapsperioden	0	0	-2	-400	-402
Överföringar mellan poster	-4 008	0	0	4 008	0
Anskaffningsutgift 31.12	2 403 410	428 932	220 665	97 715	3 150 722

19. PLACERINGAR, MASSKULDEBREVSFORDRINGAR, ÖVRIGA LÅNEFORDRINGAR OCH ÖVRIGA FORDRINGAR BLAND BESTÅENDE AKTIVA

1 000 e	Mass- skuldebrevs- fordringar	Fordringar hos dottersamman- slutningar	Staden		Masskulde- brevs-, övriga låne- o övriga fordringar sammanlagt
			Fordringar hos samkommuner	Fordringar hos andra	
Masskuldebrevs-, övriga lånefordringar och övriga fordringar					
Anskaffningsutgift 1.1	0	1 135 442	687 282	186 666	2 009 390
Ökning under räkenskapsperioden	0	1 440	0	10 347	11 787
Minskning under räkenskapsperioden	0	-61 267	0	-7 938	-69 205
Anskaffningsutgift 31.12	0	1 075 615	687 282	189 075	1 951 972

20. KAPITALLÅNEFORDRINGARNAS ANDEL AV PLACERINGAR BLAND BESTÅENDE AKTIVA

1 000 e	Staden	
	2016	2015
Kapitallånefordringar hos dottersammanslutningar efter lån		
Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy ¹	1 875	1 875
Helsingforsleden Ab ²	5 000	5 000
Helsingin Asuntohankinta Oy Ab ³	3 500	3 500
Helsingin Asuntohankinta Oy Ab ³	3 500	3 500
Sveaborgs Trafik Ab ²	62	62
Helsingfors Hamn Ab ⁵	98 000	98 000
Helen Ab ⁵	157 000	157 000
Kapitallånefordringar hos dottersammanslutningar sammanlagt	268 937	268 937
Kapitallånefordringar hos intresse- och samägda sammanslutningar efter lån		
Huvudstadsregionens Vagnpark Ab ⁴	2 141	2 141
Kapitallånefordringar sammanlagt	271 078	271 078

¹ Låneräntan är fyra (4) procent.

² Lånet är räntefritt.

³ Låneräntan är lika stor som vid respektive tidpunkt gällande ränta på stadens bostadslån för finansiering av eget kapital (s.k. tertiärlån).

⁴ Låneräntan är medelräntan för finska statens tioåriga (10) obligationer plus en (1) procentenhet.

⁵ Låneräntan är sex (6) procent; lånetid 31.12.2014 – 15.12.2034.

Kapitallånen har beviljats till kapitallånevillkor enligt lagen om aktiebolag.

21. SPECIFIKATION AV FORDRINGAR

1 000 e	Staden			
	2016		2015	
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Fordringar hos dottersammanslutningar				
Kundfordringar		9 632	0	5 126
Lånefordringar	62	7	62	0
Övriga fordringar		12 284	0	40
Resultatregleringar		7 651	0	23 181
Sammanlagt	62	29 574	62	28 347
Fordringar hos samkommuner				
Kundfordringar		11 506	0	15 113
Resultatregleringar		38 008	0	9 694
Sammanlagt	0	49 514	0	24 807
Fordringar hos intresse- och ägarintressesammanslutningar				
Kundfordringar		328	0	2 030
Övriga fordringar			0	5
Resultatregleringar			0	0
Sammanlagt	0	328	0	2 035
Fordringar sammanlagt	62	79 416	62	55 189

22. VÄSENTLIGA POSTER SOM INGÅR I RESULTATREGLERINGAR

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Kortfristiga resultatregleringar				
Räntor som överförs	0	309	8 077	23 251
Periodisering av Helen koncernes inkomster	79 672	72 120	..	..
Fordran hos samkommunen HNS	21 536	5 523	33 756	8 656
Fordran hos Trafikverket	0	5 940	0	5 940
HRT / Statsstöd till kollektivtrafiken	1 227	1 961	0	..
Periodisering av grundläggande utkomststöd	4 817	..	4 817	..
ATJ-klientavgiftsinkomster/periodisering	5 534	..	5 534	..
Fordran hos Migrationsverket	3 496	..	3 496	..
FPA	14 123	..	14 123	..
HNS/ FPA-ersättning för företagshälsovård	2 554	2 299	0	..
Övriga resultatregleringar	65 117	77 662	43 762	66 474
Kortfristiga resultatregleringar sammanlagt	198 077	165 814	113 565	104 321

23. FINANSIELLA VÄRDEPAPPER

1 000 e	Staden	
	2016	2015
Placeringar i penningmarknadsinstrument		
Återanskaffningspris ¹⁾	0	554 363
Bokfört värde 31.12 ¹⁾	0	554 000
Skillnad	0	363
Sammanlagt	0	554 000
Masskuldebrevfordringar hos andra		
Återanskaffningspris	21 626	20 812
Bokfört värde 31.12	20 000	20 000
Skillnad	1 626	812
Sammanlagt	20 000	20 000
Finansiella värdepapper sammanlagt	20 000	574 000
¹⁾ Uppgiften för jämförelseåret har korrigerats.		

4.3.2 Noter till balansräkningens passiva

24. SPECIFIKATION AV EGET KAPITAL

1 000 euro	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Grundkapital 1.1	2 972 407	2 972 407	2 972 407	2 972 407
Grundkapital 31.12	2 972 407	2 972 407	2 972 407	2 972 407
Stiftelsernas grundkapital 1.1	5 815	5 815	0	0
Stiftelsernas grundkapital 31.12	5 815	5 815	0	0
Uppskrivningsfond 1.1	1 813 224	1 815 893	1 808 364	1 810 974
Minskning	-1 954	-2 669	-1 955	-2 610
Uppskrivningsfond 31.12	1 811 270	1 813 224	1 806 409	1 808 364
Övriga egna fonder				
Försäkringsfonden 1.1	53 209	51 644	53 209	51 644
Ökning	1 792	1 565	1 792	1 565
Minskning				
Försäkringsfonden 31.12	55 001	53 209	55 001	53 209
Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar 1.1	152 766	102 627	152 766	102 627
Ökning	2	50 139	2	50 139
Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar 31.12	152 768	152 766	152 768	152 766
Investeringsfonden för Kampen-Tölöviken 1.1	20 696	26 912	20 696	26 912
Ökning				
Minskning	-2 797	-6 216	-2 797	-6 216
Investeringsfonden för Kampen-Tölöviken 31.12	17 899	20 696	17 899	20 696

1 000 euro	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Bostadsproduktionsfonden 1.1	213 618	212 300	213 618	212 300
Ökning	14 971	2 833	14 971	2 833
Minskning		-1 515	0	-1 515
Bostadsproduktionsfonden 31.12	228 589	213 618	228 589	213 618
Förortsfonden 1.1	60 911	63 809	60 911	63 809
Minskning	-4 785	-2 898	-4 785	-2 898
Förortsfonden 31.12	56 126	60 911	56 126	60 911
Innovationsfonden 1.1	13 569	16 758	13 569	16 758
Minskning	-1 650	-3 189	-1 650	-3 189
Innovationsfonden 31.12	11 919	13 569	11 919	13 569
Bostadsrättsavgifter 1.1	87 154	76 572	..	..
Ökning	14 114	10 582	..	..
Bostadsrättsavgifter 31.12	101 268	87 154	0	0
Övriga egna fonder 1.1	210 753	195 750	..	..
Ökning	5 319	15 017	..	..
Minskning	-36	-14	..	..
Övriga egna fonder 31.12	216 036	210 753	0	0
Övriga egna fonder sammanlagt	839 606	812 676	522 302	514 769
Övrigt eget kapital 1.1	734 105	734 105	729 031	729 031
Övrigt eget kapital 31.12	734 105	734 105	729 031	729 031
Överskott från tidigare räkenskapsperioder 1.1	3 559 243	3 330 331	4 479 254	4 500 420
Ökning / Minskning ¹	-1 955	-50 271	0	-50 000
Rättelse till föregående räkenskapsperiod	-2 413	-3 262		
Överskott från tidigare räkenskapsperioder 31.12	3 554 875	3 276 798	4 479 254	4 450 420
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	598 431	282 445	465 039	28 834
Eget kapital sammanlagt	10 516 509	9 897 470	10 974 442	10 503 825

25. AVSÄTTNINGAR

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Avsättning för pensioner	125 976	140 137	124 885	138 101
Avsättning för eftervård av soptippar	17 097	17 061	..	..
Avsättning för patientskadeansvar	18 573	18 596	..	..
Övriga avsättningar	1 083	3 788	..	..
Avsättningar sammanlagt	162 729	179 582	124 885	138 101

26. LÅNGFRISTIGA SKULDER

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Skulder som förfaller efter längre tid än 5 år				
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	2 828 447	2 552 590	890 665	875 356
Lån från offentliga samfund	768 088	855 365	..	..
Lån från övriga kreditgivare	7 438	7 438	7 438	7 438
Övriga långfristiga skulder	133 923	132 458	..	..
Långfristiga skulder sammanlagt	3 737 896	3 547 851	898 103	882 794

27. FRÄMMANDE KAPITAL

1 000 e	Staden			
	2016	2015		
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Skulder till dottersammanslutningar				
Erhållna förskott	0	201	0	235
Skulder till leverantörer	0	15 974	0	14 901
Övriga skulder ¹⁾	0	455 554	0	91 700
Resultatregleringar	0	168	0	77
Sammanlagt	0	471 897	0	106 913
Skulder till samkommuner				
Skulder till leverantörer	0	3 816	0	5 440
Resultatregleringar	0	24 652	0	23 683
Sammanlagt	0	28 468	0	29 123
Skulder till intresse- och ägarintressesammanslutningar				
Skulder till leverantörer	0	556	0	1 144
Resultatregleringar	0	9	0	26
Sammanlagt	0	565	0	1 170
Främmande kapital sammanlagt	0	500 930	0	137 206

¹⁾ Innefattar koncernens dispositionsrättskontos skulder.

28. VÄSENTLIGA POSTER SOM INGÅR I RESULTATREGLERINGAR

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Kortfristiga resultatregleringar				
Periodisering av semesterlöner	350 053	391 880	246 709	281 383
Stadion-stiftelsen / UKM:s specialunderstöd ombyggnadsprojekt 2014 - 2018	87 200	87 200	..	..
HNS / periodisering av löner	14 589	16 929	..	..
Räntor som överförs	5 836	10 914	1 541	1 856
Skuld till HNS	12 910	13 832	20 235	21 681
HNS / Patientförsäkring	0	3 739	..	..
Skuld till Keva	18 410	18 658	18 410	18 658
HRT / Periodisering av biljettinkomster	7 835	7 302	..	..
Övriga resultatregleringar ¹⁾	127 636	134 931	97 640	89 040
Kortfristiga resultatregleringar sammanlagt	624 469	685 386	384 535	412 618

¹⁾ Stadens uppgift för jämförelseåret har korrigerats.

29. CHECKRÄKNINGSLIMIT

1 000 e	Staden	
	2016	2015
Limit för checkräkning med limit 31.12	2 523	2 523
- outnyttjat belopp av limiten	2 523	2 523

30. SPECIFIKATION AV ÖVRIGA SKULDER

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Övriga skulder				
Anslutningsavgifter	49 144	49 144	0	0
Övriga skulder	120 463	145 113	512 437	169 677
Övriga skulder sammanlagt	169 607	194 257	512 437	169 677

31. UPPSKJUTEN SKATTESKULD

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Uppskjuten skatteskuld som ingår i räntefritt främmande kapital				
Långfristigt räntefritt främmande kapital	16 533	12 553	..	..
Kortfristigt räntefritt främmande kapital	62 026	56 662	..	..
Uppskjuten skatteskuld sammanlagt	78 559	69 215	..	..

4.4 Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

32. SKULDER FÖR VILKA INTECKNINGAR I FASTIGHETER STÄLLTS SOM SÄKERHET

1 000 e	Koncernen	
	2016	2015
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	1 916 264	1 691 118
Inteckningar som ställts som säkerhet	2 770 631	2 291 131
Lån från offentliga samfund	702 448	795 014
Inteckningar som ställts som säkerhet	1 666 469	1 283 638
Inteckningar som ställts som säkerhet sammanlagt	4 437 100	3 574 769

33. SKULDER FÖR VILKA AKTIER STÄLLTS SOM SÄKERHET

1 000 e	Koncernen	
	2016	2015
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	28 308	31 649
Pantsatta aktier, bokfört värde	84 083	84 074
Lån från offentliga samfund	261	315
Pantsatta aktier, bokfört värde	792	792
Pantsatta aktier sammanlagt	84 875	84 866

34. ÖVRIGA SÄKERHETER

1 000 e	Koncernen	
	2016	2015
Ställda säkerheter för egen skuld		
Inteckningar som ställts som säkerhet för förbindelser	22 490	10 382
Värdepapper som pantsatts som säkerhet för förbindelser	686	686
Övrig egendom som pantsatts som säkerhet för förbindelser	4 113	12 126
Säkerheter sammanlagt	27 289	23 194

35. HYRES- OCH LEASINGANSVAR

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Hysesansvar sammanlagt, i kraft till 2025	354 372	270 718	124 617	92 621
- Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	38 038	..	2 548	..
- Ska betalas senare	318 882	..	122 069	..
Leasingansvar sammanlagt	44 059	42 014	21 514	17 546
- Andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	17 024	14 556	8 761	6 865
- Ska betalas senare	27 035	27 458	12 753	10 681
Hyses- och leasingansvar sammanlagt	400 979	312 732	146 131	110 167

36. ANSVARSFÖRBINDELSER

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Borgen för egen del	29 547	23 443	22 016	23 438
Borgen för sammanslutningar inom samma koncern				
Ursprungligt kapital	..	..	667 976	668 985
Återstående kapital	394 455	361 762	368 456	343 986
Borgen för andra				
Ursprungligt kapital	..	..	363 032	322 962
Återstående kapital	295 413	266 529	295 188	266 274

37. ANSVAR FÖR KOMMUNERNAS GARANTICENTRALS BORGENSANSVAR

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Kommunens andel av garanticentralens borgensansvar 31.12	3 029 205	2 960 127	3 029 205	2 960 127
Kommunens andel av garanticentralens borgensansvar utan täckning 31.12	0	0	0	0
Kommunens eventuella ansvarstäckande andel av garanticentralens fond 31.12	2 261	2 109	2 261	2 109

38. BEVILJADE OLYFTA LÅN

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Fondernas utlåning				
Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar	8 225	8 047	8 225	8 047
Bostadsproduktionsfonden	532	601	532	601
Sammanlagt	8 757	8 648	8 757	8 648
Övrig utlåning	7 057	7 712	7 057	7 712
Beviljade olyfta lån sammanlagt	15 814	16 360	15 814	16 360

39. ÖVRIGA ARRANGEMANG SOM INTE HAR TAGITS MED I BALANSRÄKNINGEN

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Avtalsansvar				
Samarbets- och partnerskapsavtal				
Andel som hänförs sig till nästa räkenskapsperiod	6 282	..	6 282	..
Andel som hänförs sig till en senare tidpunkt	20 115	..	20 115	..
Sammanlagt	26 397	2 454	26 397	44 061 *)
Återbetalningsansvar som ingår i avtal	1 633	..	..	..
Övriga ekonomiska ansvar	4 064	7 068	..	..
Ansvar gällande återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt	87	87	..	..

Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

1 000 e	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
Derivatavtal				
Elderivat ¹				
Verkligt värde	-40 119	-66 202	..	..
Köpta, TWh	6,4	8,4	..	..
Sålda, TWh	6,1	6,3	..	..
Ränteswapavtal ²				
Verkligt värde	-9 163	-9 473	..	..
Värdet av den underliggande förmånen	291 112	292 123	..	..
Terminer ²				
Verkligt värde	-673	-377	..	..
Värdet av den underliggande förmånen	7 240	122 240	..	..
Valutaderivat ³				
Verkligt värde	466	0	..	..
Värdet av den underliggande förmånen	6 357	0	..	..
Kolderivat ³				
Verkligt värde	3 085	0	..	..
Köpta, t	147 000	0	..	..
Sålda, t	0	0	..	..
Utsläppsderivat ⁴				
Verkligt värde	277	88	..	..
Köpta, t CO ₂	245 000	679 000	..	..

^{*)} Uppgifterna för 2015 har korrigerats.

¹ Den icke intäktsförda delen av elderivatavtalen har uppkommit vid säkrandet av framtida fysiska elinköp och elförsäljningar som sker till marknadspris.

² Med räntederivat säkras framtida räntekostnader för lån med rörlig ränta.

³ Valutaderivatavtalens och kolderivatens marknadsvärde har uppkommit vid säkrandet av framtida kolinköp.

⁴ Utsläppsderivatavtalens marknadsvärde har uppkommit vid säkrandet av framtida prognostiserade utsläpp och skillnaden mot beviljade utsläppsrätter.

De mest väsentliga avtalen om arrangemang som inte har tagits med i balansräkningen

De mest väsentliga avtalen uppräknade per koncernenhet och per avtal. Uppgifterna har insamlats från enheter-
nas bokslutsuppgifter. I fråga om HNS-koncernen uppges en andel som följer Helsingfors stads medlemsandel.

Räntederivat 1 000 e	Helen-koncernen	
	2016	2015
Ränteswapkontrakt 1		
Nominellt värde som motsvarar kapitalet i bullellånet	5 000	5 000
Verkligt värde (enligt banken)	-94	-121
Ränteswapkontrakt 2		
Nominellt värde som motsvarar kapitalet i bullellånet	30 000	30 000
Verkligt värde (enligt banken)	-579	-579
Ränteswapkontrakt 3		
Nominellt värde som motsvarar kapitalet i bullellånet	0	25 000
Verkligt värde (enligt banken)	0	-397

Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

Räntederivat 1 000 e	Helen-koncernen	
	2016	2015
Ränteswapkontrakt 4		
Nominellt värde som motsvarar kapitalet i bullelån	0	25 000
Verkligt värde (enligt banken)	0	976
Ränteswapkontrakt 5		
Nominellt värde som motsvarar kapitalet i bullelån	0	25 000
Verkligt värde (enligt banken)	0	22
Ränteswapkontrakt 6		
Nominellt värde som motsvarar kapitalet i bullelån	0	5 000
Verkligt värde (enligt banken)	0	-23

I Helen-koncernen används endast ränteswapkontrakt, räntetak (cap), begränsad ränta (collar) eller andra sådana instrument med vilka maximnivån entydigt har begränsats.

I Helen-koncernen grundar sig derivatens gängse värde på marknadspriserna vid bokslutsläget. Värdeändringar i derivatkontrakt som ingåtts i skyddssyfte bokförs i resultatet under samma period som den underliggande egen- dom som har skyddats med dem. I fall av att det finns andra derivatkontrakt än sådana som ingåtts i skyddssyfte, bokförs realiserad förlust från dem med resultatpåverkan i resultaträkningen för räkenskapsperioden.

Räntederivat 1 000 e	Koncernen Helsingfors stads bostäder	
	2016	2015
Ränteswapkontrakt (gäller till 19.12.2023)		
Nominellt värde	30 469	..
Verkligt värde	-3 161	..

1 000 e	HUS-koncernen	
	2016	2015
Omvärdering av patientförsäkringsstocken:		
Bokföringsnämndens kommunsektion har 16.1.2015 gett ett utlåtande "Utlåtande 108: Utlåtande om ändring av bokföringsanvisningarna om patientförsäkringsansvar". Enligt utlåtandet kan det anses att de betalningskrav som ställs med stöd av rätten till återkrav enligt handikappservicelagen till sin natur avviker från det övriga patientförsäkringsansvaret. Det är med andra ord fråga om de kommande reserveringar för vilka det inte ställts återkrav hos Patientförsäkringscentralen.		
Anmälda skadors andel: Förmånsreserveringar i enlighet handikappservicelagen, reserveringar för framtida stött boende	12 392	11 871
Säkerhetstillägg: Förmånsreserveringar i enlighet handikappservicelagen, reserveringar för framtida stött boende andel	248	237
Omvärdering av patientförsäkringsstocken totalt	12 640	12 108
Kontraktsansvar		
Annat kontraktsansvar	1 031	1 109
Ränteswapkontrakt		
Ränteswapkontrakt 1		
- skydd mot ränterisk, inriktning mot ett separat lån		
- rörliga räntor har byts till fasta till 1.9.2022		
- en del av lånekapitalet skyddat, räntebetalningsdagarna stämmer överens med låneavtalet under skyddsperioden		

Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

1 000 e	HUS-koncernen	
	2016	2015
- räntekänslighet: en ökning av räntenivån med en räntepoäng minskar det negativa verkliga värdet med 5710,87 euro		
- utbetalningarna av negativa kassaflöden förläggs till åren 2017–2022		
Nominellt värde	3 620	3 620
Verkligt värde	-283	325
Ränteswapkontrakt 2		
- skydd mot ränterisk, inriktning mot ett separat lån		
- rörliga räntor har byts till fasta till 15.12.2021		
- en del av lånekapitalet skyddat, räntebetalningsdagarna stämmer överens med låneavtalet under skyddsperioden		
- finansieringsinstitutet har hävningsrätt var sjätte månad		
- räntekänslighet: en ökning av räntenivån med en räntepoäng minskar det negativa verkliga värdet med 5263,48 euro		
- utbetalningarna av negativa kassaflöden förläggs till åren 2017-2021		
Nominellt värde	3 620	3 620
Verkligt värde	-235	-252
Elderivat		
- en del av elförbrukningen skyddas: elderivatet anskaffas i skyddssyfte och byts mot en fysisk produkt. Avtal 30 st., varav majoriteten har ingåtts för ett kalenderår för åren 2017, 2018 och 2019		
Verkligt värde	-226	-1 189

Markanvändningsavtal

Markanvändningsavtal medför inga skyldigheter för staden som väsentligt avviker från de allmänna skyldigheterna att genomföra detaljplaner enligt markanvändnings- och bygglagen. Genom markanvändningsavtal tar staden av privata markägare ut ersättningar som i medeltal motsvarar deras markområdets andel av de kostnader för kommuninfrastruktur som genomförandet av detaljplaner orsakar staden (förvärv av allmänna områden och tomter, anläggande av gator och parker, flyttning av kablar och ledningar mm.).

RÄTTEGÅNGAR OCH MYNDIGHETSFÖRFARANDEN**HELSINGFORS STAD****Asfaltkartellen**

Staden har i tingsrätten yrkat på cirka 13 mn euro i ersättningar av Lemminkäinen Oyj och VLT-Trading Oy:s konkursbo för skador som asfaltkartellen tillfogat staden. Helsingfors hovrätt har 20.10.2016 ålagt Lemminkäinen Oyj och VLT-Trading Oy:s konkursbo att till Helsingfors stad betala ersättningar på 4,7 mn euro jämte ränta samt rättegångskostnader. Alla parter har sökt besvärstillstånd hos högsta domstolen. Högsta domstolens beslut angående beviljande av besvärstillstånd är att vänta under 2017. Om besvärstillstånd beviljas är högsta domstolens dom att vänta tidigast under 2018.

Upphandlingsenhetens beslut om upphandling av M300-tåg

HST:s direktion beslutade 16.10.2012 ge trafikverket rätt att köpa metrotåg till ett sammanlagt belopp av högst 154 000 000,00 euro. Siemens Ab överklagade upphandlingsbeslutet hos marknadsdomstolen och krävde kompensation. Marknadsdomstolen förkastade Siemens anspråk i marknadsdomstolen. Behandlingen av ärendet pågår i högsta förvaltningsdomstolen.

Hävningen av avtalen om automatmetron och skadeståndsanspråk i samband med dem

HST:s direktion gav 18.12.2014 rätt att häva upphandlingsavtalen mellan HST och Siemenskonsortiet om automatisering av metron. HST hävde upphandlingsavtalen 21.1.2015.

Köpesumman i det hävda upphandlingsavtalet om automatisering av metron i Helsingfors var 99,9 mn euro. HST har på basis av det nämnda avtalet betalat sammanlagt 24,6 mn euro i betalningsposter till Siemens, vari ingår 1,8 mn euro i s.k. LOP-avgifter enligt det avtal om fortskridande som ingicks 2012. I upphandlingsavtalet om automatisering av metrodepåns tillbyggnad var köpesumman 18,1 mn euro, med stöd av detta avtal har HST betalat 13,4 mn euro i betalningsposter till Siemens.

I det hävda upphandlingsavtalet om automatisering av Västmetron var köpesumman 56,3 mn euro, med stöd av detta avtal har Länsimetro Oy betalat 11,3 mn euro i betalningsposter till Siemens. Betalningsposterna för Västmetron ingår inte i HST:s bokföring.

HST har krävt att Siemens till följd av hävningen ska återbetala hela den erlagda köpesumman. HST och Västmetron har väckt talan mot Siemens i saken hos Helsingfors tingsrätt 2015. Siemens har väckt genkärsmål i saken i början av 2016.

HST:s och Siemens motstridiga yrkanden i hävningstvisten är betydande, cirka 200 mn euro för HST:s del och cirka 175 mn euro för Siemens del.

HST och Siemens har i slutet av 2016 kommit överens om inlösen av vissa anordningar som permanent blir i HST:s bruk. Enligt avtalet har vardera partens yrkanden gentemot varandra sänkts med cirka 14 mn euro i enlighet med omfattningen av de tillgångar som inlöses.

De förberedande behandlingarna av hävningstvisten i tingsrätten börjar enligt nuvarande uppgifter under första hälften av 2017.

Siemens har överfört tvisten till skiljeförfarande beträffande fördröjningen av det första leveranspartiet. Skiljeförfarandet inleddes i slutet av 2016.

KONCERNEN

Oy Mankala Ab som hör till Helenkoncernen är delägare (8,1 procent) i Industrins Kraft Abp (TVO), som bygger kärnkraftsenheten Olkiluoto 3 (OL3) i Olkiluoto i Euråminne enligt totalleveransprincipen. Enligt det ursprungliga tidsschemat skulle kraftverket stå färdigt 2009.

TVO har år 2012 väckt talan och lämnat in ett bemötande i ett skiljeförfarande enligt Internationella handelskammarens (ICC) regler angående förseningen av OL 3 och de extra kostnader förseningen medför. TVO:s i juli 2015 uppdaterade kalkyl över bolagets kostnader och förluster uppgår till cirka 2,6 miljarder euro fram till december 2018, vilket enligt det tidsschema som OL3-anläggningsleverantören lämnat i september 2014 är den tidpunkt då reguljär elproduktion inleds i OL3.

Skiljeförfarandet inleddes i december 2008 på anläggningsleverantörens initiativ. Anläggningsleverantörens i februari 2016 uppdaterade anspråk i pengar är totalt cirka 3,52 miljarder euro. Summan baserar sig på anläggningsleverantörens uppdaterade analys av händelserna fram till september 2014, och för vissa anspråks del fram till utgången av december 2014. I beloppet ingår bland annat dröjsmålsräntor (beräknade fram till juni 2016) och betalningsposter på sammanlagt cirka 1,45 miljarder euro som TVO i enlighet med anläggningsleveransavtalet dröjt med att betala samt cirka 135 miljoner euro i anläggningsleverantörens påstådda uteblivna vinst. Bolagen som ingår i anläggningsleverantörskonsortiet (AREVA GmbH, AREVA NP SAS och Siemens AG) är enligt anläggningsleveransavtalet gemensamt ansvariga för avtalsåtagandena.

TVO har fått ett slutligt och bindande delbeslut i det pågående skiljeförfarandet. Skiljedomstolen behandlar i sitt delbeslut frågor från tvistens första skeden så som tidsschemat, licensieringen och licensierbarheten samt systemplaneringen. Detta omfattar många av de fakta på vilka TVO grundar sitt huvudanspråk gentemot anläggningsleverantören, och även vissa centrala frågor på vilka anläggningsleverantörens anspråk gentemot TVO grundar sig. I delbeslutet har största delen av de behandlade frågorna slutligt avgjorts till TVO:s fördel medan största delen av anläggningsleverantörens påståenden har förkastats till dessa delar. Delbeslutet tar inte ställning till de penninganspråk som parterna framställt.

Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

Skiljeförfarandet pågår fortfarande och fler delbeslut är att vänta före det slutliga beslutet, genom vilket skiljedomstolen fastställer parternas ersättningskyldigheter. TVO anser sina anspråk väl underbyggda och har konstaterat att anläggningsleverantörens anspråk är ogrundade. Innehållet i delbeslutet bekräftar denna syn.

TVO har inte bokfört några fordringar eller reserveringar på basis av de anspråk som framställts i skiljeförfarandet.

TVO har försökt få detaljerad information från Areva om den omreglering av affärsverksamheten som bolaget offentliggjort och dess inverkan på OL3-projektet. Eftersom TVO inte har fått denna information har TVO i slutet av september 2016 lämnat in en ansökan till handelsdomstolen i Nanterre i Frankrike. Syftet med inlämnandet av ansökan är att snabbt få säkerställt att alla nödvändiga ekonomiska och andra resurser, särskilt i anslutning till kundandet om EPR-teknik, har inriktats på färdigställande och långvarig drift av OL3 och att anläggningsleverantören Areva-Siemens fullgör sina samtliga skyldigheter enligt kraftverksleveransavtalet.

Skadeståndstalan angående asfaltentreprenader

Helsingfors Hamn Ab har väckt skadeståndstalan hos Helsingfors tingsrätt mot en grupp asfaltentreprenörer. Helsingfors Hamn Ab anser sig ha betalat överpris vid beställningen av byggtjänster från företag som var med i den s.k. asfaltkartellen. Ersättningsanspråket överstiger 2 mn euro.

Beslut enligt vattenlagen angående syneförrättningen i samband med Nordsjö hamnprojekt och ersättningsprocessen

Vasa förvaltningsdomstol har 26.10.2016 meddelat beslut angående beslutet (ESAVIs beslut 6.11.2013 nr 218-236/2013/2) enligt vattenlagen gällande syneförrättningen och ersättningsprocessen i samband med genomförandet av Nordsjö hamnprojekt. Flera parter har överklagat beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen.

Besvär angående bestämning av överlåtelseskatt

Helsingfors Hamn Ab har fått högsta förvaltningsdomstolens beslut angående tillämpning av överlåtelseskatt på egendom som överförts till bolaget. För apportegendomens del fick Helsingfors Hamn Ab enligt ikraftträdande-bestämmelsen i kommunallagen återbäring av överlåtelseskatten, men beslutet angående poster som överförts genom affärsöverlåtelse meddelades 31.8.2016. I beslutet förblev förvaltningsdomstolens beslut i kraft och därmed skulle överlåtelseskatt inte betalas för de egendomsposter som överförts genom affärsöverlåtelse.

På grund av det underutnyttjande som rått i Nordsjö hamn och de ökade trafikmängderna samt det ojämna kapacitetsutnyttjandet har Helsingfors Hamn Ab förhandlat med operatörerna om områdesändringar och verksamhetsprinciper. Parterna nådde en överenskommelse i saken 24.5.2016.

ANSVAR GÄLLANDE ÅTERBETALNING AV MERVÄRDESKATT

Vid bokslutstidpunkten 31.12.2016 finns inga kända ansvar gällande återbetalning av mervärdesskatt som realiseras under räkenskapsperioden 2017.

Helsingfors stad är skyldig att återbetala mervärdesskatt som ingått i anskaffningsutgiften för nybyggen och grundreoveringar, om fastigheterna säljs eller om deras användningsändamål ändras så att de tas i bruk som inte berättigar till avdrag eller återbäring.

Koncernens dottersammanslutningar har meddelat att deras återbetalningsansvar för mervärdesskatt per 31.12.2016 är 52,7 mn euro (44,8 mn euro 2015).

UTSLÄPPSRÄTTER

Helen Ab har beviljats utsläppsrätter på sammanlagt 7,1 miljoner ton CO₂ för åren 2013–2020.

De uppskattade utsläppen under 2016 är 3,3 miljoner ton CO₂. Vid handeln under 2016 köptes fysiskt utsläppsrätter och motsvarande rätter på 1,8 miljoner ton CO₂. Bland immateriella rättigheter i balansräkningen upptas per 31.12.2016 utsläppsrätter och motsvarande rätter på sammanlagt 9 miljoner ton CO₂.

I bokföringen behandlas utsläppsrätter enligt bokföringsnämndens anvisning 1767/2005 med så kallat nettoförfarande.

4.5 Miljöansvar

40. EVENTUELL MILJÖSKULD

1 000 e	Staden	
	2016	2015
Sanering av gamla soptippar	19 880	23 400
Marksanering	3 200	3 200

4.6 Noter angående personalen och revisorsarvoden

41. ANTAL ANSTÄLLDA 31.12

	Staden							
	Ordinarie		Visstidsanställda		Sysseisatta med sysselsättningsstöd		Sammanlagt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Stadsdirektörsroteln	867	858	158	143	17	16	1 042	1 017
Byggnads- och miljöväsendet	5 030	5 027	392	357	26	19	5 448	5 403
Social-, hälsovårds- och barnomsorgsväsendet	17 433	17 656	4 359	4 127	513	414	22 305	22 197
Bildnings- och personalväsendet	6 970	6 990	1 902	1 779	133	102	9 005	8 871
Stadsplanerings- och fastighetsväsendet	880	891	65	48	5	0	950	939
Sammanlagt	31 180	31 422	6 876	6 454	694	551	38 750	38 427

42. PERSONALKOSTNADER

1 000 euro	Staden	
	2016	2015
Löner och arvoden	1 349 744	1 374 275
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	360 794	381 267
Övriga lönebikostnader	85 447	82 180
Personalkostnader i resultaträkningen	1 795 985	1 837 722
Naturaförmånernas penningvärde	8 703	8 057
Personalkostnader sammanlagt	1 804 688	1 845 779
I personalkostnaderna i resultaträkningen ingår personalkostnader som aktiverats i immateriella och materiella tillgångar, sammanlagt	29 734	24 559

43. REDOVISADE FÖRTROENDEUPPDRAGSAVGIFTER SOM INNEHÅLLITS FRÅN FÖRTROENDEVALDAS ARVODEN

1 000 euro	Staden	
	2016	2015
Samlingspartiet	113	126
Gröna förbundet	108	113
Finlands Socialdemokratiska parti	104	103
Vänsterförbundet	48	48
Svenska folkpartiet i Finland	25	26
Sannfinländarna	14	15
Centern i Finland	13	14
Kristdemokraterna i Finland	6	6
Finlands Kommunistiska Parti	4	4
Redovisade förtroendeuppdragsavgifter sammanlagt	435	455

44. REVISORSARVODEN

1 000 euro	Staden	
	2016 ¹⁾	2015
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Revisionsarvoden	188	165
Revisorsutlåtanden	30	25
Arvoden sammanlagt	218	190

¹⁾ Siffrorna för revision under räkenskapsåret 2016 är uppskattningar. Revisionsdagarna var 357 år 2015 och 390 år 2016.

Särredovisade bokslut

5 Särredovisade bokslut

5.1 Boksluten för de kommunala affärsverken

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS TRAFIKVERK (HST)

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
OMSÄTTNING		
Stadens understöd	12 470 076,53	11 998 000,00
Trafikeringsersättningar	81 884 903,20	78 690 452,76
Ersättningar för infrastruktur	65 481 883,98	63 024 444,38
Övriga försäljningsintäkter	655 769,96	228 483,10
	160 492 633,67	153 941 380,24
Tillverkning för eget bruk	3 518 887,82	5 220 796,23
Övriga rörelseintäkter	16 296 397,21	15 850 673,23
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-14 906 742,78	-14 765 140,18
Köp av tjänster	-32 312 924,98	-30 319 946,41
	-47 219 667,76	-45 085 086,59
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-45 749 139,37	-42 582 883,43
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-12 212 797,38	-11 681 138,23
Övriga lönebikostnader	-2 763 329,74	-2 396 122,85
	-60 725 266,49	-56 660 144,51
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-40 927 356,13	-38 680 367,32
	-40 927 356,13	-38 680 367,32
Övriga rörelsekostnader		
Hyseskostnader	-7 080 407,49	-7 405 507,55
Övriga kostnader	-957 205,04	-1 241 626,66
	-8 037 612,53	-8 647 134,21
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	23 398 015,79	25 940 117,07
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	0,00	4 384,28
Övriga finansiella intäkter	26 497,02	26 603,00
Till kommunen betalda räntekostnader	-21 666,90	-75 424,80
Räntekostnader till övriga	-2 624 895,44	-4 120 262,53
Ersättning för grundkapital	-8 442 000,00	-8 442 000,00
Infrastrukturränta	-11 238 003,58	-10 970 755,84
Övriga finansiella kostnader	-33 189,46	-6 856,40
	-22 333 258,36	-23 584 312,29
ÖVERSKOTT FÖRE RESERVER	1 064 757,43	2 355 804,78
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens	-14 749 141,37	2 225 659,64
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	16 299 754,01	-2 115 804,78
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	2 615 370,07	2 465 659,64
Nyckeltal		
Avkastning på investerat kapital, procent	3,3	3,8
Avkastning på kommunens investerade kapital, procent	2,0	2,3
Vinst, procent	0,7	1,5

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Rörelseöverskott (-underskott)	23 398 015,79	25 940 117,07
Avskrivningar och nedskrivningar	40 927 356,13	38 680 367,32
Finansiella intäkter och kostnader		
Ersättning för grundkapital	-8 442 000,00	-8 442 000,00
Infrastrukturränta	-11 238 003,58	-10 970 755,84
Till kommunen betalda räntekostnader	-21 666,90	-75 424,80
Övrigt	-2 631 604,02	-3 706 387,98
	41 992 097,42	41 425 915,77
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Produktionsinvesteringar	-176 523 148,97	-65 105 870,06
Grundinvesteringar i persontransport	0,00	-38 823 584,29
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	0,00	41 791,23
	-176 523 148,97	-103 887 663,12
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-134 531 051,55	-62 461 747,35
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Förändringar i lånen, långfristigt		
Ökning av lån från övriga	60 000 000,00	0,00
Minskning av lån från kommunen/samkommunen	-1 987 675,49	-1 987 675,49
Minskning av lån från övriga	-11 546 421,92	-10 007 960,38
Förändringar i lånen, kortfristigt		
Ökning av lån från övriga	1 538 461,54	4 088 269,45
	48 004 364,13	-7 907 366,42
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av omsättningstillgångar	-829 057,36	1 102 287,88
Förändring av fordringar hos kommunen	2 677 885,84	32 285 501,58
Förändring av fordringar hos övriga	14 856 185,81	14 598 881,31
Förändring av räntefria skulder till kommunen	64 246 523,40	37 130 722,48
Förändring av räntefria skulder till övriga	5 634 337,31	-14 757 502,70
	86 585 875,00	70 359 890,55
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	134 590 239,13	62 452 524,13
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	59 187,58	-9 223,22
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	206 950,27	147 762,69
Likvida medel 1.1	147 762,69	156 985,91
	59 187,58	-9 223,22
Nyckeltal		
Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för fem år, 1 000 euro	-279 122	-188 576
Investeringar med internt tillförda medel, procent	23,8	39,5
Låneskötselbidrag	2,8	2,8
Likviditet, kassadagar	0,2	0,2
Quick ratio	0,1	0,2
Current ratio	0,2	0,3

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	330 149,28	596 444,90
Förskottsbetalningar	2 651 250,78	1 064 142,70
	2 981 400,06	1 660 587,60
Materiella tillgångar		
Byggnader	225 149 332,42	184 562 148,92
Fasta konstruktioner och anordningar	219 550 123,66	213 098 606,09
Maskiner och inventarier	189 840 341,67	104 566 444,64
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	166 279 426,55	165 443 877,13
	800 819 224,30	667 671 076,78
Placeringar		
Aktier och andelar	39 433 232,00	38 306 383,00
	39 433 232,00	38 306 383,00
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter	6 615 045,24	5 785 987,88
	6 615 045,24	5 785 987,88
Fordringar		
Långfristiga fordringar		
Övriga fordringar	6 241 168,89	20 563 236,89
	6 241 168,89	20 563 236,89
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	4 297 507,66	2 254 277,11
Fordringar hos kommunen/samkommunen	9 014 958,54	11 692 844,38
Övriga fordringar hos kommunen	0,00	0,00
Övriga fordringar	3 567 601,67	58 100,21
Resultatregleringar	358 058,18	6 444 908,00
	17 238 126,05	20 450 129,70
Kassa och bank	206 950,27	147 762,69
AKTIVA SAMMANLAGT	873 535 146,81	754 585 164,54

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	93 804 124,97	93 804 124,97
Räntefritt grundkapital	286 213 492,66	286 213 492,66
Över-/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	17 464 294,67	14 998 635,03
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	2 615 370,07	2 465 659,64
	400 097 282,37	397 481 912,30
AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
Avskrivningsdifferens	52 648 335,42	37 899 194,05
Reserver	1 812 322,23	18 112 076,24
	54 460 657,65	56 011 270,29
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Lån från kommunen/samkommunen	15 060 464,39	17 048 139,88
Lån från finansiella institut	246 207 365,98	197 753 787,90
	261 267 830,37	214 801 927,78
Kortfristigt		
Lån från kommunen	1 987 675,49	1 987 675,49
Lån från finansiella institut	11 546 421,92	10 007 960,38
Erhållna förskott	0,00	0,00
Skulder till leverantörer	8 643 378,10	5 687 451,50
Räntefria skulder till kommunen/samkommunen	5 025 183,07	5 281 873,83
Övriga skulder till kommunen	105 676 067,17	41 172 853,01
Övriga skulder	1 119 219,90	3 230 778,76
Resultatregleringar	23 711 430,77	18 921 461,20
	157 709 376,42	86 290 054,17
Främmande kapital sammanlagt	418 977 206,79	301 091 981,95
PASSIVA SAMMANLAGT	873 535 146,81	754 585 164,54
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, procent	52,0	60,1
Relativ skuldsättning, procent	237,0	177,3
Akkumulerat överskott/underskott (-)	20 080	17 464
Länestock 31.12, 1 000 e	380 478	267 970

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS SERVICECENTRAL

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
OMSÄTTNING	96 528 856,31	94 455 013,89
Övriga rörelseintäkter	879 247,02	781 482,19
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-25 092 481,78	-24 890 766,76
Ökning (+) eller minskning (-) av lager	-99 183,87	-20 668,69
Köp av tjänster	-12 312 364,09	-11 156 817,75
	-37 504 029,74	-36 068 253,20
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-38 732 837,57	-39 225 899,31
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-7 176 965,46	-6 886 988,58
Övriga lönebikostnader	-2 298 626,93	-2 282 134,73
	-48 208 429,96	-48 395 022,62
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-589 432,90	-574 349,70
	-589 432,90	-574 349,70
Övriga rörelsekostnader		
Hyror och övriga kostnader	-4 145 481,57	-5 525 375,96
	-4 145 481,57	-5 525 375,96
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	6 960 729,16	4 673 494,60
Finansiella intäkter och kostnader		
Räntekostnader till övriga	-11,32	-43,90
Ersättning för grundkapital	-80 000,04	-80 000,04
	-80 011,36	-80 043,94
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter	0,00	0,00
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	6 880 717,80	4 593 450,66

Nyckeltal

Avkastning på investerat kapital, procent	13,5	10,2
Avkastning på kommunens investerade kapital, procent	13,5	10,2
Vinst, procent	7,1	4,9

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Rörelseöverskott (-underskott)	6 960 729	4 673 495
Avskrivningar och nedskrivningar	589 433	574 350
Finansiella intäkter och kostnader	-80 011	-80 044
Extraordinära intäkter	0	0
	7 470 151	5 167 800
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Investeringsutgifter	-280 688	-596 052
	-280 688	-596 052
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
	7 189 463	4 571 749
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av omsättningstillgångar	99 184	20 669
Förändring av fordringar hos övriga	51 025	1 530 679
Förändring av räntefria skulder till övriga	556 877	-758 277
	707 086	793 071
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
	707 086	793 071
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		
	7 896 549	5 364 820
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	61 911 650	54 015 101
Likvida medel 1.1	54 015 101	48 651 025
	7 896 549	5 364 076

Nyckeltal

Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för fem år, 1 000 euro	27 053	25 690
Investeringar med internt tillförda medel, procent	2 661,4	867,0
Likviditet, kassadagar	250,5	217,5
Quick ratio	4,5	4,2
Current ratio	4,6	4,2

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	171 535,02	325 683,65
	171 535,02	325 683,65
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	624 025,64	778 621,77
	624 025,64	778 621,77
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter	961 057,65	1 060 241,52
	961 057,65	1 060 241,52
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	5 228 135,38	5 271 929,06
Övriga fordringar	1 134 238,29	1 144 869,08
Resultatregleringar	87 189,98	83 790,67
	6 449 563,65	6 500 588,81
Kassa och bank	61 911 649,54	54 015 100,81
AKTIVA SAMMANLAGT	70 117 831,50	62 680 236,56
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	1 000 000,00	1 000 000,00
Överskott/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	47 174 463,39	42 581 012,73
Räkenskapsperiodens överskott/underskott (-)	6 880 717,80	4 593 450,66
	55 055 181,19	48 174 463,39
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Skulder till leverantörer	4 396 541,12	2 664 810,73
Övriga skulder	818 800,00	879 790,87
Resultatregleringar	9 847 309,19	10 961 171,57
	15 062 650,31	14 505 773,17
PASSIVA SAMMANLAGT	70 117 831,50	62 680 236,56
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, procent	78,5	76,9
Relativ skuldsättning, procent	15,5	15,2
Akkumulerat överskott/underskott (-)	54 055	47 174

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS EKONOMIFÖRVALTNINGSTJÄNST (TALPA)

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
OMSÄTTNING	28 126 684,84	26 644 558,48
Övriga rörelseintäkter	42 692,26	50 708,90
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-187 583,39	-171 315,38
Köp av tjänster	-7 901 668,47	-7 699 004,60
	-8 089 251,86	-7 870 319,98
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-13 318 429,30	-12 226 120,71
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-3 561 391,09	-3 372 498,29
Övriga lönebikostnader	-803 514,27	-719 306,51
	-17 683 334,66	-16 317 925,51
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-206 608,46	-119 186,79
	-206 608,46	-119 186,79
Övriga rörelsekostnader	-1 786 363,41	-2 016 130,63
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	403 818,71	371 704,47
Finansiella intäkter och kostnader		
Ersättning för grundkapital	-56 000,00	-56 000,00
	-56 000,00	-56 000,00
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	347 818,71	315 704,47
Nyckeltal		
Avkastning på investerat kapital, procent	23,2	23,4
Avkastning på kommunens investerade kapital, procent	23,2	23,4
Vinst, procent	1,4	1,2

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Rörelseöverskott (-underskott)	403 818,71	371 704,47
Avskrivningar och nedskrivningar	206 608,46	119 186,79
Finansiella intäkter och kostnader	-56 000,00	-56 000,00
	554 427,17	434 891,26
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Investeringsutgifter	-164 655,16	-357 619,15
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	389 772,01	77 272,11
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av fordringar hos övriga	567 811,45	-274 927,37
Förändring av räntefria skulder till övriga	462 568,99	-380 908,99
	1 030 380,44	-655 836,36
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	1 030 380,44	-655 836,36
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	1 420 152,45	-578 564,25
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	6 467 465,99	5 047 313,54
Likvida medel 1.1	5 047 313,54	5 625 877,79
	1 420 152,45	-578 564,25
Nyckeltal		
Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för fem år, 1 000 euro	632	1 094
Investeringar med internt tillförda medel, procent	-370,7	-137,3
Likviditet, kassadagar	85	69
Quick ratio	1,10	1,35
Current ratio	1,10	1,35

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	26 759,66	60 501,96
	26 759,66	60 501,96
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	342 839,22	351 050,22
	342 839,22	351 050,22
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	199 133,03	713 997,15
Övriga kortfristiga fordringar	290 944,04	341 904,01
Resultatregleringar	6 813,87	8 801,23
	496 890,94	1 064 702,39
Kassa och bank	6 467 465,99	5 047 313,54
AKTIVA SAMMANLAGT	7 333 955,81	6 523 568,11
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	694 901,28	694 901,28
Över-/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	1 287 893,74	972 189,27
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	347 818,71	315 704,47
	2 330 613,73	1 982 795,02
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Skulder till leverantörer	811 651,43	805 830,93
Övriga skulder	345 174,36	337 320,71
Resultatregleringar	3 846 516,29	3 397 621,45
	5 003 342,08	4 540 773,09
PASSIVA SAMMANLAGT	7 333 955,81	6 523 568,11
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, procent	31,8	30,4
Relativ skuldsättning, procent	17,8	17,0
Akkumulerat överskott/underskott (-)	1 635 712,45	1 287 893,74

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS FÖRETAGSHÄLSA

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015 *)
OMSÄTTNING	16 872 396,95	-
Övriga rörelseintäkter	366 620,86	-
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-423 054,69	-
Köp av tjänster	-4 988 346,07	-
	-5 411 400,76	-
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-7 537 524,62	-
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-2 042 209,74	-
Övriga lönebikostnader	-456 957,37	-
	-10 036 691,73	-
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-33 865,27	-
	-33 865,27	-
Övriga rörelsekostnader	-1 260 117,34	-
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	496 942,71	-
Finansiella intäkter och kostnader		
Ersättning för grundkapital	-40 000,00	-
	-40 000,00	-
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	456 942,71	-

*) Affärsverket Helsingfors stads företagshälsa inledde sin verksamhet 1.1.2016.

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015 *)
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Rörelseöverskott (-underskott)	496 942,71	-
Avskrivningar och nedskrivningar	33 865,27	-
Finansiella intäkter och kostnader	-40 000,00	-
	490 807,98	-
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Investeringsutgifter	-15 850,00	-
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	474 957,98	-
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av fordringar hos övriga	-583 111,36	-
Förändring av räntefria skulder till övriga	562 843,64	-
	-20 267,72	-
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	-20 267,72	-
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	454 690,26	-
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	2 018 838,32	-
Likvida medel 1.1	1 564 148,06	-
	454 690,26	-

*) Affärsverket Helsingfors stads företagshälsa inledde sin verksamhet 1.1.2016.

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015 *)
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	8 249,87	-
	8 249,87	-
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	66 230,65	-
	66 230,65	-
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	1 496 764,54	-
Övriga kortfristiga fordringar	120 424,16	-
Resultatregleringar	68 019,81	-
	1 685 208,51	-
Kassa och bank	2 018 838,32	-
AKTIVA SAMMANLAGT	3 778 527,35	-
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	500 000,00	-
Över-/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	0,00	-
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	456 942,71	-
	956 942,71	-
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Skulder till leverantörer	488 348,33	-
Övriga skulder	271 001,31	-
Resultatregleringar	2 062 235,00	-
	2 821 584,64	-
PASSIVA SAMMANLAGT	3 778 527,35	-
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, procent	25,3	-
Relativ skuldsättning, procent	16,4	-
Akkumulerat överskott/underskott (-)	456 942,71	-
*) Affärsverket Helsingfors stads företagshälsa inledde sin verksamhet 1.1.2016.		

AFFÄRSVERKET HELSINGFORS STADS PERSONALUTVECKLINGSTJÄNSTER (OIVA AKATEMIA)

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
OMSÄTTNING	4 041 912,76	4 741 932,92
Övriga rörelseintäkter	135 397,01	104 101,21
Understöd och bidrag	6 476,11	0,00
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-61 868,61	-83 888,46
Köp av tjänster	-2 044 277,80	-2 581 022,71
	-2 106 146,41	-2 664 911,17
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-1 213 547,37	-1 298 065,05
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-321 643,66	-355 859,77
Övriga lönebikostnader	-65 200,08	-71 905,07
	-1 600 391,11	-1 725 829,89
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	-25 166,99	-26 601,40
	-25 166,99	-26 601,40
Övriga rörelsekostnader	-383 190,74	-314 858,02
	-383 190,74	-314 858,02
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	68 890,63	113 833,65
Finansiella intäkter och kostnader		
Ersättning för grundkapital	-12 000,00	-12 000,00
	-12 000,00	-12 000,00
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	56 890,63	101 833,65

Nyckeltal

Avkastning på investerat kapital, procent	18,41	34,96
Avkastning på kommunens investerade kapital, procent	18,41	34,96
Vinst, procent	1,41	2,15

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Rörelseöverskott (-underskott)	68 890,63	113 833,65
Avskrivningar och nedskrivningar	25 166,99	26 601,40
Finansiella intäkter och kostnader	-12 000,00	-12 000,00
	82 057,62	128 435,05
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE		
Investeringsutgifter	-38 722,96	-23 124,00
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	43 334,66	105 311,05
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av fordringar hos övriga	21 397,76	230 386,95
Förändring av räntefria skulder till övriga	-358 367,67	185 063,57
	-336 969,91	415 450,52
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	-336 969,91	415 450,52
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-293 635,25	520 761,57
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	720 135,83	1 013 771,08
Likvida medel 1.1	1 013 771,08	493 009,51
	-293 635,25	520 761,57
Nyckeltal		
Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för fem år, euro	423 776,32	380 441,66
Investeringar med internt tillförda medel, procent	211,91	555,42
Likviditet, kassadagar	63,48	78,05
Quick ratio	1,83	1,44
Current ratio	1,83	1,44

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	0,00	0,00
	0,00	0,00
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	43 989,75	30 433,78
	43 989,75	30 433,78
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	74 685,20	52 990,40
Övriga kortfristiga fordringar	141 561,44	184 731,09
Resultatregleringar	374,82	297,73
	216 621,46	238 019,22
Kassa och bank	720 135,83	1 013 771,08
AKTIVA SAMMANLAGT	980 747,04	1 282 224,08
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	155 484,70	155 484,70
Över-/underskott (-) från tidigare räkenskapsperioder	255 390,74	153 557,09
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	56 890,63	101 833,65
	467 766,07	410 875,44
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Skulder till leverantörer	117 438,95	378 549,55
Övriga skulder	34 707,43	43 419,79
Resultatregleringar	360 834,59	449 379,30
	512 980,97	871 348,64
PASSIVA SAMMANLAGT	980 747,04	1 282 224,08
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, procent	47,69	32,04
Relativ skuldsättning, procent	12,26	17,98
Akkumulerat överskott/underskott (-)	312 281,37	255 390,74

5.2 Boksluten för de övriga särredovisade enheterna

BOSTADSPRODUKTIONSFONDEN

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
Övriga rörelseintäkter		
Avgifter för samhällstjänster		101,20
Hysesintäkter	18 093 017,97	17 718 773,25
Övriga intäkter	6 296,03	5 993,27
	18 099 314,00	17 724 867,72
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor	-25 681,15	-23 136,74
Köp av tjänster	-1 167 016,69	-1 077 995,44
	-1 192 697,84	-1 101 132,18
Övriga rörelsekostnader		
Hyeskostnader + övriga kostnader	-13 803 870,50	-20 462 780,73
	-13 803 870,50	-20 462 780,73
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	3 102 745,66	-3 839 045,19
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	2 382 755,24	2 323 953,01
	2 382 755,24	2 323 953,01
ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-) FÖRE RESERVER	5 485 500,90	-1 515 092,18
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	-5 485 500,90	1 515 092,18
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	0,00	0,00
FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Rörelseöverskott/-underskott (-)	3 102 746	-3 839 045
Finansiella intäkter och kostnader	2 382 755	2 323 953
	5 485 501	-1 515 092
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	5 485 501	-1 515 092
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Förändringar i utlåningen		
Ökningar i lånefordringar hos dottersammanslutningar	-189 653	-2 219 719
Minskningar i lånefordringar hos dottersammanslutningar	1 433 285	1 328 703
Minskningar i lånefordringar hos övriga	1 087 545	1 333 935
	2 331 177	442 919
Förändringar i eget kapital	9 485 500	2 832 500
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av fordringar hos övriga	235 952	-197 181
Förändring av räntefria skulder till övriga	-264 648	-238 819
	-28 696	-436 000
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	11 787 981	2 839 419
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	17 273 482	1 324 327
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	122 745 992	105 472 510
Likvida medel 1.1	105 472 510	104 148 183
	17 273 482	1 324 327

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Placeringar		
Övriga lånefordringar	104 948 717,15	107 279 894,17
	104 948 717,15	107 279 894,17
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Lånefordringar	127 535,89	221 175,23
Kundfordringar	326 473,18	366 458,55
Övriga fordringar	27 114,37	65 951,05
Resultatregleringar	665 521,76	729 012,47
	1 146 645,20	1 382 597,30
Kassa och bank		
Fondens brukskonto	122 745 992,14	105 472 509,59
	122 745 992,14	105 472 509,59
AKTIVA SAMMANLAGT	228 841 354,49	214 135 001,06
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Övriga egna fonder		
Fondkapital 1.1	213 617 506,91	212 300 099,09
Ökning av fondkapital	9 485 500,00	2 832 500,00
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	5 485 500,90	-1 515 092,18
	228 588 507,81	213 617 506,91
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Erhållna förskott	213 955,24	248 673,94
Skulder till leverantörer	38 891,44	268 820,21
Främmande kapital sammanlagt	252 846,68	517 494,15
PASSIVA SAMMANLAGT	228 841 354,49	214 135 001,06

FONDEN FÖR IDROTTS- OCH FRILUFTSANLÄGGNINGAR

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
Övriga rörelseintäkter		
Avgiftsintäkter	0,00	0,00
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	0,00	0,00
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	2 188,36	102 395,03
Övriga finansiella intäkter	0,00	36 750,21
	2 188,36	139 145,24
ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-) FÖRE RESERVER	2 188,36	139 145,24
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	-2 188,36	-139 145,24
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	0,00	0,00

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
Rörelseöverskott/-underskott (-)	0	0
Finansiella intäkter och kostnader	2 188	139 145
	2 188	139 145
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	2 188	139 145
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE		
Förändringar i utlåningen		
Ökningar i lånefordringar hos övriga	-2 395 161	-12 272 527
Minskningar i lånefordringar hos övriga	3 104 244	3 350 369
	709 083	-8 922 158
Förändringar i eget kapital	0	50 000 000
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av fordringar hos övriga	-1 272	15 350
	-1 272	15 350
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	707 811	41 093 192
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	709 999	41 232 337
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	108 006 631	107 296 632
Likvida medel 1.1	107 296 632	66 064 295
	709 999	41 232 337

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Placeringar		
Övriga lånefordringar	44 729 924,26	45 439 007,49
	44 729 924,26	45 439 007,49
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Lånefordringar	31 422,92	20 675,31
Övriga fordringar	0,00	892,50
Resultatregleringar	159,12	8 741,73
	31 582,04	30 309,54
Kassa och bank		
Fondens brukskonto	108 006 631,40	107 296 632,31
	108 006 631,40	107 296 632,31
AKTIVA SAMMANLAGT	152 768 137,70	152 765 949,34
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Övriga egna fonder		
Fondkapital 1.1	152 765 949,34	102 626 804,10
Ökning av fondkapital	0,00	50 000 000,00
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	2 188,36	139 145,24
	152 768 137,70	152 765 949,34
PASSIVA SAMMANLAGT	152 768 137,70	152 765 949,34

FÖRSÄKRINGSFONDEN

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
Övriga rörelsekostnader		
Övriga kostnader	-218 796,03	-453 662,11
	-218 796,03	-453 662,11
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	-218 796,03	-453 662,11
Finansiella intäkter och kostnader		
Övriga finansiella intäkter	2 011 235,41	2 018 546,11
	2 011 235,41	2 018 546,11
ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-) FÖRE RESERVER	1 792 439,38	1 564 884,00
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	-1 792 439,38	-1 564 884,00
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	0,00	0,00

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	-218 796	-453 662
Finansiella intäkter och kostnader	2 011 235	2 018 546
Korrektivposter till internt tillförda medel		
	1 792 439	1 564 884
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	1 792 439	1 564 884
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	0	0
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av räntefria skulder	63 600	
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	1 856 039	1 564 884
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	55 065 150	53 209 111
Likvida medel 1.1	53 209 111	51 644 227
	1 856 039	1 564 884

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
RÖRLIGA AKTIVA		
Kassa och bank		
Fondens brukskonto	55 065 150,56	53 209 111,12
	55 065 150,56	53 209 111,12
AKTIVA SAMMANLAGT	55 065 150,56	53 209 111,12
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Övriga egna fonder		
Fondkapital 1.1	53 209 111,12	51 644 227,12
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	1 792 439,38	1 564 884,00
	55 001 550,50	53 209 111,12
FRÄMMANDE KAPITAL		
Resultatregleringar	63 600,06	
	63 600,06	
PASSIVA SAMMANLAGT	55 065 150,56	53 209 111,12

INNOVATIONSFONDEN

RESULTATRÄKNING	01.01–31.12.2016	01.01–31.12.2015
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor	-24 262,03	-49 538,77
Köp av tjänster	-620 999,62	-743 975,30
	-645 261,65	-793 514,07
Personalkostnader		
Löner och arvoden	-119 112,93	-274 157,46
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	-34 755,79	-75 769,73
Övriga lönebikostnader	-7 633,93	-16 180,01
	-161 502,65	-366 107,20
Övriga rörelsekostnader		
Hyreskostnader	-6 884,22	-91 487,92
Understöd	-836 232,00	-1 938 078,00
Övriga kostnader	-593,16	-4,00
	-843 709,38	-2 029 569,92
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	-1 650 473,68	-3 189 191,19
ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-) FÖRE RESERVER	-1 650 473,68	-3 189 191,19
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	1 650 473,68	3 189 191,19
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	0,00	0,00

FINANSIERINGSANALYS	2016	2015
VERKSAMHETENS KASSAFLÖDE		
RÖRELSEÖVERSKOTT/-UNDERSKOTT (-)	-1 650 474	-3 189 191
	-1 650 474	-3 189 191
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-1 650 474	-3 189 191
Förändringar i eget kapital	0	0
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av fordringar	241,00	-19 043,00
Förändring av räntefria skulder	-191 087,00	278 781,00
	-190 846,00	259 738,00
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	-190 846	259 738
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-1 841 320	-2 929 453
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12	12 074 690	13 916 010
Likvida medel 1.1	13 916 010	16 845 463
	-1 841 320	-2 929 453

BALANSRÄKNING	31.12.2016	31.12.2015
AKTIVA		
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Övriga fordringar	68 650,85	68 892,29
	68 650,85	68 892,29
Kassa och bank		
Fondens brukskonto	12 074 689,99	13 916 009,66
	12 074 689,99	13 916 009,66
AKTIVA SAMMANLAGT	12 143 340,84	13 984 901,95
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Övriga egna fonder		
Fondkapital 1.1	13 569 045,47	16 758 236,66
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT (-)	-1 650 473,68	-3 189 191,19
	11 918 571,79	13 569 045,47
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Skulder till leverantörer	224 769,05	415 856,48
	224 769,05	415 856,48
PASSIVA SAMMANLAGT	12 143 340,84	13 984 901,95

Underskrifter och revisionsanteckning

6 Underskrifter och revisionsanteckning

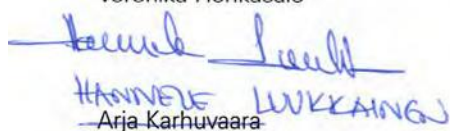
Helsingfors den 20 mars 2017
HELSINGFORS STADSSTYRELSE

Tatu Rauhamäki

Veronika Honkasalo

HANNIEN LUKKAINGU

Arja Karhuvaara

Otso Kivekäs

Laura Kolbe

Silvia Modig

Lasse Männistö

Hannu Oskala

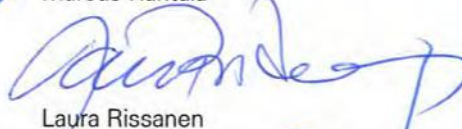
Osku Pajamäki

Mika Raatikainen

Marcus Rantala

Laura Rissanen

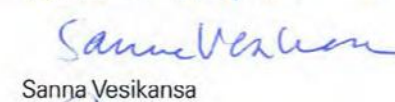

Pilvi Torsti

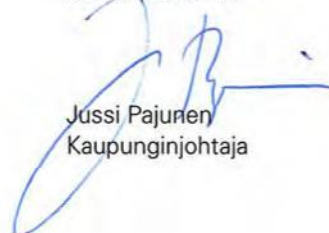

KACIN TRIPAKE

Mirka Vainikka

Sanna Vesikansa

Jussi Pajunen
Kaupunginjohtaja

REVISIONSANTECKNING

Över verkställd revision har i dag avgivits berättelse.

Helsingfors den 20 april 2017

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy
OFR-sammanslutning

Leif-Erik Forsberg
OFR, CGR

**Förteckning över
bokföringsböcker
och verifikatslag
samt förvaringssätt**

7 Förteckning över bokföringsböcker och verifikatslag samt förvaringssätt

---

En förteckning över bokföringsböcker och verifikatslag samt deras förvaringssätt finns i centralbokföringens inbundna bok med balansspecifikationer. Boken innehåller också affärsverkens undertecknade bokslut samt beskrivningar av hur utfallet för de bindande verksamhetsmålen dokumenterats.

Revisionsberättelse 2016

8 Revisionsberättelse 2016

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy
PL 1037
00101 HELSINKI

Käyntiosoite:
Töölönlahdenkatu 3 A
00100 HELSINKI
Puhelin 020 760 3000
Faksi 020 760 3399
www.kpmg.fi

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2016

Helsingin kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Helsingin kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kaupungin liikelaitosten erillistilinpäätökset. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisen virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Helsingin kaupungin opetusvirastossa on tullut esille merkittävän laajuinen väärinkäytösepäily. Poliisi tutkii asiaa ja Helsingin kaupunki on tehnyt asiassa tutkintapyynnön. Riskinä on, että tietotekniikkahankinnoissa varojen käyttö ei ole ollut asianmukaista ja siitä on aiheutunut kaupungille menetyksiä. Muilta osin kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Muistutuksena esitämme, että kaupungin opetusviraston varoja on alustavien tietojen perusteella käytetty muuhun kuin talousarviossa hyväksytyihin käyttötarkoituksiin ja opetusviraston tietohallintopäällikkönä vuoden 2016 tammikuuhun saakka toiminut viranhaltija on ylittänyt toimivaltansa varojen käytössä.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti lukuun ottamatta opetusvirastoa.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Helsingin kaupunki
Tilintarkastuskertomus tilikaudelta 1.1.-
31.12.2016

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Helsingin kaupungin opetusviraston toimivaltuuksiin kohdistuvan muistutuksen vuoksi emme puolla vastuuvapautta opetusviraston tietohallintopäällikkönä tammikuuhun 2016 saakka toimineelle viranhaltijalle. Esitämme vastuuvapauden myöntämistä muille tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 28.4.2017

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy
JHTT-yhteisö

Leif Erik Forsberg
JHT, KHT

BOKSLUTETS NYCKELTAL	Koncernen		Staden	
	2016	2015	2016	2015
RESULTATRÄKNINGENS NYCKELTAL				
Verksamhetsintäkter i % av omkostnaderna	56,3	56,0	26,1	24,9
Årsbidrag, mn euro	1 032	838	569	265
Årsbidraget täcker avskrivningarna, %	152,6	127,0	168,9	68,7
Årsbidrag, euro / invånare	1 624	1 334	896	422
FINANSIERINGSANALYSENS NYCKELTAL				
Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för 5 år, mn euro	-637,5	-639,6	221,9	-16,9
Verksamhetens och investeringarnas ackumulerade kassaflöde för 5 år, mn euro, utan de bokföringsmässiga effekterna av bolagiseringen av affärsverk 2014	..	..	-157,5	-396,0
Investeringar med internt tillförda medel, %	69,5	78,5	88,4	46,8
Låneskötselbidrag	1,7	3,6	1,7	2,1
Likviditet, kassadagar	59	79	79	70
BALANSRÄKNINGENS NYCKELTAL				
Soliditetsgrad, %	60,3	58,8	77,6	77,9
Relativ skuldsättning, %	91,2	95,6	52,5	52,5
Lån 31.12, mn euro	4 940	5 011	1 371	1 582
Lån, euro / invånare	7 772	7 977	2 157	2 518
Lånefordringar 31.12, mn euro	479	476	1 951	2 009
Koncernens lånefordringar 31.12, euro / invånare	753	758	..	..
Invånarantal 31.12				
	635 600	628 200	635 600	628 200

BERÄKNINGSFORMLER FÖR NYCKELTALEN

Verksamhetsintäkter/omkostnader = $100 \times \text{verksamhetsintäkter} / \text{omkostnader} - \text{tillverkning för eget bruk}$.

Soliditetsgrad, % = $100 \times (\text{ eget kapital} + \text{avskrivningsdifferens} + \text{reserver}) / (\text{balansomslutning} - \text{erhållna förskott})$.

Årsbidraget täcker avskrivningarna, % = $100 \times \text{årsbidrag} / \text{avskrivningar}$.

Finansieringsförmögenhet, euro / invånare =

$(\text{fordringar} + \text{finansiella värdepapper} + \text{kassa och bank} - \text{främmande kapital} + \text{erhållna förskott}) / \text{invånarantal}, 31.12$.

Relativ skuldsättning, % = $(\text{främmande kapital} - \text{erhållna förskott}) / (\text{verksamhetsintäkter} + \text{skatteintäkter} + \text{statsandelar})$.

Lån 31.12 (mn euro) = $\text{främmande kapital} - (\text{erhållna förskott} + \text{leverantörsskulder} + \text{resultatregleringar} + \text{övriga skulder})$.

Låneskötselbidrag = $(\text{årsbidrag} + \text{räntekostnader}) / (\text{räntekostnader} + \text{amorteringar})$.

Investeringar med internt tillförda medel, % = $100 \times \text{årsbidrag} / \text{egenanskaffningsutgift för investeringar}$.

Lånefordringar 31.12 = $\text{masskuldebrevsfordringar och övriga lånefordringar som upptagits bland placeringar}$.

Helsingfors stad
Stadskansliet

Norra esplanaden 11-13
00170 Helsingfors
PB 1
00099 Helsingfors stad

Växel 09 310 1641
www.hel.fi/stadskansliet